

N 17-2
11350

ARCHIVS

ASTONPADSMITĀIS SĒJUMS
MCMLXXVIII

Ritvaldis Jankus

92-30.669

4133

Riviera Junior

Library of the University of California
at San Diego
La Jolla, California 92037

1978

1978

BIL

Kārlis Mednis

PUĶES

N. M-2
11350

N
9025

ARCHĪVS

RAKSTI PAR LATVIŠĀM PROBLĒMĀM

REDAKTORS EDGARS DUNSDORFS

XVIII
MŪZIKA

4133

Ritvaldis Jankus

Izdevēji: Pasaules brīvo latviešu apvienība
un Kārļa Zariņa fonds
MELBURNĀ 1978

Copyright: Archīvs, 1978
3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184
Australia.

National Library of Australia card number and ISBN

0 9595896 2 7

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the Publisher.

LE

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTĒKA

92-

30.669

Printed by IMPRESS PRINTING PTY. LTD. DANDENONG, VIC. 3175

PRIEKŠVĀRDI

Latviešu dziesmai un mūzikai veltīto sējumu ievada brīvmākslinieka Helmera Pavasara ARCHĪVAM komponētais Zinaīdas Lazdas dzejolis — jauktā koŗa dziesma „Saskaņā”. Skolotāja Helēne Dārzniece (dz. Linge) apcer kādu posmu no okupētajā Latvijā 1972. g. publicētās Jēkaba Vītoliņa un Lijas Krasinskas LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURES. Helēne Dārzniece dzimusi Rīgā 1890. gadā un pirms Pirmā pasaules koŗa bijusi rosīga latviešu sabiedriskajā dzīvē un piedalījies V vispārējos dziesmu svētkos 1910. gadā. Pēc pašas pieredzes viņa atklāj apskatītajā grāmatā paustās aplamības, ko okupētajā Latvijā diktē partijas dogmātiskā līnija.

Melburnas latviešu biedrības bibliotēkas pārzine agronome Lilija Dunsdorfa, kas pievērsusies arī mūzikas studijām, mēģinājusi dot pārskatu, kā Kārļa Skalbes dzeja atspoguļojas mūsu mūzikā. ARCHĪVA redaktors plašākā pētījumā noskaidrojis dainas „Grieze grieza rudzīšos” attieksmi ar Bēthovena komponētās sonātas („Appassionata”) lēno daļu.

Mūzikas kritiķis Arvīds Kīploks raksta par koncertapvienību darbību, koŗas ar labām sekmēm darbojas jau ilgus gadus Amerikas kontinentā. LAAJ mūzikas krātuves dibinātājs un vadītājs Ēriks Biezāitis apraksta šī ievērojamā institūta darbību.

Žurnālists un redaktors Ivars Bērzkalns apskata latviešu radoraidījumus. Melburnas latviešu biedrības jauktā koŗa Rotas ilgdīgais dirigents Viktors Bendrups apcer latviešu mūzikas izdevumu svešvalodās.

Pēc avīzēs ievietotajiem vairākkārtējiem aicinājumiem koŗiem un mūzikas ansamblīem, kas patlaban darbojas brīvajā pasaulē, iesūtītos datus apstrādājis ARCHĪVA redaktors. Blakus pārskatam par šīm vienībām sniegts arī saraksts par agrākajiem koŗiem ārpus brīvās Latvijas un par Vācijas nometņu laika koŗiem, kas dibinājās, sākot ar 1945. gadu. Cik izdevās apzināt, publicētas arī koŗu un orķestru dirigentu īsbiografijas. Šis darbs rādīja, cik steidzami jāvāc dati par mūsu koŗiem, kamēr to agrākā darbība nav vēl pilnīgi izzudusi no dalībnieku atmiņas. Sniegts arī pārskats par līdz šim ārpus Latvijas notikušajiem dziesmu svētkiem un līdzīgiem sarīkojumiem.

Dirigents Ernests Slaucītājs raksta par Īpatnējo mūzikas vienību — Toronto latviešu pūtēju orķestri.

Tāpat kā iepriekšējie, arī šis ARCHĪVA sējums ir veltīts lielās kultūrālās rosības dokumentācijai, kas vērojama latviešos brīvajā pasaulē. Modernās pasaules straujajā dzīvē, kur vienam notikumam seko nākošais, pastāv drauds, ka pašlaik notiekošais aizēno agrāko, un agrākos notikumus aizmirst, lai cik ievērojami tie būtu. ARCHĪVS cenšas tos pasargāt no aizmirstības un saglabāt par tiem pēdas nākotnei. Otrs ARCHĪVA uzdevums izteikts apakštitulā: „Raksti par latviskām problēmām”. Šim uzdevumam sekojot, katrā sējumā ievietoti pētījumi par tematu, kam attiecīgais sējums ir veltīts.

Turpmākais (XIX) ARCHĪVA sējums būs veltīts teātrim un drāmai, bet XX sējums — literatūrai un latviešu grāmatu krātuvēm. Aicinām nākošos līdzstrādniekus pieteikt redaktoram rakstus par šiem tematiem (sk. 254. lpp.).

Pāri ARCHĪVA tiešajiem uzdevumiem — dokumentēt nozīmīgus notikumus un parādības latviešu sabiedriskajā dzīvē brīvajā pasaulē un veicināt pētījumus par latviskām problēmām — ir vēl ARCHĪVA galvenais uzdevums — modināt ticību, ka agri vai vēl Latvija atkal būs brīva un patstāvīga valsts.

Šo sējumu ar portretu zīmējumiem ir kuplinājuši mākslinieki — Ludmilla Meilerte un Ēriks Žilinskis. Esam ievietojuši arī jau agrāk publicētos Annas Dārziņas, Oskara Norīša un Arnolda Sildega zīmētos portretus. Viņiem nākas ARCHĪVA lasītāju pateicība.

IN MEMORIAM

ARCHĪVA pārstāvis Argentīnā un citās Dienvidamerikas valstīs Visvaldis Gusts (dz. 1908. g. 11. janvārī) miris Buenosairesā, Argentīnā 1977. g. 11. jūnijā.

Visvaldis Gusts Latvijā darbojās skautu organizācijā (jūras skautos) un bija jūras vanagu novada priekšnieks Latvijas vanagu organizācijā. Argentīnā viņš rediģēja biļetenu NOTICIERO DE LOS PAISES BALTICOS (1959—1977) un populārizēja Latvijas neatkarības atjaunošanas domu argentīniešu sabiedrībā.

Ar Visvalža Gusta aiziešanu ARCHĪVA apgāds zaudējis rosiņu darbinieku. Viņa piemiņa nezudīs.

Kārļa Zariņa fonds un ARCHĪVA redaktors

SASKANĀ

Zinaida Lazda

Helmers Pavasars (1977)

Andante espressivo (♩ = 88)

p *poco accel.* *rit.* *a tempo* *p* *tenuto* *p*

Soprāni
Alti

Iet vai-na-ga vi-jē-ja bir-sta-lā, a — — — — —
a — — — — — šalc šalc šalc

Tenori
Basi

p *poco accel.* *rit.* *a tempo* *p* *tenuto* *p*

poco accel. *rit.* *Molto lento* *pp rit.* *Tempo I*

liepas un o-zo-li sa-ska-nā, sa-ska-nā, šalc lie-pas un

pp rit. *p* *cresc.* *mp*

poco accel. *rit.*

cresc. *mf* *cresc.* *f rit.* *a tempo* *mf cresc.* *dim. e rit.* *pp* *rit.*

o-zo-li, šalc lie-pas un o-zo-li, liepas un o-zo-li, lie-pas un o-zo-li ko-pā.

cresc. *mf* *cresc.* *f rit.* *a tempo* *mf cresc.* *dim. e rit.* *pp* *rit.*

Poco più mosso (♩ = 104)

mf cresc. *rit. e dim.* *a tempo mf cresc.*

Lauž za - ru no lie - pas, no o - zo - la lauž Un vie - nu pie

Lauž no *mf cresc.* *rit. e dim.* *mf a tempo cresc.*

f > *mf cresc.* *f*

ot - ra vai - na - gā glauž, Lauž za - ru no lie - pas, no o - zo - la

f > *mf cresc.* *f*

Poco largamente

ff

lauž un vie - nu pie ot - ra vai - na - gā glauž, šalc lie - pas un

šalc *ff*

dim. *f* *rit. mf*

o - zo - li ko - - pā, šalc lie - pas un o - zo - li ko - - -

dim. *f* *mf rit.*

Più tranquillo *Tempo I*

p *pp* *rit. e dim.* *p* *molto cresc.*

pā šalc ko - - - pā. Kāpj pus - die - nas

ko - - - pā. *pp* *rit. e dim.* *p* *molto cresc.*

f *dim. e rit.* *p* *mp* *a tempo* *cresc.* *mf* *dim. e rit.*

sau-le un ap - - stā - jas, Pār vi - jē - ju vai - na - gā no - lie -

f *dim. e rit.* *p* *mp* *a tempo* *cresc.* *mf* *dim. e rit.*

Molto lento *rit.*

Solo *p*

Šalc lie - pas un o - zo - li ko - - - - pā.

Soprāni *p* *Molto lento*

Alti *cas,* *mm*

Tenori *p*

Basi *p* *rit.*

Sostenuto *pp* *ppp* *morendo*

Soprāni *pp* *ppp* *morendo*

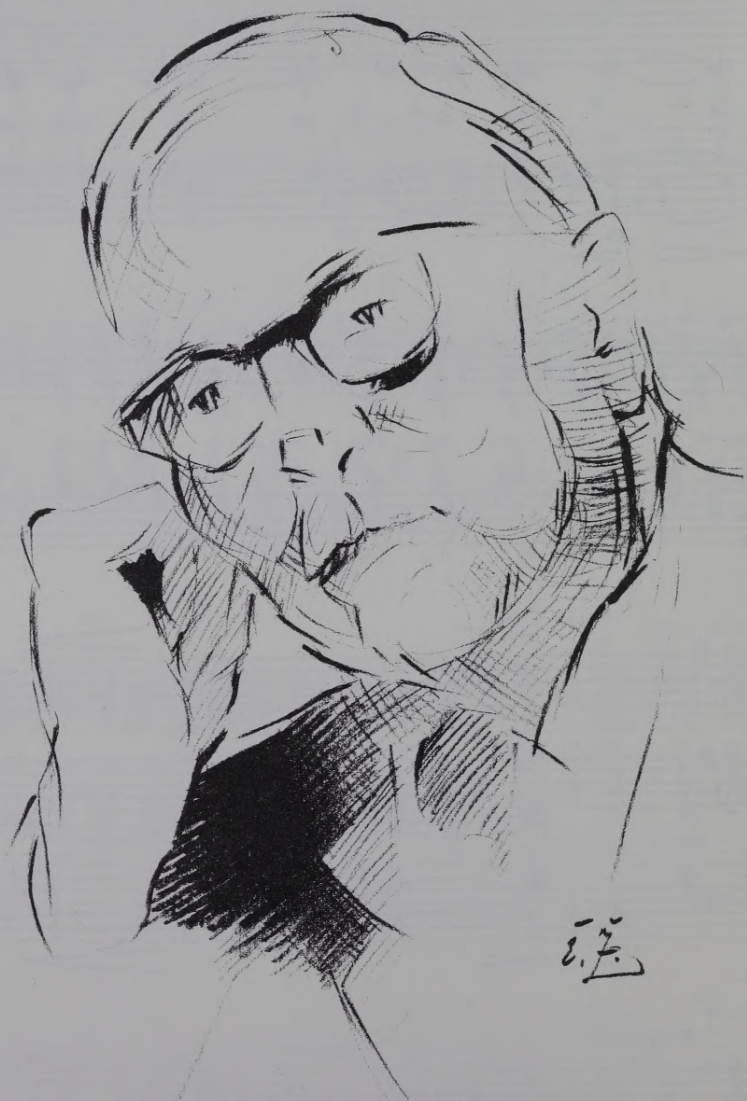
Alti *pp* *ppp* *morendo*

Tenori *pp* *ppp* *morendo*

Basi *pp* *ppp* *morendo*

Šalc ko - pā

Šalc *p* *ppp* *morendo*

HELMERS PAVASARS
(Zīmējis Ēriks Žilinskis)

ATMIŅAS

Helēne Dārzniece

Lasīju Jēkaba Vītoliņa un Lijas Krasinskas sarakstīto, 1972. gadā Rīgā izdoto LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURI.* Lasīju to ar lielu interesi, sevišķi par laikmetu un ļaudīm, kas man tik labā atmiņā, par spīti maniem 88 mūža gadiem. Vairāk vai mazāk pazinu tā laika māksliniekus — citus personiski, citus tikai pēc izskata un viņu darbiem. Viņus varēja redzēt un sastapt visur — zinību komisijas vasaras sapulcēs Rīgas latviešu biedrībā, latviešu koncertos, teātros un izstādēs, sevišķi vasarās, kad visi tālumnieki saradās Rīgā. Tas bija laiks pirms Pirmā pasaules kara. Kas tas bija par garu, kas valdīja toreiz latviešu inteligencē!

Tā sauktais, tautas atmodas laiks bija jau aiz kalniem, un tagad, gribētos teikt, bija spožs tautas rīts. To nesa jaunā latviešu inteligence, nākusi no zemnieku, strādnieku un rokpeļņu mājām, izglītojusies vācu un krievu skolās. Vītoliņš un Krasinska runā par latviešu lielburžujiem, kas nav sapratuši ne mākslu, ne mūziku un bijuši tikai materiāli noskaņoti sava labuma meklētāji. Saprotu jau, ka savas nodevas vajadzīgas, lai apmierinātu režīmu un grāmata varētu iznākt (pirmajā vērē 5.lappusē atsauce uz V.I. Leņīnu!). Tā pārcensties tomēr nevajadzēja. Ne visi varēja akceptēt RĪGAS AVĪZES izdevēju Frīdrihu Veinbergu (grāmatā: Fricis!), ne kreiso JAUNO DIENAS LAPU. Pēdējā un arī citās kreisajās avīzēs, kas minētas kā grāmatas galvenais avots, eksistē tikai strādnieku šķira. Tur nav ne vārda par to inteligenci, ko strādnieku un zemnieku vecāki ar pūlēm izaudzinājuši un skolojuši un kas bija arī tā, kas ar savu izglītību varēja Latviju saulē celt.

Negribu noliegt, ka strādniekiem toreiz vajadzēja cīnīties par savām tiesībām, bet tāpēc nevar nicīgi runāt un rakstīt par kaut kādiem lielburžujiem. Ja arī daži latvieši bija kļuvuši turīgi, tas bija sasniegts ar viņu darbu un pūlēm, un arī viņu dzīves gudrību. Starp viņiem bija daudz filantropu, mākslas un mākslinieku atbalstītāju. Tāds bija, piemēram, Dombrovska tēvs (apskatītajā grāmatā viņš nav pieminēts, pieminētais ir cits Augusts Dombrovskis), kas saviem strādniekiem Mīlgrāvī uzcēla lielo sanāksmju ēku „Ziemeļblāzmu”.

Kad pēc piektā gada revolūcijas krievu zaldāti to nodedzināja, viņš uzcēla jaunu, vēl plašāku, ar sarīkojumu un teātra zāli un bibliotēkas telpu. Strādnieku bērniem viņš uzcēla skolasēkas un uzturēja pirmsskolu, vēlāk arī progimnaziju. Māksliniekiem viņš uzcēla ēku ar dzīvokļiem, ko nosauca par „Burtnieku pili”. Tur kādu laiku dzīvoja arī Krišjānis Barons un Jānis Jaunsudrabiņš. Zinu arī citus, kas atbalstīja māksliniekus. Sprotams, starp labiem gaudiem gadās arī sēnalas, bet tāpēc nevar visus nicīgi apzīmēt ar šo vārdu.

LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURES autori nevar iedomāties to garu, kas valdīja latviešu inteligencē, vidusšķirā un pa daļai arī strādniekos. Viņi nevar iedomāties, cik vāciska Rīga līdz tam laikam bija bijusi. Lielākajos veikalos bija jārunā vāciski, lai tiktu laipni apkalpots un dabūtu labāku preci. Arī daļa latviešu mēdza uz ielas sarunāties vāciski, citi to darīja arī mājās. Kas runāja vāciski, bija kungi, bet kalpones bija latvietes. Mēs, jaunā intelligences, pret to cīnījāmies. Uz ielas, veikalos, konditorejās (tā toreiz sauca kafējnīcas) demonstratīvi skaļi runājām latviski. Latviešus, kas runāja vāciski un pat izlikās par vāciešiem, saucām par „kārķu vāciešiem”.

Apcerētajā grāmatā „buržuju” nonicināšana sevišķi dūrās acīs Emīla Dārziņa biogrāfijā (338—363. lpp.). Ne šie, tā sauktie, „lielburžuji” bija tie, kas komponistu nospieda, tur bija citi iemesli. Šie paši „buržuji” sēdēja visos latviešu koncertos un citos sarīkojumos, tāpat kā studenti un ģimnaziju audzēkņi. Tāpat arī tie, kas skolas un studijas bija beiguši, darbojās dažādos amatos, kur agrāk bija vieta tikai vāciešiem, bet vēlāk spiedās iekšā krievi.

Vēl vairāk mani apbēdināja, pat sadusmoja, apraksts par piektajiem latviešu dziesmu svētkiem Rīgā (1910. gadā; sk. 363—366. lpp.). Šais dziesmu svētkos dziedāju pati līdz. Sajūsma, kas tajos valdīja, nav aizmirsusies līdz šai dienai. Interima teātris, kas atradās aiz vēlākā Nacionālā teātra, pretim toreiz jaunajai politechnikuma ēkai, bija paredzēts mēģinājumiem. Kamēr lauku kori vēl nebija sabraukuši, mēģināja tikai Rīgas kori vien. Es dziedāju Pāvila Jurjāna kori. Dziedātāju bija daudz. Tā nav, ka no Rīgas bija tikai trīs kori — divi baznīcu kori un latviešu biedrības koris (364. lpp.). Nebija gan pilnā sastāvā Pēterburgas ārrīgas dziedāšanas biedrības koris, bet atsevišķi dziedātāji piedalījās. Tos es pazinu. Ir gan jautājums, vai bija pareizi, ka neliela tautas daļa, kas pulcējās ap JAUNO DIENAS

LAPU, atrāvās un nepiedalījās, jo, pēc viņu domām, rīkotāji esot reakcionāri. Rīgas latviešu biedrība nebija reakcionāra, bet gāja vidusceļu, tāpat kā toreiz vispār izplatītais un visās tautas šķirās lasītais laikraksts BALTIJAS VĒSTNESIS un, kad krievi to noliedza, DZIMTENES VĒSTNESIS. Pirms lauku koŗu atbraukšanas Rīgas koŗi mācījās sevišķu dziesmu viņu apsveikšanai: „Sveiki, tautas dēli, meitas, dziesmu svētkos līksmajos!” Ar šo dziesmu Rīgas koŗi tos arī apsveica, kad lauku koristi ieradās uz pirmo kopējo mēģinājumu. Ir aplami vispārējos dziesmu svētkus par tādiem nesaukt tāpēc, ka kāda radikāla partija nepiedalījās.

Pie jaunbūvētās Rīgas latviešu biedrības ēkas koŗi pulcējās gājienam. Dziedātāju bija daudz, pilna visa Pauluči, vēlākā Merķeļa, iela. Gājiens pa Rīgas ielām devās uz pili. Arī tas varbūt LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURES autoriem liekas nevajadzīgi un rāda iztapšanu toreizējai krievu valdībai, jo pils bija krievu gubernatora Sveģinceva mītne. Bet kādas „nodevas” un „piedevas” latviešiem tagad nav jādod komunistu valdībai, lai dabūtu cauri cenzūrai kādu rakstu, dzejoli vai grāmatu! Arī šis gājiens nebija nekas cits kā nodeva, tāpat Krievijas himnas „Dievs, sargi ķeizaru” dziedāšana. Mūsu priecīgo prātu tas toreiz traucēja daudz mazāk nekā, kad tagad minētās grāmatas autori Emīlu Dārziņu pārvērš gandrīz par komunistu, tāpat kā Emīlu Melngaili. Gaŗais gājiens vijās pa Rīgas ielām uz vēlāko sporta laukumu. Kad gājām gar namiem, kur dzīvoja latvieši, no logiem un balkoniem mūs apbēra puķēm un apsveica aplausiem. Pēc tā laika paražām, pār balkonu malām bija klāti paklāji, kā to tai laikā darīja, kādu valdnieku saņemot. Logos bija sveces un gar ielas malām spulgas, ko vakarā iedezināja.

Aiz vecā dziesmu svētku karoga iegājām lielā, līdz pēdējai vietai ļaužu pārpildītā aulā. Ļaudis stāvēja arī visapkārt gar malām, jo telpai sānusienu nebija. Jurģana koris, kurā dziedāju, stāvēja priekšā, tāpēc man bija viss labi pārrudzams. Bijām kopā ar manu draudzeni Annu Ašmani, Dalkroza skolas vadītāju Latvijas laikā. Pa ceļam gājām kopā ar kādreiz pazīstamo dziedātāju, nelaīķi Emīlu Mauriņu. Pirmā dziesma bija korālis „Ak, Jeruzāleme, modies”. To diriģēja sirmais Ādams Ārgals. Tad nāca nodeva „Dievs, sargi ķeizaru” un pēc tās „Dievs, svētī Baltiju”. Toreiz vairs nedziedāja „Dievs, svētī Latviju”, kā tas bija pirmajos dziesmu svētkos. Pēc Krievijas himnas

ļaudis neapsēdās. Patiesībā nebija atļauts stāvēt, dziedot „Dievs, svētī Baltiju”. Bet „gorodovaji” (policisti) neko nevarēja izdarīt, tik daudziem stāvēt. Aplausi un sajūsma bija liela. Visvairāk man atmiņā Vītola un Jozuus vadītās dziesmas. Vītols bija noteikts un simpatisks diriģents. Jozuus turpretim bija bargs. Pēc tam bija balle. Ļaužu kā jūra. Tie bija īsti tautas svētki, pretēji Vītoliņa un Krasinskas domām!

---

* Abi autori ir mācījušies Latvijas konservātorijā. Jēkabs Vītoliņš dzimis 1898. g. 5. augustā Sarkaņos, miris 1977. g. 24. septembrī Rīgā. Latvijas konservātorijā mācījies 1920—1927. g. Papildinājis mūzikologijā Vīnē 1929. un 1931. gadā un Parīzē 1936—1937. gadā. Skolotājs un koŗa diriģents Rīgas skolotāju institūtā 1922—1938. g., Nacionālās operas drāmaturģs 1925—1929. g. Žurnāla MŪZIKAS APSKATA redaktors, mūzikas kritiķis. No 1938. g. Latvijas konservātorijas mācībspēks. Sk.: ARCHĪVS VI, 157. lpp. Pēc Latvijas okupācijas līdz 1962. g. Latvijas valsts konservātorijas mācībspēks. Kopš 1946. g. Zinātņu akadēmijas valodas un literātūras institūta zinātniskais līdzstrādnieks, vairāku grāmatu autors, sakārtojais plašu latviešu tautas mūzikas materiālu krājumus. 1961. g. promovēts par mākslas zinātņu doktoru.

Lija Krasinska dzimusi 1911. g. 25. janvārī Rīgā. Beigusi Latvijas konservātorijas klavierķlasi un J. Vītola kompozīcijas klasi 1935. g. Pēc tam darbojusies Padomju savienībā vairākās mūzikas vidusskolās līdz 1944. g. Kopš 1945. gada bijusi Latvijas valsts konservātorijas paidagoģe (no 1961. g. docente), 1955. gadā ieguva mākslas zinātņu kandidātes gradu. No 1956. līdz 1959. g. bijusi LPSR komponistu savienības sekretāre. Vairāku publikāciju autore latviešu un krievu valodā. Sk.: ARCHĪVS VI, 146. lpp.

J. Vītoliņa un L. Krasinskas LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURI I (Rīgā 1972) ir recenzējis Longīns Apkalns; sk.: „Izniekota izdevība”, LATVJU MŪZIKA 8 (1975 [1976]), 722—727. lpp.

Red.

KĀRĻA SKALBES DZEJA LATVIEŠU MŪZIKĀ

Lilija Dunsdorfa

Rakstnieks Kārlis Skalbe, kuŗa simto dzimšanas dienu atceramies nākošgad, ir raksturīgs latviešu lirikas pārstāvis. Angelika Gailīte viņu dēvē par „mūsu izcilāko un pilnīgāko liriķi”,¹ piezīmējot: „[...] viņa lirika [...] mūsu rakstniecību paceļ līdz pasaules literatūrai”. Domāju, ka šie vārdi nav pārspīlēti un tiem ir nopietns pamats. Ne vien Skalbes dzejoļi, bet arī viņa daiļprōza — tēlojumi, bet jo sevišķi viņa meistarīgās pasakas — ir dzeja, tikai nesaistītā valodā.

Kārlis Skalbe (1879—1945) piedzimis Incēnu kalējmājiņā, Vecpiebalgā — gleznainā apvidū starp trim ezeriem (Alauksts, Tauns, Inesis), kur vēlāk brīvās Latvijas laikā iegūst savas mājas — Saulrietus. Kārlis ir savu vecāku devītais, jaunākais bērns. Tēvs liels grāmatnieks, māte mīlīgas un laipnas dabas, dziesmu mīlotāja („viņas balss skanēja zem mūsu zemā jumta kā zelta kokle”). Kārlim bērniībā ganu gaitas, trīs gadi pagastskolā, pieci draudzes skolā. Daudz lasa. Ir ceļojošs grāmatnīgotājs, vērsu dzinējs, pagasta rakstveža palīgs, skolotājs Ērgļos. Jau agrā jaunībā sāk savu literāro darbību. Pirmais dzejolis iespiests 17 gadu, pirmā grāmata 19 gadu vecumā, allegoriskā pasaka par Ziemeļmeitu 1904. gadā. Jaunatni viņa darbi sajūmināja, jaunieši, aizrāvušies ar 1905. gada revolūcijas idejām par brīvību un latviešu pašnoteikšanos, saskatīja Skalbes dzejā savu domu un ilgu atspulgu. Par revolūcionāru ideju paušanu viņu vajāja. Viņš ir trimdā (Šveicē, Somijā un Norvēģijā) līdz 1909. gadam, atgriezies Latvijā, apprecas ar Lizeti Erdmani (dēls Jānis, meita Ilze), bet vēl 1912. gadā spiests izciest sodu cietumā. Ir latviešu strēlnieku pulku dalībnieks, Latvijas pagaidu nacionālās padomes un Tautas padomes loceklis, deputāts pirmajā un ceturtajā saeimā. Zvejnieku laivā 1945. gadā bēg no krievu okupācijas varas uz Zviedriju, bet mirst Stokholmā tai pašā gadā.

Skalbes dzeja Latvijā publicēta 12 krājumos (1902—1941). Trimdā visi šais krājumos ievietotie dzejoļi (pieskaitot vēl ārpus krājumiem palikušos un pēdējos gados rakstītos) atrodami Daugavas apgāda publicēto (Lizetes Skalbes rediģēto) Skalbes RAKSTU [5.] sējuma DZEJA. Minētais krājums tad arī izmantots šai apcerei.

Pārskats par skaņurakstā tērptajiem Skalbes dzejoļiem bija iespējams, izmantojot 1974. gadā Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē mūzikas krātuves izdoto, Ērika Biezaiša sakārtoto SKAŅDARBU KATALOGU.² Mūzikas krātuvei arī jāpateicas par lielāka skaita (72) skaņdarbu fotokopijām — vairāk nekā pusi pašlaik zināmām kompozīcijām ar Skalbes tekstu. Bez skaņdarbu katalogā minētajām 132 dziesmām redzētas vēl divas, kas publicētas pēc 1974. gada, un viena no 1923. gada krājuma. Analīzei un attiecīgajiem secinājumiem tāpat izmantoti 135 skaņdarbi. Pārskatā par kompozīcijām ar Skalbes tekstu turpretim ieskaitītas vēl arī 15 dziesmas, par kurām literātūrā varēja sameklēt drošus bibliografiskos datus un konstatēt, ka to tekstam izmantots kāds noteikts Skalbes dzejolis. Astoņi skaņdarbi, kas neatbilda pēdējai prasībai, bija jāatstāj neievēroti.

Dziesmu ar Skalbes tekstu būs noteikti vairāk nekā izdevās sameklēt vai apzināt šī raksta nolūkiem. Sekojošā apcere tāpēc nepretendē uz pilnību. Ne reizi vien, piemēram, nācās konstatēt, ka padomju varas laikā Latvijā publicētie skaņražu darbu saraksti pilnīgi noklusē režīmam kaut kādā ziņā nepatīkamās attiecīgā autora kompozīcijas. Pie tam arī pat šie nepilnīgie bibliografiskie dati ne visi ārpus Latvijas ir piesniedzami. Pārtrūkstot spējīgā mūzikologa Valentīna Bērzkalna dzīves pavadienam un rodoties pārtraukumam LATVJU MŪZIKAS iznākšanā, nav arī vairs īsti skaidra pārskata par mūsu mūziķu rosmi pēdējos gados brīvajā pasaulē.

Ar visām šīm iebildēm manuprāt tomēr ir pamats uzskatīt, ka 1974. gada SKAŅDARBU KATALOGS diezgan pilnīgi reprezentē latviešu autoru skaņdarbu kopumu. Tā vismaz vedas domāt attieksmē uz šīs apceres tematu. Lai iespēju robežās to konkrēti pārbaudītu, salīdzināju Alfrēda Kalniņa (kas komponējis visvairāk Skalbes dzejoļu) attiecīgos darbus pēc Jēkaba Vītolīņa monografijas³ ar LAAJ mūzikas krātuvē atrodamiem. Izrādās, ka no Kalniņa 19 dziesmām ar Skalbes tekstu krātuvē trūka tikai divas: duets „Vakars” (Vējiņš lapās čabina klusi) un solodziesma „Vecā pirtiņa” (acīm redzot, Skalbes „Pirtiņa”).⁴ Izdarot tādu pašu salīdzinājumu ar Jāzepa Vītola komponētajiem Skalbes darbiem pēc K. Egles sastādītās Vītola skaņdarbu bibliografijas,⁵ no kopskaitā 11 dziesmām mūzikas krātuvē trūka tikai 1924. gadā komponētais duets „Vasara” (Balta kā no dzelmes klusi).⁶ Tas liecina, ka LAAJ mūzikas krātuvē dziesmas ar Skalbes tekstu ir samērā pilnīgi pārstāvētas un pēc tām varam atļauties vispārējus secinājumus.

KĀRLIS SKALBE
(Oskara Noriša zīmējums)

LATVIJAS VALSTS
BIBLIOTĒKA

92—

50.669

Kompozīcijas ar Skalbes tekstu
(pēc komponistiem un dziesmu žanra)

	Jauktajam korim	Vīru korim	Sieviešu korim	Bērnu korim	Solobalsij vai duetam	Kopā
Ādolfs Ābele (1889—1967)	4	-	-	-	4	8
Longīns Apkalns (1923)	-	-	-	-	8	8
Viktors Baštiks (1912)	1	1	-	-	-	2
Haralds Berino (1906)	-	-	-	-	2	2
Jānis Cīrulis (1897—1962)	2	-	1	1	-	4
Emīls Dārziņš (1875—1910)	-	1	-	-	-	1
Volfgangs Dārziņš (1906—1962)	-	-	-	-	1	1
Voldemārs Dobrovoļskis (1895—1967)	-	-	-	-	2	2
Eižens Freimanis (1906—1968)	-	-	-	-	2	2
Lūcija Garūta (1902—1977)	-	-	-	-	3	3
Jēkabs Graubiņš (1886—1961)	3	1	1	1	-	6
Andrejs Jansons (1938)	1	-	-	-	2	3
Alberts Jērums (1919—1978)	-	-	-	-	1	1
Arnolds Kalnājs (1906—1975)	-	1	-	-	-	1
Jānis Kalnietis (1906)	-	-	-	-	1	1
Alfrēds Kalniņš (1879—1951)	1	1	-	-	17	19
Jānis Kalniņš (1904)	-	1	-	-	5	6
Jānis Ķepītis (1908)	-	-	-	-	2	2
Knuts Lesiņš (1909)	-	1	-	-	2	3
Paula Līcīte (1889—1966)	1	-	-	-	3	4
Jānis Mediņš (1890—1966)	-	-	-	-	5	5
Jāzeps Mediņš (1877—1947)	1	-	-	-	2	3
Emīls Melngailis (1874—1954)	-	-	-	-	1	1
Jānis Norvilis (1906)	3	1	1	1	3	9
Aleksandrs Okolo-Kulaks (1906)	-	-	-	-	1	1

Valdemārs Ozoliņš (1896—1973)	3	-	-	-	-	3
Helmers Pavasars (1903)	3	4	1	-	5	13
Jēkabs Poruks (1895—1963)	3	-	-	-	2	5
Arturs Salaks (1891)	1	-	-	-	-	1
Arturs Sīlis (1904—?)	1	-	-	-	-	1
Bruno Skulte (1905—1976)	1	1	-	-	-	2
Leonīds Slaucītājs (1899—1971)	1	-	-	-	1	2
Eduards Stots (1903)	1	1	-	-	-	2
Eduards Šēnfelds (1907)	1	-	-	-	-	1
Andris Vītoliņš (1931)	-	-	-	1	-	1
Jāzeps Vītols (1863—1948)	1	1	-	-	9	11
Jānis Zālītis (1884—1943)	1	1	-	-	2	4
Kārlis Zigmunds (1865—1925)	1	-	-	-	-	1
Arvīds Žilinskis (1905)	1	-	-	-	4	5
Kopā skaņdarbi	36	16	4	4	90	150
Kopā skaņdarī	22	13	4	4	26	39

Pārskatā ieskaitīti arī 15 darbi, kam nošurakstu neizdevās redzēt: Alfr. Kalniņa duets „Vakars” (Vējiņš lapās čabina klusi) un solodziesma „Vecā pirtīņa” (Skalbes „Pirtīņa”),⁷ J. Vītola duets „Vasara” (Balta kā no dzelmes klusi),⁸ E. Melngaiļa solodziesma „Maldi”,⁹ Jāņa Mediņa 1924. gadā rakstītā solodziesma „Ja tu kā bērns”¹⁰ un V. Dārziņa 1932. gadā pirmoreiz atskaņotā solodziesma „Iecerētā”.¹¹ Tāpat tur ietilpst neredzētās solodziesmas: P. Līcītes „Ne zālīte sīka” (1913),¹² L. Garūtas „Zelta ozoli” (1940),¹³ A. Žilinska „Ar sirmīti abi...” (1926), „Jaunībai” (1942) un „Vakarējot” (1943), kā arī tā paša autora dziesma jauktajam korim „Mierinājums” (1939).¹⁴ Ieskaitīta arī H. Pavasara solodziesma „Vakarējot”¹⁵ un Jāzepa Mediņa solodziesmas „Aizejot” un „Sniegi”.¹⁶

Nav turpretim uzņemti skaņdarbi, par kuriem ir gan liecības literatūrā, bet pēc kuru nosaukuma vien tos nevar identificēt ar

attiecīgo Skalbes dzejoli (Skalbem reizēm ir pat astoņi dzejoli ar gluži tādu pašu nosaukumu). Šādu darbu ir vismaz septiņi: Jāņa Mediņa solodziesma „Vakara tumsa”¹⁷ (Skalbes RAKSTOS šāda dzejoļa nav), L. Garūtas solodziesmas „Rudens” (1939) un „Dzimtene” (1942; jābūt: „Dzimtenē”),¹⁸ kā arī A. Žilinska darbi jauktajam korim: „Dziesmu laiva” (1938) un „Dziesmu svētkos” (1939) un solodziesma „Pavasars” (pirms 1939 un arī 1960),¹⁹ tāpat Jāzepa Mediņa 1943. gadā rakstītā solodziesma „Sirds izjūta” (Skalbem šādā dzejoļa nav).

L. Apkalns piemin V. Dārziņa kantāti „Daugavas vilņi”.²⁰ Nosaukums vedina domāt, ka kantātei varētu būt Skalbes teksts, tomēr, darbu nepazīstot, no jebkādiem secinājumiem jāatturas. Pēc laikrakstu ziņām, jaunākā laikā Lilija Zobena vēl komponējusi Skalbes dzejoļus „Mans draugs” (Skalbem divi dzejoli ar šādu virsrakstu) un „Pie akas”. Trūkstot tuvākiem datiem, attiecīgos darbus nevarēju pārskatīt ietilpināt.

Izmantojot iepriekš minētajos avotos atrodamo materiālu, konstatējam, ka no apmēram 957 Skalbes dzejoļiem skaņraži izmantojuši 110, radot 150 skaņdarbu. Pēc SKAŅDARBŪ KATALOGA, ar Raiņa tekstu tai pašā laikā komponēto dziesmu skaits ir 262 — tātad gandrīz divreiz vairāk (īstenībā Raiņa tekstu pārsvars būs vēl lielāks). Jāņem vērā, ka Rainis ir populārākais dzejnieks, un, Jēkaba Vitoliņa vārdiem runājot, būs grūti atrast latviešu komponistu, kas savā radošajā darbā nebūtu izmantojis kādu Raiņa dzejoli.

Pēc tā paša avota pārbaudot otra mūsu izcilā lirika ar izkoptu emocionālo stilu — Friča Bārdas dzejas ierosmē radīto skaņdarbu skaitu, redzam, ka tas ir tikai 96, tātad apmēram divas trešdaļas no darbiem ar Skalbes tekstu. Jāpiezīmē, ka darbiem ar Bārdas tekstu raksturīgs proporcionāli sevišķi lielais solodziesmu skaits (82). Tas arī saprotams, jo solodziesmā kā komponists, tā dziedonis var labāk izteikt smalkākās jūtu nianšes — tā ir elastīgāka, vieglāk veidojama. Tā ir arī populārākais žanrs latviešu mūzikā. Skaņdarbos ar Skalbes tekstu solodziesmu pārsvars nav tik liels, kaut gan to ir krietni vairāk nekā puse no kopskaita. Starp koŗa dziesmām savukārt vairāk par pusi ir jauktajam korim rakstīto.

Konstatējām, ka apskatāmos 150 skaņdarbus radījuši 39 autori. Trīspadsmit no viņiem ir komponējuši katrs tikai vienu Skalbes dzejoli. Starp tiem tomēr ir, piemēram, tāds dārgums ar paliekamu

nozīmi latviešu mūzikā kā Emīla Dārziņa „Mūžam zili” (Nemiers) vīru korim.

Visvairāk Skalbes dzeju ir iemīlējis Alfrēds Kalniņš, dodot 19 skaņdarbus. No tiem gandrīz visi ir solodziesmas vai dueti (tikai pa vienai dziesmai jauktajam un vīru korim). Jāzeps Vītols devis 11 darbus, starp tiem arī tikai pa vienam jauktajam un vīru korim. No mūsu tagadējiem autoriem Skalbes dzeja ir saistījusi Helmeru Pava-saru, kam no 13 attiecīgajiem skaņdarbiem vairums ir koŗa dziesmu (trīs jauktajam, četras vīru un viena sieviešu korim). Tālāk seko Jānis Norvilis, Ādolfs Ābele, Jānis Kalniņš un ar savu astoņu dziesmu ciklu solobalsij arī Longīns Apkalns.

Raksturīgi, ka neviens no tagadējiem okupētās Latvijas jau-najiem skaņraŗiem nav izmantojis Kārļa Skalbes dzeju savos darbos. Nepārzinot apstākļus, grūti spriest, kāpēc tas tā — vai iemesls ir režīma tiešie spaidi, vai arī Skalbes dzeja grūtāk piesniedzama (līdz 1970. gadam vienīgais zināmais Skalbes dzejas izdevums bijis 1957. gadā).²¹ Katrā ziņā tas jāvērtē kā smags zaudējums mūsu tautai, jo sevišķi šai valodas verdzināšanas un žņaudzīšanas laikā dzejnieka dzidri latviskā valoda būtu bijusi kā malks no spēka avotiņa. Zināmā mērā Skalbes stila mantiniece šķiet Skaidrīte Kaldupe, kurās dzejoļus daudz komponējis Aldonis Kalniņš.

Komponētie Skalbes dzejoļi

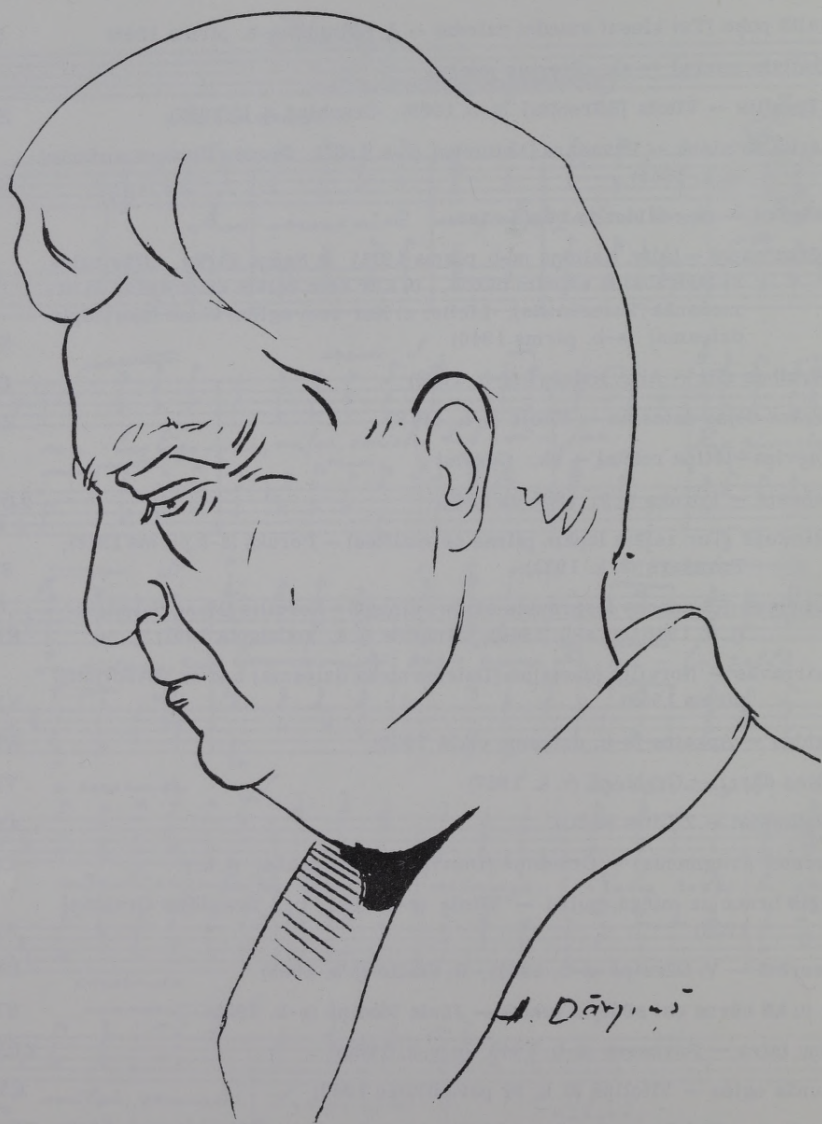
Pārskatā lietotie saīsinājumi: s-b. = solobalsij ar pavadijumu, j. k. = jauktajam korim, v. k. = vīru korim, s. k. = sieviešu korim, b. k. = bērnu korim; gadaskait-lis iekavās apzīmē precīzi vai aptuveni, kad skaņdarbs radies, pirmoreiz pub-licēts vai atskaņots; stūrītajās iekavās ir komponista dotais nosaukums, ja tas atšķiras no dzejoļa virsraksta; šifrs rindas beigās norāda attiecīgo Skalbes dze-joļu krājumu: CS = Cietumnieka sapņi, KA = Kad ābeles zied, ZD = Zemes dūmos, VL = Veļu laikā, SS = Sirds un saule, ST = Sapņi un teikas, DV = Daugavas vilņi, P = Pēclaiķā, VU = Vakara ugunis, ZDV = Zāles dvaša, KM = Klusuma meldijas

Aizejot — Alfr. Kalniņš (s-b. 1903), Jāzeps Mediņš (s-b. 1909)	CS
Aizsmaŗzoja baltās ievas — Jānis Mediņš (s-b. 1915)	KA
Aizvestais — Ābele (s-b. 1946?); Dobrovoļskis (s-b.); Garūta (s-b. 1943?); Stots (j. k. un pirms 1963 v. k.)	KM
Ar sirmīti abi... — Źilinskis (s-b. 1926)	KA

Baltā puķe (Tai klusai stundai dziedu) — J. Kalniņš (s-b. pirms 1948)	SS
[Baltais miers] — sk.: Ziemas miers	
Bārenītis — Vītols [Bārenīts] (s-b. 1909); Graubiņš (j. k. 1957)	ZD
Barka ar sienu — Pavasars [Notturmo] (v. k. 1935); Poruks [Rudens andante] (j. k. 1959)	DV
[Bēglis] — sk.: Slīdot ar bēgļa nastu	
Bērna sapņi — Alfr. Kalniņš (s-b. pirms 1911) a) Sapņu garās, zilās egles, b) Sudrabaina sapnim bārda, c) Kur zem eglēm kluso taku, a) Atmošanās [Pamošanās]; Līcīte: c) Kur zem eglēm kluso taku [Šūpļa dziesma] (s-b. pirms 1940)	ST
Bērnības rīti — Alfr. Kalniņš (s-b. 1903)	CS
Čigāna dejas dziesma — Vītols (s-b. 1918)	ZD
[Dieviņa—tētiņa rokās] — sk.: Gurstot	
Debasis — Poruks (j. k. 1955 un 1960)	ZDV
Dzimtenē (Tur zaļām lapām pilnas ceļmalītes) — Poruks (s-b. pirms 1948); Pavasars (s. k. 1931)	ST
Dzimtenē (Kā zobens iesprausts skuju vainagā) — Norvilis [Mana dzimtene] (j. k. 1946 un s-b. 1946); Šēnfelds (j. k. godalgota 1961)	KM
Dzirnavās — Norvilis (duets un [Dzirnavnieka dziesma] b. k. ar pavadījumu pirms 1959)	KM
Gaidas — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1959)	VL
Gaisa dārzeņi — Graubiņš (v. k. 1937)	VU
Garšamejot — Zālītis (s-b.)	CS
Gurstot (fragments) — Graubiņš [Dieviņa—tētiņa rokās] (j. k.)	CS
Ģiģis brauc uz miega muižu — Vītols (s-b. 1921; b. k. aranžējis Graubiņš 1923)	ST
Iecerētā — V. Dārziņš (s-b. 1932); B. Skulte (j. k. 1955)	DV
Ja tu kā bērns esi sēdējis tumsā — Jānis Mediņš (s-b. 1924)	ST
Jāņu laiva — Pavasars (s-b. 1946 un v. k. 1960)	ZDV
Jaunās egles — Vītoļiņš (b. k. ar pavadījumu 1967)	KM
Jaunībai — Kalnājs (v. k. pirms 1947); Lesiņš (v. k.); Žilinskis (s-b. 1942)	ZDV
Jūras spožums — J. Kalniņš (v. k. 1939)	DV

VOLFGANGS DĀRZIŅŠ
(Annas Dārziņas zīmējums)

[Kāds ziedinš] (Tas nekur nederīgs Kāds ziedinš pazemīgs) — J. Kalniņš (s-b. 1937)	ZDV
Kalējs (fragments) — Vītols (v. k. 1948)	VL
Kalnā — Zigmunds (j. k. 1930)	SS
Kalnos (Kalnos kā puķes zied mūžīgās zvaigznes) — Graubiņš (s. k. 1933)	VU
Kam lai dziedu — Vītols (s-b. 1910); Jansons [Maldi] (s-b. 1961)	ZD
Kareivji, drošie tēvzemes dēli — Zālītis (v. k. pirms 1936)	
Kāzas latviešu sētā — Salaks [Kāzas senlatvju sētā] (j. k.)	DV
Krēslas pilī — Ozoliņš (j. k. 1936)	ST
Kristalla meitiņa — Jansons (s-b. 1962)	CS
Laiks (Šūpojiet mani, Daugavas vilņi) — Norvilis (j. k. godalgota 1948)	
Lāses — Ābele (s-b. pirms 1946 un j. k. pirms 1946); Ķepītis (s-b.); Okolo-Kulaks (s-b. 1945); Jāzeps Mediņš (j. k. 1943)	KM
Latgalei — Norvilis (v. k. godalgota 1961 un j. k.)	P
Latvijai — Pavasars (v. k. 1947)	KM
Lieldienu naktī — Vītols (s-b. 1922)	DV
Lietinš — Garūta (s-b. 1939)	ZDV
Linu druva — Sīlis (j. k. pirms 1941)	P
Mājās — Žilinskis [Mana māja] (s-b. pirms 1939)	VU
Maldi — Cīruļis (j. k. ap 1925 un s. k. pirms 1938); Alfr. Kalniņš (s-b. 1917); Melngailis (s-b.)	ZD
[Maldi] — sk. arī: Kam lai dziedu	
Māmiņa ar zaļām kurpēm — Pavasars (s-b. 1943)	SS
[Mana dzimtene] — sk.: Dzimtenē	
[Mana māja] — sk.: Mājās	
Manas māsas — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1959)	ZD
Mans namiņš — Alfr. Kalniņš (s-b. pirms 1907)	CS
[Meklētāja ceļš ir galā] — sk.: Ziemassvētku roze	
Mežā (Pie egles mežā apstājos) — Freimanis (s-b.)	KM
Mierinājums — J. Kalniņš (s-b. 1937); Žilinskis (j. k. 1939)	KM

Mīlestība — Berino (s-b. 1941)	DV
Mirušie — Ābele (j. k. pirms 1947)	VU
Mocekļi — Baštiks (j. k. 1947); J. Kalniņš (s-b. 1963); Slaucītājs (j. k. pirms 1958)	KM
Mozaika — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1959)	VL
[Mūžam zili] — sk.: Nemiers	
Naktī (Pie durvu klaudzina) — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1958)	VL
Nakts (Pie loga viena zvaigzne) — Jānis Mediņš (s-b. 1933)	SS
Nakts (Nakts pilda debess telpu) — Jērumis (s-b. 1947)	DV
Nakts noskaņa — Freimanis (s-b. 1943)	KM
Nakts tauriņš — Līcīte (s-b. pirms 1940)	P
Nāves ējas — Graubiņš (j. k. 1935)	ZVD
Nāves laivā — Pavasars (v. k. 1943 un j. k. 1946)	KA
Ne zālīte sīka... — Līcīte (s-b. 1913)	KA
Nemiers — E. Dārziņš [Mūžam zili] (v. k. 1909)	ZD
No Daugavas man atpūš vējš — Alfr. Kalniņš (duets 1921)	DV
[Notturņo] — sk.: Barka ar sienu	
Pa maliņu — Jānis Mediņš (s-b. 1913)	CS
[Pamošanās] — sk.: Bērna sapņi	
Par katru stundu — J. Kalniņš (s-b. 1937); Poruks (j. k. 1955)	ZDV
Pēdējās puķes — Lesiņš (s-b.)	ZDV
Piano — Vītols (s-b. 1909)	CS
Pie pēdējā plāvuma — Alfr. Kalniņš (s-b. 1907)	CS
Pirtiņa — Alfr. Kalniņš [Vecā pirtiņa] (s-b. 1918)	ST
Puķes (No pašām jaunām dienām — Ābele (s-b.))	ZDV
Pusnakts sirds — Pavasars (s-b. 1946)	DV
Pūš vēji vasaru — Alfr. Kalniņš (duets 1921); Norvilis (s. k. pirms 1970)	DV
Rīts (Vēl sapņu meitiņa glaužas man klāt) — Zālītis (s-b.)	KA
Rokas (Kā gulbji tavas rokas) — Alfr. Kalniņš (s-b. 1917); Lesiņš (s-b.)	ST

Rozes (Pie vecās mājas) — Līcīte (j. k.)	P
Rožu kroņus atnesiet — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1958)	VL
Rudens (Zila migla, dūmi zili) — Pavasars (j. k. 1949)	VL
[Rudens andante] — sk.: Barka ar sienu	
[Septiņas jaunavas] — sk.: Torņa jaunavas	
Sirds svabadība — Alfr. Kalniņš (s-b. 1917)	DV
Sirds un saule — Pavasars (s-b. 1943)	SS
Sirds viena skumst — Alfr. Kalniņš (s-b. pirms 1907)	KA
Slīdot ar bēgļa nastu — Ķepītis [Bēglis] (s-b.)	
Smiedamies — Ābele (s-b. 1910)	KA
Sniega puķes — Berino (s-b. 1941)	KM
Sniegi — Cīrulis (b. k. pirms 1938); Jāzeps Mediņš (s-b. 1943)	VU
Staburags un Saulesmeitiņa — Alfr. Kalniņš (j. k. 1911)	KA
Svētku maize — Norvilis (s-b.)	KM
Šūplā dziesma — Pavasars (j. k. 1949); Kalnietis (duets 1955)	DV
[Šūplā dziesma] — sk. arī: Bērna sapņi c)	
Šurp, brāļi — Alfr. Kalniņš (v. k. 1907)	CS
Torņa jaunavas — Poruks [Septiņas jaunavas] (s-b.)	VU
Tumsā — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1959)	VL
Uz priekšu! ²² — Vītols (j. k. 1923)	
Vai laime nāks — Vītols (s-b. 1918)	CS
Vakara dziesma — Ābele (j. k. pirms 1947)	ZDV
Vakarējot — Cīrulis (j. k. 1936); Žilinskis (s-b. 1943, pirmatskaņojums bijis 1969); Pavasars (s-b. 1971)	VU
Vakars (Vējiņš lapās čabina klusi) — Alfr. Kalniņš (duets ap 1914)	CS
Vārdi (Neteic manim vārdu daudz) — Dobrovoļskis (s-b.); Slaucītājs [Neteic manim vārdu daudz] (s-b. 1965)	ZDV
Vasara (Balta kā no dzelmes klusi) — Vītols (duets 1924)	DV
Vasara (Saules karogs dzeltenzīda) — Zālītis (j. k. 1942)	
Vasara (Vasara ir klātu) — Baštiks (v. k. 1945)	P

Vējš (Vējš daudzās manā logā) — Vītols (s-b. 1923)	DV
Veļu laikā (Šūpojiet mani, Daugavas viļņi) — Ozoliņš (j. k. žūrijas ieteikta 1952)	DV
Zelta ozoli — Garūta (s-b. 1940)	KM
Zem akmeņa — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1958)	VL
Zeme (Aiz manis zeme pilna sāpju) — Jānis Medīņš (s-b. 1950)	ZD
Ziedoņa idille — Alfr. Kalniņš (s-b. pirms 1907)	KA
Ziema (Ik acis veŗu. . .) — Apkalns (s-b. dziesmu ciklā 1959)	VL
Ziemas miers — Ābele [Baltais miers] (j. k. pirms 1947)	DV
Ziemassvētku roze — Jansons (j. k. pirms 1960); Ozoliņš [Meklētāja ceļš ir galā] (j. k.); B. Skulte (v. k. 1954)	

Varētu jautāt — kas ir tas pievilcīgais Skalbes dzejā, kāpēc tā izpelnījusies skaņdarņu sevišķu ievēribu? Pēc kā komponisti vispār vadās, izraugoties savu dziesmu tekstus? Vai tā ir dzejoļa forma, mūzikālitate, idejiskais saturs, emocionālā noskaņa? Liekas, visiem šiem faktoriem ir sava nozīme. No vienas puses gan var teikt, ka dzejai nemaz nav jābūt augstvērtīgai, lai skaņpradis no tās izveidotu mākslasdarbu. To liecina samērā daudzās necilās vārsmas, kas krāšņā mūzikas ietērpā tiek dziedātas un baudītas vēl mūsu dienās. Komponisti daudzreiz izraudzījušies tekstus, ar kuŗu autoru viņus saista zināma garīga tuvība vai pat vienkārši pazīšanās, neatkarīgi no dzejas kvalitātes. Varam pat iet līdz galējībai un teikt, ka nemaz nav vajadzīga dzeja, lai radītu vokālu skaņdarbu — to var izveidot no jebkuŗas pavisam prozaiskas frazes. Parasti tomēr atzīstam, ka labam dzejdarbam vispirms jāizraisa komponistā (tāpat kā katrā dzejas baudītājā) zināms pārdzīvojums, kuŗu viņš tad pēc savām spējām un prasmes var izteikt skaņās. Blakus minot, šeit slēpjas zināms „klusšanas akmens” ne vienam vien jaunam iesācējam, kas savām pirmajām kompozīcijām mēdz izvēlēties dzejas meistarū labākos darbus — ar to tiek implicēta prasība pēc kongeniāla mūzikālā ietērpa.

Atstājot teorētizēšanu par tekstu izvēli skaņdarņiem pašiem, pievērsīsimies tieši Skalbes dzejai, mēģinot izdibināt tās pievilcību. Skalbes dzejai ir raksturīgs ne vien tās dziļi izjustais iekšējais saturs, bet arī smalkais, rūpīgi veidotais, tomēr reizē vienkāršais un

skanīgais ārējais ietērps. Veronika Strēlerte saka, ka idilles, kuņās dabas jaukums skatīts naivā, bērnišķā aizgrābtībā, ir viens no raksturīgākajiem Skalbes dzejas žanriem.²³ „Skalbes dzeja rāda dabisku kautrību un smalkjūtību”.²⁴ Atturīgi, nepretenciōzi, bet ar dziļu ritma un tēlainības izjūtu Skalbe veido savas vārsmas. Tas ir spilgti emocionāls stils, kuņā bagātīgi sastopami visi izkopta stila palīgļīdzekļi — tropi, epiteti, figūras uc. Meistarīgi lietoti, tie rada iespaidu, par ko Pauls Dāle saka: „Ir vārdi, kas, šķiet, nav vairs vārdi, bet pati mūzika”.²⁵

Varbūt mums tagad, kad esam vērojuši latviešu valodas un literātūras attīstību un dzejas uzplaukumu un iepazinušies ar moderno (reizēm pat pārmoderno) dzeju, viena otra vieta Skalbes dzejā var likties sentimentāla un dažs izteiksmes līdzeklis kā „nodulusi klišēja”. Jāievēro, ka tad, kad viņa dzeja radās (pirms vairāk nekā 60—70 gadiem) šie izteiksmes līdzekļi vēl bija jauni un svaigi. Vairums Skalbes dzejoļu tomēr vēl šodien ir tikpat dzidri un skanīgi kā toreiz, par spīti dažam vārdam, kādu modernā literārā valodā vairs nelieto, un dažam provinciālismam. Turpretim tādas tautasdziesmu izteiksmē sastopamas, bet pašreizējā sarunu valodā zudušas konstrukcijas kā, piemēram: „Sēj rozes, audzē Līdz pašu juntu” (Rozes), „Aiz manu vārtu staigā Jods” (Kalējs), „Pie durvu klauzina” (Naktī), „Cauri tecēja straume, Cauri salauztu stiklu” (Pie akas), Skalbes dzejā neizjūtām kā traucēkli, bet kā izteiksmes bagātinātāju, kas piešķir ritmam vieglumu.²⁶

Citēšu vēl Veroniku Strēlerti: „Varbūt vairāk nekā jebkuņam citam latviešu dzejniekam Skalbem piederētos vārds „dziesminieks”. Katrā viņa dzejolī ir skaidri samanāma iekšēja meldija; [...] dzejas vārsmas nav atskabargainas, lēkājošas, [...] bet plūstoši iekļaujas vienotrā. [Pantmērs] veidojas brīvi, saskaņā ar valodas dabiskiem akcentiem. [...] Skalbem piemīt tīkama valodas labskaņa — samērīga patskaņu un līdzskaņu mija; viņš apzinīgi vairās no līdzskaņu drūzmas [...].”²⁷

Jānis Grīns saka, ka Skalbes dzejoļi viegli palikuši prātā — viņš pats tos bieži lallinājis kādās „paškomponētās” meldijās. Grīns apzīmē Skalbi par laimotāju personību. „No viņa personības, tāpat kā no dzejas, plūda organisks optimisms, brašais vai arī tikai siltais dūra tonis, kas tomēr nereti nomainījās ar mollu, it kā lai neizvirstu patosā”.²⁸

Dzirdot šīs liecības, šķiet, nav brīnums, ka Skalbes dzejoļus skaņraži labprāt komponē. Negribas tāpēc pievienoties dzejnieka paša pārāk kritiskajiem vārdiem par tiem:

Neglītas ir manas dziesmas,
Tā kā čigānbērni draiski,
Melnām, nesukātām galvām. (Manas dziesmas)

Raksturīgs totiesu ir dzejolis krājumā VEĻU LAIKĀ (Noras dziesmas VII):

Mana dziesma, līsti klusi,
Tā kā ziedos rasa līst.
Mana dziesma, vīsti klusi,
Tā kā zāle vālos vīst.
Tur, kur dzelzs un akmens kladz,
Tevi nāves pirksti žņaudz...
Uzies tevi zvaigžņu zaigā,
Kas pa sila tekām staigā...

Tāpat arī dzejoļa „Muļķītis” pēdējās rindas krājumā EMIGRANTA DZIESMAS:

Man vārdus vienkāršus un vientiesīgas domas
Kā puķu kātus vieglās ķēdēs siet.

Skalbes dzeja tomēr nebūt nav tikai idilles un klusi sapņi. Pietiks tikai pieminēt viņa daudz citētās vārsmas (pēdējās rindas dzejolī „Veļu laikā”):

Nebeigs cīnīties Latvijas dēli,
Ellē pašā tie gatavi nokāpt,
Droši sist ar dūri uz galda,
Prasīt Latvijas tiesu un daļu.

Veronika Strēlerte saka: „Viņa patriotiskās dzejas spēks neslēpās patētiskā retorikā, [...] bet „stipruma vārdos”, kas kā burvju formulas iegūlās latviešu apziņā”.²⁹

Ritms Skalbes dzejā
un dziesmās ar Skalbes tekstu

Kā dzejā, tā mūzikā ritmam ir ļoti svarīga loma („iesākumā bija ritms”, „ritms ir mūzikas sirdspuksti”). Skalbes dzejas vieglums,

labskanība, iekšējā meldija (ko jau pieminēju, citējot Strēlerti) lielā mērā dibinās uz tās ritmu. Ritms ir plašāks jēdziens nekā pantmērs jeb metrs dzejā un taktsmērs mūzikā. Ritmu veido vairāki elementi, no kuriem latviešu dzejā par svarīgāko uzskata uzsvara pakāpenību (ne tikdaudz tempu, pauzes vai zilbju kvantitāti).³⁰

Manuprāt arī Skalbes dzejas ritmi ir tuvāki tīri toniskajiem (kā Jānis Rudzītis konstatējis par daļu Raiņa ritmu), kaut gan Skalbem ir arī labs skaits dzejoļu sillabotoniskajā un mūsu tautasdziesmām iezīmīgajā toniski kvantitatīvajā ritmā. Skalbem raksturīgs nesastindzis, mainīgs ritms. Ar mākslinieka intūciju un prasmi izmantots princips, ka ritma efektu dzejā un mūzikā var radīt ne tikai uzsvara vai ilguma maiņa, bet arī skaņu, tembra un ritmisko figūru atkārtotāšanās. Skalbes dzejoļi tāpēc „skan” un viegli paliek atmiņā.

Lai spriestu par komponēto Skalbes dzejoļu ritma virzienu, mēģināju tos sagrupēt pēc tradicionālā pantmēra apzīmējuma krītoša un kāpjoša ritma dzejoļos. Par trochajiskiem, jambiskiem utt. apzīmēju (pēc J. Rudzīša parauga attieksmē uz daktiliem) tos, kuŗos vērojami pārsvarā attiecīgā pantmēra elementi, kamēr jauktā ritma grupā ietilpināti dzejoļi ar stipri atšķirīgu un mainīgu pantmēru, kā arī brīvajā pantā sacerētie. Grupējot nav stingri ievērots sillabotoniskais princips attieksmē uz dzejoļu pantmēru. Visās grupās varēs atrast strofas tīri toniskajā ritmā, jo sevišķi starp jauktā ritma grupas dzejoļiem. Speciālistu grupējums vienā otrā gadījumā būs citāds, bet šķiet, ka galveno virzienu iegūtie dati tomēr rāda. Rezultāti bija šādi:

Komponētie dzejoļi pēc to ritma virziena

	Visā Skalbes dzejā		Komponētajos dzejoļos	
	Skaits	%	Skaits	%
Trochajiskie	259	27	36	32
Daktiliskie	118	13	15	14
Jambiskie	385	40	32	29
Amfibrachiskie	41	4	4	4
Jaukta ritma	154	16	23	21
Kopā	957	100	110	100

Raksturīgi, ka komponisti no Skalbes dzejoļiem izvēlējušies relatīvi vairāk trochajiskos un daktiliskos (ar krītošu ritmu), kas parasti iezīmē latviešu tautasdzeju.

Taktsmērs

Kaut dabiski pantmērs dzejā atbilst taktsmēram mūzikā, tam tomēr nebūt nav vienmēr jāaskan. Tā labs skaits divzilbju pantmēra (trochaja un jamba) dzejoļu komponēts trīsdalīgā taktsmērā. Turpretim visiem redzētajiem skaņdarbiem ar daktilisku vai amfibrachisku tekstu ir vai nu tikai trīsdalīgs taktsmērs, vai arī trīsdalīgs pārmaiņus ar divdalīgu. Izņēmums ir Ābeles dziesma „Kalnos”, kam ir $\frac{5}{4}$ taktsmērs.

No redzētajām 135 dziesmām divdalīgā taktsmērā ($\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ vai $\frac{5}{8}$) komponētas 42 dziesmas, trīsdalīgā ($\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{6}{8}$ vai $\frac{9}{8}$) 42 dziesmas, nesimetriskajā $\frac{5}{4}$ vai $\frac{5}{8}$ taktsmērā trīs dziesmas, bet 48 dziesmām taktsmērs vairākkārt mainās, pie kam dažām (L. Apkalna dziesmu ciklā) lietoti pat 8—9 dažādi taktsmēru veidi, atkārtoties nerēgulāri citam caur citu. Lielajai taktsmēra dažādībai, šķiet, varētu būt sakars ar Skalbes dzejas mainīgo ritmu, kā arī tās plašo emocionālo noskaņu diapazonu. Ir starpība, vai ūdens klusi lulina vecajās dzirnavās, silā lēni lingā pulkstentiņš, vai arī dzirdam purvā iestigušā, nāves vajātā izmisuma kliedzienu.

Komponēto dziesmu tonkārtā

Ir interesanti vērot, kādas tonkārtas izraudzījušies tie 39 komponisti, kas tērpuši skaņās Kārļa Skalbes dzeju. Nošuraksts gan bija piesniedzams tikai par 37 skaņražu darbiem (arī ne visiem). Mēģināju noteikt tikai galveno tonkārtu, jo, protams, katram plašākam darbam ir modulācijas, tonkārtas maiņa. Iegūtie rezultāti ir šādi:

Tonkārtā	Dziesmu	
	skaits	%
Mažors	72	53
Minors	31	23
Mainīga vai nenoteikta tonkārtā	32	24
Kopā	135	100

Pēdējā grupā ieskaitītas dziesmas, kas, piemēram, sākas mažorā un beidzas minorā vai otrādi, tāpat tās, kur tonkārtā grūtāk noteicama vai vērojamas zināmas politonālītātes vai atonālītātes pazīmes.

Redzam, ka mažorā, ko parasti uzskata par saulainas, līk-
smas noskaņas izteicēju, komponēts vairāk par pusi visu skaņdarbu
ar Skalbes tekstu, kamēr minorā ir mazāk nekā ceturtdaļa. Populā-
rākā mažora tonkārtā bijusi labemola (10 skaņdarbi), arī fa, la, re-
bemola, mibemola un sibemola mažors; vairāk lietotais minors —
mibemola un do. Labemola mažoru parasti uzskata par „sappainai,
maigai” mūzikai piemērotu, kamēr la mažors skanot „droši, saulaini”
un fa mažors „mierīgi, domīgi”.

Vairāk sarežģītu, ar chromatismiem bagātu, mūsdienu mūzi-
kai tuvāku skaņurakstu savos darbos lieto Alberts Jērumis, Helmers
Pavasars, Jānis Mediņš, arī Jēkabs Poruks un Eižens Freimanis, tā-
pat Longīns Apkalns savā astoņu dziesmu ciklā.

Skaņdarbiem izmantotā Skalbes dzeja

Dzejoļu krājums	Izdošanas gads	Komponētie dzejoļi atsevišķos krājumos		
		Dzejoļu kopskaits	Komponēto dzejoļu skaits	Skaņdarbu skaits
Cietumnieka sapņi	1902	33	12	13
Kad ābeles zied	1904	39	9	10
Zemes dūmos	1906	38	7	12
Veļu laikā	1907	36	9	9
Emigranta dziesmas	1909	60	—	—
Sirds un saule	1910	37	5	5
Sapņi un teikas	1912	67	10	14
Daugavas vilņi	1918	132	16	20
Pēclaiķā	1923	105	5	6
Vakara ugunis	1927	86	7	10
Zāles dvaša	1931	131	11	16
Klusuma meldijas	1941	96	13	27
Pēdējo gadu dzejas	(1942—1945)	47	4	6
Ārpus krājumiem atstātie dzejoļi	(1911—1931)	50	2	2
Kopā		957	110	150

CIETUMNIEKA SAPŅI

Šai Skalbes pirmajā krājumā, ko iezīmē gaišu bērņības atmiņu un apkārtējās skarbās dzīves motīvi, recenzenti saskata dzejnieka radniecību ar latviešu tautasdzeju. No krājuma 33 dzejoļiem komponēti 12. Te ietilpst Alfr. Kalniņa meistarīgās solodzesmas, kur jūtama Latvijas lauku elpa („Mans namiņš”, „Aizejot”, „Pie pēdējā plāvuma”, „Bērņības rīti”, „Vakars”) un vīru koŗu vēl joprojām iemīļotā „Šurp, brāļi”. Solobalsij „Aizejot” komponējis arī Jāzeps Medīņš. Arī visas pārējās ir solodzesmas (J. Vītola „Vai laime nāks” un „Piano”, J. Zālīša „Gaŗāmejot”, Jāņa Mediņa „Pa maliņu” un A. Jansona „Kristalla meitiņa”). Vienīgais darbs jauktajam korim vēl ir J. Graubiņa „Dieviņa—tētiņa rokās” (fragments no dzejoļa „Gurstot”).

KAD ĀBELES ZIED

Krājumā, kam raksturīga priekšrevolūcijas noskaņa, bet kuŗā paužas arī gaiša mīlas lirika, ir 39 dzejoļi. No tiem komponēti tikai deviņi. Skanŗaŗi vairumā izraudzījuŗies dzejas pantus, kas atstaro spirtu dzīves prieku un mīlētāja izjūtas. Pat H. Pavasara minorģajā „Nāves laivā” (jauktajam un vīru korim) ieskanas cerģs maŗors (Brģvs un atraisģts es sēstos Nāves baltā laiviņģ). Vēl te ietilpst Alfr. Kalniņa trausli liriskģs solodzesmas „Ziedoņa idille” un „Sirds viena skumst” un jauktajam korim rakstģtģ allegorģskģ „Staburģgs un Saulesmeitiņa”, kģ arī solodzesmas: J. Zģlģŗģ „Rģts” (Vēl sapņu meitiņa Glauŗģs man klģt), A. Ābeles lģksmi tragģskģ „Smiedamģs”, Jģņa Mediņa kvēli kaislģ „Aizsmarŗoģa baltģs ievģs”, P. Lģcģtes jaunģbas darbs „Ne zģlģte sģka” un, ŗķiet, pati pirmģ A. Źilģnska kompozģcija „Ar sirmģti abi...”.

ZEMES DŪMOS

Dzejoļos pauŗģs pēcrevolūcijas drģmģ izskaņa. No kopskaitģ 38 dzejoļģm skanģs tērptģ tikai septģģģ, bet vairģki no tiem izmantoti divģm un pat trim darģģm, dodot kopģ 12 dzģsmas. Nav brģnumģ, ka vairums no tģm ir minorģ. Te vispirms jģmin E. Dģrŗģģa klasģskģ vģru koŗģ dzģsmģ „Mģŗģm zģli” (Skalbes: „Nemģers”). J. Vģtols komponģģģ solodzesmas: „Bģrģnģģģģ” (J. Graubiņģ to vģlģk deģģģ jauktajam korģģm) un „Kam lai dzģdu” (jaunģkģ laikģ solobalsģģ snģdzģģ arī A. Jansons — „Maldģģ”), Jģnis Mediņģ solodzesģģu „Zeme” (Aģz manis zeme pilna sģpģģ). No ŗģ krģģģģ L. Apkalns savam astoņu dzģģģģģ

ciklam solobalsij ņēmis „Manas māsas”, desmitrindi, kas ar nežēlīgu asumu pauž vajātā sāpes un izmisumu. Ciklam autors vispār izraudzījies dzejoļus ar tumšu, makabru noskaņu, mēģinot ietērt atbilstošā mūsdienu mūzikā — ar sabiezinātām disonancēm, mainīgu harmonisko veidojumu un ārkārtīgi mainīgu ritmu.

Kā liksmi cīruļi pāri laikmeta drūmei ceļas „Maldi” (Zili meži, zaļi meži, Zelta caune ozolā), ko solodziesmā vērtis Alfr. Kalniņš un Emīls Melngailis un jauktā koŗa, kā arī sieviešu un bērnu koŗa dziesmā — J. Cīrulis, tāpat arī J. Vītola „Čigāna dejas dziesma” (Zete, Zete šķaldaraina) solobalsij.

VEĻU LAIKĀ

Šī krājuma dzejoļos jūtama vēl smagāka pēcrevolūcijas drūmā laika ietekme. Tie daļēji rakstīti trimdā Somijā. No krājuma 36 dzejoļiem L. Apkalns savam dziesmu ciklam solobalsij izmantojis septiņus: „Zem akmeņa”, „Naktī” (Pie durvu klauzina), „Ziema” (Ik acis veru, blenž logā bāli Ziemas aklais miroņa skats), „Gaidas”, „Mozaiķa”, „Rožu kroņus atnesiet” un „Tumsā”. H. Pavasars komponējis jauktajam korim dzejoli „Rudens” (Zila migla, dūmi zili, Zili smagi elpo sili), bet J. Vītols populāro vīru koŗu dziesmu „Kalējs” (fragmentu no attiecīgā Skalbes dzejoļa).

EMIGRANTA DZIESMAS

No krājuma 60 dzejoļiem, kas rakstīti, autoram mītot trimdā Somijā un Norvēģijā, nav komponēts neviens. Varētu jautāt, kāpēc tas tā. Skalbes dzejas vērtētāji šo krājumu taču atzīst par vienu no ievērojamākiem un savdabīgākiem viņa lirikā.³¹ Nav šaubu, ka starp tajā atrodamiem dzejoļiem ir tādi, kam būtu vieta mūsu mūzikā. Gribētos tomēr izteikt, varbūt ķecerīgo, domu, ka ne vienmēr skaņu ietērps dzejdarba kvalitāti palielina. Sevišķi Skalbem jau pašā dzejoļa skanīgums ir tik pilnīgi izveidots, „vārdu mūzika” tik augsti attīstīta, ka dažos gadījumos skaņu piedeva manuprāt priekšnesuma vērtību neceltu, tikai to ierobežotu. Citiem vārdiem, šādu dzejoļu skandējums klausītājiem varētu dot dziļāku pārdzīvojumu nekā to dziedājums.

SIRDS UN SAULE

Šai krājumā Skalbes dzeja kļūst gaišāka, saulaināka. Krājums iznāk 1910. gadā, kad dzejnieks apprecas, un ģimenes dzīves

laimei, bez šaubām, būs bijusi ietekme viņa dzejā. No kopskaitā 37 dzejoļiem gan skaņurakstā tērpti tikai pieci, bet tie sevišķi raksturīgi Skalbem. Solodziesmu žanrā H.Pavasars komponējis tituldzejoli „Sirds un saule” un glezno deviņrindi „Māmiņa ar zaļām kurpēm” (kas: Viegliem, siltiem soljiem staigā Zālē jaunā, maigā), J.Kalniņš „Balto puķi” (Tai klusai stundai dziedu) un Jānis Mediņš dzejoli „Nakts” (Pie loga viena zvaigzne Sāk bālu staru siet). Vienīgais koŗdarbs ir K.Zigmunda dziesma jauktajam korim „Kālnā”, kuŗas teksts veltīts Ērgļu izglītības biedrības jaunā nama spāŗusvētkiem (Būs zili glāžu logi Un acu - zi-bošs pulks).

SAPŅI UN TEIKAS

Krājums ir plašāks nekā iepriekšējie un ietveŗ kopskaitā 67 dzejoļus. Skaisto bērnu dzejoļu ciklu „Bērna sapņi” solobalsij komponējis Alfr. Kalniņš. Skaņdarbā ir četras atšķirīgas daļas, kas šeit katra skaitīta par atsevišķu dzejoli: „Sapņu gaŗās, zilās eglēs”, „Sudrabaina sapnim bārda”, „Kur zem eglēm kluso taku” un „Atmošanās” (Kalniņa darbā: „Pamošanās”). Dzejolim „Kur zem eglēm kluso taku” mūziku solobalsij rakstījusi arī P.Līcīte ar virsrakstu „Šūpla dziesma”. Alfr. Kalniņa spalvai pieder arī solodziesmas: „Vecā pirtiņa” (Skalbes: „Pirtiņa”) un „Rokas” (Kā gulbji tavas rokas), ko solobalsij rakstījis arī K.Lesiņš. Jānim Mediņam ir solodziesma ar krājuma pirmā dzejoļa tekstu: „Ja tu kā bērns esi sēdējis tumsā”. Dzejnieka dēlam veltītai aiju dziesmiņai „Ģiģis brauc uz miega muižu” skaņurakstu solobalsij devis J.Vītols, un četrbalsīgam skolēnu korim to aranžējis J.Graubiņš. Klusi saulainās noskaņas dzejolim „Dzimtenē” (Tur zaļām lapām pilnas ceļmalītes) atbilstošu mūziku solodziesmā devis J.Poruks, bet H.Pavasars to uzrakstījis sieviešu korim vēl brīvās Latvijas laikā. Otra koŗadziesma ar šī krājuma dzejoļa tekstu ir V.Ozoliņa „Krēslas pilī” jauktajam korim.

DAUGAVAS VIĻŅI

No šī bagātā krājuma (kopā 132 dzejoļi), kas iznāca Latvijas neatkarības pirmajā gadā, komponēts visvairāk dzejoļu, kaut gan radīto skaņdarbu ziņā to pārspēj KLUSUMA MELDIJAS. Dzejoļi radušies vētrainajā kara un brīvības cīņu laikā. Te atrodam „Daugavas viļņu” ciklu ar raksturīgo daktilisko ritmu,³² kā arī daudz neliela apmēra dzejoļu, kas laistās un zvīļo kā rūpīgi slīpēti dārgakmeņi.

Alfr. Kalniņš no šī krājuma izvēlējies solodziesmām „No Daugavas man atpūš vējš” un „Sirds svabadība” un duetam „Pūš vēji vasaru” (J. Norvilis šo dzejoli izmantojis sieviešu koŗa dziesmai), J. Vītols komponējis solobalsij „Lieldienu naktī”, „Vasara” (Balta kā no dzelmes klusi Vasara ir izkāpusi) un „Vējš” (Vējš daudzās manā logā). Daugavas viļņu līgainajā ritmā rakstītajam tēlojumam „Barka ar sienu” mūzikālo ietēŗpu koŗa dziesmā devis H. Pavasars („Nottur- no”) vīru korim un J. Poruks („Rudens andante”) jauktajam korim. Jauktajam korim rakstītie skaņdarbi vēl ir: H. Pavasara „Sūpla dzies- ma” (J. Kalnietis to rakstījis duetam), A. Ābeles „Baltais miers” (Skal- bes: „Ziemas miers”), A. Salaka „Kāzas senlatvju sētā” (Skalbes: „Kāzas latviešu sētā”), V. Ozoliņa „Veļu laikā” un B. Skultes „Iece- rētā” (V. Dārziņš to komponējis solobalsij); vīru korim — J. Kalniņa „Jūras spožums”. Solodziesmai H. Pavasars izvēlējies liegi kluso seš- rindi „Pusnakts sirds”, H. Berino — gaišo dzejoli „Mīlestība” (Man sirds ir jauna un rotāt grib), bet A. Jērumu saistījusi dziļi izjustā „Nakts” (Nakts pilda debess telpu).

PĒCLAIKĀ

No šī krājuma 105 dzejoļiem (rakstīti valsts pirmajā neatka- rības posmā) skaņumākslinieki ir izraudzījušies tikai piecus. No radī- tajiem darbiem tikai viens — P. Līcītes „Nakts tauriņš” ar intimo mīlas motīvu — ir solobalsij. Jauktajam korim Līcīte komponējusi „Rozes” (Pie vecās mājas Līdž pašu juntu Aug augstu rozes) un A. Sīlis viegli draisko „Linu druvu” (Celies, mana linu druva, Atver savas acis zilas). V. Baštiku saistījusi līksmi gaišā „Vasara” (Vasara ir klātu, Zied jau ceriņi), radot daudz dziedāto vīru koŗu dziesmu, bet J. Nor- vilis izraudzījies vīru balsīm un vēlāk arī jauktajam korim reliģisko jūtu iekrāsoto glezno dzejoli „Latgalei”.

VAKARA UGUNIS

Krājumu vispār iezīmē rezignācija, dzejnieka noslēgšanās sevī. No tajā atrodamiem 86 dzejoļiem pieci autori komponējuši kopā septiņus. Starp desmit skaņdarbiem pieci ir koŗa dziesmas. J. Graubīņa „Gaisa dārzi” rakstīta vīru korim, „Kalnoss” (Kalnos kā puķes zied mūžīgās zvaigznes) sieviešu korim, J. Cīruļa „Sniegi” (Nāca, nāca sniegi Tā kā balti miegi) — bērnu korim (virpuļainajam dzejoļim īpatnējs, visās 15 rindās konsekventi izturēts pilnu triju pēdu pant-

mērs). Solobalsij to komponējis vēl Jāzeps Mediņš. Jauktā kora dziesmas ir A. Ābeles „Mirusie” un J. Cīruļa „Vakarējot” (Krājiet klusu gaismu Savai dvēselei). Pēdējo solobalsij sniedzis A. Žilinskis, un arī H. Pavasars to komponējis kā solodziesmu jau Latvijā, galīgā veidā gan uzrakstot tikai 1971. gadā Londonā. Solodziesmas vēl ir A. Žilinska „Mana māja” (Skalbes izcilais dzejolis „Mājās”, kur domas „gaismas soliņiem iet”) un J. Poruka „Septiņas jaunavas” (Skalbes balādiski noslēpumainais trīspantis „Torņa jaunavas”).

ZĀLES DVAŠA

Krājums plašs — tajā 131 dzejolis. Veronika Strēlerte domā, ka „Šis krājums (1931) Skalbes mākslā iezīmē zināmu atslābumu, „tukšu periodu” dzejnieka iedvesmē, kas pilnā spēkā uzliesmo tikai retumis”.³³ Arī Knuts Lesiņš kādā rakstā presē³⁴ vēl 1974. gadā par Skalbes krājumu ZĀLES DVAŠA saka, ka tajā gan „bija skaistas rindas par zāles dvašu, bet [...] pārējais nebija nekas izcils [...] daudz dzejoļu, kādus sacer dažādos svinīgos gadījumos un apsveikumos”. Tomēr ar šī krājuma dzejoļu tekstu mums ir 11 autoru 16 skaņdarbu. Komponisti izmantojuši 11 dzejoļus, pie kam vairāki no tiem ieguvuši divu vai pat triju autoru ievēribu, un starp viņiem ir arī pats Knuts Lesiņš. Solodziesmas ir: A. Ābeles „Puķes” (No pašām jaunām dienām), J. Kalniņa „Kāds ziediņš” (Skalbem šis dzejolis ir bez virsraksta, ar sākuma rindu: Tas nekur nederīgs) un „Par katru stundu” (J. Poruks to komponējis jauktajam korim), L. Garūtas „Lietiņš”, H. Pavasara smaržīgā „Jāņu laiva” (autors to devis arī vīru korim), K. Lesiņa „Pēdējās puķes”, V. Dobrovoļska, kā arī L. Slaucītāja „Vārdi” (Neteic manim vārdu daudz) un A. Žilinska „Jaunībai” (Pasvied man vainagu, jaunība), ko vīru korim rakstījis kā K. Lesiņš, tā A. Kalnājs. Jauktajam korim vēl ir A. Ābeles „Vakara dziesma”, J. Poruka „Debesis” (Skalbes dzejoļa otrā daļa: Kas maizes kumosu ar asarām ir ēdis) un J. Graubiņa nemirstīgās „Nāves ējas”.

KLUSUMA MELDIJAS

Krājums (96 dzejoļi) iznāca 1941. gadā,³⁵ un tajā ietilpst arī dzejoļi, kas radušies baigā gada traģisko pārdzīvojumu ietekmē. Šai krājumā mūziķi guvuši ierosmi vislielākajam skaitam skaņdarbu, un dažus no dzejoļiem („Aizvestais” un „Lāses”) saviem darbiem pēmuši

pat četri dažādi autori. Dzejoli „Aizvestais” (ar daudzkārt citēto rindu: Es sapni par dzimteni pagalvī likšu) solodziesmā tērpuši; A. Ābele, V. Dobrovoļskis un L. Garūta, bet E. Stots devis kā jauktā koŗa, tā vīru koŗa versiju. Arī „Lāses” trīs autori (A. Ābele, J. Ķepītis un Okolo-Kulaks) devuši solobalsij, Ābele vēl arī jauktajam korim, kam šo sirsnīgi patriotisko dzejoli komponējis arī Jāzeps Mediņš. No dziļi izjustā tēlojuma „Mocekļi” (Pa mazu lauku ceļu gāju) skaņās tērptajiem variantiem vairāk pazīstama un iemīļota ir J. Kalniņa solodziesma, bet tas rakstīts arī jauktajam korim (V. Baštika un L. Slaucītāja interpretējumā). Dzejnieka dzimtās puses rudenīgajai ainavai dzejoli „Dzimtenē” (Kā zobens, iesprausts skuju vainagā Spīd Alauksts tumšu egļu ielokā) mūzikālo apdari devis J. Norvilis (kā solodziesmā, tā dziesmā jauktajam korim) un E. Šēnfelds (arī jauktajam korim).

Solodziesmas vēl ir: L. Garūtas „Zelta ozoli”, E. Freimaņa „Mežā” (Pie egles mežā apstājos, Pie mēmā koka piespiedos) un „Nakts noskaņa” (Aizdegās mēness kā jāņuguns), J. Norviļa „Svētku maize” (dzejolis formas un satura ziņā radniecīgs „Sniegiem” VAKARA UGUNĪS), H. Berino „Sniega puķes” un J. Kalniņa „Mierinājums” (Esi mierīgs un priecīgs, Kad diena aiziet tev garām). A. Žilinskis šo pašu dzejoli izveidojis jauktā koŗa dziesmā. H. Pavasars devis vīru koŗa dziesmas skaņurakstu sešrindim „Latvijai” (Sēsties, saulīte, dimanta krēslā). J. Norvilis vēl rakstījis dueta mūziku skanīgajam dzejolim „Dzirnavās”, kā arī ar nosaukumu „Dzirnavnieka dziesma” izveidojis to bērnu korim ar pavadījumu — manuprāt ar vienkāršiem izteiksmes līdzekļiem veiksmīgi papildinot un izceļot tā sapaļaino noskaņojumu. Divbalsīgam bērnu korim (ar un bez instrumentāla pavadījuma) A. Vītolīņš vēl komponējis „Jaunās egles” (Mācies lasīt, mazo puisīt, Kalna būdā aizmirstā) ar interesanto kanonveidīgo beigu daļu.

Pēdējo gadu dzeja

un ārpus krājumiem atstātie agrāko gadu dzejoļi

Šeit ietilpst 47 pēdējo gadu un 50 agrāko gadu dzejoļi, kas publicēti Skalbes RAKSTU [5.] un [6.] sējumā, izņemot dzejoli „Uz priekšu!”, ko J. Vītols 1923. gadā komponējis jauktajam korim, bet kas minētajos krājumos nebija atrodams. No pēdējo gadu dzejoļiem jauktajam korim komponēti: J. Norviļa „Laiks” (Šūpojiet mani, Daugavas vilņi), J. Zālīša „Vasara” (Saulis karogs dzeltenzīda Klājas pāri namu

sienām) un „Ziemassvētku roze”, ko jauktajam korim devis kā A. Jansons, tā V. Ozoliņš (pēdējais virsraksta vietā licis dzejoļa sākuma rindu „Meklētāja ceļš ir galā”) un vīru korim B. Skulte. Dzejoli „Slīdot ar bēgļa nastu” J. Ķepītis ietērpis solodziesmā ar nosaukumu „Bēglis”. No ārpus krājumiem atstātajiem J. Zālītis komponējis dzejoli „Kareivji, drošie tēvzemes dēli” vīru korim un J. Vītols jau minēto „Uz priekšu!” jauktajam korim.

Komponēto dzejoļu tulkojumi svešvalodās

Varētu vēl mēģināt salīdzināt, kā atbilst komponistu izraudzītie Skalbes dzejoli tiem, kurus izvēlējušies tulkojumiem latviešu dzejas antoloģiju sastādītāji svešvalodās. Šim nolūkam bija piedzami četri krājumi — trīs angļu un viens vācu valodā.³⁶ Artura Baumaņa sastādītajā krājumā (1946) starp 10 uzņemtajiem Skalbes dzejoļiem komponēto ir trīs: Viljama Metjūza tulkotais „Maldi” (Lost illusions) un Jāņa Burtnieka tulkotie [Kāds ziedpiņš] (The flowerlet) un „Mocekļi” (The martyrs). V. Metjūza tulkojumu krājumā (1957) starp 11 Skalbes dzejoļiem seši ir tie paši, kas A. Baumaņa krājumā (ieskaitot „Maldus”), un pieci no jauna. No šiem pieciem komponēti trīs: „Krēslas pilī” (In the palace of twilight), „Nemiers” (Ever blue are the Latvian hillsides) un „Nāves ējas” (Death's echoes). Vācijā izdotajā (1960) Elfrīdes Ekartes-Skalbergas tulkotās latviešu lirikas krājumā ir 12 Skalbes dzejoļu, no kuriem komponēts tikai viens — „Ne zālīte sīka” (Nicht ein Grasshalm). Beidzot starp Edgara Metjūza tulkotajiem 12 Skalbes dzejoļiem varam atrast četrus komponētos: „Jāņu laiva” (Midsummer), „Dzimtenē” — Kā zobens, iesprausts skuju vainagā (The native land), „Nemiers” — Mūžam zili (Unrest) un „Par katru stundu” (For every hour).

Redzam, ka tulkojumos angļu valodā skaņās tērptie dzejoli izlasē ieņem ievērojamu vietu, kamēr starp vāciski tulkotajiem to procents ir ļoti mazs. Kaut gan tulkotāji godīgi centušies tulkotajos dzejoļos sniegt attiecīgo noskaņojumu, reizēm pat oriģinālo ritmu, tulkojumos tomēr skan cita „meldija”. Jauns pierādījums tam, ka dzejdarba būtiskais daiļums atklājas tikai oriģinālvalodā.

Atskatoties ir tiešām jāpriecājas par kuplo skaņdarbu ražu, kam ierosinājums meklējams Skalbes dzejā. Ar atzinību jāvērtē arī skaņumākslinieku daudzpusība, meklējot un izmantojot dažādus mūzi-

kālās izteiksmes līdzekļus, lai dotu atbilstošu skaņutērpu mūsu izcilā lirika melodiskajām vārsmām. Tomēr domāju, ka Skalbes dzejā ir vēl daudz neatklāta skaistuma, un ticu, ka tā dos arī turpmāk mūsu skaņražiem ierosmi jaunu daiļdarbu radīšanai, vienalga, vai nu gleznojot ar modernajām skaņu kollažām, vai arī izmantojot tradicionālos, gadsimteņiem pārbaudītos harmoniskos un melodiskos veidolus.

VĒRES

¹ Kārlis Skalbe, RAKSTI [6] — Apceres... (Stokholmā 1955), 57. lpp.

² LAAJ MŪZIKAS KRĀTUVES SKAŅDARBU KATALOGS (Adelaidē 1974), 254. lpp.

³ Jēkabs Vītoliņš, ALFRĒDS KALNIŅŠ (Rīgā 1968).

⁴ XIX burtnīcā (1918. g.).

⁵ Kārlis Egle (sast.), KOMPONISTS JĀZEPS VĪTOLS, bibliografija (Rīgā 1963), 40—50. lpp. Lijas Krasinskas saraksts par Vītola darbiem ar Skalbes tekstu (LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURE, Rīgā 1972, 319. lpp.) ir nepilnīgs — Skalbes teksts ir arī 44. opusa pirmajai dziesmai „Kam lai dziedu”, un kopskaitā Vītolam ir 9 solodziesmas ar Skalbes tekstu. Tāpat Vītola komponēts nav Skalbes dzejolis „Bārenīte”, bet gan „Bārenītis” (Vītola: „Bārenīts”).

⁶ VASARA. Dziesma divām balsīm klavieru pavadījumā (izdevis autors Rīgā 1924).

⁷ Vītoliņš, op. cit., 137. un 141. lpp.

⁸ Egle, op. cit., 50. lpp.

⁹ Arvīds Purvs, „Jānis Cīrulis un viņa koŗa dziesmas” krājumā: Jānis Cīrulis, KOŗA DZIESMAS (Torontō 1970), 6. lpp.

¹⁰ Jānis Mediņš, TOŅI UN PUSTOŅI (Stokholmā 1964), 211. lpp.

¹¹ Jāņa Zālīša recenzija Knuta Lesiņa rakstā „Volfganga Dārziņa skanīgais mantojums”, LATVJU MŪZIKA 6 (1973), 527. lpp.

¹² Oļģerts Grāvītis, LATVIEŠU KOMPONISTU BIOGRAFIJAS (Rīgā 1956), 94. lpp.

¹³ Silvija Stumbre, ZVAIGZNES UN ZEME (Rīgā 1969), 193. lpp.

¹⁴ Oļģerts Grāvītis, ARVĪDS ŽILINSKIS (Rīgā 1971), 389., 390. un 402. lpp.

¹⁵ Autora 1978. g. 28. februāŗa vēstule.

¹⁶ Laima Mūrniece, JĀZEPS MEDIŅŠ (Rīgā 1977), 105. un 107. lpp.

¹⁷ Mediņš, op. cit., 214. lpp.

¹⁸ Stumbre, op. cit., 193—194. lpp.

¹⁹ Grāvītis, ARVĪDS ŽILINSKIS, 389. un 402. lpp.

²⁰ Longīns Apkalns, LETTISCHE MUSIK (Wiesbaden 1977), 216. lpp.

²¹ Sk.: LATVIJAS PSR MAZĀ ENCIKLOPĒDIJA III (Rīgā 1970), 347. lpp.

²² Vītola Priekuļu lauksaimniecības vidusskolai 1923. g. 15. septembrī veļtītā jauktā koŗa dziesma „Uz priekŗu.” iespiesta dziesmu krājumos Rīgā (1933. un 1961. gadā). Tās tekstu Skalbes RAKSTOS neizdevās atrast. Pēc noŗurakstā dotā, neņemot vērā skaņdarbā lietotos vārdu un fraŗu atkārtojumus, tas ir šāds:

Uz priekŗu, latvi, mums saule aust,	Mēs sveŗās ārēs vairs negribam klīst,
Mūs gaida nākotnes plāuja.	ŗo zemi mēs turēsim cieti.
Mēs iesim vai klintī sev ceļu lauzt!	Mums modināt atmatas, līdumus līst,
Pukst krūtīs mums rītdiena strauja.	Nāks dienas kā zelta spietī.

²³ Strēlerte, op. cit., 158. lpp.

²⁴ Ibid., 159. lpp.

²⁵ Piemērs K. Dziļlejas darbā POĒTIKA ([Detmoldā] 1949), 39. lpp.

²⁶ Sal.: Jānis Rudzītis, „Zinaīdas Lazdas ritmi”, RAKSTI (Vesterosā 1977), 840. lpp.

²⁷ Strēlerte, op. cit., 171—172. lpp.

²⁸ Jānis Grīns, „Skalbes tēls manā atmiņā”, Kārlis Skalbe, RAKSTI [6.], 55. lpp.

²⁹ Strēlerte, op. cit., 160. lpp.

³⁰ Sal.: Jānis Rudzītis, RAIŅA RITMI (Vesterosā 1958), 17. lpp.

³¹ Strēlerte, op. cit., 163—164. lpp.

³² Sk.: Jānis Rudzītis, „Daugavas viļņu cikls Kārļa Skalbes dzejā”, CEĻA ZĪMES 47 (Londonā 1971), 282—289. lpp.

³³ Strēlerte, op. cit., 169. lpp.

³⁴ Sk.: LAIKS 52 (1974. g. 17. jūlijā).

³⁵ Pēc piesniedzamiem avotiem, šis ir krājuma iznākŗanas gads, kaut gan 1953. gadā Stokholmā izdoto Skalbes RAKSTU [5.] sējuma 550. lpp. par tādu ir norādīts 1943.

³⁶ Arturs Baumanis (ed.), LATVIAN POETRY (Augsburg 1946), 88—92. lpp.; W. K. Matthews, A CENTURY OF LATVIAN POETRY (London 1957), 61—67. lpp.; Elfriede Eckardt-Skalberg, LETTISCHE LYRIK (Hannover 1960), 49—60. lpp.; E. B. Mathews, TWELVE POEMS BY KĀRLIS SKALBE (Philadelphia 1966), 35. lpp.

BĒTHOVENA LATVISKĀ DAINA

Edgars Dunsdorfs

Problēmas

Komponists Volfgangs Dārziņš (1906—1962) 1948. gadā publicēja astoņu latviešu tautasdziesmu burtnīcu.¹ Šo izdevumu laikrakstā LATVIJA (1948. g. 2. sept.) recenzēja Valentīns Bērzkalns (1914—1975) straipsnī „Volfganga Dārziņa dziesmas solo balsij un klavierēm”. Valentīns Bērzkalns starp citu raksta: „[...] Tā par tipiski latvisku dūra meldiju varam uzskatīt kurzemnieku meldiju Grieze grieza, kuŗai reizē tik tuva melodiska līdzība ar Ziemsvētku dziesmu Svēta nakts, ak izlej tu, kas savukārt ir Bēthovena Sonāta appassionata lēnās daļas pārveidojums. Varbūt lielajam Vīnes klasiķim [Bēthovenam] viņa Kurzemes draugs mācītājs (kuŗa uzvārdu esmu piemirsis, skat. Romēna Rollāna monografiju par Bēthovenu) reizē ar savām vēstulēm bija atsūtījis arī latviešu meldiju paraugus? Kā [domāts:Ka] Bēthovens izmantoja arī citu tautu folkloru, liecina taču viņa Slavu kvarteti.”

Šī Valentīna Bērzkalna recenzija rada vairākas problēmas. Pirmā problēma ir par pašu dainu — kur tā radusies? Kas ir Bēthovena (1770—1827) draugs, Kurzemes mācītājs un, galvenais, vai ir iespējams, ka viņš Bēthovenam piesūtījis latvju dainu melodijas? Kāds dainai „Grieze grieza” ir sakars ar Bērzkalna minēto „Ziemsvētku dziesmu” un Bēthovena sonātu? Beidzot, kas ir zināms par to, ka Bēthovens ir izmantojis citu tautu folkloru, unvai šai sakarā viņš būtu izmantojis arī latviešu folkloru?

Zināmu aktuālitāti šīs problēmas iegūst ar to, ka Longīns Apkalns tās izvirzījis starptautiskā forumā. Savā plašajā grāmatā LETTISCHE MUSIK (1977), ko neapšaubāmi uzskatīs par autoritātīvu informācijas avotu, Apkalns konstatē, ka Richards Vāgners nekad nav komponējis specifiskā vācu vai pat ģermāņu veidā (Tonart), bet, pēc paša liecības, „vidzemnieku veidā” [Šeurlina balādi „Der Tannenbaum”]. Tad Apkalns norāda uz baltu [latviešu] ietekmi, minot Georgu Hamanu un Imanuelu Kantu, un jautā, vai Bēthovens nebūs no sava Kurzemes drauga K. F. Amendas uzzinājis par latviešu tautasdziesmu „Grieze grieza rudzīšos”.² Kaut problēma formulēta jautājuma veidā,

no konteksta kļūst skaidrs, ka Apkalns būtu ar mieru atzīt šādu varbūtību, jo pirms tam minētie fakti — par Vāgnera Vidzemes dziesmu, par Hamanu un par Kantu — nav problēmatiski.

Latvju daina „Grieze grieza”

Tieši tādu tekstu, kāds ir Volfganga Dārziņa aranžējumam, Kopenhāgenā publicētajā dainu izdevumā³ neizdevās sameklēt. Tam varētu būt divi iemesli. Pirmkārt, Kopenhāgenas dainu izdevumā nav minēts necik variantu, tāpēc Dārziņa komponēto variantu nevarēja atrast. Otrkārt, parasto četrpindus vietā Dārziņa aranžētajā dainā ir astoņas rindas. Tā kā dziedot dainas mēdz virknēt, tad varētu arī būt, ka dziedamā dziesma bija tāda, kādu aranžējis Dārziņš. Diemžēl, publicētajos dainu krājumos izdevās sameklēt tikai tematiski radnieciskas dainas, tā ka atšķirība starp aranžēto dainu un publicētajiem tekstiem ir lielāka nekā tikai variantu atšķirība. Pašreizējā pētījuma nolūkiem bija svarīgi noskaidrot vietu, kur šīs dainas ir uzrakstītas. Tas izdevās tikai pa daļai. Kā jau aizrādīju rakstā „Dainoloģija”, ARCHĪVA IV sējumā (1973), Kopenhāgenas dainu izdevuma trūkums vēl ir, ka nav minēta variantu uzrakstīšanas vieta.⁴ Līdz ar to varam tikai aptuveni lokalizēt dainas, kas mūs interesē.

Dārziņa lietotās dainas salīdzinājums ar dainu krājumos publicētajām dainām:

Dārziņa aranžējumā:

Grieze grieza rudzīšosi,
Paipaliņa pļaviņā.

Šaipus upes meitas dzieda,
Viņpus upes jauni puisi’.

Kopenhāgenas izdevumā:

Grieze grieza rudzīšos,
Paipaliņa pļaviņā;
Grieze grieza maizes klaipu,
Paipaliņa siena vālu. (2483)

Grieze grieza rudzīšos,
Paipaliņa pļaviņā.
Aiziet grieze no rudziem,
Paipaliņa no pļaviņas. (2484)

Tautu meita zeltenīte
Dzied upītes maliņā;
Viņpus upes kalniņā
Dzieda manis bāleliņš. (255)

Dziedāt mane ar puīšiem,
Man nevaida arājiņ'.
Līdz es savu arājiņu
No puīšiem izdziedās'.

Ik vakarus dziedāt gāju
Avotiņa lejiņā;
Izdziedāju sav' pūriņu,
Sav' raženu vaiņadziņu. (480)

Kopenhāģenas izdevumā minētās 2483. dainas teksts ir uzrakstīts Vilcē, 2484. dainas teksts — Zaļeniekos. Nākošās — 255. dainas teksts uzrakstīts Rudbāržos, bet 480. dainas teksts daudzās vietās — Cīravā, Dzirciemā, Kabilē, Blīdienē, Džūkstē, Sesavā. Tātad Dārziņa aranžētās dainas teksta sastāvdaļas bija izplatītas Kurzemē un Zemgalē. Vilce un Zaļenieki ir kaimiņu pagasti Jelgavas apriņķī, Zemgalē.

Svarīgs jautājums mūsu nolūkiem ir — kur uzrakstīta dainas melodija, ko Dārziņš ir izlietojis? Par laimi, to var noskaidrot kādā Volfganga Dārziņa paša rakstā. Kopenhāģenas dainu izdevuma XI sējumā ir Dārziņa raksts „Latvju tautas melodiju veidi un īpatnības” ar dainu piemēriem. Septiņdesmit otrais piemērs ar nesimmetrisko 12 takšu formu ir tieši daina, kas mūs interesē.⁵

Ritmiskās un melodiskās atšķirības starp pierakstīto un aranžēto dainu (pierakstā ir tikai divas pirmās rindas) ir, piemēram, trešajā, resp. piektajā taktī, kā arī 7. un 8., resp. 9. taktī, bez tam Dārziņa solodziesmas pirmā daļa aranžēta regulārā 8 takšu formā, un nesimmetriskums parādās tikai otrajā daļā.

No Volfganga Dārziņa rakstā izlietotajām 120 dainu melodijām 69 % ņemti no Emīla Melngaiļa publicētajiem LATVIEŠU MŪZIKAS FOLKLORAS MATERIĀLIEM, ko trijos sējumos izdeva Rīgā, sākot ar 1951. gadu; 13 % ņemti no Rīgas latviešu biedrības derīgu grāmatu nodaļas izdotajiem Andreja Jurjāna LATVIEŠU TAUTAS MŪZIKAS MATERIĀLIEM (Rīgā 1894—1926), 2 % ņemti no Jāzepa Vītola 200 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMĀM (vairākkārt publicētas) un tikpat no Luža Bērziņa un Irēnes Bērziņas TĒVU DZIESMĀM (1948); 8 % ir no dažādām personām pa vienai vai divām uzrakstītām dziesmām un 3 % (kopā 4 melodijas) ir Dārziņa paša pierakstījumi. Starp pēdējām četrām melodijām ir arī apskatāmā „Grieze grieza”. Teicējs ir bijis A. Karnūps, un tā apzīmēta kā Talsu melodija. Vairumam teicēju ir pierakstīts dzimšanas gads, bet A. Karnupam tas, diemžēl, nav minēts. Līdz ar to nevar droši pateikt, vai teicējs bija arhαιologs un etnografs Ādolfs Karnups, kas dzimis 1904. gadā Rīgā. Aizdomas par to

varētu būt, jo Ādolfs Karnups izdarīja izrakumus Talsu pilskalnā laikā no 1936. līdz 1938. gadam. Ja šis minējums būtu pareizs, tad pieraksts ir samērā jauns un var rasties šaubas par pierakstītās dainas senumu. To, kurā laikā Volfgangs Dārziņš dainu „Grieze grieza” ir aranžējis, uzziņām viņa biografa Knuta Lesiņa rakstā, proti, ap 1947. gadu Eslingenā, Vācijā.⁶

Arī Apkalns savā vācu valodā publicētajā grāmatā LETTISCHE MUSIK citē šo dainu, turklāt divas reizes. Pirmais tomēr nav precīzs nošuraksta citāts, bet otrajā ir ieviesušies vairāki pārpratumi.⁷ Kamēr Dārziņa pierakstā nošuraksts ir $\frac{3}{4}$ taktī, tikmēr Apkalna pirmajā citātā pieraksts sniegts $\frac{1}{4}$ taktī. Otrā dainas citātā Apkalna teksts atšķiras no Dārziņa aranžētajā solodziesmā sniegtā teksta.

Dārziņa teksts

Grieze grieza rudzīšosi,
Paipaliņa pļaviņā.
Šaipus upes meitas dziedā,
Viņpus upes jauni puisī’.

Dziedāt mane ar puisiemi,
Man nevida arājiņ’.
Līdz es savu arājiņu
No puisiemi izdziedās’.

Apkalna teksts

Grieze grieza rudzīšosi,
Paipaliņa pļaviņā.
Grieze rudzus birdināja,
Paipaliņa kāsināj’.

Sloka dzina paipaliņu
Gaŗām visu purva mal’.
Ak tu traka gardegunē,
Sējas putnu dzenādam’!

Pirmā četrinde Apkalna sniegtajā tekstā ir Stukmaņos (Pļaviņās) uzrakstītās 27996. dainas variants. Daina ir šāda:

Grieze grieza rudzīšos,
Paipaliņa kārkliņos;
Grieze rudzus briedināja,
Paipaliņa kāsināja.

Fundamentālā atšķirība starp abiem variantiem (Apkalna sniegtā un Stukmaņos uzrakstītā) ir, ka vārds „briedināja” ir lasīts par „birdināja”. Tā kā vārds „briedināja” ir sinonims vārdam „kāsināja”, dainā ietvertais paralēlisms norāda, ka neapšaubāmi pareizs ir vārds „briedināja”. Šī kļūda atspoguļojas arī Apkalna vācu tulkojumā:

Eine Wachtel schnarrt im Roggen,
eine and're in dem Busch.

Jene erste drosch den Roggen,
und die zweite hat gesiebt.

Griezi vāciski sauc par „Schnarrwachtel”, bet paipalu par „Wachtel”. Tās ir divas dažādas putnu sugas. Zinātniskais latīniskais griezes nosaukums ir *Crex crex*, bet paipalai — *Coturnix coturnix*.⁸ Tulkojumā abas sugas kļuvušas par „Wachtel”. Sajukuma cēlonis varētu būt abu vācisko nosaukumu līdzība (*Schnarrwachtel*, *Wachtel*). Kā grieze, tā paipala ir gājuputns. Grieze Latvijā uzturas no maija līdz augustam, bet paipala no maija līdz septembrim. Paipala turklāt Latvijā samērā reti sastopama, atsevišķos gados nemaz, un tās perēšanas rajona ziemeļu robeža nesniedzas daudz tālāk par Kurzemi un Zemgali.

Plāvu vāciski sauc „Wiese”, bet, lietojot Baltijas vācu izlokšni — „Heuschlag”. Ka plāva tulkota par „Busch”, t. i., krūmāju, nebūtu uzskatāms par svarīgu kļūdu, bet tādas gan ir turpmākās. Vārds „briedināja”, ko Apkalns kļūdaini izlasījis par „birdināja”, tulkots ar vārdu „dreschen”, t. i., kult. „Briedināja” šai gadījumā vāciski būtu jātulko „grobkörnig werden lassen”, ne „dreschen”. Nezinot, ka „kāsināja” vāciski tulkojams „reifen lassen”, Apkalns to tulko „hat gesiebt”, t. i., „sijāja”. Latviešu vārdu pareizos tulkojumus it viegli varēja noskaidrot Mīlenbacha un Endzelīna vārdnīcā.⁹ Saprotams, pēc vārdu pareizās nozīmes noskaidrošanas lielākās grūtības tikai sākas, ja grib tulkot saistītā valodā. Izeja tad ir no pantmēra atteikties un tulkot tikai saturu, kā to, piemēram, dara savos darbos Haralds Biezais. Veidā, kā Apkalns šo dainu tulkojis, tās saturs ir pilnīgi sagrozīts. Daina liecina, ka latviešu ticējumos kā grieze, tā paipala ir zemnieka labdare, kas briedina labību. Turpretim tulkojumā šie putni pārvērsti par zemnieku druvu postītājiem. Dainas mītoloģiskais saturs tulkojumā pilnīgi iznīcināts.

Pazudusi vēl arī skaistā forma, ko ievērojamais dainu pētnieks Ludis Bērziņš nosaucis par sinonimo parallēlismu.¹⁰ Vārdi „briedināja” un „kāsināja” ir sinonimi, bet „dreschen” un „sieben” tādi nav.

Izvēloties Dārziņa publicētā varianta vietā citu variantu, Apkalns nav arī ļāvis vācu lasītājam iepazīties ar kādu citu mūsu dainām raksturīgu parallēlismu — simbolisko parallēlismu. Dārziņa variantā dainai ir divas puses — dabas ainava ar putniem no vienas

puses un cilvēku sadzīves aina ar meitu un puīšu dziedāšanu no otras puses. Ir žēl, ka tieši šī pievilcīgā dainas īpatnība paliek vācu lasītājiem neatklāta.

Latvju dainu aplami tulkojumi ir samērā bieža parādība. Minēšu tikai vienu piemēru. 1831. gadā sērs Džons Bourings (Sir John Bowring) dainas strofas „Arāji, ecētāji, dzeniet gaŗas birzenes” tulkoja šādi: „Plougher! Harrower! Bring home long birch branches”, t. i.: „Arāji, ecētāji, nesiet mājās gaŗus bērzu zarus”. Tās pašas dainas otrā pusē Bourings apstākleni „zemu” tulkojis ar lietvārdu „zemi”.¹¹

Bēthovena draugs, Kurzemes mācītājs Amenda

Mācītājs, kuŗa vārdu Bērzkalns bija piemirsis, bet Apkalns piemin, ir Kārlis Ferdinands Amenda. Viņš ir minēts visās plašākajās Bēthovena biogrāfijās.¹²

Valentīns Bērzkalns atsaucas uz ievērojamā franču rakstnieka Romēna Rolana sarakstīto Bēthovena biogrāfiju. Romēna Rolana (1866—1944) sešu sējumu darbs — Romain Rolland, BEETHOVEN, Les grandes époques créatrices — publicēts laikā no 1928. līdz 1948. gadam. Pirmais sējums iznāca 1928. gadā ar titulu „De l'héroïque à l'Appassionata”. Vai Bērzkalns lasījis darbu franču valodā vai kādā tulkojumā, piemēram, Ernesta Ņumena (Newman) angļu tulkojumu, nav noskaidrojams un mūsu nolūkiem arī nav svarīgi. Romēns Rolans savā jūsmīgajā Bēthovena aprakstā vairākkārt piemin Amendu un citē arī kādu vācu valodā Amendam rakstīto Bēthovena vēstuli.

Ziņas par Amendu plašākajās Bēthovena biogrāfijās lielāko tiesu pamatojas uz Bēthovena vēstulēm. Vēstulu pamatizdevums, no kuŗa vēlākie autori ir aizņēmušies vēstules, kas viņus interesēja, ir Dr. Alfrēda Kališera (Kalischer) 1906—1908. gada izdevums piecos sējumos.¹³ Latvijā Rīgas virsmācītājs Viktors Grīners (Grüner) rakstījis vācu valodā ne vien par Amendu, bet arī par citiem baltiešiem, kam bijis kāds sakars ar Bēthovenu.¹⁴ Viņa rakstu lielā mērā atkārtO Osvalds Cīnaus (Oswald Zienau).¹⁵ Latviski par Amendu rakstījis R. Skrābāns. Liekas, ka viņa raksts pamatojas uz Grīnera vai Cīnaus raksta.¹⁶

Kārlis Ferdinands Amenda¹⁷ piedzimis Lipaiķu mācītājmuižā 1771. g. 4. oktobrī un miris Talsos 1836. g. 8. martā. Viņa tēvs Kristians Amenda cēlies no Prūsijas un bija mācītājs Lipaiķos. Māte Anna

Veronika, dzimusi Hūna (Huhn), bija mācītāja un superintendenta Kristiana Hūna (1716—1784) māsa. Kristians Hūns ir pazīstams latviešu literatūras vēsturē ar to, ka viņš 1766. gadā publicēja septīto latviešu dziesmu grāmatas izdevumu un 1769. gadā piekto Mancela sprediķu grāmatas (LETTISCHE POSTILL) izdevumu. Viņš izdeva arī latviešu katechismu 1770. gadā un latviešu baznīcas aģendu 1771. gadā. Annas un Kristiana Hūna māte, tātad Amendas vecāmāte, bija Julianna, dzimusi „Breezmann”. Ir jautājums, vai šis vārds jālasa Briecmane vai Brēcmane, un vai viņa nebija latviešu cilmes? Bez genealogiskiem pētījumiem arhīvos uz šo jautājumu nevaram atbildēt.

Iepazīnušies ar Kārļa Ferdinanda Amendas radurakstiem, pasekosim viņa dzīvesgaitai¹⁸ un sakariem ar komponistu Ludvigu van Bēthovenu. Amenda vispirms mācījās Jelgavas pilsētas skolā un tad no 1787. līdz 1792. gadam studēja Pēterļa akadēmijā Jelgavā. Reizē viņš mācījās mūziku Franča Ādama Feichtnera (Veichtner) vadībā; pēdējā dzimšanas datums nav zināms, bet viņš ir kristīts 1741., miris 1822. gadā un no 1765. līdz 1795. gadam bija Kurzemes hercoga galma kapelmeistars. Pie Feichtnera Amenda mācījās vijoles spēli, un jau 14 gadu vecumā uzstājās koncertā.¹⁹

Laikā no 1792. līdz 1795. gadam Amenda studēja teoloģiju Jēnas universitātē, bet, pēc viņa biografa Grīnera domām, viņš vairāk nodarbojies ar mūziku nekā ar teoloģijas studijām. Uz Jēnu Amenda devās kopā ar savu draugu Gotfrīdu Heinrichu Mīlichu (Mylich 1773—1837). Mīlicha tēvam, Gotfrīdam Georgam Mīlicham, ir sava vieta latviešu mūzikas vēsturē. Neretas mācītājs un prāvests Gotfrīds Georgs Mīlichs bija arī komponists un 1810. gadā izdeva latviešu korāļu grāmatu (noklusēta J. Vītoļņa un L. Krasinskas darbā). Arī viņa dēls Gotfrīds Heinrichs bija mūziķis, spēlēja vijoli, violu un toreiz maz izplatīto ģitaru.

Pēc studijām Jēnā abi jaunieši — Amenda un Mīlichs apceļoja Franciju un Šveici. Luzannā viņi pārtiek kā mūzikas skolotāji, Amenda Konstancē pa ziemu iesaistās koncertos. Pēc tam abus draugus angažē divi zviedru grāfi par pavadoņiem, un ar šo grāfu kuģi viņi caur Ulmu un Rēgensburgu 1798. gadā ierodas Vīnē. Amenda tur pelnās vispirms kā priekšā lasītājs firsta Lobkoviča ģimenē. A. Teiers un V. Grīners raksta, ka pēc šī darba Amenda kļuvis mūzikas skolotājs

tikko mirušā Mocarta ģimenē.²⁰ Te būs kāds pārpratums, jo, pirmkārt, „tikko mirušais” Mocarts nomira 1791. gadā, bet Amenda ieradās Vīnē 1798. gadā, un, otrkārt, ir problēmatiski, vai nabadzībā mirušā Mocarta ģimene varēja atļauties mūzikas skolotāju. Ticamāka ir Bēthovena vēstulu izdevējas Emīlijas Andersones versija, ka Amenda bijis firsta Lobkovica bērnu audzinātājs.²¹ Nav tomēr nekādu šaubu par to, ka Amenda Vīnē iepazinās ar Bēthovenu un ka viņu starpā nodibinājās draudzība. Par to liecina Bēthovena vēstules un viņa veltījums Amendam uz kvarteta vijoles partijas notīm, datēts Vīnē 1799. gada 25. jūnijā, kas glabājas Bēthovena mūzejā Bonnā.²² Kvartetu Bēthovens vēlāk pārstrādāja, un to tagad apzīmē par 18. opusa 1. numuru famažorā. Visas serijas sešus kvartetus 1801. gadā publicēja Trankvilo Molo (Tranquillo Molo); šoreiz vairs kompozīcija Amendam nebija veltīta, bet visa serija bija veltīta firstam Lobkovicam.

Kā redzams titullapas reprodukcijā, pirms pārstrādāšanas Amendam veltīto kvartetu apzīmēja ar otro, bet pēc pārstrādāšanas ar pirmo numuru. Veltījuma teksts ir šāds: „Lieber Amenda! ni $\ddot{m}$ dieses Quartett als ein kleines Denckmal unserer Freundschaft, so oft du dir es vorspielst, errimmere dich unserer durchlebten Tage und zugleich, wie innig gut dir war und immer seyn wird dein wahrer und warmer Freund Ludwig van Beethoven. Wien 1799 am 25ten Juni” (svītra virs m burta nozīmē divkāršojumu).

R. Skrābāns veltījumu pārtulkojis šādi: „Mīļais Amenda! Saņem šo kvartetu kā mazu mūsu draudzības piemiņas zīmi. Cikārt Tu to spēlē, atceries mūsu kopīgi pavadītās dienas, un tāpat, cik ļoti labs Tev bijis un vienmēr būs Tavš patiesais un sirsnīgais draugs Ludvigs van Bēthovens. Vīnē 1799. gada 25. jūnijā.”²³

Bēthovens kvartetu Amendam veltīja, kad pēdējais pēc viena gada atstāja Vīni. Amendas brālis bija cietis nelaimes gadījumā, un, lai palīdzētu brāļa ģimenei, Amenda atgriezās Kurzemē. Tur viņš pieņēma mājskolotāja vietu Virbē.

1799. gada kvartets nav vienīgais Bēthovena skaņdarbs, kas veltīts Amendam. Tomēr pārējie veltījumi ir pazuduši. Bēthovena biografs Teiers piemin vēl klavierdarbu — variāciju par Gētes dzejoli „Freudvoll und leidvoll”. Vilijs Hess, kas mūža darbu veltījis Bēthovena pazudušo darbu meklēšanai, atradis pēdas kāda Birgera dzejola skaņurakstam. Tajā bijis šāds veltījums: „Minnesold von Bürger, in

Tönen an Amenda ausbezahlt von Beethoven". Šis veltījums ir tipisks Bēthovena humora izpaudums — „Mīlestības algu Bēthovens skaņās izmaksā Amendam”. Dziesmas manuskriptu Amendas dēls 1852. gadā nodevis Dr. Hermanam Hertelam (Härtel), pazīstamā nošu apgāda īpašniekam Leipciģā. Tas savukārt manuskriptu nodevis profesoram Lobem, jādomā, atsauksmei, bet pēc tam manuskripts pazudis.²⁴

Bēthovena biografs Teiers sniedz plašāku apskatu par to, kā radusies Amendas un Bēthovena draudzība.²⁵ Šī apskata pamatā bijis pēc mutvārdu stāstījuma sacerēts apraksts, kas glabājies pie Amendas mazmeitas Kavalas. Ar kāda brāļu draudzes mācītāja starpniecību manuskripts nonācis Teiera rokās. Divi ārsti — Edīta un Ričards Sterba, iepazinušies ar šo materiālu un ar Bēthovena vēstulēm, kā jau tagad nācis modē, secina, ka Bēthovenā bijis spēcīgs, bet neapzinīgs homoseksuālitātes komponents.²⁶ Bēthovena biografs Džordžs Mareks to katēgoriski noraida, rakstot, ka šie autori nav sapratuši tā laika paražas un vēstulju stilu.²⁷

Pēc atgriešanās Kurzemē Amenda un Bēthovens apmainās ar dažām vēstulēm. Pirmā publicētā Bēthovena vēstule, kur Amenda pieminēts, rakstīta, vēl Amendam uzturoties Vīnē. Vēstule nav datēta, bet tā attiecināma uz 1798. gadu. Tā adresēta ungāru baronam Nikolajam Cmeskalam (vāciski: Nikolaus Zmeskall von Domanovezs, ungāriski: domanoveczy és lestinei Zmeskál Miklos). Vēstule glabājas Vīnes nacionālajā bibliotēkā.²⁸ Tai ir nošu ievads, kur komponēts vārds „Baron”. Vēstulē Bēthovens raksta, lai norāda gitaristam [Mīlicham] vēl šodien ierasties. Lai Amenda par „amende”, ko viņš izpelnījies ar sliktu pauzēšanu, piegādā šo labi ieredzēto gitaristu. Bēthovena vēstulēs samērā bieži ir iepītas humorīgas vārdu rotaļas, tā arī šoreiz franču vārds „amende” (= sods) vārdu rotaļā atgādina Amendas uzvārdu.

Arī nākošā publicētā vēstule, kas glabājas Bēthovena mūzejā Bonnā, nav datēta, bet tā attiecināma uz 1799. gadu.²⁹ Bēthovens raksta, ka viņš vakarā aizbrauc uz dažām dienām uz laukiem. Viņam piedāvāts ceļojums uz Poliju, un viņš to pieņēmis. Novēlot Amendam labu ceļu uz dzimteni, Bēthovens lūdz viņu neaizmirst.

Vēstule tāpat rakstīta, Amendam aizbraucot uz Kurzemi. Jāpiezīmē, ka Bēthovena plānotais brauciens uz Poliju nenotika. Otra Amendam rakstītā Bēthovena vēstule arī saistās ar Amendas došanos

Karl Amenda

KĀRLIS FERDINANDS AMENDA
(Nezināma mākslinieka glezna)

ceļojumā uz Kurzemi, un tā glabājas Kongresa bibliotēkā Vašingtonā. Bēthovens nosūta Amendam naudu, ko firsts L[ichnovskis] (Carl Lichnowsky) viņam atstājis nodošanai Amendam. Tā kā Amendam jāaizceļo, viņš nonācis grūtos materiālos apstākļos, un Bēthovens nožēlo, ka viņš no savas puses nevar palīdzēt, jo pats arī nonācis trūkumā. Tomēr tāds stāvoklis nevarot būt ilgstošs, un lai Amenda atrakstot, kā viņam klājas, tad Bēthovens centīsies palīdzēt.³⁰

Par nākošās zināmās Bēthovena vēstules datējumu nav skaidrības. Kališers to datē ar 1800. gada maiju vai jūniju, bet Andersone domā, ka vēstule datējama pirms 1801. gada jūnija vai jūlija. Oriģināls tagad nav sameklējams.³¹ Bēthovena vēstule ir adresēta Amendam uz Virbi. Diemžēl, ir divas Virbes — Mazvirbe un Lielvirbe, tā ka nezinām, kurā Virbē īsti Amenda bija mājskolotājs.³² No vēstules izriet, ka tā ir atbilde uz Amendas vēstuli, kas nav atrasta, un Bēthovens tajā sola rakstīt garāku vēstuli.

Bēthovena solītā garākā vēstule daudzkārt publicēta, jo tā ir ļoti svarīga Bēthovena biogrāfijā tādēļ, ka viņš tajā piemin sava kurluma sākumus. Viņš par to raksta lielās dvēseles mokās un lūdz Amendu glabāt šo ziņu kā dziļu noslēpumu. Vēstule glabājas Bēthovena mūzejā Bonnā.³³ Bēthovens raksta, ja pusgada laikā viņa dzirde neuzlabosies, tad lai Amenda dodas pie viņa. Viņi abi tad kopā ceļos, un varbūt tad Amenda arī iegūs savu laimi. Visas Amendas rakstītās vēstules Bēthovens esot saņēmis, un kaut arī neesot uz tām atbildējis, viņa sirds pukstot Amendam. Kvartetu, kas veltīts Amendam, lai nevienam nedodot — tas esot ievērojami pārveidots, jo tikai tagad Bēthovens esot iemācījis rakstīt kvartetus. Salīdzinot abas kvarteta versijas, tomēr tik kardinālu starpību neredzam, kādu varētu sagaidīt pēc tā, ko Bēthovens šai vēstulē raksta. Pēc Mareka domām, arī Amenda pats komponējis kvartetus.³⁴

1802. gadā Amenda ieguva Talsu mācītāja vietu un līdz ar to bija materiāli nodrošināts. Tādēļ viņš arī nebūs sekojis Bēthovena aicinājumam kļūt par viņa pavadoni ceļojumos un tā iegūt arī savu laimi — labāk zīle rokā nekā mednis kokā. Arī Bēthovens pats bija savus ceļošanas plānus atmetis. Būs taisnība Bēthovena biografiem, ka Bēthovena un Amendas draudzība bija tik noturīga tādēļ, ka viņi atradās tālu viens no otra. Sastopoties ik dienas, būtu radušies konflikti, kā Bēthovenam tie parasti radās ar visiem viņa pārējiem draugiem.

Nākošā saglabātā Bēthovena vēstule, kurā varētu būt domāts Amenda, kaut viņa vārds nav pieminēts, ir Ferdinandam Rīsam (Ries) 1804. g. 24. jūlijā rakstītā.³⁵ Bēthovens raksta, ka viņam palicis tikai viens draugs, bet ar to viņš nav sarakstījies sešus gadus. Tā kā mums zināmas Bēthovena 1800. vai 1801. gada vēstules, tad, vai nu Bēthovens kļūdījies, apgalvojot, ka nav sarakstījies sešus gadus, vai arī vēstulē nav domāts Amenda, bet kāda cita persona.

Vienīgā saglabātā Amendas vēstule Bēthovenam atrodama Vācijas valsts bibliotēkā.³⁶ Tā datēta Talsos ar 1815. g. 20. martu. Amenda vispirms atvainojas par ilgo klusēšanu un tad liriskos teicienos cildina bijušo draudzību agrāk Vīnē. Amenda neraksta, ka viņa nerakstīšanas iemesls būtu kara notikumi, kad franču sabiedrotie prūši bija okupējuši Kurzemi. Amenda atgādina Bēthovenam, ka, viņiem Vīnē personīgi tiekoties, Bēthovens izteicies, ka meklējot tematu operas komponēšanai, Amenda viņam tagad nosūta Rūdolfa fon Berges (Berge) sacerēto operas libretu. Rakstītājs jūsmīgos vārdos cildina šo libretu un ieteic Bēthovenam to komponēt. Vēstules turpinājumā Amenda aicina Bēthovenu doties ceļojumā uz Pēterpili caur Jelgavu un Rīgu un tad pa ceļam dažas dienas iegriezties pie viņa Talsos.

Bēthovens tomēr uz Krieviju koncertceļojumā nebrauca un Amendu neapmeklēja. Amenda nezināja, ka kopš 1815. gada Bēthovens kurluma dēļ vairs vispār koncertos neuzstājās. Ir pazīmes, ka Bēthovens sācis strādāt gar operas libretu, ko Amenda viņam atsūtīja, bet tālāk par fragmentiem nav ticis.³⁷

Amendas vēstule ceļā krustojās ar Bēthovena vēstuli, ko pēdējais uzrakstīja 1815. g. 12. aprīlī un ko Amendam aizveda grāfs Kaizerlings pēc tam, kad bija apmeklējis Bēthovenu.³⁸ Kaizerlingi kopš 15. gadsimteņa bija sīki ordeņa vasaļi Kurzemē. Ar 16. gadsimteni viņi ieguvuši dižciltību un no 18. gadsimteņa bija Prūsijas grāfi. Domājams, ka grāfs Kaizerlings, kas apmeklēja Bēthovenu, bija Heinrichs Dītrichs Vilhelms Kaizerlings (1775—1850), Blīdienes, Kaulicas, Zūru, Kabiles un vēl citu muižu īpašnieks. Viņš bija slavenā ceļotāja Aleksandra Kaizerlinga tēvs. Kaizerlingam līdzī dotā Bēthovena vēstule Amendam ir ļoti īsa, pat pārāk īsa, ņemot vērā viņa draudzību ar Amendu. Kaizerlings esot Bēthovenam stāstījis, ka Amenda apprecējies un ka viņam esot bērni, Bēthovenam neesot ne sievas, ne bērnu. Bēthovens bieži domājis par Amendu, jo lielākajā vācu pilsētā [Vīnē]

viņš dzīvojot vientuļīgu dzīvi. Bēthovens tad apjautājas, kā ir ar skaņumākšanu tur, t.i., Kurzemē (auf was für Fuss ist die Tonkunst bey euch?). Vai Amenda ko dzirdējis par Bēthovena lielajiem darbiem, kas gan mazi, salīdzinot ar Visaugstākā darbiem?

Šī ir pēdējā atrastā Bēthovena vēstule Amendam. Ir zināms, ka starp abiem bijusi plašāka vēstule apmaiņā. Par to ir norādījums Teiera sarakstītajā Bēthovena biografijā, ko papildinājis Praiss-Džōnss.³⁹ Kad Amendas mazdēls bijis students Leipcigā, kāds grāmatizdevējs viņam lūdzis publicēšanai Bēthovena vēstules. Amendas mazdēls tās grāmatizdevējam nodevis, bet tās nav publicētas, un mazdēls tās no izdevēja nav varējis atdabūt.

Attieksmē uz mūsu tematu publicētās vēstules deva vienīgi ieskatu par Amendas un Bēthovena draudzību, bet neguvām nekādu norādījumu par to, vai Amenda būtu Bēthovenam sūtījis kādas latviešu dainu melodijas. Tā kā Amenda pats bija mūziķis un, ja ir taisnība Bēthovena biografam Marekam, pat komponists, tad, ņemot vērā Bēthovena interesi par folkloru, kā to redzēsim turpmāk, varētu sagaidīt, ka latviešu dainu melodijas būtu sūtītas. Tomēr pēc Bēthovena jautājuma — kā Kurzemē ir ar skaņumākšanu? — varētu arī domāt, ka tādi sūtījumi nav bijuši.

Amenda guva panākumus savā garīdznieka karjērā. Ar 1821. gadu viņš kļuva prāvests un konsistorijas asistents, bet 1830. gadā konsistorijas padomnieks. Viņš mirst 1836. g. 8. martā,⁴⁰ pārdzīvojot Bēthovenam par deviņiem gadiem. Amendas kaps vēl ir saglabājies, un to piemin okupētajā Latvijā izdotsis tūristu vadonis TALSĪ, kurā ievietots arī krāsās iespiests Amendas kapa attēls. Par Amendu brošūrā teikts, ka viņš bijis Bēthovena draugs, bez tam tur atkārtots arī problēmatiskais apgalvojums, ka viņš bijis Mocarta bērnu audzinātājs.

Kārlis Bursijs un Gotfrīds Heinrichs Mīlichs

Amenda nebija vienīgais Bēthovena paziņa no Latvijas. Mūsu problēmu risinot, tādēļ ir nozīmīgi izsekot arī šo pārējo personu attieksmēm ar Bēthovenam, lai redzētu, vai varbūt viņš no tām nevarēja saņemt kādas latvju dainu melodijas un starp tām arī „Grieze grieza” meldiju.

Jau iepriekš pieminēju Mīlichu, ar ko Bēthovens arī satikās Vīnē, kad tur vienu gadu dzīvoja Amenda. 1816. gada jūlijā Bēthovenam

Vīnē apmeklēja Mīlīcha svainis, ārsts Kārlis Bursijs (Bursy, dzimis Blīdienē 1791. gadā, miris Jelgavā 1870. gadā). Bursija dienasgrāmatas fragments par viņa ciemošanos pie Bēthovena ir iespiests vispirms Pēterpils vācu avīzē 1854. gadā⁴¹ un vēlāk atkārtoti citos izdevumos. Bēthovens Bursijam uzdāvināja operas „Fidelio” (Leonora) eksemplāru ar veltījumu.⁴² Bursijs bija ne vien ārsts, bet arī dzejnieks un komponists. Pēc avīzē iespiestā dienasgrāmatas fragmenta var spriest, ka Bursijam ar Bēthovenu agrāk sarakstīšanās nav bijusi, kaut arī viņš bija liels Bēthovena cienītājs. Par to, ka Bursijs būtu aizvedis Bēthovenam kādas latvju dainu melodijas, nekādu norādījumu neatrodam.

Šī problēma tad nu jāskaidro attieksmē uz Mīlichu. Gotfrīda Heinriha Mīlīcha tēvs bija komponists un rakstnieks. Viņš bija mācītājs Bauskā, Neretā un Ilzē (Lietuvā). Gotfrīds Heinrichs bija apprecējis ārsta un komponista Bursija māsu. Sievastēvs bija Mežmuižas (Grenzhof) mācītājs un vēlāk Dobeles prāvests. Šim faktam varētu būt nozīme jautājumā, kas mūs interesē. Volfganga Dārziņa harmonizētās dainas „Grieze grieza rudzīšos” sākums ir tas pats kā 2483. un 2484. dainai, kuru vārdi ir uzrakstīti Vilcē un Zaļeniekos. Abi šie pagasti ir tieši kaimiņos Mežmuižas pagastam, kur Mīlīcha sievastēvs bija mācītāja amatā.⁴³ Tomēr mums jau visu laiku ir runa par zemgaliešiem un kurzemiekiem, tādēļ tāda saskaņa varēja gadīties arī nejauši.

Gotfrīda Heinriha Mīlīcha biogrāfija nav publicēta vācu baltiešu biogrāfiskajā leksikonā. Dati par viņu tādēļ sameklēti dažādās publikācijās. Viņa mūžs ilga no 1773. līdz 1837. gadam. No 1803. gada viņš bija Blīdienes un Stūres muižas mācītājs. Latviešu mūzikas vēsturē Mīlicham ir ļoti ievērojama vieta. 1835. gadā Jelgavā iznāca latviešu valodā solodziesmu cikls „Mūsu Grietiņa”, kam vārdus bija rakstījis Birzgales mācītājs Konrads Šules, bet mūziku komponējis Gotfrīds Heinrichs Mīlichs (Muhsu Greetiņa. Sechs Lettische Lieder. Text von Pastor Schulz zu Birsgallen, Musik von Pastor Mylich zu Blieden. Mitau 1835). Šis dziesmu cikls bija veltīts Kārlim Amendam. Par to Jēkabs Vītolīņš raksta: „Vēsturiski, Mūsu Grietiņa’ ir viens no pirmajiem [latviešu] dziesmu cikliem, kam prototipi varēja būt Bēthovena un Šuberta dziesmu cikli” un: „Zināmā mērā tas atgādina piecus gadus vēlāk rakstīto Šūmaņa dziesmu ciklu, Sievietes mīla un

dzīve' ". Abi šī darba radītāji — Šulcs un Milichs — bija svaini. Konrads Šulcs (1772—1840) bija apprecējis Milicha māsu Konstanci.⁴⁴

Grāfiene Anna Margareta Brauna

Bēthovena skolniece Anna Margareta Brauna arī bija cēlusi no Latvijas. Viņa bija pazīstamā ģenerālgubernatora Brauna (Browne 1768—1827) dēla sieva un slepenpadomnieka Oto Hermana Fītinghofa (Vietinghoff) meita, dzimusi 1769. gadā. Fītinghofs, saukts par Vidzemes pusķēniņu, bija Alūksnes, Ģulbenes, Lubānas un vēl daudz citu Vidzemes muižu īpašnieks. Zemgalē viņam piederēja Emburga. Fītinghofs pazīstams Latvijas kultūras vēsturē kā tēlotāju mākslinieku, aktieņu un mūziķu mecenāts.⁴⁵ Darbīgs Latvijas vācu kultūras novadā, viņš neko nav darījis latviešu kultūras labā.

Kaut Anna nāca no mākslas cienītāju ģimenes, ir tomēr ļoti jāšaubās, vai viņa pazina latviešu dainas. Viņas vīrs, kas atbalstīja Bēthovenu ar naudu un kam Bēthovens ir veltījis kompozīcijas, bija uzdzīvotājs un par mūziku interesējās tikai savas sievas un snobiskas lepošanās dēļ. Nevaram tātad sagaidīt, ka Brauni būtu iepazīstinājuši Bēthovenu ar latviešu dainām.

Attieksme starp Bēthovena faminora sonātu (57. opuss) un Ziemsvētku dziesmu

Bēthovena sonāta, kas veltīta ungāru grāfam Francim fon Brunsvikam (Brunswick 1777—1849), komponēta laikā no 1804. līdz 1805. gadam. To publicēja Vīnē 1807. gada februārī. Vēlāk Hamburgas izdevējs Krancs (Cranz) sonātu izdeva četrrocīgā pārstrādājumā (1838. gadā) un to nokristīja par „Appassionata Sonata”. Bēthovens sonātu tā nekad nav nosaucis, nedz arī atļāvis nosaukt.

Sonātas pirmās idejas ir uzņemtas Bēthovena piezīmju grāmatiņā starp uzmetumiem viņa operai „Leonora”. Kā visi Bēthovena ievērojamie darbi, arī šī sonāta ir daudzkārt analizēta un iztirzāta,⁴⁶ ko šeit neatreferēšu.

Mūs interesē šīs sonātas, t.s., lēnā daļa (Andante con moto). Jau tūlīt sākumā bez kāda ievada atskan mierīgā, it kā aizturētā melodija. Tai ir divi posmi ar astoņām taktīm katrā, kas abi atkārtojas. Pēc tam seko četras variācijas. Pirmās divas ir atzīmētas ar temas atkārtojumiem, trešajā variē atkārtojumi paši, un ceturtais ir Īsa, bez jebkādiem atkārtojumiem. Šai melodijai sonātas lēnajā daļā ir līdzība

ar Ziemsvētku dziesmu „Svētā nakts, ak izlej tu”, kā arī ar dainas „Grieze grieza rudzīšos” meldiju, kam veltīts šis apcerējums. Par minēto Ziemsvētku dziesmu, ko parasti apzīmē par Bēthovena kompozīciju, tomēr jāsaka, ka tā nav atrodama nevienā viņa darbu sarakstā. Jādoma, ka dziesmas mūziku pēc Bēthovena motīva pārrakstījis kāds cits autors.

Bēthovena instrumentālajai mūzikai dažādi autori daudzos gadījumos ir pielāgojuši vārdus. Par to atrodam norādījumu Frīdricha Blūmes izdotajā plašajā mūzikas enciklopēdijā: „... blakus daudzajām tautā pārņemtajām Mocarta melodijām grūti būs atrast arī kādu Bēthovena melodiju. Ar to nav pretrunā novērojums, ka bieži vien Bēthovena instrumentālo darbu motīvi, sevišķi viņa kompozīciju lēnie posmi, vēlāk pārveidoti par baznīcas dziesmām jauktajam un vīru korim. Kaut gan tas noticis, vairāk vai mazāk iejaucoties [Bēthovena kompozīcijā], tas tomēr neliecina par kādu radniecību ar tautu īstā nozīmē, bet gan zināmā mērā par mēģinājumiem šos skaņdarbu posmus ietērt tekstos. Ar savu bagāto izjūtu skālu tie jau, šķiet, tiektin tiecas pēc vārdiem.”⁴⁷

Arī dziesmas „Svētā nakts, ak izlej tu” vārdi ir pielāgoti Bēthovena mūzikai, un tās skaņuraksts vienkāršots. Dziesmu piedēvēt Bēthovenam tādēļ ir principā nepareizi. Dziesmas vāciskais teksts ir šāds:

Hymne an die Nacht

Heilge Nacht, o giesse du
Himmelsfrieden in dies Herz,
bring dem armen Pilger Ruh,
holde Labung seinem Schmerz.
Hell schon erglühn die Sterne,
grüssen aus blauer Ferne.
Möchte zu euch so gerne
fliehn himmelwärts!

Harfentöne, lind und süß,
wehn mir zarte Lüfte her
aus des Himmels Paradies,
aus der Liebe Wonnenmeer.
Glüht nur, ihr goldenen Sterne
winkend aus blauer Ferne:
möchte zu euch so gerne
fliehn himmelwärts!

Dziesmas teksts atrodams Augusta Lindera (Linder) rediģētajā izdevumā DEUTSCHE WEISEN. Diemžēl, šī dziesmu krājuma Štutgartes izdevumam nav mināts izdošanas gads.

Par šo dziesmu ir skaidrojami šādi jautājumi: pirmkārt, kas ir dziesmas teksta autors un kad tā sacerēta? Otrkārt, kas Bēthovena 57. opusa sonātas lēno daļu ir pielāgojis dziesmas vārdiem?

Komponists Helmers Pavasars (sk. 1978. g. 12. janv. vēstuli autoram) noskaidrojis, ka attiecīgās Ziemsvētku dziesmas teksta autors bijis Kristians Furchtegots Gellerts (Christian Furchtegott Gellert), kas dzīvoja no 1715. līdz 1769. gadam. Tātad dziesmas teksts ir sacerēts pirms Bēthovena sonātas komponēšanas.

Meklēšanas darbā, mēģinot noskaidrot dziesmas teksta autoru un eventuālo Bēthovena mūzikas pielāgotāju dziesmas vārdiem, šīs apceres autoram palīdzēja arī Eva Kiršfelde Vācijā. Viņa konstatēja, ka šo dziesmu ar nosaukumu „An die Nacht” firmas „Deutsche Grammophongesellschaft” skaņuplatē (2533121.nr.) ir iedziedājis Hermans Preijs (Hermann Prey). Par autoru tur teikts „unbekannter Verfasser”, tā ka firmas literātūrzinātnieki, kas parasti apstrādā skaņuplašu tekstus, šai gadījumā nav zinājuši, ka autors ir Gellerts.

Evai Kiršfeldei izdevās vēl noskaidrot, ka viens no Bēthovena, t.s., „Appassionata” sonātas lēnās daļas melodijas apstrādātājiem bijis Tībingenas mūzikas direktors Frīdrichs Zilchers (Silcher), kas dzīvoja no 1789. līdz 1860. gadam. Literatūra par Zilcheru ir ļoti plaša, un varbūt tur izdotos sameklēt kādus norādījumus, vai Zilchers būtu arī pielāgojis dziesmas „Heilige Nacht” vārdus Bēthovena sonātas melodijai.

Mūsu pētījuma nolūkiem, saprotams, ir svarīgi noskaidrot, kas un kad minēto dziesmu ir tulkojis latviski. Šķiet, ka latviskais teksts šai dziesmai vispirms publicēts Jāņa Poruka par fantaziju nosauktajā stāstā PĒRĻU ZVEJNIEKS. Šī stāsta pirmais izdevums iznāca 1895. gadā un ir autobiografiska skice par laiku no 1893. līdz 1894. gadam, ko Poruks pavadīja Drēzdenē. PĒRĻU ZVEJNIEKĀ Poruks tēlo stāsta varoni Ansi Vairogu mīlestības skāvienos ar Annu Blūmu. Tad — „Piepeši atskanēja mūzika, kuŗa iz attālās restorācijas pagalma šā vakara koncerta pēdējo numuru spēlēja.

, Svēta nakts, ak izlej tu
Debess mieru sirsnībā!
Jauku spirdzināšanu
Ceļiniekam tvīkšanā! —'

Bēthovena skaņas plūda lēni un aizgrābjoši pa kluso parku. Ansis atraisījās no Annas rokām, viņš bija izglābts! . . . ” 48

Chronoloģiski nākošo liecību sniedz Pēteris Ērmanis. Viņš šo dziesmu dzirdējis bērnībā, jau kā Ziemsvētku dziesmu. No apraksta

tomēr neizriet, vai šī dziesma dziedāta hernhūtiešu (brāļu draudzes) saiešanas namā Knapēs, vai arī evaņģeliski luteriskajā Smiltenes baznīcā — stāstījumā iepriekš minētas abas vietas. Ērmanis raksta: „Šai sakarā vēl lai mīļi pieminētas divas svētuma apdvestas nakts dziesmas, kas abas man likušās savā starpā kaut kā tuvu rada: Ziemas svētku himna ‚Klusa nakts, svēta nakts‘ un Bēthovena ‚Svētā nakts, ak izlej tu‘, kur dziedātājs beigās sauc zvaigznēm: ‚Uz jums es droši skrietu, augšup turp‘. Atceros, māte reiz, runādama par kādu radinieci, kas pavisam bija iegrimusi skopulībā un visādā dzīves sīkumainībā, sacīja: ‚Un cik skaisti viņa dziedāja to pašu Svētā nakts, ak izlej tu! Ak tu jaukā balss! Nemaz nevar saprast, kā cilvēks ar tādu balsi var tāds iznākt un tā darīt.‘”⁴⁹

Pēteris Ērmanis piedzimis 1893. gadā (miris 1969. gadā), kad viņa mātei bija 42 gadi. Ziemsvētku dziesmu viņš būs dzirdējis sava mūža otrajā vai trešajā „četrgadē”, kā viņš tās nosauc savā autobiografijā.⁵⁰ Kad viņa māte dzirdējusi savu radinieci šo dziesmu dziedam, nav nosakāms.

Spriežot pēc tā, ka tagadējā evaņģeliski luteriskās baznīcas dziesmugrāmatā dziesma, kas mūs interesē, nav uzņemta, varētu domāt, ka Ērmana jaunības laikā tā būs dziedāta hernhūtiešu sanāksmēs. Poruka sakars ar hernhūtiešiem ir labi zināms, un tas šo hipotezi pastiprina.

Jaunākajos laikos dziesma „Svētā nakts, ak izlej tu” ir uzņemta baptistu dziesmugrāmatā,⁵¹ kur tā ievietota Liesmas (Otilijas Baštikas) atdzejojumā. Aizrakstot Otilijai Baštikai, saņemta šāda atbilde:⁵² „... vēlos pasacīt, ka to, nevis tulkoju no vācu dziesmas Heilige Nacht, bet [...], saturu paturot kā galveno dziesmai, brīvi latviskoju, resp. atdejoju. Tas notika jau 1930. gadā, un klātpieliktā dziesmas lapīna izņemta no Baptistu draudžu apvienības izdotās Bērnu kokles 8. izdevuma. Šīs dziesmas lietoja baptistu draudžu svētdienas skolās. Atdejoju to no vācu dziesmu krājuma Singvögelein, vai citas vācu grāmatas [...], bet, diemžēl, vairs neatminos pilnīgu vācu tekstu...”. Savā nākošajā vēstulē Otilija Baštika autoram atsūtīja no kāda vācu baptistu mācītāja saņemto dziesmas „Heilige Nacht, o giesse du” fotokopiju ar notīm jauktajam korim trīs balsīgā aranžējumā. Dziesmu izdevis Frīdriha Henslera (Friedrich Hänsler) apgāds Štutgartē. Nav noskaidrots izdošanas gads, un dziesmai nav sacerētāja vārda, bet

par komponistu minēts „L.v.Beethoven”.⁵³ Vēlāk no O.Baštikas saņemtajā šīs pašas dziesmas četrbalsīgā aranžējuma fotokopijā „no kādas ļoti vecas grāmatas” (119. dziesma 169. lpp.) minēts, ka tā rakstīta „Nach L. van Beethoven” — tātad nevis Bēthovena dziesma, bet Bēthovena melodijai pielāgota dziesma.

Otīlijas Baštikas atdzejotais teksts redzams nošuraksta attēlā (sk. 80. lpp.), kas reproducēts no baptistu dziesmu grāmatas. Bez Jāņa Poruka minētā teksta un O. Baštikas tulkojuma arī komponists Ādolfs Ābele ir atdzejojis šo Gellerta tekstu.⁵⁴ Viņa tulkojumā pirmais pants ir šāds:

Svētā, brīnumdailā nakts,
Debess mieru sirdij dod
Tam, kam gurda soļu takts,
Tas lai atkal mieru rod.
Zvaigznītes vilinoši
Zaigo un mirgo koši.
Augšup, ak augšup, augšup
Vien ilgas skrien!

Izdibinājuši visu, ko patlaban var noskaidrot par Gellerta teksta latviskajiem tulkojumiem, pievērsīsimies Valentīna Bērzkalna minētajam pēdējam jautājumam — Bēthovena interesei par citu tautu folkloru.

Bēthovens un tautasdziesmas

Īpašu komentāru prasa Valentīna Bērzkalna teiciens: „Ka Bēthovens izmantoja arī citu tautu folkloru, liecina taču viņa Slavu kvarteti”. Šis spriedums ir tverts daudz par šauru. Bēthovens tiešām interesējās par citu tautu folkloru, bet atsaukšanās uz Slavu kvartetiem neizceļ tipisko un vairāk parasto viņa interesēs.

Bēthovena interese par citu tautu folkloru radās negribīgi, bet vēlāk izvērtās ļoti plaša. Kāds skots Georgs Tomsons (Thomson 1757—1851) bija sekretārs „uzticībnieku padomē, kuŗas uzdevums ir veicināt mākslu un rūpniecību [sic!] Skotijā”.⁵⁵ Tomsons bija nodomājis paglābt no aizmirstības senās skotu melodijas un, lai tām dotu pienācīgu ietēru, griezās pie slavenākiem komponistiem, kas tās harmonizēja. Kad Tomsonu sasniedza ziņa par Bēthovena slavu, viņš griezās arī pie tā. Par sešām sonātām Bēthovens prasīja 300 dukātu,

bet Tomsons, kā jau skots, bija ar mieru maksāt tikai 150 dukātu, un tā darījums nenotika.

Tomēr Tomsona neatlaidība beidzot uzvarēja, un pēc ilgstošām sarunām viņš panāca, ka 1814. gadā publicēja, gan ne skotu, bet īru tautasdziesmas. Pavisam Bēthovens aranžēja ap 200 britu tautasdziesmu — īru, velsiešu un skotu. Darbošanās gar britu dziesmām Bēthovenam ieinteresēja izdot arī krājumu ar citu nāciju tautasdziesmām. Šāds konkrēts plāns radās 1815. gadā. Viņš griezās pie Tomsona ar projektu izdot „Airs of different nations”. Šoreiz Tomsons savukārt izturējās noraidīgi, bet 1818. gadā tomēr ieguva īpašumtiesības uz Bēthovena manuskriptu. Šīs tiesības Tomsons nodeva tālāk firmai „Paine & Hopkins”, bet arī šī firma dziesmas neizdeva. Bēthovena vēstulju izdevējs Kališers uzskatīja manuskriptu par pazudušu un ieteica to meklēt Tomsona archīvā.⁵⁶ Manuskriptu tiešām izdevās atrast, un tas pirmoreiz izdots 1941. gadā Breitkopfa un Hertela (Breitkopf und Härtel) apgādā.

Krājumā ir viena dāņu, divas vācu, piecas tiroliešu, divas poļu, divas portugāļu, četras krievu, viena zviedru, viena šveiciešu, trīs spāņu, viena ungāru un viena italiešu dziesma, kopā 23 tautasdziesmas.

Par Bēthovena aranžētajām tautasdziesmām publicēts daudz pētījumu.⁵⁷ Bēthovens tautasdziesmas ne vien publicēja, bet izmantoja tās arī savās kompozīcijās, turklāt trejādā veidā: par tematu variācijām, atdarinot tautasdziesmas un brīvi izlietojot melodijas ieausānai lielākos darbos.⁵⁸ Piemēram, Pastorālās simfonijas pirmajā temā ir saskatīta liela līdzība ar čehu tautasdziesmām un dažās citās temās konstatēta līdzība ar Dienvidfrancijas provinces Overņas tautasdziesmām. Septītajās simfonijas pēdējā posmā ir iestrādātas īru melodijas. Devītajās simfonijas skerco daļa atgādina krievu tautasdeju melodijas. Tās beigu daļa — Oda priekam — pēc kāda pētnieka domām, atgādinot ungāru 16. gadsimteņa karadziesmas, bet kāds cits autors tajā saskatījis vācu tautasdziesmu melodijas. Tai pašā reizē pētniecībā ir uzsvērts, ka tautasdziesmas pašas Bēthovena darbos tieši nav ietilpinātas, bet temu veidojumā tikai pārņemtas tautasdziesmu stilam raksturīgās frazes un kadences.⁵⁹

Pēc šiem piemēriem nebūtu nekāds pārsteigums, ka arī latviešu dainas būtu izmantotas Bēthovena darbos, ja viņam tās būtu

bijušas piesniedzamas. Tā kā viņa faminora sonātas lēnā daļa atgādina latvju dainas „Grieze grieza” melodiju, tad Valentīns Bērzkalns nav pelnījis pārmetumu, ja viņš domāja, ka Talsu mācītājs Amenda varētu būt Bēthovenam šo melodiju nosūtījis.

Lai gan patlaban nav nekādu norādījumu, ka Bēthovens būtu pazinis latviešu dainas, jāņem tomēr vērā, ka vēl vienmēr atrod jaunus materiālus par Bēthovena ļoti ražīgo daiļradi. Pēc Bēthovena nāves viņa archīvs tika izputināts, un tikai pamazām viņa nepublicētie darbi nāk dienasgaismā. Tā neatlaidīgais Bēthovena pazudošo darbu meklētājs Vilijs Hess, 1957. gadā publicējot papildinājumus Bēthovena darbu sarakstam, konstatē, ka arī šis papildinājumu saraksts neesot pilnīgs un neesot izredzes jebkad sastādīt pilnīgu sarakstu. Savā 1957. gada sarakstā Hess citu Bēthovena darbu starpā min arī vēl vairākus tautasdziesmu harmonizējumus, to skaitā arī dažus, par kuriem neesot zināms, kurās tautas dziesmas tās ir.⁶⁰

Kamēr nav konstatēts, ka Bēthovenam latvju dainu melodijas bija pazīstamas, apsverama vēl kāda cita iespēja, kā izskaidrot, ka starp Bēthovena 57. opusa lēno daļu un dainu „Grieze grieza” ir melodiska līdzība.

Otra iespēja

Mūsu ekskursija Valentīna Bērzkalna un Longīna Apkalna ieteiktajā virzienā deva negatīvus rezultātus. Saglabātajos avotos nav norādījuma, ka Amenda vai kāds cits no Latvijas būtu aizsūtījis vai aizvedis Bēthovenam latvju tautasdziesmu melodijas. Ņemot vērā Bēthovena lielo interesi par folkloru un arī faktu, ka savās kompozīcijās viņš izmantojis daudzu tautu folkloras motīvus, varētu puslīdz droši sagaidīt, ka viņš latviešu dainas būtu vismaz uzņēmis savā manuskriptā „Airs of different nations”. To, ka latviešiem ir tautasdziesmas, viņš varēja zināt, jo viņa bibliotēkā bija Herdera raksti.⁶¹ Viņš bija pat lasījis Johana Gotfrīda Zeumes (Seume) rakstus⁶² — šī latviešu brīvības apustuļa rakstus līdz pat jaunākajam laikam nepazina pat latvieši!⁶³ Ja tomēr nav pozitīvu pierādījumu, ka Bēthovens ir izmantojis latviešu mūzikas folkloru, tad izskaidrojums līdzībai starp faminora sonātas lēno daļu un dainu „Grieze grieza” ir jāmeklē pretējā virzienā. Ir vietā jautājums: vai šī sonāta nav ar dziesmas „Svētā nakts, ak izlej tu” starpniecību nonākusi latviešu folklorā?

Uz šādu iespēju jau ir norādījis Jēkabs Poruks.⁶⁴ Rakstot par ciemošanos pie Volfganga Dārziņa, Poruks saka: „Viņš [Volfgangs Dārziņš] patlaban bija paveicis krietnu lēveni tautasdziesmu ar klavierēm. Tur bija ne vien Grieze grieza rudzītšos, kurā tiešām var saklausīt Bēthovena variāciju temu, ja nevēro tempu. Doma, ka Kurzemes mācītājs Amenda to aizsūtījis savam lielajam draugam Vīnē, nav pierādīta, tikpat labi mūsu tautasdziesma var būt cēlusies pagājušā gadsimtā no populārās Bēthovena Svēta nakts, ak izlej tu.”

Šai apcerējumā redzējām, ka Amenda, Mīlichs un Bursijs, kas visi bija Bēthovena cienītāji, bija ciešā saskarē ar baznīcu. Ir taču iespējams, ka Amenda vai Bursijs, seniors, vai nu lika savās baznīcās ērģelniekam spēlēt minētās sonātas lēno daļu, vai arī šais baznīcās dziedāja pēc Bēthovena motīva rakstīto Ziemsvētku dziesmu. Šīs melodijas viegli varēja piemērot dainai „Grieze grieza”. Ka šīs dainas melodija ir radnieciska latviskām melodijām, apliecina Bērzkalns, nosaucot to par „tipiski latvisku dūra meldiju” un tieši šīs radniecības dēļ Bēthovena tema varēja kļūt par latviešu dainas melodiju. Pret šo hipotezi gan runā tas, ka dziesma „Svētā nakts, ak izlej tu” nav luterāņu baznīcas dziesma. Kā redzējām, to dziedāja brāļu draudzes sanāksmēs Vidzemē, bet daina „Grieze grieza” nav sastopama brāļu draudžu izplatījuma rajonā. Tomēr dziesma „Svētā nakts” ir dziedāta baptistu dievkalpojumos un jaunatnes sanāksmēs, un baptistu draudzes Latvijā visvairāk bija izplatītas Kurzemē, kur arī uzrakstīti „Grieze grieza” teksta varianti.

Vēl ir apsveicama kāda cita iespēja. Volfgangs Dārziņš savu Talsu melodiju, liekas, bija ieguvis tikai nesen priekš Otrā pasaules kara. Starp viņa apstrādātajām melodijām šī ir viena no nedaudzajām, ko viņš pats pierakstījis. Turklāt, ja melodijas teicējs bija arhaiologs Karnups, tā varēja arī nebūt Talsu melodija, kā Dārziņš to ir nosaucis. Tādā gadījumā melodija varētu būt pavisam nesenās cilmes, nevis, kā raksta Poruks, no pagājušā gadsimta, bet no šī gadsimta.

Lai būtu kā būdams, šī apcerējuma autors pēc visa teiktā gribētu dot priekšroku uzskatam, ka dainas „Grieze grieza” melodija ar dziesmas „Svētā nakts, ak izlej tu” starpniecību ir aizgūvums no Bēthovena 57. opusa sonātas lēnās daļas melodijas. Ja tā būtu, tad mums būtu īpatnējs gadījums, ka Bēthovena melodija ne vienpārgājusi

tautā (pretēji Frīdricha Blūmes apgalvojumam — sk. 47. vēri), bet turklāt vēl pavisam citā tautā, kā īsta tautasdziesma.

TEZES

1) Valentīns Bērzkalns (1948) un Longīns Apkalns (1977) izteikuši hipotezi, ka Bēthovens pazinis latvju dainu „Grieze grieza rudzīšos”. Pamats šai hipotezei ir dainas melodijas līdzība ar Bēthovena 57. opusa lēno daļu. Dainas „Grieze grieza rudzīšos” vārdu varianti ir uzrakstīti Kurzemē un Zemgalē, bet melodiju (nosaucot to par Talsu melodiju) uzrakstījis Volfgangs Dārziņš, un viņa teicējs bijis A. Karnups.

2) Kaut Bēthovens personīgi saticies ar vairākiem vācu tautības komponistiem un mūziķiem no Kurzemes un Zemgales (to skaitā ar vēlāko Talsu draudzes mācītāju Kārli Amendu), nav iespējams konstatēt, ka viņam būtu aizvests vai aizsūtīts šīs vai citas latviešu dainas skaņuraksts. Toties ir vēstures liecības, ka Bēthovena mūzika bieži spēlēta Kurzemē un Zemgalē tieši Bēthovena paziņu aprindās.

3) Bēthovens ir harmonizējis daudzu Eiropas nāciju tautasdziesmas, bet starp tām līdz šim latviešu dainas nav atrastas, kaut gan viņa bibliotēkā bija grāmatas ar ziņām par latvju dainām.

4) Kāds nezināms skaņradis (varbūt Frīdrichs Zilchers) Bēthovena 57. opusa lēnās daļas melodiju ir pielāgojis Kristiana Gellerta dzejoļa vārdiem „Heilge Nacht, o giesse du”. Šī vācu dziesma vairākkārt tulkota latviski (Jāņa Poruka minētais teksts, Otilijas Baštikas un Ādolfā Ābeles tulkojums). Kā Ziemsvētku dziesma tā dziedāta Kurzemē baptistu dievkalpojumos un jaunatnes pulciņos, bet Vidzemē brāļu draudzes sanāksmēs.

5) Iespējams, ka šīs Ziemsvētku dziesmas melodija vienkāršotā veidā ir pārgājusi tautā un tā radusies dainas „Grieze grieza rudzīšos” melodija. Kad šī apcerējuma autors šādu atziņu akceptēja, bija jākonstatē, ka tādas pašas domas jau izteicis Jēkabs Poruks (1963. gadā).

6) Mūzikologs Frīdrichs Blūme raksta, ka reti kāda Bēthovena melodija pārgājusi tautā, pretstatā kā tas noticis ar Mocarta melodijām. Dainas „Grieze grieza rudzīšos” melodija varētu būt viena no šīm retajām, kas iegājusi pat svešā tautā.

7) Līdz ar to attaisnojas šī apcerējuma virsraksts „Bēthovena latviskā daina”.

VĒRES

¹ Volfgangs Dārziņš, 8 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS. Solo balsij un klavierēm. Latvian national songs. Lettische Volkslieder (1.) Mannheim, edition A. Kalnājs. Sk.: Benjamiņš Jēgers, LATVIEŠU TRIMDAS IZDEVUMU BIBLIOGRAFIJA 1940—1960 ([Stokholmā] 1972), 3547. nr., kur minēts, ka burtnīca iznākusi 1948. gadā un ka izdevuma metiens bijis 250 eksemplāru.

² Longīns Apkalns, LETTISCHE MUSIK (Wiesbaden 1977), 95. lpp. Ar zināmu gandarījumu var konstatēt, ka Apkalns ir mīkstinājis savu noraidīgo viedokli pret šī raksta autoru — sk. Apkalna agrākos rakstus: „Richards Vāgners un latvieši”, LAIKS (1963. g. 24. jūl.), 3. lpp., un: „Richards Vāgners Latvijā”, LATVJU MŪZIKA 2 (1969), 159—170. lpp. Apkalns toreiz noliedza ARCHĪVĀ I (1960) publicētā autora raksta „Richarda Vāgnera latviskā dziesma” pamatdomu. Sk. arī: LETTISCHE MUSIK, 364. lpp.

³ A. Švābe, K. Straubergs, E. Hauzenberga-Šturma (red.), LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS I—XI (Kopenhāgenā 1952—1956).

⁴ E. Dunsdorfs, „Dainoloģija”, ARCHĪVS IV (1973), 44. lpp.

⁵ Volfgangs Dārziņš, „Latvju tautas melodiju veidi un īpatnības”, LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS XI (Kopenhāgenā 1956), 592. lpp. Sk. arī 612. lpp. Šo Dārziņa rakstu biju spiests kritizēt citā — historiografijas jautājumā. Sk.: ARCHĪVS IV (1973), 48—49. lpp.

⁶ Knuts Lesiņš, „Volfganga Dārziņa skanīgais mantojums”, LATVJU MŪZIKA 6 (1973), 533. lpp.

⁷ Apkalns, LETTISCHE MUSIK, 95. un 393. lpp.

⁸ N.v. Transehe, DIE VOGELWELT LETTLANDS (Hannover-Döhren 1965), 158. un 167. lpp.

⁹ K. Mīlenbachs, LATVIEŠU VALODAS VĀRDNĪCA, redīgējis, papildinājis, turpinājis J. Endzelīns (Čikāgā 1953—1955).

¹⁰ L. Bērziņš, IEVADS LATVIEŠU TAUTAS DZEJĀ (Čikāgā 1959), 323. lpp.

¹¹ E. Dunsdorfs, „Latviešu tautasdziesmu pirmie tulkojumi angļiski”, ZĪLE (Stokholmā 1965), 179. lpp. Longīna Apkalna tulkojuma kļūdas jo grūtāk izskaidrojamas tāpēc, ka viņš ir pārmetis šī raksta autoram patvarību, Vāgnera komponētās Šeurlina balādes nosaukumu „Der Tannenbaum” tulkojot: „Vecā egle” (sk.: LATVJU MŪZIKA 2, 169. lpp.). Te gan bija vietā jautājums, vai autoram un komponistam ir darīts pāri, ja vārda burtiskā tulkojuma vietā lietots apzīmējums, kas palīdz lasītājam iejusties dzejdarba būtiskajā noskaņā?

¹² Piemēram: Paul Bekker, BEETHOVEN (Berlin 1912); angļu tulkojums Londonā 1925. Alexander Wheelock Thayer, THE LIFE OF LUDWIG VAN BEETHOVEN. Šī amerikāņu autora manuskriptu tulkoja un izdeva vāciski: (LUDWIG VAN BEETHOVENS LEBEN) I sējumu 1866. g., II sējumu 1872. g., un to vēl jo-projām uzskata par autoritātīvāko Bēthovena biogrāfiju. No vācu valodas darbs tulkots atpakaļ angļiski un izdots ar labojumiem un papildinājumiem. Šeit lietots triju sējumu izdevums Londonā 1960. gadā ar Alena Praisa-Džōnsa (Alan Pryce-Jones) papildinājumiem. Amenda pieminēts arī vēl šādos darbos: Michael Hamburger (ed.), BEETHOVEN, Letters, Journals and Conversations (London 1951); Dana Steichen, BEETHOVEN'S BELOVED (New York 1959); H[oward] C[handler] Robbins Landon, BEETHOVEN, A documentary study (London 1970); George K. Marek, BEETHOVEN (London 1970).

¹³ Alfred Cr. Kalischer, BEETHOVENS SÄMTLICHE BRIEFE (Berlin & Leipzig) I (1906), II, III (1907), IV, V (1908). Plašākais angļu tulkojums: Emily Anderson (tr.), THE LETTERS OF BEETHOVEN I—III (New York 1961).

¹⁴ V. Grūner, „Beethovens baltische Beziehungen”, JAHRBUCH DES BAL-TISCHEN DEUSCHTUMS 1925.

¹⁵ Oswald Zienau, „Beethovens baltische Freunde und Verehrer”, OST-DEUTSCHE MONATSSHEFTE 10 (1929).

¹⁶ R. Skrābāns, „Bēthovens un Talsu mācītājs”, MŪZIKAS APSKATS 8/9 un 10, 204—206. un 229—234. lpp. Pēc tā Amenda pieminēts arī J. Vītoliņa un L. Krasinskas LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURĒ (Rīgā 1972), 108., 126. un 151. lpp. Sk. arī: Jānis Kēniņš, „Bēthovena sakari ar Latviju”, JAUNĀ GAITA 86 (1971), 45—47. lpp.

¹⁷ Wilhelm Lenz (ed.), DEUTSCHBALTISCHES BIOGRAPHISCHES LEXI-KON 1710—1960 (Köln, Wien 1970), 11. lpp.

¹⁸ Ibid., 11. lpp.

¹⁹ Grūner, op. cit.

²⁰ Ibid., 65. lpp. J. Vītoliņš (op. cit., 108. lpp.) maldās, rakstot, ka Amenda apmeklējis Vīni „savos studiju gados”. Fragmentārās teoloģijas studijas bija pabeigtas Jēnā.

²¹ Anderson, op. cit. I, 34. lpp.

²² Bēthovena mūzejs Bonnā iekārtots namā, kurā Bēthovens piedzima. Tur sakopots lielāks skaits Bēthovena manuskriptu, viņa lielās un mazās klausāmās taures, kad viņu piemeklēja kurlums. Nama augšējā stāvā apmeklētāji var ieskatīties istabā, kur Bēthovens dzimis. Šī istaba iekārtota tāda, kāda tā bijusi Bēthovena dzīves laikā. Notis ar veltījuma autografu Amendam vispirms

glabājās Amendas ģimenē, un tās mantoja viņa mazmeita Anna Kavala (Kawall). 1913.gadā notis ar autografu izūtrupēja Berlīnē, un tās ieguva Bēthovena mūzejs.

²³ R. Skrābāns, op. cit., 231. lpp.

²⁴ Willy Hess, VERZEICHNIS der nicht in der Gesamtausgabe veröffentlichten Werke Ludwig van Beethovens (Wiesbaden 1957), 27. un 44. lpp.; Hess atsaucas uz šādiem rakstiem: Thayer, op. cit. II, 119. lpp.; Nahl, BEETHOVEN, LISZT, WAGNER (Wien 1874), 94. lpp.

²⁵ Grīners to plaši atreferē; sk.: Grīner, op. cit., 61. lpp.

²⁶ Editha and Richard Sterba, BEETHOVEN AND HIS NEPHEW (New York 1954).

²⁷ Marek, op. cit., 169. lpp. Mareks arī spriež, ka Kavalas rokās bijušais sacerējums būs bijis Amendas paša uzrakstīts (Marek, op. cit., 168. lpp.).

²⁸ Kalischer, op. cit. I, 24. lpp.; Anderson, op. cit., 31–32. lpp. Vēstule daļēji bojāta.

²⁹ Kalischer, op. cit., 41. lpp.; Anderson, op. cit., 34. lpp.

³⁰ Kalischer, op. cit., 42. lpp.; Anderson, op. cit., 36. lpp.

³¹ Kalischer, op. cit., 44. lpp.; Anderson, op. cit., 62. lpp. Kališers pareizi raksta, ka vēstule adresēta Amendam: „Wirben in Curland”, bet Andersone nepareizi: „Mirben”. Kā jau Gēte (Göthe) novērojis, šādas kļūdas pārmantojas kā mūžīga slimība, un tā greznajā, 1970. gadā izdotajā attēlu krājumā arī atkārtots „Mirben” (sk.: H. C. R. Landon, BEETHOVEN, Zürich 1970).

³² R. Skrābāns, minot šo vēstuli, jauc Amendas biogrāfiju, rakstot, ka tad jau Amenda bijis Talsu mācītājs. Sk.: Skrābāns, op. cit., 204. lpp. Par mācītāju Talsos Amenda kļuva tikai 1802. gadā. Sk.: Lenz, op. cit. Skrābāns arī kļūdās, interpretējot Bēthovena teikumu: „... starp tiem diviem cilvēkiem, kam piederēja visa mana mīlestība, un no kuriem viens vēl dzīvo, Tu esi trešais”. Skrābāns domā, ka tie divi bijuši Bēthovena māte un Bēthovena mecenāte E. fon Breuninga, Andersone pamatoti spriež, ka Bēthovens teikto attiecinājis uz mirušo draugu Lorencu fon Breuningu, kas nomira 1798. gada aprīlī, un uz Bēthovena vecāko brāli Stefanu, ar ko Ludvigs sanīdās.

³³ Kalischer, op. cit., 46. lpp.; Anderson, op. cit., 63. lpp.; Grīner, op. cit., 66–67. lpp. Izvilkumu sk.: Skrābāns, op. cit., 205. lpp. Vēstule datēta, minot tikai dienu un mēnesi, ne gadu. Par datējumu ir domstarpības. Kališers to datē ar 1800. g. 1. jūniju, Andersone ar 1801. g. 1. jūliju, citi (to skaitā arī Romēns Rolans) ar 1801. g. 1. jūniju. Grīners, sekojot Kališeram, vēstulē izlaiž to personu vārdus (aizstājot ar zvaigznītēm), par kurām Bēthovens izsakās negatīvi. Andersone vārdus min, pēc kā varētu spriest, ka viņa vēstules oriģinālu redzējusi.

³⁴ Marek, op. cit., 88. lpp. Abas nupat pieminētās Bēthovena vēstules pirmo reizi iespiestas Leipčigas žurnāla *SIGNALE FÜR DIE MUSIKALISCHE WELT* 5. numurā 1852. gada janvārī. No šī iespaiduma vēstules pārņēma Kališers un no viņa pārējie. Tikai Andersone, šķiet, izmantojusi otrās vēstules oriģinālu.

³⁵ Anderson, op. cit., 114. lpp. Vēstules manuskripts nav atrasts, bet tā uzņemta vēstulu krājumā pēc iepriekšējā iespaiduma.

³⁶ Vēstules pilnīgs teksts ir publicēts Grīnera darbā (Grüner, op. cit., 68—69. lpp.). Uz vēstules atrašanās vietu norāda Andersone (Anderson, op. cit., 509. lpp., 4. vēre).

³⁷ Thayer, op. cit. II, 314. lpp.

³⁸ Kalischer, op. cit. II, 270. lpp. Oriģināls glabājies Kurzemes mūzejā, Jelgavā un pirmo reizi iespiests 1872. gadā, bet tagad pazudis; sk.: Anderson, op. cit., 509. lpp.

³⁹ Thayer, op. cit. I, 234. lpp., 1. vēre.

⁴⁰ Lenz, op. cit.; Skrābāns, op. cit., 230. lpp.

⁴¹ PETERSBURGER ZEITUNG 1854, 78—79. nr.

⁴² Georg Kinsky & Hans Halm, *DAS WERK BEETHOVENS* (München & Duisburg 1955), 184. lpp.

⁴³ Lenz, op. cit., 133. lpp.

⁴⁴ Kinska un Halma darbā (Kinsky etc., op. cit., 487. lpp.) minēts nepareizs Mīlīcha miršanas gads (1834). Pareizo miršanas gadu (1837) min vēsturnieks Oto Taube, kas izdeva Sofijas fon Hānas memoriālus: *IN GUTSHÄUSERN UND RESIDENZEN. Denkwürdigkeiten der Freifrau Sophie von Hahn*. . . Herausgegeben von Otto Freiherrn v. Taube (Hannover-Döhren 1964). Hāna savās atmiņās raksta, ka grāfs Kaizerlings Kabilē pulcinājās mūziķus ik gadus pēc rudens medībām. Kvartetā tad Amendam un Mīlicham bijusi galvenā loma, un Bēthovena darbi bijuši visvairāk iecienīti (S. Hahn, op. cit., 158. un 360. lpp.). Par Konradu Šlucu sk.: Lenz, op. cit., 708. lpp. Par „Mūsū Grietiņu” sk.: *LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURE*, 125—127. lpp.

⁴⁵ A. Johansons, *LATVIJAS KULTŪRAS VĒSTURE 1710—1800* (Stokholmā 1975), sk. 621. lpp. rādītājā: Vietinghoff, O.

⁴⁶ Ingeborga Lund, *BEETHOVEN'S KLAVERSONATER* (København 1923); Eric Blom, *BEETHOVEN'S PIANOFORTE SONATAS DISCUSSED* (New York 1968). Kaut parasti literātūrā par komponēšanas laiku minēts 1804—1806. gads, Kinskis uc. (Kinsky etc., op. cit., 134. lpp.) to noraida kā maldus un par komponēšanas laiku uzskata 1804—1805. gadu; darbs jau visumā pabeigts 1804. gadā.

⁴⁷ Friedrich Blume (ed.), DIE MUSIK IN GESCHICHTE UND GEGENWART I (Kassel & Basel 1949—1951), 1542. lpp.

⁴⁸ Citēts no Pēterā Mantnieka apgāda izdevuma (1948), 188. lpp.

⁴⁹ Pēteris Ērmanis, „Dziesmas”, SMELDZĪGAIS SMAIDS (Stokholmā 1958), 14. lpp.

⁵⁰ TRIMDAS RAKSTNIEKI II (Kempfenē 1947), 64. lpp.

⁵¹ BAPTISTU DRAUDŽU DZIESMU GRĀMATA (ASV 1954), 55. lpp. un BĒRNU KOKLE (Brazīlijā? 1964), 117. lpp.

⁵² 1977. g. 23. augusta vēstule.

⁵³ 1977. g. 15. septembra vēstule.

⁵⁴ DZIESMU VAIROGS I (Kalamazū 1955), hektografēts nošu krājums.

⁵⁵ Thayer, op. cit. II, 17. lpp. — Secretary to Board of Trustees for the Encouragement of Arts and Manufactures in Scotland. Sk. arī: Cecil Hopkinson & O. B. Oldman, „Thomson's collections of national songs...”, Transactions of Edinburgh Bibliographical Society [1938—1939]; Addenda et Corrigenda [1954].

⁵⁶ Kalischer, op. cit. II, 248. lpp.

⁵⁷ Piemēram: Willy Hess, „Beethovens vokale und instrumentale Volksliederbearbeitungen”, JAHRBUCH DER LITERARISCHEN VEREINIGUNG WINTERTHUR 1943; tā paša autora: „Neue Volksliederbearbeitung Beethovens”, SCHWEIZERISCHE INSTRUMENTALMUSIK, 1942; Fritz Gysi, „Beethovens Volkslieder”, NEUE SCHWEIZER RUNDSCHAU 1927. Sk. plašo bibliografiju: Donald Wales MacArdle, BEETHOVEN'S ABSTRACTS (Detroit 1973).

⁵⁸ August Eigner, „Ein Beethoven-Motiv”, VOLKSBÜHNE 1927.

⁵⁹ Julien Tiersot, „Sources thématiques de la Symphonie Pastorale”, MENESTREL 1927.

⁶⁰ Willy Hess, VERZEICHNIS (Wiesbaden 1957), 13., 47., 49. un 50—52. lpp.

⁶¹ Marek, op. cit., 179. lpp.

⁶² Ibid., 187. lpp.

⁶³ E. Dunsdorfs, „Johans Gotfrīds Zeume”, ARCHĪVS VI (1966), 101—122. lpp.

⁶⁴ Jēkabs Poruks, CIEMOŠANĀS ([Stokholmā] 1963), 191. lpp. Man jāpateicas Helmeram Pavasaram par norādījumu šai jautājumā uz Poruka grāmatu.

PIELIKUMI

1. Grie-ze grie-za ru — dzī-šo — si, pai-pa-li — ņa pļa — vi — ņā,
 grie-ze grie-za ru — dzī-šo — si, pai-pa-li — ņa pļa — vi — ņā — i,
 pļa — vi — ņā, pai-pa-li — ņa pļa — vi — ņā — i, pļa — vi — ņā.

GRIEZE GRIEZA

Ātri un viegli

Tautsāzma

Wolfgangs Dārziņš

Grie-ze grie-za ru — dzī-šo — si
 pai-pa-li — ņa pļa — vi — ņā, Grie-ze grie-za ru — dzī-šo — si
 pai-pa-li — ņa pļa — vi — ņā, pai-pa-li — ņa pļa — vi — ņā — i

pla - vi - ŋā   Pai - pa - li - ŋa   pla - vi - ŋā - i

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment in bass clef. The vocal line begins with a whole rest, followed by a half note 'pla', a quarter note 'vi', and a half note 'ŋā'. This is followed by a half note 'Pai', a quarter note 'pa', a quarter note 'li', and a half note 'ŋa'. The system concludes with a quarter note 'pla', a quarter note 'vi', and a half note 'ŋā' with a fermata.

pla - vi - ŋā   Šai - pus u - pes mei - tas dzie - da

The second system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment in bass clef. The vocal line begins with a whole rest, followed by a half note 'pla', a quarter note 'vi', and a half note 'ŋā'. This is followed by a half note 'Šai', a quarter note 'pus', a quarter note 'u', and a half note 'pes'. The system concludes with a quarter note 'mei', a quarter note 'tas', and a half note 'dzie' with a fermata.

Viņ - pus u - pes jau - ni piūs?   Šai - pus u - pes mei - tas dzie - da

The third system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment in bass clef. The vocal line begins with a quarter note 'Viņ', a quarter note 'pus', a quarter note 'u', and a half note 'pes'. This is followed by a quarter note 'jau', a quarter note 'ni', and a half note 'piūs' with a question mark. The system concludes with a half note 'Šai', a quarter note 'pus', a quarter note 'u', and a half note 'pes'.

Viņ - pus u - pes jau - ni piūs?   Viņ - pus u - pes jau - ni pi - ūi

The fourth system of the musical score consists of two staves. The upper staff is a vocal line in treble clef, and the lower staff is a piano accompaniment in bass clef. The vocal line begins with a quarter note 'Viņ', a quarter note 'pus', a quarter note 'u', and a half note 'pes'. This is followed by a quarter note 'jau', a quarter note 'ni', and a half note 'piūs' with a question mark. The system concludes with a quarter note 'Viņ', a quarter note 'pus', a quarter note 'u', and a half note 'pes'.

_____ jau - ni puiš' Vin - pus u - pes jau - ni pui - ši _____

_____ jau - ni puiš'. Džie - dāt ma - ne ar pui - šie - mi

Man ne - vai - da a - rā - jin' džie - dāt ma - ne ar pui - šie - mi

Man ne - vai - da a - rā - ji - na a - rā - jin'. Man ne - vai - da

a - rã - ji - ña a - rã - jin. *f* L'dz es sa - vu a - rã - ji - nu

No pui - ñie - mi iz - dzie - dãś. *f* L'dz es sa - vu a - rã - ji - nu

No pui - ñie - mi iz - dzie - dã - ŝu iz - dzie - dãś. *pp* No pui - ñie - mi

iz - dzie - dã - ŝu iz - dzie - dã - - - - - ś. *pp*

SONĀTAS (57. OPUSA) FRAGMENTS

Luāvīgs van Bēthovens

Andante con moto. ($\text{♩} = 100 - 108.$)

p e dolce. *ten.* *sf* *mf*

cresc. *p*

Var. I *p*

p cresc. *rappress.*

SVĒTĀ NAKTS, AK IZLEJ TU

Nezināma autora skaņdarbs pēc Bēthovena motīva. Atdzejojusi Otlīja Baštika.

1. Svē-tā nakts, ak iz - lej tu De-bess mie - ru
Do - di spē - - ku, spirg-tu - mu Ce - ļi - nie - kam

sir - sni - ņā;
gu - ru - mā! Zvaigznes jau mirdz un laistās Spožas un

brīnum-skaistas, Tur manas ilgas saistās, Tur augšup vien.

2. Eņģ'ļu dziesmas, klau, kā skan, Lielo vēsti sludina: Kristus dzimis, tev un man Parādīze atvērta. Zvaigznes jau mirdz...

3. Svētā nakts, tavs miera stāsts Slimās sirdis dziedina. Zvaigznes spodrās, jūsu glāsts Jaunus priekus dāvina. Mirdziet jūs, zvaigznes skaistās, Jūs redzot, ilgas saistās, Kur Dieva tronis laistās, Tur augšup vien.

BĒTHOVENA DIVPADSMIT NĀCLJU TAUTASDZIESMAS

Harmonizētas starp 1815. un 1818. gadu, bet pirmoreiz publicētas 1941. gadā. Šeit reproducētas tikai ievadtaktis un teksta sākums. Pirmais skaitlis zem teksta norāda teksta sākuma takti, otrs skaitlis – cik pavisam taktis dziesmā.

1. Dāņu

Vivace

VI.
p cresc.

Rid - der Stig 13 tjener i Con - gens Gaard 42

2. Vācu

Andantino

Str.
p

Hordr auf, mein Lieb-dien, ich bin der Gu - gu 15 47

3. Vācu

Allegretto

Wegen mei-ner bleib d'Fräu-la nur da ganz al - lein 9 54

4. Tīroliešu

Comodo

Wann i in der Früh auf-steh, 7 39

5. „Tīroler Teppichkrämerlied“

Comodo

Str.
p

I bin a Ty-ro-ler Bua 10 73

6. Tiroliešu

Musical score for '6. Tiroliešu' in 3/4 time, featuring piano accompaniment and vocal line. The lyrics are: A Ma-del, ja a Ma-del 99.

7. Tiroliešu

Musical score for '7. Tiroliešu' in 3/4 time, featuring piano accompaniment and vocal line. The lyrics are: Wer sol-che Bue-ma a-fi-packt 40.

8. Tiroliešu („Aria“)

Moderato

Musical score for '8. Tiroliešu („Aria“)' in 3/4 time, marked Moderato. It includes piano accompaniment and vocal line with lyrics: Ih mag di nit neh-ma du töp-pe-ter Hecht 42.

9. Poļu

Allegro ma non troppo

Musical score for '9. Poļu' in 2/4 time, marked Allegro ma non troppo. It includes piano accompaniment and vocal line with lyrics: Oj Oj u-pliem sig w karcz-mie 38.

10. Poļu

Poco Allegretto

Musical score for '10. Poļu' in 3/4 time, marked Poco Allegretto. It includes piano accompaniment and vocal line with lyrics: Fo-szła ba-ba po-po-piał i dia-beł je u-to-pił 28.

11. Portugalu (Cancion)

Allegretto

Musical score for '11. Portugalu (Cancion)' in 3/4 time, marked Allegretto. It includes piano accompaniment and vocal line with lyrics: Já no quie-ro em-bar-car-me, pues es, muy cier to, 21.

12. Portugalu

Andante con sentimento

Seus lin - dos o - lhos mal que me vi - ram
dolce 22

13. Krievu

Allegro

Во ль-соч-кѣ ко-ма-роч-ковъ мно-го у-ро-ди-лось
p 9 24

14. Krievu

Andante assai espressivo

Ахъ, рѣ-чень-ки, рѣ-чень-ки.
p 5 16

15. Krievu

Allegretto

Какъ по-шли на-ши по-друж-ки вѣльсь по я-го-ды гу-лять
p 9 24

16. Ukrainu („Air cosaque“)

Andante amoroso con moto

Schö-ne Min-ka, ich muß schei-den! Ach, du füh-lest nicht das Lei-den,
p 12 42

17. Zviedru

Andantino

Lil-la Carl,sov söt i frid!
p 5 28

18. Šveices

Andante

p VI. Vc.

An ā Berg-li bin i ge - sās - se

p 5 20

19. Spāņu („Bolero a solo“)

Tempo di Bolero

p VI. Vc.

U - na pa - lo - ma blan - - - ca,

8 30

20. Spāņu („Bolero a due“)

Tempo di Bolero

p VI. Vc.

Co - mo la ma - ri - po - sa

8 30

21. Spāņu („Tiranilla espaņola“)

Andante espressivo

VI. Vc.

La ti - ra - na se em - bar - ca

5 41

22. Ungāru

Allegro

VI. Vc.

E - des ki - nos em - le - ke - zet

5 20

23. Italiešu („Canzonetta veneziana“)

Allegretto

VI. Vc.

Da bra - va, Ca - ti - na, mo - strē - ve bo - ni - na

9 42

KONCERTAPVIENĪBU DARBS

Arvīds Kiploks

Katra ARCHĪVA sējuma ievadvārdos atrodam norādījumu par tā uzdevumiem — dokumentēt latviešu rosību trimdā. Viens šīs rosības veids ir arī mūsu koncertapvienību darbība brīvajā pasaulē.

Līdz 1968. gadam koncertapvienību nodibināšanās un pirmo gadu darbības posms jau labi aprakstīts dirigenta un skaņraža Arvīda Purva rakstā krājumā LATVJU MŪZIKA 1 (1968). Tur labi apcerēti arī šo apvienību mērķi un uzdevumi. Atliktu tikai šo ziņu papildinājums par pārmaiņām un jaunākiem notikumiem pēdējo desmit gadu laikā līdz 1978. gadam.

Latviešu trimdas koncertdzīves uzturēšanas un paplašināšanas nolūkā mudinot šādas koncertapvienības dibināt vēl plašākā apmērā, būtu jāatgādina latviešu trimdinieku plašā izklaide brīvajā pasaulē un lielie attālumi, kas tos šķir. Ja koncertdzīve būtu atstāta pilnīgi neorganizētai pašplūsmai, tad trimdas mākslinieku koncertēšanas iespējas būtu daudz vairāk ierobežotas materiālo apstākļu dēļ. Tikai ar organizētu atbalstu mūsu labākie mākslinieki var cerēt pārvarēt lielākus attālumus, lai viņus varētu dzirdēt plašākā trimdas perifērijā.

Arī mūsu jaunie mākslinieki, kas jau apguvuši lieliskas tehniskās spējas, bet kuŗu vārdi vēl ir maz pazīstami, ar šādi organizētu palīdzību var cerēt apmest lielākus lokus, lai viņi kļūtu pazīstami un populāri arī tālākajos trimdas novados.

Par šo organizēto palīdzību runājot, jāmin, ka visu sākuma periodu koncertapvienību dibināšanās un veidošanās jau arī ir risinājusies tikai pašplūsmas ceļā. Atziņa, ka šis mūsu kultūras darbs būtu jārosina un jāatbalsta centrālajām organizācijām, nākusi diezgan vēlu un vēl arī nemaz nav galīgi izveidojusies. Pirmais te varbūt ir bijis ASV Daugavas vanagu lēmums, ka centros, kur nav koncertapvienību, lokālai DV apvienībai būtu tāda jāorganizē. Šādā ierosmē nodibinājās Ņujorkas latviešu DV koncertapvienība. Tikai nupat, pēdējā brīdī kādā LAIKA chronikā lasīju, ka vijolnieces Ievas Graubiņas turneju izkārtojis koncertapvienību centrs, kas nodibināts pie Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja. Tādēļ arī nav vairs izdevies ievākt kādu

informāciju par šī centra uzdevumiem. Kaut dažas koncertapvienības jau pašas sazinās savā starpā, īpaši izkārtotot aizjūras mākslinieku turnejas, tomēr šāds koncertapvienību centrs pie ALA kultūras biroja tagad var šāda veida organizēšanas darbus ievērojami sekmēt, tāpat arī daudz labāk izmantot pašu Amerikas mākslinieku iespējas, samazinot viņiem tālā ceļa izdevumus. Liekas, ka šāds centrs koncertapvienību darbību nākotnē darīs vēl efektīvāku, rodot visam šim pasākumam lielākas ekonomiskas iespējas plašākām mākslinieku turnejām latviešu mūzikas kultūras interesēs.

Pēdējās ziņas, kas sasniegušas Austrālijas krastus, liecina par šī centra rosību, noorganizējot jaunās latviešu „zvaigznes” — vijolnieces Rasmus Lielmanes koncertus ASV. Lielmane, kas tagad dzīvo Meksikā, bez jau agrāk iegūtām ievērojamām uzvarām mūzikas konkursos aizvadītajā gadā izpelnījies pirmās laureātes titulu starptautiskajā vijolnieku konkursā Šveicē. Koncertapvienību centru pie ALA kultūras biroja vada Z.Kēlere Klīvlendā.

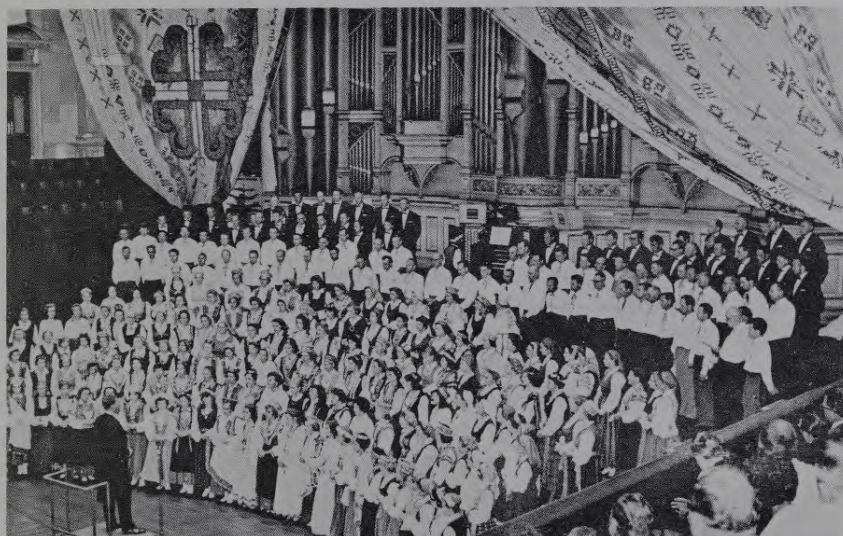
Aizvadītajos desmit gados, kopš A.Purvs publicēja jau minēto pārskatu, ļoti lielu pārmaiņu koncertapvienību skaitā un darbībā nav. Tomēr varam arī konstatēt, ka koncertapvienību darbs šajos gados ir stabilizējies un visumā paplašinājies, kaut atsevišķās vietās, kā to dabiski varēja sagaidīt, abonentu skaits nedaudz sarucis. Tāpat kā toreiz, arī vēl arvien tagad koncertapvienības pastāv tikai Amerikas kontinentā.

Baltiešu koncertapvienības

Par Indianapolisas apvienību A.Purva pārskatā atradīsim ziņas, ka 15 gadu darbības laikā koncertu abonentu skaits sarucis no 400 uz 120 un apvienība ar saviem ieņēmumiem vien nav varējusi vairs pastāvēt, kādēļ lūgts atbalsts no amerikāņu firmām un organizācijām. Tagad, uz divi vēstulēm nesapeņot nekādu atbildi no apvienības ilggadīgā prezidenta, mūsu vijolnieka Viktora Ziedoņa, un arī laikraksta LAIKA Indianapolisas hronikā neatrodot nekādu ziņu par apvienības eksistenci, jāpieņem, ka tā savu darbību izbeigusi.

Vienam no Indianapolisas baltiešu koncertapvienības dibinātājiem — igauņu dirigentam E.Kalamam — pārceļoties uz Bostonu, viņa ierosmē pie 1941. gadā nodibinātās Jaunanglijas baltiešu biedrības 1956. gadā izveidoja baltiešu koncertu seriju (The Baltic Concert Series). Biedrība bija dibināta, lai veicinātu baltiešu kultūras propa-

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU 13. KULTŪRAS DIENU KOPKORIS (SIDNEJĀ 1963)

SIEVIEŠU KOPKORIS 13. KULTŪRAS DIENĀS

gandu un savstarpējo sadarbību, bet kopš 1956. gada baltiešu koncerti kļuvuši par biedrības galveno nodarbošanos. Biedrības valde izlemj visus jautājumus arī attieksmē ur trim gadskārtējiem koncertiem, kurus rīko katra tautība atsevišķi. Mākslinieku izvēli nosaka attiecīgās tautības valdes locekļi. Šie ir kvalitātes koncerti Bostonā, jo katra tautība cenšas izraudzīt labākos māksliniekus. Koncertus sekmē arī ārējie apstākļi: respektējama koncertzāle ar labām klavierēm un iespēju maksāt noteiktu honorāru.

Šo koncertu nolūks ir citāds nekā parasti latviešu koncertapvienību rīkoto. Ja latviešu koncertapvienību nolūks ir apkalpot latviešu publiku, tad baltiešu koncertapvienības nolūks ir iepazīstināt amerikāņu publiku ar baltiešu mūziku un māksliniekiem, resp. dot iespēju baltiešu māksliniekiem kļūt pazīstamiem amerikāņu koncertu pasaulē, jo Bostonas kritiķu atsauksmēm Amerikas mūzikas dzīvē ir nozīme.

Programmu visumā atstāj mākslinieku ziņā ar lūgumu atskatīt vismaz kādus baltiešu darbus. Ir bijuši tikai reti izņēmumi, kad nav atskatīts neviens baltiešu skaņražu darbs, totiesu ir bijuši koncerti, kur visa programma veltīta tikai baltiešu mūzikai.

Abonentu skaitam arī Bostonā ir tendence lēni kristies. Iemeslus apskatīšu vēlāk, jo tie ir tie paši, kas latviešu koncertapvienībās. Tomēr, valdes locekļiem aktīvi piedaloties abonentu karšu un biļešu iepriekšpārdošanā, abonentu skaitu izdevies nostiprināt svārstību robežās starp 245 un 311. Arī koncertu apmeklētāju skaits svārstās ap 300, un to ir izdevies uzturēt diezgan stabili. Pastāv zināma šovinistiska tendence apmeklēt tikai savas tautības mākslinieku koncertus.

Triju koncertu abonenta karte 1975. gadā maksāja \$ 10, studentiem un pensionāriem \$ 5. Atsevišķu biļešu cenas bija \$ 4, resp. \$ 2. Zāles īre ir galvenais postenis, kas liek paaugstināt ieejas maksu. 1956. gadā īre bija \$ 150, bet 1976. gadā jau \$ 500. Ar to bijis iespējams maksāt solistam bez pavadītāja caurmērā \$ 300, ar pavadītāju — \$ 350 mākslinieku honorāra. Lielākiem ansambļiem nācies maksāt vairāk. Atsevišķi mākslinieki, kas prasījuši vairāk par iespējamo caurmēru, tomēr nav varējuši ieinteresēt lielāku apmeklētāju skaitu. Latviešu sektora koncertu lietas kārtu pianiste Māra Eferte.

Latviešu koncertapvienības

No A. Purva pārskatā minētām koncertapvienībām vairākas turpina sekmīgi darboties: Klīvlendā, Filadelfijā, Čikāgā (visas ASV) un Torontō (Kanādā). Rakstu krājumā LATVJU MŪZIKA 8 (1975 [1976]), 745. lpp. atrodam ziņu, ka Filadelfijas latviešu koncertapvienība pēc 15 gadu darba beigusi darboties 1974/1975. gada sezonā darbinieku un reizē arī līdzekļu trūkuma dēļ. Kā jau norādījis A. Purvs, koncertapvienību darbībā liela nozīme aktīviem darbiniekiem. To redzējām arī attieksmē uz Bostonas baltiešu koncertapvienību. Filadelfijas koncertapvienības abonētu skaits 15 gados bija pakāpeniski slīdējis lejup: 1959/1960. gada sezonā tas bija 235, kamēr 1973/1974. gadā tikai 116. Sarīkoti caurmērā trīs koncerti sezonā. Laikraksta LAIKA (1977. g. 24. sept.) Filadelfijas chronikā tomēr atrodam ziņas, ka Filadelfijas koncertapvienība sāk savu 1977/1978. gada koncertsezonu tāpat kā Klīvlendas koncertapvienība — ar mūsu jaunās vijolnieces, Šveices starptautiskā konkursa uzvarētājas Rasmus Lielmanes koncertu. Tas nozīmē, ka Filadelfijas koncertapvienība krīzi ir pārvarējusi un turpina darboties. Piesniedzamais 1973/1974. gada finanču pārskats ar apmēram \$ 1200 apgrozījumu un iespēju maksāt budžetā paredzēto mākslinieku honorāru \$ 200 nemaz nebija vismazākais apgrozījums, salīdzinot ar citām, mazākām koncertapvienībām.

Par koncertapvienībām, kas darbojas latviešu biedrību ietvaros un kurās darbinieku pienākumus veic atsevišķi ievēlēti valdes locekļi, jau A. Purva pārskata laikā nebija pietiekami drošas ziņas. Piemēram, Grandrepidsā, pēc LAIKA chronikas ziņām un sludinājumiem, tāda tomēr turpina darboties. Sludinājums LAIKĀ (1977. gada 22. okt.) liecina, ka, tāpat kā Toronto, Ņujorkas, Klīvlendas un Čikāgas koncertapvienība, arī Grandrepidsas koncertapvienība rīko Šveicē dzīvojošā dziedoņa Kārļa Zemgaļa-Bauera koncertus. Grandrepidsas abonētu koncertu eksistenci apstiprina arī LAIKA chronikas ziņa, ka 1977. gadā biedrības valdē par koncertu abonētu karšu izplatītāju ievēlēja Aina Tālberga.

Ka arī Kalamazū latviešu biedrība turpina rīkot abonētu koncertus, liecina LAIKA lasītāju vēstules, kur kāds abonēts sakās iegādāties lieku sezonas abonenta karti sajūsmā, ka biedrība 1977. gada sezonā paredzējusi sarīkot iecienītā vīru dubultkvarteta Kalvja koncertu. Tomēr no biedrības pašas nav izdevies iegūt tuvākas ziņas

par darbību arī pēc divi nosūtītām vēstulēm. Laikrakstu chronikās atrodami vēstījumi par šajos centros rīkotajiem koncertapvienību koncertiem pilnā mērā apstiprina, ka tādas darbojas.

Aizvadīto desmit gadu laikā gan izbeigusi darboties 1958. gadā Daugavas vanagu aizbildnībā Milvōkī nodibinātā koncertu komiteja, kas ar finansiālu piepūli tomēr bija darbojusies 13 gadu, sniegdama tautiešiem 4 koncertus gadā ar tādu izcilu mākslinieku vārdiem kā: Volfgangs Dārziņš, Elza Žebranska, Paula Brīvkalne, Atis Teichmanis, Jānis Mediņš ar Ludmillu Sepi, Ingus Nāruns uc. Par iemeslu minot nelielo abonentu skaitu, 1971. gadā šis aktīvās koncertdzīves pulss apstājies, un Milvōki latviešu saimes mūzikas dzīve ar to kļuvusi nerēgulāra, neorganizēta un nenoteikta.

Par spīti minētajām neveiksmēm dažos centros, citur totiesu ir nodibinājušās jaunas koncertapvienības, kas ar neatlaidību turpina darboties mūsu tautas kultūras laukā. Tāda ir nodibinājusies, piemēram, Ņujorkā. Jau iepriekš minēju Daugavas vanagu ASV valdes ierosmē nodibināto koncertapvienību. DV darbinieki ar mūziķa Andreja Jansona palīdzību noorganizēja kopu, kas sāka vākt abonentus un 1969. gadā rīkot koncertus. Organizācijas oficiālais nosaukums: Ņujorkas latviešu DV koncertapvienība. Darbību vada apvienības izraudzīta valde. Gadā rīko trīs koncertus. Abonentu skaits svārstās no 100 līdz 160, un arī šeit darbinieki uzsver, ka tas atkarīgs no abonementa karšu izplatīšanai veltītajām pūlēm. Vairums ļaužu ir kūtri sekot nopietnas kultūras izpaušmēm, kādēļ koncertapvienības darbinieku pūlēm šai virzienā ir arī milzu nozīme, audzinot mūsu tautas kūtrākos locekļus iemīlēt patiesu kultūru un nepeldēt tikai vieglu izpriecu straumju nestajā virzienā. Apmeklētāju skaits koncertos svārstās starp divi un trim simtiem. Tas savukārt atkarīgs no mākslinieka vārda, koncerta žanra uc. apstākļiem. Iespējamais mākslinieku honorārs svārstījies caurmērā no \$ 200 līdz \$ 300.

Arnolds Šturms LAIKĀ raksta, ka Ņujorkas koncertapvienības rīkoti koncerti ir bijuši gandrīz vai vienīgie latviešu mākslinieku un latviešu mūzikas reprezentētāji šai pilsētā. Koncerti vairākkārt atzinīgi novērtēti arī iespaidīgajā laikrakstā THE NEW YORK TIMES.

Ziemeļkalifornijā ar oficiālo nosaukumu pēc statūtiem darbojas Rietumu krasta koncertu apvienība. Koncertu programmās to parasti apzīmē arī: Koncertu apvienība Ziemeļkalifornijā. Šī ir ļoti

BOSTONAS JUKTAIS KORIS LĪGA (AP 1968)

▲ SIETLAS LATVIEŠU KORIS (AP 1974)

JAUNO DZIEDĀTĀJU ANSAMBLIS – PORTLENDAS DZINTARS (1976) ▼

interesanta koncertapvienība un var noderēt kā labs paraugs citiem mazākiem centriem. Tā nodibināta 1969. gadā pie Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības un apkalpo četrus ASV rietumu krasta centrus: Losandželosu, Sanfrancisko, Portlendu un Sietlu. Apvienības iniciātore bija Losandželosa. Apvienība rīko divus koncertus gadā katrā centrā. Koncertētājus neizrauga no rietumkrasta pašu mākslinieku vidus, bet aicina no tālākiem Amerikas apgabaliem vai pat no aizjūras. Māksliniekus izvēlas rotācijas kārtībā katra koncertapvienības nodaļa pēc kārtas. Saskaņā ar stafūtiem katra nodaļa garantē mākslinieku honorāriem \$ 200 par koncertu. Tas nozīmē, ka māksliniekam, kas koncertē šais četros centros, ir iespējams saņemt caurmērā līdz \$ 800 honorāru. Šī summa tomēr variē atkarā no apstākļiem.

Ar šīs koncertapvienības palīdzību ASV rietumkrasta latviešiem 1977. gada sezonā bija iespēja dzirdēt divus jaunus latviešu māksliniekus — soprānu Anitu Rubeni un pianistu Imantu Mežaraupu, kas abi vēl ļoti jauni, bet jau ieguvuši gradu mūzikā un jau labi pazīstami ASV austrumkrastā un vidienē. Tagad ar viņiem varēja iepazīties arī rietumkrasta tautieši.

Tuvākās apkārtnes mākslinieku koncertus katra apvienības nodaļa rīko atsevišķi. Ar 1975. gadu honorārs paaugstināts uz \$ 250. Pastāvīgo abonentu skaits nodaļās svārstās no 60 līdz 90. Koncertu apmeklētāju skaits sniedzas līdz 150, gan atkarā no koncertētāja „pievilšanas” spēka.

Summējot — ja 1968. gada pārskatā varēja skaitīt 7 aktīvus centrus, tad tagad tādu, kas aktīvi rūpējas par latviešu trimdinieku mūzikas dzīvi, ir 11: baltiešu koncertapvienība Bostonā un latviešu koncertapvienības: Čikāgā, Filadelfijā, Kalamazū, Klīvlendā, Ņujorkā, Torontō un četri apvienoti centri Ziemeļkalifornijā: Losandželosā, Sanfranciskō, Portlendā un Sietlā.

Koncertapvienību pārvalde un organizācija

Latviešu koncertapvienības ir divējādas: vienas darbojas pie organizācijām — latviešu biedrības vai Daugavas vanagu organizācijas, otras ir neatkarīgas organizācijas. Pie biedrībām koncertu lietas parasti vada ievēlētais valdes loceklis — kultūras daļas vadītājs ar ievēlētiem abonentu lietu kārtotājiem vai pieaicinātiem darbiniekiem. Darbības programmu te apstiprina biedrības valde. Ņujorkas latviešu

DVkoncertapvienība savā darbībā ir neatkarīgāka ar pašas apvienības izraudzītu valdi.

Pilnīgi patstāvīgas koncertapvienības, kas arī nodibinātas biedrību vai interesentu kopu ierosmē, pašas izveidojušas savu pārvaldi ar rakstītiem vai nerakstītiem statūtiem. Šādu koncertapvienību vada valde, kurā ir trīs līdz astoņi locekļi. Galvenie locekļi ir priekšnieks, sekretārs un kasieris. Lielākajās apvienībās vēl nāk klāt palīgi — priekšsēdim un sekretāram, pāris abonentu lietu kārtotāji, administrātors, iespiedumdarbu kārtotājs. Ir bijuši arī mēģinājumi nodibināt koncertapvienības padomi, bet pret to ir arī iebildumi, jo vieglāk esot strādāt, kur mazāk dažādu ieteicēju. Tā kā sekmīgs koncertapvienības darbs prasa diezgan lielu piepūli, īpaši, abonentus un apmeklētājus vervējot, tad valdēs ar mazāku locekļu sastāvu šos pienākumus palīdz veikt pieaicināti darbinieki, kurus tad parasti mēdz aicināt arī valdes sēdēs. Valdi ievēlē abonentu sapulcēs, kas vietām notiek regulāri, vietām pēc vajadzības, kad pagurušo darbinieku vietā jāsameklē jauni. Šai sapulcē ievēlē arī triju locekļu revīzijas komisiju.

Lielākā ir Toronto latviešu koncertapvienība ar tuvu pie 500 abonentiem. Interesanti, ka tāpat kā dažām citām arī tai nav statūtu. Tas pierāda, ka ne statūti ir galvenais, kā dažreiz iedomājamies, bet vadības pienākuma un mērķa apziņa un entuziasms. Toronto koncertapvienības lielo valdi un revīzijas komisiju katru gadu ievēlē ieinteresēto Toronto latviešu organizāciju pārstāvju un koncertu abonentu gadasapulce. Valde darbojas pilnīgi patstāvīgi un nav atkarīga no citām organizācijām. Kopš 1967. gada šīs valdes priekšsēdis ir Arvīds Purvs.

Abonementa koncerti

Atskaitot Ziemeļkalifornijas koncertapvienību, kas savos četros centros rīko tikai divus koncertus gadā un tikai ar māksliniekiem no tāliem apgabaliem, kamēr tuvākās apkārtnes koncerti ir atsevišķo apvienības nodaļu kompetencē, pārējās koncertapvienības normāli rīko trīs līdz četrus un īpašos gadījumos pat piecus koncertus gadā. Nodrošinot saviem koncertiem noteiktu apmeklētāju skaitu, koncertapvienības var paredzēt savā budžetā mākslinieku honorārus. Lietpratīgi rīkotāji, plānojot koncertus, tad arī var izvēlēties un aicināt iespējami labākos māksliniekus. Šis apstāklis un arī tas, ka var

atļauties trēt labu koncertzāli ar labu instrumentu, ievērojami cel koncertu kvalitāti.

Koncertus plāno vismaz 6 mēnešus, pat līdz divi gadi uz priekšu. Parasti māksliniekus izvēlas un aicina koncertapvienība pati. Retāk izmanto piedāvājumus, ja to kvalitāte liekas būt apmierinoša. Priekšroku parasti dod citpilsētu vai citu kontinentu māksliniekiem. Toronto ir viens no mūsu lielākajiem trimdas kultūras centriem, kur bez 4—5 koncertapvienības koncertiem notiek vēl arī kādi 15 dažādi citi koncerti gadā, no tiem seši pašu māju koŗu koncerti vien. Lai koncertapvienība varētu nodrošināt un apmierināt savus gandrīz 500 abonētus, tai jālieto visstingrākās izlases mēraukla saviem abonementa koncertiem. Augsta koncertu kvalitāte nodrošina kuplāku abonētu skaitu.

Koncertapvienību darbs saistīts arī ar diezgan lielām naudas grūtībām, jo publikas atsauce tīrās mākslas koncertiem nav gluži pietiekama. Paralleli šiem koncertapvienību koncertiem, kā jau redzējam Toronto piemērā, notiek arī pašu māju solistu, koŗu un dažādu citu ansambļu koncerti, arī draudžu garīgie koncerti, dažādi akti ar mūzikāliem priekšnesumiem, jaunās paaudzes viegla rakstura ansambļu koncerti, teātra izrādes un citi kultūrāli sarikojumi, kas visi aizņem savu daļu publikas intereses. Šī konkurence rada koncertapvienību darbiniekiem smagu darba slodzi, lai uzturētu ciešamā augstumā abonētu skaitu, jo mazāk populārus (piemēram, instrumentālmūzikas) koncertus bez koncertapvienības rūpēm un atbalsta parasti apmeklē samērā mazs mūzikas mīlotāju pulciņš, dažreiz tikai daži desmiti klausītāju. Tas nevar mākslinieku iepriecināt, ne arī kaut drusku atlīdzināt viņa izdevumus. Sagādājot lielāku apmeklētāju skaitu, koncertapvienības spēj sagādāt arī lielāku atlīdzību māksliniekiem.

Lielajos centros, kur spēcīga konkurence, augstu abonētu skaitu var uzturēt ar augstu koncertu kvalitāti, gan ņemot vērā arī zināmu koncertu daudzpusību. Mazākajos centros, lai nodrošinātu lielākus ienākumus, izvēlē ir uzmanīgi jābalansē starp augstvērtīgiem koncertiem, kas tomēr saista mazāku publikas interesi, un koncertiem, ko publika palaikam apmeklē vairāk. Te pirmā vietā ir vokālie ansambļi un vokālisti vispār. Mākslinieku un programmas izvēle jau aprakstīta arī A. Purva rakstā, un to te neatkārtosu.

Abonenti

Ziņu iesūtītāju vispārējais vērtējums ir, ka abonentu skaitam ir tendence samazināties. Tomēr iesūtītie skaitļi salīdzinājumā ar skaitļiem, kas par dažām koncertapvienībām minēti A. Purva pārskatā, nerāda, ka būtu notikusi abonentu skaita samazināšanās. Piecās koncertapvienībās, kuŗu aptuveni uzdotos datus iespējams salīdzināt, abonentu skaits kopsummā ir ļoti līdzīgs. Ja tas tā ir noturēts, tad tas ir apvienību darbinieku nopelns.

Sajūtu, ka abonentu skaitam ir tendence slīdēt un to notur tikai koncertapvienību darbinieku piepūle, rada vispārēji apgalvojumi un arī novērojumi, ka koncertus apmeklē lielāko tiesu vecākā un vidējā paaudze. Maz jaunatnes. Vecākā paaudze pamazām izmirst, un jauna nenāk klāt. Vairums jaunākās paaudzes latviskajiem pasākumiem nav atsaucīgs. Raksturīgu piemēru par to rāda LAIKĀ publicētais Toronto koncertapvienības gadaspulces pārskats, kuŗā minēts, ka bez kārtējiem četriem abonementa koncertiem aizvadītajā gadā sarīkots vēl piektais — par labu autosadursmē cietušai vijolniecei Ievai Graubiņai. Šai koncertā bijuši 359 abonenti, no tiem 256 par pilnu maksu (vidējā paaudze), 97 pensionāri (vecā paaudze) un tikai 6 studenti (jaunā paaudze). Graubiņa pati savas koncertturnejas laikā bija jautājusi LAIKA līdzstrādniekam (1976. g. 20. okt.): „Kur paliek jaunie latvieši? Tiem gan vajadzētu apmeklēt jaunas latvieses koncertus.”

Darbiniekiem ar neatlaidīgām pūlēm, lai paturētu katru abonentu, kad tas ir iespējams, un zudušo vietā pārliecinātu jaunus gan personiskās sarunās, gan pa tālruni, vēl izdevies abonentu skaita samazināšanos novērst. Daudziem abonentiem viņu kultūrālā kūtruma dēļ gandrīz vai katrs koncerts jāatgādinot pa tālruni. Bez abonentiem koncertus apmeklē arī citi par dārgāku maksu. Liekas, ka tur, kur abonentu vācēji ir kūtrāki, šo pārējo apmeklētāju ir vairāk: vidēji uz 130 abonentiem 250 citu apmeklētāju — gandrīz divkārti. Kur abonentu vākšana ļoti aktīva, kā Torontō, tur pārējo apmeklētāju skaits apmēram līdzīgs abonentu skaitam, jo gandrīz visi iespējamie koncertu apmeklētāji jau iesaistīti abonentos. Ja mazākajās koncertapvienībās bija samanāms kāds lejupslīdējums abonentu skaitā, tad Torontō vērojam pretēju parādību: A. Purva 1968. gada pārskatā augstākā virsotne bija 414 abonenti, kamēr tagad iesūtītajā pārskatā tā bija 490 abonentu 1974/1975. gada sezonā. Kāpums 18 %.

Noslēdzot apskatu par abonentiem, gribas vēl atkārtot, ka koncertapvienību nākotne atkarīga no mūsu jaunās paaudzes, kuru neesam pratuši paturēt latviešu tautas kultūras lokā. Varētu likties, ka jaunatne, kas parasti atsaucīga uz visu jauno, labprātāk apmeklētu savas paaudzes mākslinieku koncertus, tomēr tā nav. Kā jau to liecināja Ieva Graubiņa, arī ziņas par jaunās pianistes Andas Zirniņas koncertiem rāda, ka apmeklētāji ir tā pati vecā un vidējā paaudze. Jaunā paaudze ignoranta savas tautas kultūrā.

Abonementa maksa

Abonentiem koncertu apmeklēšanas cenas ir zemākas nekā pārējiem. Vēl nesen tās bija: triju koncertu abonementa karte \$ 10, četru koncertu karte \$ 12 jeb apmēram \$ 3 par koncertu. Pārējie apmeklētāji maksāja \$ 5 par koncertu. Tādējādi abonentu sistēma, veicot pozitīvu darbu mūsu mūzikas kultūras laukā, tās atbalstītājiem savukārt sagādā iespējas šos koncertus lētāk apmeklēt. Pensionāriem, skolniekiem un studentiem maksa ir vēl daudz zemāka: par trim koncertiem \$ 6. Cenas dažādās vietās nedaudz variē: dažviet pensionāri maksā drusku vairāk, skolniekiem ieeja arī bez maksas. Kā visas cenas, arī koncertu ieejas maksa pakļauta inflācijai un kopš 1969. gada divkārsšojusies. Iepriekš minētās cenas savukārt ar 1977/1978. gada sezonu kāps atkal augstāk; tā Toronto četru koncertu abonementa karte maksās \$ 16, pensionāriem \$ 12, studentiem \$ 8, skolniekiem par brīvu. Arī tas ir relatīvi lēti. Atsevišķu biļešu cena turpmāk būs \$ 6 par koncertu.

Mākslinieku honorārs

Koncertapvienību sarūpētais abonentu skaits atļauj tām plānveidīgi rīkoties sastādītā budžeta robežās. Sarīkojot populārāku mākslinieku koncertus, kas dod lielākus ienākumus, koncertapvienībām ir iespēja sarīkot arī tādu jaunu apdāvinātu pianistu koncertus, kuros normāli būtu tikai kādi 60—70 apmeklētāji un ar ieņēmumiem tikko varētu segt kārtējos koncerta sarīkošanas izdevumus, pēc kā nekas vairs nepaliktu pāri jaunā mākslinieka ceļa izdevumiem. Jaunajā māksliniekā tas nevarētu uzturēt optimismu par izvēlēto karjēru.

Koncertapvienības ar savu budžeta saimniecību spēj nodrošināt māksliniekus vismaz minimālu atlīdzību. Mazāko koncertapvienību budžetos būs paredzēts caurmēra honorārs ap \$ 250 par koncertu, kas variēs gan zemāk, gan augstāk atkarā no dažādiem

apstākļiem, kā minēts jau A. Purva rakstā. Dažviet ņem vērā attālumu, no kurienes mākslinieks brauc, kā arī, vai viņam vajadzīgs pavadītājs, vai arī koncertē vairāki mākslinieki kopā, kāds ansamblis utt. Lielākajās koncertapvienībās, kur arī konkurence lielāka, honorārs visumā būs augstāks.

Autoru honorāra jautājumā stāvoklis nav mainījies un ir tāds pats kā pirms desmit gadiem. Vairāk ir koncertapvienību, kas to nemaksā, nekā to, kas maksā. Šis jautājums Amerikā nav nokārtots un stāvoklis nav vienveidots.

Koncertapvienību gada apgrozījumi svārstās no apmēram \$ 1200 mazākajās apvienībās līdz \$ 6000 lielākajās. Vairāk nekā pusi (ap 60 %) no tā izmaksā mākslinieku honorāros, telpu īrei ap 20 %, dažādos citos koncertu sarīkošanas izdevumos (par iespiedumdarbiem, reklāmu uc.) ap 20 %.

Pāršķirstot iesūtītās koncertu programmas, jāsecina, ka mūsu koncertu dzīve trimdā vēl arvien ir rosīga. Ceļo arī čaklākie kori, dubultkvarteti, mazāki ansambļi. Apklusuši vecākās paaudzes individuālie mākslinieki. Vairāk iemīļotie vidējās paaudzes mākslinieki ir diezgan bieži gaidīti trimdnieku centros. Nācis klāt daudz jaunu apdāvinātu mākslinieku gan Amerikā, gan citur, un ir jāpriecājas, ka arī viņiem netrūkst savu vecāko kollēgu entuziasma mērot lielus attālumus uz brīvajā pasaulē izkaisīto tautiešu centriem, labi apzinoties, ka arī koncertapvienības bieži vien nespēs segt visus viņu izdevumus. „Varam tikai priecāties”, raksta Arnolds Šturms savā apskatā par Ņujorkas koncertapvienību, „ka mums ir mākslinieki, kuŗu mākslas mīlestība stāv pāri materiāliem aprēķiniem”.

Jubilāres

Aizvadītajā dekadā vecākajai koncertapvienībai KĻVlendā 1975. gadā apritēja 20. darbības gads. Tā sāka darbību 1955. gadā ar mūsu vecākās paaudzes ievērojamās dziedātājas Elzas Žebranskas koncertu, kuŗā toreiz bija 398 apmeklētāji. Pastāvīgo abonētu maksimumlais skaits sākuma gados bijis 328. Tagad, jubilejas gadā tas bija 280. Par jubilejas koncertu chronika vēsta, ka arī tas noticis pārpildītā zālē, kuŗā koncertējis mūzikas akadēmijas absolventes Guntas Plostnieces vadītais Filadelfijas meiteņu ansamblis Melodija. Pirmais koncertapvienības vadītājs bija dziedonis Dr. Jānis Kļaviņš. Tagad apvienību vada dziedātāja Zaija Kēlere, kas vada arī koncertapvienību

centru pie ALA kultūras daļas. Par Klīvlendas koncertapvienības jūsmīgo darbu liecina vēl arī kāds cits fakts. Kad līdz Klīvlendai bija atlidojusi ziņa par apdāvinātās vijolnieces Ievas Graubiņas smago satiksmes nelaimi, koncertapvienības abonenti un labvēļi Klīvlendā saziņoja slimnīcas izdevumiem \$ 955. Citas koncertapvienības rīkoja speciālus koncertus cietušās mākslinieces atbalstam.

Gadu vēlāk (1976. gadā) 20 gadu apritēja Bostonas baltiešu koncertseriju darbam, ko atzīmēja ar vijolnieces Ievas Graubiņas un pianista Roberta Bravo koncertu. Kad Graubiņa pēc smagās autokatastrofas 1977. gadā veselojās slimnīcā, arī šī baltiešu biedrība sarīkoja īpašu koncertu māksliniecei par labu. Latviešu sektora koncertu lietu kārtotāja, pianiste Māra Eferte LAIKA Bostonas chronikā ziņoja, ka 1977. gada koncertsezonu bostonieši sāks ar jau minētā Filadelfijas meiteņu ansambļa Melodijas koncertu.

Divdesmit gadu ir tikpat daudz, cik Latvijas valstij bija neatkarības gadu. Visus šos ilgos gadus Amerikas latviešu koncertapvienības ir veikušas lielu darbu, lai uzturētu dzīvu un brīvu latviešu mūzikas kultūru.

Noslēgums

Nebūs lieki vēlreiz atkārtot A. Purva konstatējumu, ka koncertapvienību nākotne lielā mērā atkarīga no to darbinieku organizatoriskās aktivitātes. Koncertapvienībām nonākot mazāk ieinteresētu un mazāk apzinīgu cilvēku rokās, to darbība daļas koncertu apmeklētāju kūtuma dēļ var diezgan strauji slīdēt lejup. Tādēļ ikviens, kam rūp mūsu mūzikas kultūra, lai ar lielu rūpi apsveŗ cilvēkus, kam šo darbu grib uzticēt. Tikai ar kāpinātu aktivitāti, kā to jau redzējam, atturēsim dabiski dilstošo tendenci.

Ir arī vēl vietas, kur varam dibināt jaunas koncertapvienības. Tas sakāms arī par mazākiem centriem, ja ņemam par paraugu Ziemeļkalifornijas apvienību. Būsim modri par mūsu tautas kultūru. Lai Dievs palīdz arī nākamajā dekadā mūsu tautas darbiniekiem — entuziastiem saglabāt tikpat dzīvu rosmi šai mūsu kultūras novadā vai arī vēl iespējami kāpināt, kā tas bijis aizvadītajos desmit gados.

LAAJ MŪZIKAS KRĀTUVE

Ēriks Biezaitis

Jau nometņu laikos Vācijā, dziedot vīru koŗos un dubultkvar-tetos, bija jākonstatē, ka netrūkst dziedātāju, netrūkst dziedāšanas prieka un entuziasma, bet trūkst nošu. Bieži ar roku bija jāpārraksta tās dziesmas, ko dziesmu draugi, dzimteni atstājot, bija paņēmuši līdz ceļa somā. Toreiz pārrakstīju ikvienu dziesmu, ko dažādās no-metnēs izdevās sameklēt, un, kad 1949. gada sākumā ar ģimeni iera-dos Austrālijā, atvedu līdz ap 500 koŗa dziesmu.

1955. gada sākumā laikrakstā LAIKS parādījās divi dziedoņa Marisa Vētras raksti. To saturs bija apmēram šāds: Meklēju palī-dzību. Pāri personiskām vajadzībām dziesmu trūķumā saskatu lielu, bet vēl pa daļai saglābjamu nelaimi. Latvju mūzikas lielākā daļa ir manuskriptos. Dzimtenē to vairs neatradīsim. Arī no agrāk iespīestā un publicētā tur daudz kas būs pazudis cenzūrā. Mums bija un ir daudz komponistu, bet „Ja gribi atrast kaut vienu viņu dziesmu, tad pūles ir tik lielas, ka retais ko panāk. Ja uzņēmīgais dziesmu mīļotājs ied-omāto dziesmu tomēr kaut kā sadzen, tad — tā bieži ir tik daudzas reizes norakstīta un pārrakstīta, ka — ja tas tā turpināsies, tad drīz vairs nepazīsim ne mūsu skaņraŗus, ne viņu melodijas [...] Vēl daži gadi un mums būs pazudusi mūsu bijusī mūzikas kultūra.” Mūs tiesās mūsu pēcnācēji, ja mēs kaut mikrofilmā nesaglabāsim mūsu mūziku. Tas, saprotams, prasa līdzekļus, bet vēl grūtāk par vajadzīgo līdzekļu sagādāšanu būs sadzenāt pašu mūziku. Ja mums būtu Mūzikas centrs, tad zinātu, kur dziesmas meklēt un atrast. Vētras raksti beidzas ar aicinājumu rakstīt ALA kultūras fondam un lūgt to šai lietā ko darīt (sk.: Mariss Vētra, „Ko dotu mūzikas centrs”, LAIKS 27, 1955. g. 2. aprīlī).

Šie raksti mani stipri ietekmēja. Līdzīgas domas biju sevī risinājis jau agrāk. Ar lielu interesi vēroju turpmākos notikumus, bet neko lielāku, nozīmīgāku nevarēju saklausīt.

Kad rotācijas kārtībā 1961. gadā Latviešu apvienības Austrā-lijā prezidijs bija pārnācis uz Adelaidi un nodibināja kultūras daļu ar attiecīgām nozarēm, toreizējais prezidija priekšsēdis Voldemārs Dul-manis mani aicināja uzņemties skaņumākslas nozares vadību. Pārru-

nājojot šī amata pienākumus, izteicu vēlēšanos dibināt Mūzikas krātuvi un lūdzu šim pasākumam budžeta kārtībā piešķirt līdzekļus tehnisko izdevumu segšanai. Šādu solījumu saņēmu, un tā 1961. gada martā Mūzikas krātuve sāka darbu.

Mūzikas krātuves uzdevumi

Saskatīju šim pasākumam divus galvenos mērķus: 1) Savākt, cik vien iespējams, pilnīgi visu to, ko latviešu komponista roka uzrakstījusi — vienalga, kad un kur. 2) Dot iespēju koriem un solistiem, repertuāru meklējot, saņemt no Mūzikas krātuves tajā savāktos latviešu komponistu skaņdarbus.

Veicot pirmo uzdevumu, nu bija jāmēģina savākt visus tos latviešu mūzikas materiālus, kas radušies laikā pirms Latvijas patstāvības, Latvijas patstāvības laikā, dzīvojot dažādās trimdas zemēs svešumā, un Latvijas okupācijas laikā dzimtenē.

Otrā pasaules kara vētru dzīti, līdz ar mums dzimteni atstāja daudzi ievērojami latviešu komponisti, kas izklīda pa visu plašo pasauli. Šodien daļa no vecās paaudzes komponistiem ir aizgājuši aizsaules ceļos. Viņu vietā nākusi klāt rinda jaunāku un pavisam jaunu komponistu, kas savu interesi un talantu slīpējuši dažādo mītnes zemju konservātorijās un citās mūzikas mācību iestādēs. Viņu kopējais pie nesums latviešu mūzikas laukā trimdas laikā ir ļoti ievērojams. Viņu darbi rūpīgi meklējami un uzglabājami.

Latvju zeme, kaut arī otrā pusē dzelzs aizkaram, ir mūsu kultūras šūpulis, tur joprojām dzīvo latviešu tautas vairums. Tur palika laba daļa no Latvijas patstāvības laikā izaugušajiem komponistiem. Arī pašreizējā režīma laikā tur ir izauguši daudzi jauni latviešu komponisti. Kaut arī ideoloģiski esam sašķelti, vācot un krājot latviešu mūzikas materiālus, ir jādomā par visu latviešu tautas kopumu, jo tiem, kas kādreiz rakstījis latviešu mūzikas vēsturi, jādod iespēja skatīt un pētīt mūzikas materiālus no visiem latviešu tautas vēstures posmiem.

Kad kādreiz Rīgā atkal brīvi plīvos Latvijas karogs, visi Mūzikas krātuves savāktie materiāli jānogādā atpakaļ dzimtenē.

Kā Mūzikas krātuves darbs veidojies

Šo lielo darbu aizsākot, vispirms krātuvē ieskaitīju savus personiskos nošu materiālus. Austrālijā aizvadītajos gados ļoti aktīvi darbojoties šejienes koru dzīvē (administrators Adelaides vīru korī,

TEMPORA MUTANTUR ET NOS MUTAMUR IN ILLIS

▲ Dziesmu vairoga koŗa mēģinājums 1945. gadā Vācijā

Dziesmu vairogs koncertā 1963. gadā Klīvlendā, ASV ▼

septiņus gadus koŗa priekšnieks Adelaides jauktajā koŗī), mani koŗa dziesmu krājumi bija pieauguši uz apmēram 1000 dziesmām. Plānojojot tālāko darbu, izšķīros par zināmu pakāpenību. Nolēmu vispirms koncentrēties uz koŗa dziesmām, tad sākt kopot arī solodziesmas, vēlāk pieņemt klāt klavierdarbus, tad kamermūziku un beidzot arī orķestra darbus. Līdz ar to Mūzikas krātuves darbs nošu materiālu vākšanā aptvertu visas mūzikas disciplīnas. Pēc tam varētu sākt domāt par skaņuplatēm un pakāpeniski izvērst Mūzikas krātuves darbu plašumā un dziļumā vēl citos virzienos. Visumā pēc šī plāna esmu strādājis.

Pirmie palīgi un atbalstītāji radās tepat Austrālijā. Pirmais bija Jānis Andersons Melburnā, kas pats krāja un pārrakstīja koŗa dziesmas. No viņa apmaiņas ceļā ieguvu daudz jaunu koŗa dziesmu. No Adelaidē dzīvojošā dziedāšanas skolotāja Nikolaja Druvkalna saņēmu ap 300 latviešu komponistu solodziesmu. Daudz dziesmu Mūzikas krātuves vajadzībām Druvkalns pārrakstīja un transponēja. Diemžēl, abi šie palīgi aizgāja aizsaulē jau sešdesmitajos gados. Tai laikā daudz mūzikas izdevumu saņēmu ar Melburnas koŗa diriģenta Viktora Bendrupa starpniecību.

Likās loģiski, ka no Latvijas līdz paņemtie mūzikas materiāli visvairāk meklējami ASV, Kanādā un Eiropā, jo tur līdz ar latviešu lielāko daļu apmetās vairums mūsu komponistu un mākslinieku. Sāku neatlaidīgi rakstīt vēstules, izskaidrojot Mūzikas krātuves mērķus, tautājot pēc nošu materiāliem. Sākuma gados rezultāti nebija tik labi, kā to būtu vēlējies — daudz vēstuļu palika bez atbildes, citās jutu zināmu atturību. Darbu tomēr turpināju, un, gadam pēc gada aizejot un Mūzikas krātuvei stabilizējoties, savāktie nošu materiāli sāka veidot diezgan iespaidīgu latviešu mūzikas materiālu krājumu, kāda citur nebija. Sāka rasties lielāka atsaucība, uzticība, atzinība un ticība, ka šim pasākumam nav gadījuma raksturs. Biežāk un biežāk sāku saņemt nošu materiālu sūtījumus, arī uzslavu un pamudinājumus. Šeit gribētos citēt pa teikumam no dažu mūsu komponistu vēstulēm:

Valdemārs Ozoliņš (1962. g.): „... Jūs ceļat neredzamu pieminekli latviešu komponistiem”.

Jānis Mediņš (1962. g.): „... Jūsu pasākums ar Mūzikas krātuvi ir ļoti slavējams. Labi, ka ir tāds centrs, kur to visu uzkrāt nākošām paaudzēm. Paldies Jums par to.”

Tālvadīs Kēniņš (1971. g.): „... No sirds gratulēju Jūs par Jūsu lielo darbu latviešu mūzikas apzināšanā, krātuves izveidošanā un tagad uzņemoties jaunu nastu: pilnīga kataloga sagatavošanu”.

Arnolds Kalnājs (1973. g.): „... Runājot par Mūzikas krātuvi, Jūs veicat augstākā mērā nozīmīgu darbu: trimdas vienā vietā sako-
pojot visus iespējami pieejamos latviešu autoru skaņdarbus. Tāds ie-
stādījums nepastāvēja pat brīvajā Latvijā. Ja kaut kas tamlīdzīgs būtu
nodibināts tagadējos apstākļos, saprotams, tur trūktu trimdas kom-
ponisti un viss tas, kas nekalpo tagadējā režīma propagandai. Tādēļ,
domājot par nākotni, Mūzikas krātuvei būs ar zeltu neatsverama vērtī-
tība un nozīme.”

Šīs un vēl citas līdzīga satura vēstules deva spēku un drosmi
aizsākt darbu turpināt. Pašreiz ir Mūzikas krātuves 17. darbības
gads. Tas ir garš darba cēliens ar ļoti smagu darba slodzi. Šai pasā-
kumā ieguldītas neskaitāmas darba stundas, enerģija un līdzekļi. Prie-
cājos, ka šīs pūles ir devušas labus rezultātus — Mūzikas krātuves
apcirkņi bagātīgi pildījušies ar latviešu mūzikas vērtībām.

Skaņdarbu krājumi

Pašreiz (1977. g. 1. septembrī) Mūzikas krātuvē savākts kop-
skaitā 13,000 skaņdarbu vienību. Tās sadalās šādi:

Kora dziesmas:	Jauktajam korim	2685	
	Vīru korim	1539	
	Sieviešu korim	703	
	Skolnieku korim	1615	
	Dziesmas ar pavadījumu un kantātes	601	7143
Solodziesmas:	Balsij ar pavadījumu	3128	
	Dueti un terceti ar pavadījumu	247	
	Bērnu dziesmas ar pavadījumu	539	3914
Instrumentālā mūzika:			
	Klavierēm, ērgelēm, akordeonam	1162	
	Kamermūzika	399	
	Orķestra darbi	137	
	Kokļu mūzika	269	1967
			13,024

Daļa no šiem skaņdarbiem ir nelieli darbiņi, bet ir arī daudzi
lielas formas darbi — lielākais no tiem Jāņa Medīņa balets MĪLAS

UZVARA (776 lpp. bieza partitūra). Daudzi ir uz atsevišķām lapām — rokrakstā vai kopēti no kāda izdevuma, bet vairums tomēr dažādos mūzikas izdevumos — grāmatās vai brošūrās. Ir arī atsevišķas dziesmas, kas iespiestas vairākos izdevumos (dažādos laikos, dažādās trimdas zemēs). Piemēram, Jāzeps Vītola „Gaismas pils” (1899. g.) ir 34 dažādos izdevumos! Emīla Melngaiļa „Jāņu vakars” (1926. g.) ir 26 izdevumos, Emīla Dārziņa „Mēness starus stīgo” (1900. g.) — 25 izdevumos. Tas rāda, ka dažas dziesmas tautā ir ļoti iemīļotas — tās dziedājuši mūsu tēvi, tās dziedam arī mēs gan te, gan dzimtenē.

Saskaitot autoru vārdus, kas šos augšā minētos skaņdarbus komponējuši, sanāk liels skaits — 360. Jāņem tomēr vērā, ka laika sprīdis, kādā šie darbi uzrakstīti, aptver apmēram 100 gadus, pie tam daži autori uzrakstījuši vai aranžējuši tikai pa kādai atsevišķai dziesmiņai. Pārskatot autoru sarakstu, pēc manas pārlicības 203 no tiem aizgājuši aizsaules ceļos, bet 157 vēl dzīvo, kaut arī ne visi no tiem tagad vairs komponē. No dzīvajiem 64 dzīvo kaut kur svešumā, bet 93 dzimtenē. Protams, šāds komponistu grupējums ir tikai par tiem skaņdarbu autoriem, kuŗu darbi atrodas Mūzikas krātuvē.

Visbagātīgāk reprezentēti šādi komponisti: Jāzeps Vītols — 726 darbi; Alfrēds Kalniņš — 591; Pāvuls Jurjāns — 491; Arvīds Žilinskis — 410; Emīls Melngailis — 409; Jānis Norvilis — 399; Valdemārs Ozoliņš — 389; Jēkabs Graubiņš — 378; Jānis Mediņš — 304; Aldonis Kalniņš — 288. Ar lielo formu darbiem vislabāk reprezentēts Jānis Mediņš: ar 67 darbiem, Tālvāldis Keņiņš — 43, Jāzeps Vītols — 42, Jānis Ivanovs — 38, Alfrēds Kalniņš — 34.

Jākonstatē, ka latviešiem, tāpat kā citām tautām, sievietes komponēšanā bijušas maz ieinteresētas. Gaŗajā sarakstā ir tikai 26 sieviešu vārdi, pie tam laba daļa no tām pārstāvētas tikai ar pāris dziesmām. Neapšaubāmi visievērojamākā komponiste ir 1977. gada sākumā mūžībā aizgājusi Lūcija Garūta (154 darbi).

Esmu veltījis daudz pūļu, lai savāktu to autoru uzrakstītās dziesmas, kas dzinuši pirmās vagas latviešu mūzikas druvā. Šeit bez jau labi pazīstamiem vārdiem kā: Kārlis Baumanis, Jānis Cimze, Andrejs Jurjāns, Jānis Straume, Oskars Šepskis, Ernests Vīgners, Indriķis Zīle ir vēl vesela rinda vārdu, kas tagad, liekas, no atmiņas pagaisuši — Nikolajs Alunāns, Jānis Bachs, Ludvigs Bētiņš, Rūdolfs Grēviņš, Jānis Kade, Jēkabs Ozols, Jūlijs Purāts, Pēteris Šanberģis,

Kārlis Zigmunds uc. Kaut arī dažu šo autoru pirms 100 gadiem rakstītās dziesmas šķiet savu laiku pārdzīvojušas, priecājos, ka man izdevies tās atkal celt „dienasgaismā”. Tiem, kas kādreiz meklēs ziņas un rakstīs par latviešu mūzikas pirmsākumiem, šīs vecās dziesmas būs ļoti noderīgas.

Grāmatas un brošūras

Mēģinot sameklēt ikvienu latviešu autora skaņdarbu, tai pašā laikā esmu centies savākt arī dažādos laika posmos izdotos mūzikas izdevumus — grāmatas un brošūras par visu, kam kāds sakars ar latviešu mūziku. Ja apzināto grāmatu nav bijis iespējams paturēt, esmu to nokopējis no vāka līdz vākam un iesējis. Kaut arī šādai grāmatai nav oriģināla vērtība, tās saturs Mūzikas krātuvei tomēr iegūts. Šai tabulā sagrupētas līdz šim savāktās grāmatas pēc to satura un izdošanas laika:

Izdošanas laiks	Kora dziesmas	Solo dziesmas	Instrumentālā mūzika	Citi izdevumi	Kopā
Pirms Latvijas patstāvības	34	6	16	27	83
Latvijas patstāvības laikā	65	59	29	17	170
Ārpus Latvijas (trimdā)	131	31	49	126	337
Okupētās Latvijas laikā	160	97	177	148	582
Kopā	390	193	271	318	1172

Minētajos skaitļos ietilpst arī 133 grāmatu kōpijas. Pārskatā nav ieskaitīti mazāki izdevumi — atsevišķas iespiestas nošulapas, nošu dubultlapas utt. Tāpat nav ieskaitīti dažādā pavairošanas tehnikā sagatavoti un novilkti darbi, kaut arī bieži to apmēri ir lieli (orķestra darbu partitūras).

Tabula rāda, ka trimdas mūzikas izdevumos dominē kora dziesmu krājumi un dziesmu svētku vadoņi (citi izdevumi) — dažādās zemēs rīkoto dziesmu svētku komiteju izdevumi. Solodziesmu un instrumentālās mūzikas izdevumu ir stipri mazāk. Ar nedaudz izņēmumiem tie ir autoru pašu izdevumi. Šais nozarēs daudz lielāks atbalsts būtu jāsniedz mūsu kultūras fondiem un lielo dziesmu svētku komitejām.

Okupētās Latvijas izdevumos daļa darbu ir obligātās nodevas pašreizējai iekārtai, bet ir arī ļoti daudz skaņdarbu un grāmatu, kas ir nenoliedzami vērtīgs pienesums latviešu kultūrai. Te vispirms

varētu minēt kapitāldarbus par folkloras materiāliem un veco komponistu skaņdarbu izdevumus (J. Vītols, Alfr. Kalniņš, P. Barisons, J. Graubiņš uc.). Paliekama vērtība būs arī daudziem šai laikā uzrakstītiem gan veco, gan arī jauno latviešu komponistu skaņdarbiem.

Svešumā dzīvojot, nav bijis viegli sameklēt Latvijas patstāvības laika un jo sevišķi pirms šī laika izdotās grāmatas. Tomēr arī šādu grāmatu Mūzikas krātuvē ir diezgan daudz. Piemēram: Līgošu Ernsta (Vīgneru Ernesta) LATVIJA — 20 tautasdziesmas vīru korim (1873. g.); P. Šančberga sastādītā KOKLE — dziesmas jauktajam korim (1876. g.); Jurjānu Andreja pirmais dziesmu krājums DAINA (1877. g.) un LATVJU VISPĀRĪGO DZIESMU SVĒTKU MARŠS (1880. g.); J. Cimzes DZIESMU ROTA — gan jauktajam, gan vīru korim, gan arī skolasbērniem (1876. g.); vairāki J. Vītola darbi Beļajeva izdevumos. Krātuvē ir gandrīz visu latviešu vispārējo dziesmu svētku koŗa dziesmu krājumi. Visvecākais ir J. Kaktiņa un Caunītes izdotās 100 DZIESMAS UN ZIŅĒS ar notēm (1858. g.). Daudz vērtīgu izdevumu ir arī no Latvijas patstāvības laika.

Tabulas ailē „Citi izdevumi” minētie sadalās vairākās grupās: 1) Folkloras materiāli. Te minami Jurjānu Andreja LATVJU TAUTAS MŪZIKAS MATERIĀLI (vēl trūkst 5. grāmata), E. Melngaiļa LATVIEŠU MŪZIKAS FOLKLORAS MATERIĀLI — 3 grāmatas, Latvijas PSR zinātņu akadēmijas izdevumi — 4 grāmatas. Tie visi ir kapitāldarbi un ļoti nozīmīgi latviešu mūzikas stūrakmeņi.

2) Raksti un apceres par latviešu mūzikas jautājumiem. Šai grupā ir daudz izdevumu, sākot ar Straumes Jāņa MŪZIKAS RAKSTU KRĀJUMU (1891. g.) un E. Melngaiļa SVĒTNĪCU VAI BALAGĀNU? (1909. g.). Daudz vērtējumu par latviešu mūzikas attīstību dažādos laikos un aspektos. Šai grupā iederas arī kritikas, piemēram, Jāņa Zālīša kritiku kopoījums 1910—1941. g. Tālāk ir periodiski izdevumi: Latvijā izdotā LATVIEŠU MŪZIKA (10 grāmatas) un trimdas izdevums LATVJU MŪZIKA (8 krājumi).

3) Monografijas un atmiņu grāmatas. Šo grāmatu ir liels skaits. Monografijās ir vērtīgas ziņas par latviešu mūziķiem — biografiskie dati, dzīves un darba gaitas, skaņdarbu vērtējumi un analīze, skaņdarbu saraksti. Atmiņu grāmatas visu to papildina gan pašu autoru, gan arī laikabiedru stāstījumos. No šīs grupas izdevumiem vēlētos pieminēt LATVJU SKAŅU MĀKSLINIEKU PORTEJAS (1930.

g.). Tā ir it kā enciklopēdija par latviešu komponistiem, diriģentiem, māksliniekiem, mūzikas paidagogiem — kopā 233 portreti ar koncentrētiem datiem, sākot ar Jāni Cimzi, Ludvigu Bētiņu, Malvīni Vīgnieri-Grīnbergu un beidzot ar tā laika jaunajiem — Jāni Norvili, Volfgangu Dārziņu, Leonīdu Vīgneru. Bez tam tur ietilpst uzņēmumi un apraksti par koriem, ansambļiem, operu un konservatoriju.

4) Dziesmu svētki. Pie šīs grupas pieder dziesmu svētku vēsture un apraksti, tomēr visvairāk ir dažādos laikos un dažādās zemēs notikušo dziesmu svētku, dziesmu dienu un Austrālijas latviešu kultūras dienu vadoņi. Tajos daudz informācijas par koriem, diriģentiem, komponistiem, repertuāru. No latviešu vispārējiem dziesmu svētkiem izdevies savākt visus vadoņus (izņemot 4. dziesmu svētkus). Līdz šim nav izdevies pilnīgāk savākt Latvijā notikušo novada dziesmu svētku materiālus.

5) Mācībgrāmatas — E. Vīgnera SAGATAVOŠANAS KURSS KORU DZIEDĀŠANĀ, divas grāmatas (1888. un 1892. g.); J. Vītola ĪSA ELEMENTĀRTEORIJAS UN SOLFEDŽIO MĀCĪBA (1903. g.) un vēl citi vēlāki izdevumi, kā arī dažādas mācīšanas metodikas un okupētajā Latvijā izdotās mūzikālās audzināšanas grāmatas dažādām klasēm (kas gan mūsu vajadzībām neder).

Citi Mūzikas krātuvē savāktie materiāli

Krātuvē ir vairāku koru savā laikā lietotās dziesmu burtnīcas: T. Reitera kora (Zviedrijas laikā) 10 burtnīcas; R. Zuikas vīru kora 7 burtnīcas; A. Kalnāja „Dziesmu vairoga” 22 burtnīcas; vairākas burtnīcas ir arī no Amerikas veclatviešu koru repertuāra. Jāatzīmē Harija Tarkša glītā nošurakstā pārrakstītās vīru kora dziesmas. Šīs dziesmas rakstītas divās kōpijās, pie kam Mūzikas krātuvē glabājas oriģināls. Pārrakstītās dziesmas iesietas 11 grāmatās — kopā 1283 dziesmas.

Pēc Mūzikas krātuves materiāliem un sarakstīšanās ar komponistu piederīgajiem sastādīti vairāku komponistu ciltskoki. Īsti plaši izzīmēts Jurjānu Andreja un Emīla Dārziņa ciltskoks. Pamazām kļūst pilnīgāki komponistu rokrakstu paraugu un manuskriptu krājumi. Savāktas arī 40 dažādu latviešu dziesmu svētku krūšuzīmes.

Vēl vēlētos pieminēt, ka Jurjānu Andreja meita, Biruta Ma-teusa kundze bez ļoti veciem nošu materiāliem (daži pieminēti iepriekš) Mūzikas krātuves glabāšanā nodevusi Jurjānu Andreja pēdējo,

meitai Birutai rakstīto vēstuli, lielo sudraba medaļu, ar ko A. Jurjāns 1882.gadā beidza Pēterpils konservātorijas mežraga klasi (interesanti piezīmēt, ka līdz ar šo medaļu izsniegts diploms, kas tagad glabājas mūzejā Rīgā) un otrās šķiras Annas ordeni, ko Krievijas cars Nikolajs II 1908. gadā piešķīra A. Jurjānam par nopelniem mūzikas pida-goga darbā Charkovā.

Mūzikas dzīves dokumentācija

Liela formāta grāmatās sagulušies izgriezumi no latviešu laikrakstiem un žurnāliem par visu to, kam kāds sakars ar latviešu skaņumākslu. Grāmatas sadalītas pa tematiem: 1) komponisti, 2) dziedoņi, 3) instrumentālisti, 4) koŗi un vokālie ansambļi, 5) dziesmu svētki, 6) Austrālijas latviešu kultūras dienas, 7) vieglās mūzikas ansambļi, 8) mūzikas dzīve okupētajā Latvijā, 9) pārrunas par latviešu skaņumākslas jautājumiem. Tās ir biezas grāmatas, no kurām daudzas iedalītas sīkāk. Daudzus gadus vāktie un kārtotie materiāli — dziesmu svētku un kultūras dienu apraksti, koncertu kritikas, jubilejas raksti un nekrologi, papildināti ar fotoattēliem un koncertu programmām, kopā veido ļoti vērtīgu mūsu laika latviešu mūzikas dzīves dokumentāciju (piemēram, uzņēmumi no Teodora Reitera bērņem Stokholmā un pāris gadus vēlāk Rīgā).

Skaņuplates

Tās ieņem ļoti nozīmīgu vietu latviešu mūzikas dokumentēšanā. Savāktajās skaņuplatēs dzirdamas daudzas latviešu koŗu vienības, gan dažādās trimdas zemēs, gan dzimtenē. Ir daudz mūsu vokālās un instrumentālās mūzikas kopēju ieskaņojumu, pēc kurām varam vērtēt daudzo latviešu komponistu skaņdarbus un salīdzināt to atskaņotāju sniegumu. Cilvēka dzīve beidzas, bet ieskaņojumi paliek vēl ilgi pēc tam. Mums, diemžēl, nav ieskaņojumu no latviešu mūzikas sākuma laikiem, skaņu tehnika toreiz vēl nebija pietiekami attīstīta. Pavisam maz ir palicis arī no Latvijas patstāvības laika. Mūzikas krātuvē savāktās skaņuplates dos iespēju paaudzēm pēc mums vērtēt mūsu laika mūziku un latviešu mākslinieku sniegumu.

Savāktās skaņuplates pēc mūzikas žanra

	Trimdā	Tagadējā Latvijā	Kopā
Koŗa dziesmas, kantātes, dziesmu svētki	82	67	149
Solodziesmas, dueti	72	48	120

Klavieres, ērģeles	20	12	32
Kamermūzika	15	24	39
Orķestri, operas	9	44	53
Tautasdejas, kokles	20	12	32
Vieglā mūzika, jauniešu ansambļi	59	56	115
Lasījumi, lugas	13	25	38
Kopā	290	288	578

578 skaņuplatēs kopsummā ieskaņoti 3200 latviešu komponistu skaņdarbi. Te nav ieskaitīti latviešu mākslinieku atskaņotie cit-tautu komponistu skaņdarbi, ne arī tie latviešu mūzikas ieskaņojumi, kam autors nav zināms (daudzi tautasdziesmu un vieglās mūzikas aranžējumi).

Visvairāk ieskaņoti šādu komponistu darbi: Jāzeps Vītola 289, Alfrēda Kalniņa 168, Arvīda Žilinska 157, Emīla Dārziņa 149, Emīla Melngaiļa 144, Jāņa Mediņa 126, Jēkaba Graubiņa 101, Andreja Jurjāna 82, Marģera Zariņa 63, Jāņa Norviļa 54. Vieglās mūzikas laukā visus pārsniedz Raimonds Pauls ar 185 ieskaņojumiem.

Grupējot skaņdarbus pēc atskaņotājiem un ieskaņošanas viet-as, iegūstam šādu pārskatu:

	Brīvajā Latvija	Trimdā	Okupētajā Latvijā.	Kopā
Koņi un vokālie ansambļi	1	37	14	52
Dziedoņi	11	44	37	92
Instrumentālisti	1	18	27	46

No šiem dziedoņiem un instrumentālistiem mūžībā aizgājuši 26, bez tam gadu nastas vai citu apstākļu dēļ apklusuši arī vēl citi. Palikušas tikai skaņuplates, kuņģas viņu balsis un ieskaņojumi skanēs vēl ilgi. Augšējā tabulā neietilpst vieglās mūzikas un jauniešu ansambļi — to skaits ir liels, bet sastāvs mainīgs un pastāvēšanas laiks samērā īss.

Skaņulentes un kasetes

Līdz šim Mūzikas krātuvē iekrājušās 60 skaņulentes un 15 kasetes; No interesantākiem ieskaņojumiem varētu minēt: Latviešu jaunatnes 1. dziesmu svētku koncertus Montrealā, Anglijas latviešu 9. dziesmu dienu koncertus, ASV rietumkrasta 6. dziesmu svētku koncertus Sietlā, komponista Bruno Skultes 70 gadu jubilejas koncertu

Ņujorkā, E.Dārziņa un E.Melngaiļa piemiņas koncertu Bostonā, vairākus Austrālijas latviešu kultūras dienu koncertus. Referātos vēl dzirdama Volfganga Dārziņa un Jēkaba Poruka balss, komponista Jāņa Kalniņa atbildes runa viņa 70 gadu jubilejas koncertā ASV un vēl citi interesanti ieskaņojumi. Skaņulentes parasti nav tik labas kvalitātes kā skaņustudijās ieskaņotās skaņuplates, bet tām iet līdz notikuma vēsturiskā elpa.

Esmu paredzējis ieskaņot skaņulentēs vērtīgāko no skaņuplatēm, lai tad vajadzības gadījumā ar tām operētu, saudzējot skaņuplates. Nākotnes vajadzībām skaņuplates jāatstāj nenošpēlētas, pēc iespējas labā stāvoklī. Šis darbs ir iesākts, bet tajā vēl jāiegulda daudz darba un līdzekļu. Šeit pieminēto iemeslu dēļ skaņuplates no Mūzikas krātuves pieprasītājiem neizsniedz.

Mūzikas krātuves izsniegtie skaņdarbi

Jau drīz pēc darba sākšanas ienāca pirmie nošu pieprasījumi no dažiem Austrālijas latviešu koŗiem un māksliniekiem. Gadiem aizējot, pieprasījumi pieauga un sāka ienākt pastiprinātā skaitā arī no citām latviešu patvēruma zemēm, sevišķi no ASV. Pieprasītāji bijuši koŗu diriģenti, dziesmu svētku komitejas, bet visvairāk latviešu skaņumākslinieki. Nebūs daudz tādu latviešu mākslinieku, kas no Mūzikas krātuves nebūtu saņēmuši kādus nošu materiālus, pie tam daudzi ļoti lielu skaitu. Ja vecajiem māksliniekiem kādi nošu materiāli bija paņēmti līdz no dzimtenes un bija arī tuvāka saskare ar mūsu komponistiem, tad mūsu jaunajai mākslinieku paaudzei Mūzikas krātuve ir bijusi gandrīz vienīgais avots, kur iegūt latviešu mūzikas repertuāru (saņēvēji to apliecina daudzās vēstulēs). Tā Mūzikas krātuvei nav tikai lokāls raksturs, bet tā palīdzējusi bagātināt latviešu koncertu programmas arī citās zemēs, papildinot tās ar jauniem, retāk sastopamiem un mazāk dzirdētiem latviešu autoru skaņdarbiem.

Izsniegti skaņdarbi (līdz 1977.g.1.sept.)

Zeme, kurb skaņdarbi nosūtīti

Dziesmas jauktajam koŗim	573	Austrālija	4326
” vīru koŗim	1879	ASV	3144
” sieviešu koŗim	655	Kanāda	1317
” skolnieku koŗim	219	Vācija	170
Koŗdarbi ar pavadījumu, kantātes	184	Zviedrija	97

Technisko izdevumu segšanai no LAAJ kultūras fonda aizva-
dītajos 17 gados budžeta kārtībā saņemts \$ 5400. Šie piešķirumi ir
Mūzikas krātuves darbības pamatā, kaut arī ne katru reizi pieticis
līdzekļu iecerēto mērķu īstenošanai.

Mūzikas krātuves darbam daudz deva 1976. gada ceļojums uz
Toronto dziesmu svētkiem, reizē apmeklējot daudzus latviešu centrus
ASV, Kanādā, Anglijā, Zviedrijā un Vācijā. Tiekoties ar daudziem kom-
ponistiem un viņu piederīgiem, kā arī ar latviešu mūzikas kopējiem,
radās personisks kontakts, ieguva ļoti daudz mūzikas materiālu un
saņēmu solījumus nākotnē. Ļoti nozīmīgs bija brauciens uz Helsin-
kiem. Abi ar sievu Helsinku universitātes bibliotēkā nostrādājām sep-
tīņas dienas, iegūstot ļoti vecus un vērtīgus latviešu mūzikas materi-
ālus.

Par atsaucību Mūzikas krātuves darbā pateicība pienākas
visiem tiem, kas garajā darba posmā to atbalstījuši. Lielāku un ma-
zāku pienesumu bijis tik daudz, ka nav iespējams katru atsevišķi pie-
minēt, bet visi vārdi paliek reģistrāti Mūzikas krātuves saņemto skaņ-
darbu žurnālā. Veicot Mūzikas krātuves ikdienas darbus, nenogurstošs
palīgs visos garajos gados bijusi mana sieva.

Aizvien biežāk Mūzikas krātuve saņem no mūžībā aizgājušo
komponistu un mākslinieku piederīgiem viņu atstātos mūzikas mate-
riālus. Atsevišķos gadījumos tie novēlēti arī ar testamentu. Par to
esmu ļoti pateicīgs — šie novēlējumi Mūzikas krātuvei devuši vērtī-
gus pienesumus. Gribas cerēt, ka visi tie, kas, mūža vakaram tuvo-
joties, sāk pārdomāt, ko darīt un kam atstāt savus mūzikas materiā-
lus, atcerēsies, ka Mūzikas krātuve ir vieta, kur šādas vērtības krāt
un glabāt. Adrese: 29 Airport Rd, Brooklyn Park, SA 5022, Australia.

Mūzikas krātuves darbs nekad nav padarāms vai nobeidzams.
Laikam ritot uz priekšu, izaug jauni komponisti, rodas jauni skaņ-
darbi. Lai arī cik daudz veco vai jauno skaņdarbu sameklēts, iztrū-
kumi būs vienmēr un tos jācenšas aizpildīt, lai latviešu tautas skaņ-
darbu pūru pielocītu pilnāku un krāšņāku. Lai cauri kaŗa vētrām,
okupācijas režīmiem un pāri svešu zemju tālumiem to saglabātu gai-
šākai nākotnei.

RADIORAIDĪJUMI

Ivars Bērzkalns

ARCHĪVA XII sējumā publicēto ziņu kopojumu par latviešu radioraidījumiem ārpus Latvijas ievada pavisam īss un pieticīgs konstatējums: „Radioraidījumi ir savdabīga latviešu sabiedriskā aktivitāte”. Tādu vērtējumu, šķiet, derētu paplašināt. Ieskaitīt sabiedriskā aktivitātē var tos raidījumus, kas sagatavoti latviešu valodā un kalpo zināmu latviešu centru vajadzībām svešumā, bet radioviļņu raidījumi, ar kuriem brīva balss iesniedzas okupētajā Latvijā, ir politiska darbība. Tāpat politisku raksturu var saskatīt vai visos latviešu raidījumos svešvalodās. Radio var arī būt ietekmīgs līdzeklis mūsu kultūras pūra — īpaši latviešu mūzikas vērtību — izcelšanai no anonimitātes tumsas.

Mūsu aktivitātei radioraidījumu lietās, cik novērots, parasti bijis un ir spontāns raksturs, diemžēl, bez saskaņotas vispārējas mērķtiecības. Nedaudzu entuziastu pūliņi, neieģūdami trimdas sabiedrības pienācīgu ievēribu un pietiekamu atbalstu, dažkārt apsikuši pār-agri. Tomēr var atzīmēt arī pozitīvas parādības un cerīgas ievirzes. Vairākās zemēs vērojama sabiedriskās domas un līdz ar to arī valdību uzskatu veidošanās virzienā, ka nacionālo īpatnību rosmes imigrācijas zemēs nav skaužamas, bet veicināmas un pat materiāli atbalstāmas. Tāda mums vēlīga un izdevīga apstākļu attīstība tieši pēdējos gados piedzīvota, piemēram, Austrālijā. Nesenajā Gallupa aptaujā Melburnā 43 % iztaujāto bija izteikušies, ka ieceļotāju nacionālajām grupām vēlams saglabāt savu tautu kultūras mantojumu, un tādām vajadzībām pieļaujamas valsts piemaksas. (Zīmīgi, ka procentuāli ar tādu pašu svaru vēl vienmēr izpaudās arī uzskats, ka ieceļotāji asimilējami austrāliešos.)

Radioraidījumi latviešiem un programmas cittautiešiem par Latviju un latviešiem, liekas, varētu dot pateicīgus tematus zinātniekiem pētījumiem un disertācijām, jo izvērtēti un pamatoti dati par dažādu raidījumu nozīmi un ietekmi varētu būt izmantojami ne tikvien pašauriem latviešu interesentu pulciņiem, bet lieti derētu arī mītnes zemju zinātniekiem — sociologiem, tāpat valdībām un dažādiem institūtiem.

Šoreiz materiālu vākšanai par latviešu radioraidījumiem bijis nolūks papildināt agrāk sakopotos datus un iesākt kādu registru, kaut rudimentāru, kas noderētu par sākumu nopietniem un pamatīgiem pētījumiem. Šķiet arī, ka būtu rosināma materiālu krāšana un uzglabāšana tam laikam, kad par mūsu darbību pie mikrofoniem un tālredzes kamerām rakstīs un spriedīs latviešu trimdas vēstures sējumos. Nedrīkstētu, piemēram, iet zudumā tādas rakstveida liecības, par kādām ziņo agrāko Madrides latviešu raidījumu (tie izbeidzās 1975. g. 31. decembrī) redaktors V. Skultāns: „Madrides latviešu redakcijas rīcībā bija simtiem vēstuļu no Latvijas ar atsauksmēm no Latvijas klausītājiem, kas pa lielākai daļai izteicās par raidījumu saturu ļoti pozitīvi”. Gribētos arī cerēt, ka šis vienkāršais priekšdarbs radioraidījumu turpmākiem apskatiem rosinās arī jaunu raidīšanas pasākumu veidošanos. Vajadzību pēc vairāk raidījumiem svešvalodās ar lielu pārlicību aizstāv un sludina Bostonas (ASV) latviešu galvenie radiodarbu veicēji — Latviskā mantojuma fonda radioraidījumu vadītāja V. Lamberga un raidījumu mūzikas daļas vadītājs S. Lambergs. Viņi raidījumu lietās var izteikties ar desmit gadu darba pieredzi. Pavadvēstulē plašam datu kopojumam par Bostonas latviešu raidījumiem viņi raksta: „LMF raidījumi savā veidā un plašumā, arī ilgumā laikam joprojām ir vienīgie latviešiem brīvajā pasaulē. Cik svētīgi būtu bijis, ja tie būtu noorganizēti jau piecdesmito gadu beigās, cik vien iespējams, visās lielākajās latviešu apmešanās vietās: varbūt mūsu stāvoklis politiskā ziņā šodien būtu citāds...”.

Bostonieši ir arī plašāk aprakstījuši problēmas, ar kādām jāsadurās regulāru raidījumu gatavotājiem, un sniedz vērtīgus padomus gan plānošanai, gan arī tehniskā darba risināšanai. Viņi var arī piedāvāt krietnu krājumu gatavu programmu izlietošanai citpilsētās, jo radiopusstundas Bostonā lielāko tiesu sagatavotas bez noteiktiem vietām un laika apzīmējumiem. Bostonieši saka, ka šādi raidījumi „īpaši ieinteresējuši mūziķus un studentus, kas pieprasa latviešu skaņdarbu notis, skaņuplates un grāmatas par latviešu mūziku”. Tomēr trūkst latviešu komponistu adresu, nav zināmi latviešu skaņuplašu izdevēji. „Šķiet, joprojām neizprotam lielo ietekmi, kāda ir radioraidījumiem”, rezignēti izsakās S. Lambergs, un Bostonas radio darbinieki domā, ka „šai darba pasākumā jāiesaistās visai latviešu sabiedrībai, jo raidījumi kalpo Latvijai un latviešiem!”

RAIDĪJUMI LATVIEŠU VALODĀ UN PAR LATVIJU

Ziņu vākšanas aptaujā, kas bija izsūtīta visiem zināmiem latviešu, kā arī pārējiem raidītājiem, kas raida latviešu valodā, un arī publicēta presē, lūdzām datus sakārtot šādi:

1) Raidītāja un raidījumu nosaukums. 2) Techniskie dati — a) viļņu garums, jauda un dzirdamības attālums utt.; b) raidījumu un atkārtojumu dienas un stundas; c) programmas saturs un iedalījums. 3) Raidītāja, resp. tā vadības adrese. 4) Ziņas par raidījumu financētājiem un par programmas materiālu sagādātājiem. 5) Darbinieku vārdi (ja tos var atklāt). 6) Raidījumu vēstures īss apraksts, arī nākotnes plāni. 7) Citas iespējami noderīgas ziņas un dati. 8) Norādījumi (ar adresēm) par citiem latviešu raidījumiem vietējā pilsētā vai tai pašā valstī.

Saņemtās atbildes ir pielāgotas aptaujas veidam arī tad, ja atbildētāji paši to nav darījuši. Dažos gadījumos piesūtītās ziņas bija pārāk sīkas un plašas, citos gadījumos — nepietiekamas. Visus aptaujā iegūtos materiālus, kā arī ziņu sniedzēju vārdus un adreses ARCHĪVA redakcija uzglabā Melburnas latviešu biedrības bibliotēkā: 3 Dickens Street, Elwood, Vic. 3184, Australia.

RAIDĪJUMI UZ LATVIJU

„Amerikas balss”

1) Voice of America — „Amerikas balss” no Vašingtonas 2) a: 19,7 m; 25,1 m; 30,8 m un 31,2 m (īsviļņos). b: Ik dienas plkst. 14 un 16 pēc Griničas laika (GMT) jeb 17 un 19 pēc Latvijas laika (divi pusstundas raidījumi). c: Ziņas, preses apskati, „Amerikas balss” komentāri, latviešu grāmatu apskati, intervijas ar dažādu nozaļu Amerikas un citiem brīvās pasaules latviešiem. Svētdienās — jaunatnes raidījumi, pirmdienās — atbildes uz klausītāju jautājumiem, otrdienās — saimniecība, trešdienās — dzīve Amerikā, ceturtdienās — tehnoloģija un zinātne, piektdienās — kultūra, sestdienās — reliģija.

3) United States Information Agency, IBS/PE, Latvian Service, Washington, DC 20547, USA.

4) Savienoto valstu kongress. „Amerikas balss” un „Brīvības raidītāja” (sk. nākošo raidītāju) darbību pārrauga Starptautisko raidījumu pārvalde (Board of International Broadcasting).

5) Darbinieki 1977. gadā: nodaļas vadītāja Irēne Karule, redaktors Knuts Ozols, režisors Kārlis Ķuzulis, rakstītāji un runātāji — Pēteris Aizupītis, Uldis Golts, Maija Lele, Andrejs Speke (Spekke). Darbojas vēl vairāki brīva līguma darbinieki.

GAŘEZERA PIEKTĀS DZIESMU DIENAS

▲ Kopkoris

Klausītājiem ▼

6) „Amerikas balss” sāka raidīt latviski 1951. gada jūnijā. Nodaļas vadītāji bijuši: Harijs Lielhorns, Ēvalds Freivalds, Benno Åbers un kopš 1975. gada Irēne Karule, kas raidītājā darbojusies visu tā pastāvēšanas laiku.

7) Īpaši pieminami „Amerikas balss” svētku raidījumi, iesaistot latviešu aktierus: speciālr Raidījumi bijuši ik Ziemsvētkus, Lieldienas, Jāņus, tāpat arī 18. novembrī. Atzīmētas arī ievērojama latviešu darbinieku lielākas gadskārtas. Sk. arī: ARCHĪVS XII, 72. un 73. lpp.

„Brīvības raidītājs” (Radio Liberty)

1) Brīvās Eiropas raidītājs un Brīvības raidītājs. 2) a: Vakarā (pēc Latvijas laika plkst. 18—19 un 22—23): 25 m; 19 m; 16 m; no rīta (plkst. 5.30—6; 7.30—8): 41 m; 31 m; 25 m. Traucējumu dēļ viļņu garumu maina vairākas reizes gadā. Iespējamās arī raidījumu laika maiņas un jaudas maina. Paredzams celt jaunus, spēcīgākus raidītājus. Tagadējā jauda svārstās no 100 līdz 250 kw. 1977. gadā darbojās divi raidītāji latviešu valodā — viens Rietumvācijā, Reinzemē, otrs Spānijā, Barselonas tuvumā (kopā ir 46 raidītāji, kas raida 16 valodās). b: Katru darbdienu 30 minūšu programma, ko atkārtot piecas reizes: sestdienās un svētdienās divas 30 minūšu programmas. Sestdienas programmu atkārtot divreiz, bet svētdienas programmu — vienu reizi. c: Katra raidījuma sākumā ir ziņas. Svētdienās — nedēļas apskats, Latvijas vēstures ainas, reportāža, dievvardi, aizliegta literatūra. Pirmdienās — ziņas par Baltiju, notikumi eirokomūnismā, latvieši ārzemēs, saimniecība. Otrdienās — preses apskats, notikumi Latvijā šodien, politisks apskats, raidījums sievietēm un kultūras dzīves notikumi. Trešdienās — latviešu preses apskats Latvijā un ārzemēs, notikumi Eiropā (no Helsinkiem līdz Belgradei), latviešu darbinieki un trimdas organizācijas. Ceturtdienās — preses apskats, latvieši ārzemēs, cilvēku tiesības un „samizdats”. Piektdienās — preses apskats, latgaļu raidījums, notikumi Latvijā šodien. Sestdienās — reportāža, Latvija un latvieši, skatīti svešam acīm, zinātne un tehnoloģija, politikas apskats, latviešu grāmatas, intervijas ar autoriem, jaunatnes raidījums.

3) Radio Liberty, 8000 München, Oettingenstr. 67, Am Englischen Garten, West Germany. Tālrunis: 21021, telegrammu adrese: RADLIBCOMM.

4) Tie paši, kas „Amerikas balss” raidītājam. Materiālus raidījumiem sagādā centrs, pati redakcija un pētniecības daļa.

5) Valdemārs Kreicbergs, no 1978. g. 1. janvāra Vilis Skultāns. Redaktori: Dr. Margarita Ausala, Elmārs Sūna, Uldis Mārsēns; desmit līdzstrādnieki ASV, Anglijā, Austrālijā, Kanādā, Vācijā un Zviedrijā.

6) Latviešu raidījumus sāka 1975. g. 17. jūnijā, pirmais bija veltīts 1940. gada 17. jūnija atcerei.

7) Brīvības raidītāja nolūks ir izplatīt informāciju, lai stiprinātu mieru un cilvēku saprašanos saskaņā ar cilvēku tiesību deklarāciju, kas apstiprināta Helsinku sanāksmē.

Vatikāna radiofona latviešu programma

1) Radio Vaticana, Programma Lettone. 2) a: 25,61 m, 31,17 m, 41,92 m; jauda, sākot ar 1977. gada novembri, 500 kw; raidītājs ir viens no četriem vispēcīgākiem pasaulē. b: Katru dienu, izņemot otrdienas, plkst. 18.30 pēc Vidus-eiropas jeb 20.30 pēc Latvijas laika; raidījumi ilgst 14 minūtes un 40 sekundes. c: Vatikānā — notikumi, darbi, pasākumi; Svēto rakstu temas un dievkalpojumi. Kultūras pasaulē — latviešu preses raksti; ģimenei un jaunajai audzei; sociālie jautājumi; Latvijas baznīca; kristiešu apvienošanās kustība; latviešiem nozīmīgas jubilejas un atceres; dižgari; dienas jautājumi.

3) Radio Vaticana, Programma Lettone, Piazza Pia 3, 00193 Roma, Italy. Tālrunis: 6984661.

4) Vatikāna radiofons. 5) Dr. A. Brumanis, Dr. M. Rasupe, St. Kučinskis.

6) Raidījumus latviešu valodā sāka Pāvils Bečs (S. J.) 1948. g. 2. septembrī. Viņam 1950. g. 31. martā aizbraucot uz Austrāliju, raidījumus turpināja Dr. Pēteris Cirsis (S. J.), bet kopš 1950. g. 5. maija latviešu raidījumus vada Staņislavs Kučinskis (S. J.). Ar 1957. gadu brīvdienās viņu aizstāja Dr. Marta Rasupe, kas ar 1965. g. 12. jūniju, kad piešķīra trešo raidījumu nedēļā, kļuva par pastāvīgu līdzstrādnieci. 1966. g. 24. janvārī bija jau četri raidījumi nedēļā, un ar 1968. g. 1. novembri par pastāvīgu līdzstrādnieku un vadītāja palīgu darbojas priesteris Dr. Ārvaldis Brumanis. Kopš 1974. g. 30. septembra bija pieci raidījumi nedēļā, kopš 1975. g. 7. jūnija to ir seši — katru dienu, izņemot otrdienas. 1968. un 1969. gadā vairākus mēnešus raidījumos palīdzēja Emma Lauberte. Latviešiem dažreiz Ziemsvētkos ir gaŗāki speciālr Raidījumi, kā arī dažas reizes gadā pāvesta dievkalpojumu skaidrojumi latviešu valodā. Visām Eiropas tautām katru dienu raida svēto mesu un roņukroni latīņu valodā. Pāvesta dievkalpojumi un uzrunas svētdienas pusdienā, kā arī daži koncerti ir uztverami Latvijā. Vatikāna raidījumi nav tikai reliģiska satura. To liecina latviešu raidījumu nodaļas: „Jaunajai audzei”, „Latviešu preses slejās”, „Skats kultūras pasaulē”, „Grāmatu plauktā” uc. Daudz latviešu, ierodoties Romā, dod arī intervijas. Blakus latviešu raidījumiem notiek raidījumi vēl 32 valodās. Sk. arī: ARCHĪVS XII, 73. lpp. un: DZIMTENES KALENDĀRS 1977, 191—196. lpp.

Spānijas nacionālais radiofons Madridē

1) Radio Nacional de España. Raidījumi latviešu valodā notika no 1957. līdz 1975. gadam ar pārtraukumu no 1965. līdz 1969. gadam.

2) a: un b: sk.: ARCHĪVS XII, 73. lpp. c: Raidījumi no Madrides gan pirmajā, gan arī otrā posmā bija pilnīgi brīvi un necenzēti. Visi darbinieki bez izņēmuma sniedza tos nacionālā garā — tādā veidā, kādā, pēc viņu domām, klausītāji raidījumus vēlējas dzirdēt. Raidījumu programmā parasti ietilpa dienas ziņas un komentārs par dažādiem mūsdienu Latvijas dzīves aspektiem, gan arī starptautisko politiku, pasaules saimnieciskiem jautājumiem uc. Lielu vērtību veļtāja aktuālām replikām pret komunistu propagandas apgalvojumiem un frazēm.

4) Kopš paša sākuma raidījumus financēja Amerikas latviešu apvienība, maksājot darbiniekiem algas gan pirmajā, gan arī otrā — atjaunotā posmā. Maksājumus ALA pārtrauca 1971. gadā, pēc kam algu lasītājam (\$ 100 mēnesī) maksāja un tehniskos izdevumus sedza Daugavas vanagu centrālā valde.

5) Radiofona latviešu nodaļas galvenie līdžstrādnieki ārpus tiešā darbinieku kadra bija Austrā Liepiņa un Pēteris Aigars (abi Londonā), Jānis Bērziņš un Ādolfs Šilde (Minsterē, Rietumvācijā), Imants Alksnis un Andrejs Eglītis (Lundā, resp. Stokholmā, Zviedrijā).

6) Latviešu raidījumu iniciātori 1957. gadā bija rakstnieka Pāvila Rozīša meita Dzidra Rozīte un Latvijas diplomātiskais pārstāvis Madridē Roberts Kampus. Pirmais redaktors ar Rozīti kā palīdzi līdz 1961. gadam bija Videnieks. Viņam sekoja Arturs Strautmanis no 1961. līdz 1964. gadam. No 1964. līdz 1965. gadam šai amatā bija Vilis Skultāns. 1965. g. 31. maijā baltiešu programmas pārtrauca, aizbildinoties ar tehniskiem apstākļiem. 1969. g. 1. oktobrī raidījumus atkal pēkšņi atjaunoja. To vadību trīs mēnešus uzņēmas Vilis Skultāns. Neatrodot pastāvīgu raidījumu vadītāju, Skultāns vienojās ar Madridē dzīvojošo Elzu Grigāni, ka viņa būs lasītāja un arī spāņu ziņu tulkotāja. Pārējo materiālu viņai piesūtīja no Ofenbachas — V. Skultāna toreizējās dzīvesvietas. Atjaunotie raidījumi turpinājās līdz 1975. g. 31. decembrim. Programmas ilgums bija 20 minūtes.

„Brīvā latviešu balss” (Rietumvācijā)

Raidījumi notika rēgulāri no 1966. līdz 1969. gada beigām, kad tie pārtraukti. 2) a: un b: sk.: ARCHĪVS XII, 73. lpp. c: Raidījumu saturs un iedalījums bija līdzīgs kā Madrides raidītājam.

4) Par raidījumu laiku sākumā maksāja Čikāgas latviešu grupa „Tēvzeme” ar Jāni Vilciņu priekšgalā, vēlāk arī Frankfurtes latvieši prāvesta Miķeļa Lizdika un Viļa Skultāna vadībā. Ar 1967. gadu lielu daļu no maksājumiem sedza Daugavas vanagu centrālā valde. DV organizācijas darbinieki piedalījās arī programmas sastādīšanā un veidošanā. Šos pienākumus veica pamīšus Čikāgas un Frankfurtes grupa. Darbinieki strādāja bez atlīdzības, bieži piemaksājot iztrūkumu samaksai par raidījumu laiku.

5) Galvenie līdžstrādnieki bija tie paši, kas raidījumiem no Madrides, bez tam vēl DV Rietumvācijas valdes priekšsēdis Jānis Črulis. 6) Par „Brīvo latviešu balsi” sauca raidījumus no krievu nacionālistu organizācijas NTS raidītāja. Tos noorganizēja, lai aizpildītu robu, kāds radās, pārtraucot raidījumus no Madrides. Satura ziņā „Brīvā latviešu balss” bija pilnīgi neatkarīga.

Montekarlo radiofons. Sk.: ARCHĪVS XII, 73. lpp. Šis bija garīga satura raidījums luterāņiem.

Raidījumi no Portugales. Sk.: ARCHĪVS XII, 73. un 74. lpp. Raidījumi notika no Sinešas (Sines) un Lisabonas.

LOKĀLIE RAIDĪJUMI

Austrālijā

Melburnā

Rēgulārie lokālie raidījumi latviešu valodā vispirms sākās Melburnā. 1) No 1975. g. 15. maija līdz 1977. g. 12. jūlijam: Latviešu radiopusstunda Austrālijas valsts raidītājā „3ZZ”. No 1977. g. 4. novembra 20 minūšu ilgš latviešu raidījums valsts raidītājā „3EA”.

2) a: „3EA” raida ar 268 m jeb 1120 KHz vilni. b: Katru piektdienu plkst. 15.40—16 ar atkārtojumu pirmdienās plkst. 11.40—12. c: Mūzika, literatūra un aktuālītātes.

3) Ar 1978. g. 1. janvāri raidītāja adrese ir: 35 Bank Street, South Melbourne, Vic. 3205, Australia. Programmas vadītājas adrese: Mrs L. Lauļa, 129 Dalton St., Eltham, Vic. 3095, Australia.

4) Melburnas latviešu organizāciju apvienības atbalstā darbojas latviešu raidījumu komiteja, ko ievēlēja apvienības sapulcē.

5) Raidījumu komitejas locekļi: Jānis Balodis, Māris Kučers, Guna Kūlniece, Laila Lauļa (priekšsēde), Elmārs Liepiņš, Leo Rīters, Anna Ziedare un Arnis Žubeckis. Tehniskā laukā bez tam darbojas Viktors Bendrups, Inārs Brēdrichs, Emīls Dēliņš, Valda Liepiņa, Dzintars Veide un Juris Zemītis. Komitejas adrese: 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia.

6) Raidījumu pirmajā posmā no „3ZZ” raidītāja raidījumu laiku pakāpeniski palielināja no trim pusstundām mēnesī uz pusstundu nedēļā otrdienas vakaros ar atkārtojumu trešdienas rītos. Kopskaitā sagatavoja un pārraidīja 88 raidījumus, neskaitot atkārtojumus. Tajos piedalījās vairāk nekā simt latviešu. Kad valdība slēdza „3ZZ” raidītāju, latviešiem nebija viegli panākt, lai viņiem ierādītu laiku „3EA” raidītājā. Kaut tas ir valsts raidītājs, latviešu prasībām pretojās raidītājā dominējošie italieši un grieķi. Tikai pēc federālās valdības spiediena latviešiem, lietuviešiem un igauņiem ierādīja kopā vienu stundu raidījuma laiku ar tikpat ilgu atkārtojumu nedēļā.

Ar 1978. g. 1. janvāri sāka darboties valdības iecelta atsevišķo tautību raidījumu padome ar federālā parlamentā apstiprinātām tiesībām (National Ethnic Broadcasting Advisory Council), Katrā atsevišķā Austrālijas valstī ir paredzēta šīs padomes apakškomiteja (State Ethnic Broadcasting Advisory Committee). Viktorijā šo komiteju vada lietuvietis Vivs Alekna, Laila Lauļa ir visu triju Baltijas tautu „3EA” raidītāja programmu koordinātores. Nākotnes nodoms ir panākt katrai tautībai pusstundu ilgu raidījumu ar atkārtojumu, turklāt izdevīgākā laikā.

Sidnejā

1) Raidītāja nosaukums: „2 EA The Voice of Ethnic Radio”, raidījuma nosaukums: „Latviešu stunda”.

2) a: Viļņu garums: 375 m jeb 800 KHz, jauda 500 w, dzirdamības attālumš apmēram 30—40 km. b: Ceturtdienās no plkst. 13 līdz 14, piektdienās no

plkst. 9 līdz 10. c: Bezpolitiski raidījumi latviešu informācijai, latviešu valodas un tradīciju atsvaidzināšanai, mākslas, mūzikas un literatūras veicināšanai un patīkamam laika kavēklim. Pirmās 15 līdz 20 minūtes veltītas bērniem, pārējais programmas iekārtojums mainīgs, pielāgojoties raidījuma saturam.

3) Raidītāja vadības adrese: Postal & Telecommunications Department, 153 Walker St., North Sydney, NSW 2060, Australia.

4) Raidījumu daļēji financē Austrālijas federālā valdība (pasta un tālsaziņas departaments). Programmu sastāda un vairumu materiāla sagādā tautieši bez atmaksas. Valdība patlaban apsver iespēju programmas sastādītājus daļēji atalgot.

5) Administratīvais vadītājs: Ivars Birzulis (adrese: 19 Ocean Ave, Double Bay, NSW 2028, Australia). Programmas sagatavošanā piedalās apmēram 30 tautiešu.

6) Raidījumi sākās 1976. g. 10. jūnijā. Pirmo gadu raidīja vienu programmu nedēļā, piektdienās atkārtotot ceturtdienas programmu. Kopš 1977. gada 14. jūlija raida divas programmas nedēļā. Nākotne atkarīgas no valdības atbalsta un pārmaiņām raidījumu iekārtojumā (sk. informāciju par Melburnu). Galvenais mērķis patlaban ir mēģināt iegūt labvēlīgāku raidījumu laiku.

Adelaidē

1) The University of Adelaide Radio 5UV „Latviešu stunda” (The Latvian Hour). b) a: 375 m jeb 530 KHz, jauda 500 w. b) Ik ceturto nedēļu svētdienās, no plkst. 13 līdz 14. c: Bezpolitiski raidījumi latviešu informācijai, latviešu tradīciju un valodas saglabāšanai, mākslas, mūzikas un literatūras veicināšanai; ziņas par latviešu nacionālpolitiskiem jautājumiem.

3) Radio 5UV, Department of Adult Education, The University of Adelaide, North Terrace, Adelaide 5000, Australia.

4) Programmu sagatavo Adelaides latviešu organizāciju pilnsapulcē apstiprināta Latviešu radio komiteja. To ievēlē uz vienu gadu, un tā strādā brīvprātīgi, bez maksas. Radiostundas izdevumus sedz Adelaides latviešu organizācijas.

5) Galvenā vadītāja 1977/1978. darbības gadam ir Aina Vāvere (adrese: 42a Burnell Dr., Belair, SA 5052, Australia), administrātors: Dr. V. Strazds, komitejas locekļi: Irēne Nīta, Marija Tumule, Dagnija Hilla un Edvīns Knochs.

6) Raidījumi sākās 1976. g. 8. augustā. Radio komitejā līdz 1977. gada augustam darbojās Kaspars Svenne un Bruno Krūmiņš. 1976. gadā bija seši stundu ilgi raidījumi. Ar 1977. gada augustu darbojas jaunā radio komiteja (sk. iepriekš). Ar 1978. gada janvāri plānots raidījumus rīkot katru otro nedēļu, svētdienās no plkst. 13 līdz 13.30. Tomēr, arī Dienvidaustrālijā nodibinoties valsts tautību raidījumu padomei, ir izredzes, ka raidījumus varēs noorganizēt līdzīgā veidā kā Melburnā un Sidnejā.

Pertā

1) Latviešu un citu tautību programmu pārraida „6NR” (New Radio) raidītājs — pagaidām vienīgais šādas programmas radiatora raidītājs Rietumaustrālijā.

2) a: Viļņu garums 930 KHz, jauda 750 w, dzirdamības attālums apmēram 30 km radijā. Jauda ierobežota komerciālo raidītāju pieprasījuma dēļ.
b: Raidījumi latviešu valodā notiek katru trešo ceturtdienu no plkst. 12 līdz 12.30.
c: Programmā apmēram 60 % ir latviešu komponistu mūzika, ieskaitot tautasdziesmu atskaņojumus, un 40 % ziņas un informācija par Latviju un latviešiem. Pirms pārraidījuma programmu ieskaņo skaņulente, kuŗu raidītājā atskaņo. Skaņulentes pēc atskaņošanas uzglabā latviešu bibliotēkā. Nolīgumā ar raidītāja vadību ir solījums neskart politiskus jautājumus. Programmu sagatavo tālāk minētie latviešu raidījuma finansētāji, piedaloties citām organizācijām, piemēram, korporāciju kopai.

3) „6NR” raidītājs ir Rietumāstrālijas tehnoloģijas institūta īpašums. To pārvalda institūta ievēlēta padome, kuŗā ir arī Labo kaimiņu padomes (Good Neighbour Council) pārstāvis. Adrese: Radio 6NR, The Western Australian Institute of Technology, Hayman Rd, Bentley, WA 6102, Australia.

4) Latviešu raidījumus Pertā financē latviešu sabiedrība. Piedalās Latviešu biedrība Rietumāstrālijā, Sv. Pāvila ev. lut. draudze, Latviešu katoļu biedrības Austrālijā Pertas nodaļa un Daugavas vanagu Pertas nodaļa. Pirmā gada raidījumu izdevumi paredzēti \$ 250 apmērā. Kā raidītāju, tā tautību grupu raidījumus atbalsta Rietumāstrālijas valsts. Tautību raidījumiem pirmais pabalsts dots raidījumu ieskaņošanas telpas iekārtošanai un ierīču iegūšanai.

5) Latviešu, kā arī igauņu un lietuviešu līdzdalību tautību radio programmā panāca J. Pētersons. Viņš arī koordinē un ieskaņo latviešu raidījumu programmu, komitejā vēl darbojoties līdz D. Olmanim, E. Rasiņam un N. Gutmanim.

6) Radioraidījumi kārtējā veidā dažādu tautību valodās Pertā pasākti 1976. g. 18. oktobrī. Pasākumu nodibināja Rietumāstrālijas tehnoloģijas institūts izglītības veicināšanas nolūkā. Lai to veiktu kultūras apmaiņas procesā, institūts no radio darbības laika nodeva 12 ar pus stundas nedēļā jeb divi ar pus stundas dienā no pirmdienas līdz piektdienai Labo kaimiņu padomes rīcībā tautību grupu radio raidījumiem. 1977. gada otrā pusē stundu skaitu palielināja līdz 16 stundām nedēļā. Ar raidījumu sākumu tajos jau darbojas 17 tautību grupas.

Pēc Labo kaimiņu padomes aicinājuma baltiešu grupa (igauņi, latvieši un lietuvieši) pieņēma piedāvāto pusstundu nedēļā. Tā katrai baltiešu grupas tautībai ir pusstundas raidījuma iespējas ik trešo nedēļu. Latviešu pirmais raidījums notika 1976. g. 25. novembrī. Pārtraucot institūtā mācības, piemēram, skolas brīvlaika dēļ, tiek pārtraukti arī radioraidījumi. Raidījumu darbības saskaņošanai pie Labo kaimiņu padomes izveidota tautību pārstāvju grupa. Baltiešus tajā pārstāv J. Pētersons.

Grūtības rada mazais ieinteresēto darbinieku skaits. Piemēram, izveidojama plašāka mūzikas daļa, bet vēl trūkst tās pārziņa. Domāts arī par programmām bērniem. Tam neder pašreizējais laika iedalījums latviešiem pusdienas laikā, kad bērni ir skolā. Laika iedalījuma maiņa tuvākā laikā nav paredzama. Pašreiz mēģina iesaistīt latviešu skolu un drāmatisko kopu atsevišķu programmu

izveidošanā. Nodibinoties valsts tautību raidījumu padomei, arī Pertā latviešu raidījumos iespējami pārkārtojumi.

7) Informācija par raidījumiem parādās Pertas dienaslaikrakstos radio nodalījumā. Latviešiem atsevišķi par tiem ziņo PERTAS LATVIEŠU ZIŅAS — biļetens, kas iznāk ik otru mēnesi. Administratīvi raidījumus kārtot baltiešu vārdā, un maksājumus — raidītāja īri (\$ 6 par pusstundu) kārtot Baltiešu padome Pertā, saņemot atmaksu no nacionālām organizācijām.

Brisbenā

1) „Brisbane Public Radio 4ZAP” 2) a: 93,7 m. 6) Bijis tikai viens 30 minūšu ilgs raidījums (1977. g. 11. decembrī). Ar valsts tautību raidījumu padomes nodibināšanu Kvinslendā iespējama arī Brisbenas latviešu radioraidījumu lielāka rosība.

Studentu radiofona raidījumi Melburnā

Par Latviju un latviešiem savdabīgu raidījumu ciklu angļu valodā no Melburnas karaliskā tehnoloģijas institūta radiofona 1977. gada maijā un jūnijā bija noorganizējis pulciņš uzņēmīgu latviešu jauniešu Viestura Karnupa vadībā. Šai pasākumā saskatāma krietna parauga vērtība, tāpēc V. Karnupa ziņojums šeit nav pielāgots aptaujas veidam. Viņš raksta:

„1977. gadā Melburnas karaliskā tehnoloģijas institūta (Royal Melbourne Institute of Technology) radiofons (3RMT FM) aicināja tautību grupas sagatavot par sevi programmas angļu valodā. Būdam institūta mācībspēks, uzņēmos sagatavot šādu programmu par latviešiem.

Programmas sagatavošanā un pārraidīšanā bez manis darbojās Uldis Ozoliņš un Valda Liepiņa. Atsevišķās programmās piedalījās arī Brigita Stroda un Judīte Šmita.

Sagatavojām programmu piecām raidījuma pusstundām. To temati bija šādi: 1) History of Latvia and Latvian immigration to Australia; 2) Latvian folklore; 3) Latvian myths and legends; 4) Latvian political history — past and present; 5) Modern Latvian music and poetry. Programmu pārraidīja otrdienas vakaros plkst. 19.30 un atkārtoja nākošā rītā. Sarunājām arī, lai programmas pārraida valsts raidītājs (ABC Access Radio 3ZZ) otrdienas vakaros plkst. 22.30. Divu pusstundu programmu pārraidīja, pirms „3ZZ” raidītāju slēdza. Sarunājām arī, lai šo programmu pārraida Adelaidē. Programmu pieprasījuši arī Sidnejas latvieši („2EA” raidītājam), kā arī Latroba universitātes (Melburnā) studentu radiofons. Var teikt, ka eksperiments ar radio programmas sagatavošanu Latviešu jaunatnes apvienības Austrālijā izglītības nozares paspārnē izdevās labi. „3RMT FM” raidītāju parasti var uztvert tikai Melburnā un tās priekšpilsētās, bet tas sasniedzis arī klausītājus pat Mildurā. Viņu garums ir 102,7 MHz ar FM straumi.

Trijatā mēs arī sagatavojām vienas pusstundas programmu „3ZZ” raidītājam sakarā ar baltiešu jauniešu semināru Melburnā. Programma bija angļu valodā ar nosaukumu: „Baltic youth seminars in Australia”. Tajā pārrunājām

vienu no šī semināra referātiem. Programmu pārraidīja arī „3RMT FM” raidītājs. Visu šo raidījumu programma sagatavota Latviešu jaunatnes apvienības Austrālijā izglītības nozares pārziņā Melburnā. „3RMT” raidītājs aicināja mūs sagatavot programmu vēl pieciem raidījumiem, bet līdz šim nevalas dēļ to nesamaspējuši. Pirmie pieci raidījumi notika Melburnā 1977. gada maijā un jūnijā.”

ASV un Kanādā

Čikāgā

1) Čikāgas latviešu radioraidījumi. 2) a) Pēdējos desmit gadus raidīja „WOJO” raidītājs Evanstonā, bet ar 1978. g. 6. janvāri raida „WOPA” raidāmstacija Ūkpārkā (Oak Park) ar AM viļņiem un 1490 KC viļņu gaļumu. b) Katru piektdienu no plkst. 22 līdz 22.30. Raidījumi dzirdami Čikāgā un tās apkārtnē. c) Cenšas apskatīt notikumus un problēmas garīgā, nacionālā un politiskā laukā, kā arī vispārējos politiskos jautājumus, kas skar latviešu intereses un ir nozīmīgi latviešu sabiedrībai. Programma ietver arī bez tam lokālās latviešu sadzīves izpaudumus, no kuriem jāpiemin Latviešu ev. lut. Ciānas draudzes ikmēneša dievvārdu programma. Sniedz draudžu, organizāciju uc. ziņojumus, raida arī komerciālas reklāmas. Katrā raidījumā dod latviešu dziesmas vai mūziku, labāko, kas piesniedzama skaņuplašu un skaņulēņu atskaņojumos. Valstssvētku un citos sevišķos gadījumos sagatavo speciālas programmas. Viss raidījums notiek latviešu valodā.

4) Raidījumus organizē Čikāgas latviešu organizāciju apvienības radioraidījumu komiteja (adrese: 3609 N. Dora St., Franklin Park, IL 60131, USA). Tā rūpējas arī par līdzekļu sagādi, apsaimniekošanu, materiālu sagādi raidījumiem, to ieskaņošanu un noraidīšanu. Līdzekļus iegūst ar maksu par pārraidītiem draudzēm un organizāciju ziņojumiem, amerikāņu firmu un dažiem citiem sludinājumiem, kā arī tautiešu un dažu organizāciju ziedojumiem.

5) Komitejas priekšsēdis ir Juris Valainis, programmas vadītājs un priekšsēža vietnieks — Jānis Vilciņš, sen., kas raidījumos darbojas 25 gadus. Citi komitejas locekļi, no kuriem daļa ir arī programmas pieteicēji: Māra Erkmane, Inese Stōksa (Stokes)—Strautniece, Arvīds Balodis, Fricis Grīnbergs, Rūdolf Kalnmals, Ziedonis Kārklis, Jānis Plūme, Ivars Švānfelds, Jānis Vilciņš, jun. un organizāciju apvienības pārstāvis Ilmārs Bergmanis. Mūzikas padomnieks ir Eduards Ramats. Raidījumu komitejas pirmais priekšsēdis bija Kārlis Dzirkalis, pēc viņa Pauls Brants, bet kopš 1969. gada to vada Juris Valainis.

6) Raidījumi notiek jau 25 gadus un, liekas, ir vienīgie brīvajā pasaulē, kas bez pārtraukuma spējuši darboties un pastāvēt kopš 1952. g. 28. decembra. 25 gados izskanējuši 1282 raidījumi. Tie nav bijuši tikai laika kavēklis, bet mūsu valodas, mūzikas un nacionālās domas glabātāji un nacionālās nostājas veidotāji. Ar sajūsmu un disciplīnu brīvprātīgā sadarbībā veikts liels nacionāli kultūralis darbs, kas uzskatāms par vienu no pozitīvākajiem ieguvumiem trimdas sabiedriskajā dzīvē.

Raidījumiem ir stabila finansiālā baze, bet lielākās grūtības ir atrast piemērotu raidāmstaciju, kā arī pieņemamu pārraidīšanas laiku. Ir cerība, ka latviešu raidījumi Čikāgā turpināsies vēl daudzus gadus.

Citu latviešu radio vai televīzijas raidījumu Čikāgā nav. Sk. arī: ARCHĪVS XII, 74. lpp.

Mičiganā

Latviešu mūzikas raidījumus 1977. gadā organizēja Andrūsa (Andrews) universitātes raidītājs. Raidījumu nosaukums: „The Sound of Latvian Music” Programmā sagatavoja Austra Balka (adrese: 6065 N. Westridge Ave, Kalamazoo, MN 49001, USA).

Mineapolisā un Sentpōlā

1) „WCAL” raidītājs. 2) a: 770 KHz; dzirdamība apmēram 100 līdz 150 jūdžu rādiā. b: Divas reizes mēnesī svētdienās, plkst. 7. c: Skaņulenti ņemti latviešu luterāņu dievkalpojumi.

3) Adrese: University of Minnesota Radio Station, Minneapolis Campus.

4) Par raidījumiem rūpējas Mineapolisas un Sentpōlas latviešu ev. lut. draudze un tās mācītājs Mārtiņš Ozoliņš (Latvian Evangelical Lutheran Church of Minneapolis and St. Paul, 3152 - 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, USA).

6) Raidījumi rēgulāri notiek jau kopš 1951. gada. „WCAL” raidītāju subsidē amerikāņu luterāņu draudzes. Tieša maksa par raidījumiem nav noteikta. Pirmajos gados, kad samērā daudz latviešu bija spiesti apmesties pie amerikāņu fermeriem, kur tuvumā nebija ne latviešu kopas, ne draudzes, raidījumiem bijusi lielāka nozīme.

Niagarā

1) „Brīdis ar Dievu”. „W.H.L.D.” raidītājs. 2) a: AM 1270 viļņi, 5000 w jauda, dzirdamība 200 jūdžu rādiā. b: Katru svētdienu no plkst. 9 līdz 9.30. c: Svētrīta raidījumi.

3), 4) un 5) A. Lakšmanis (adrese: 106 Dorset Rd, Scarborough, Ont., Canada; tālrunis: 261-4218).

6) 1977. gadā raidījumi turpinājās jau 21 gadu.

1) „Prieka vēsts”. „W. H. L. D.” raidītājs. 2) a: AM 1270 viļņi, 5000 w jauda, dzirdamība 200 jūdžu rādiā. b: Katru svētdienu no plkst. 14.45 līdz 15. c: Reliģiski raidījumi visiem latviešiem neatkarīgi no konfesijas. Saturā garīga mūzika un dievvārdi.

3), 4) un 5) D. Miķelsons (adrese: 60 Stevenson Rd, Apt 1402, Rexdale, Ont. M9V 2B4, Canada).

6) Raidījumi sākās 1964. gadā Kanādas veclatvieša Toma Putrus vadībā. Pēc viņa nāves 1968. gadā tie turpinājušies D. Miķelsona vadībā. Raidījumu izmaksu sedz dažādu personu privāti ziedojumi.

Klīvlendā

Sk.: ARCHĪVS XII, 74. lpp. Raidījumi notika reizi nedēļā no „WXEN-FM” raidītāja.

LOKĀLIE RAIDĪJUMI ANĢĻU VALODĀ ASV

Bostonā

1) „Starmeši uz Latviju” (Spotlight on Latvia). 2) a: „WRCB” raidītājs ar FM 102,5 viļņiem un „WHET” raidītājs ar AM 1330 viļņiem svētdienās. Sestdienās tikai ar AM 1330 viļņiem. Raidījumi iesniedzas gandrīz visos piecos Jaunanglijas stātos, kur tos, pēc raidāmstaciju statistikas, vienlaikus noklausās ap 200,000 personu. b: Svētdienās no plkst. 20 līdz 20.30; programmu atkārtoti sestdienās plkst. 12.15; raidījumi parasti ilgst 28 minūtes 40 sekundes. c: Pusstundas programma „Starmeši uz Latviju” vēstī par latviešu kultūru — tās izcelsmi, izveidošanos un attīstību dažādos laikmetos un tagad — svešumā un okupētajā Latvijā; apcer dažādas temas par Latviju (zemi, dabu, vēsturi uc.) un latviešiem (izcelsmi, tautas izveidošanos, rakstura īpatnībām, dzīvesziņu, tikumiem uc.), latviešu mūziku, komponistiem un atskaņotājiem māksliniekiem, literātūru (lasot anġļu valodā tulkotus dzejoļus un stāstus) utt. Tautas sēru dienā (14. jūnijā), Latvijas valsts neatkarības pasludināšanas atceres dienā (18. novembrī) un sevišķos gadījumos pusstundās stāsta par Latvijas neatkarības un latviešu tautas iznīcināšanu un iznīcinātājiem un par latviešu brīvības atgūšanas centieniem brīvajā pasaulē un okupētajā Latvijā.

3) Latviskā mantojuma fonds (c/o S. Lamberg, 67 Randolph St., Canton, MA 02021, USA).

4) Latviskā mantojuma fonds (The Latvian Heritage Foundation) ir latviešu kultūras vēstītājs, Latvijas un latviešu tautas vēstures un brīvības centienu apgaismotājs cittautiešos. Fonds dibināts 1968. g. decembrī Bostonā kā bezpeļņas organizācija, reģistrēts 1969. g. 29. decembrī. Dibinātāji: S. Duļevskis, I. Galiņš, Dr. I. Johansone (Gūtberga), O. Kutcers, V. Lamberga, S. Lamberg, S. Lidija Trenc.

Nolūks bija radīt rēgulārus iknedēļas radoraidījumus Bostonā ar latviešu mūziku un apcerēm anġļu valodā, lai iepazīstinātu plašu cittautiešu klausītāju saimi ar Latviju un latviešiem. Galvenais fonda uzdevums ir atbalstīt Bostonas raidījumus. Tā citi mērķi ir: izveidot šādu raidījumu tīklus visās ASV un citās zemēs, kur runā anġliski (fonds izīrē savu radiopusstundu skaņulēņu kōpijas); veicināt sveštautiešu iepazīstināšanu ar latviešu kultūru, izdodot latviešu mūzikas ieskaņojumus skaņuplatēs, grāmatas, žurnālus, sarīkojot koncertus, latviešu gleznotāju, daiļamatnieku un citu mākslinieku izstādes, teātra izrādes uc.

1970. gadā izdota skaņuplate „Two-piano music of Latvia and France — The Gutbergs, Duo-Pianists” ar T. Ņeniņa, Alfr. Kalniņa, D. Milo (Darius Milhaud) un F. Pulenka (Francis Poulenc) klavierdarbiem. 1973. gadā fonds palīdzēja izplatīt bijušā ASV kongresa locekļa un Masačūsetsas gubernātora Fostera Ferkolo (Foster Furcolo) grāmatu RENDEZVOUS AT KATYN (Satikšanās Katīnā). 100 gadu dzimšanas atceres koncerts rīkots E. Melngailim 1974. g. 28. aprīlī un E. Dārziņam 1975. g. 22. oktobrī. Līdzekļu vākšanai rīkoti bazāri, izlozes uc. sarīkojumi.

Apspiesto tautu piemiņas medaļu fonda vārdā saņēmis ASV tautas vietnieku nama priekšsēdis Dž. Mekormaks (John W. MacCormack) 1973. g. 16. janvārī

un ģenerāļa D. Mekartura (Douglas MacArthur) atraitne, godinot ģenerāļa pretkomunistisko nostāju, 1974. g. 2. maijā. Raksts par fondu iespiests ASV KONGRESA ZIŅĀS (Congressional Record, E-3160) 1974. g. 21. maijā.

Fondam ir 90—120 biedri — atbalstītāji, ieskaitot Bostonas latviešu organizācijas; balss tiesīgi ir visi, kas gada laikā ziedojuši ne mazāk par \$ 60, un visi fonda padomes locekļi. Fonda budžets ir caurmērā \$ 5000 gadā. 1976. gada beigās kapitāls bija: dalības zīmes Latviešu kultūras centrā Bostonā \$ 5400 vērtībā; Ipašums — 408 radiopusstundu skaņulentes; tehniskās ierīces radioraidījumu sagatavošanai apmēram \$ 1000 vērtībā.

Rotācijas kārtībā katru gadu pārvēl četrus padomes locekļus. 1969—1974. g. fonda padomes priekšnieks bija O. Kutcers, sekretāre L. Buka (Trence). Valdes priekšnieka amatā vēl bijis I. Galpišs, S. Lambergs, par priekšnieka vietnieku — Jānis Stankevičs un Arnolds Bērziņš. Padomes locekļi vēl bijuši — Dr. Valda Melngaile (Dreimane) un Vilis Hāzners. Fonda advokāts ir Svens Johansons (Sven A. Johanson). Algotu darbinieku fondam nav.

1972. g. 10. oktobrī nodibinājās fonda amerikāņu komiteja (American National Committee for The Latvian Heritage Foundation), kurā ir pazīstami amerikāņu sabiedriskie darbinieki un dažādu profesiju pārstāvji. Komiteja populārizē fonda darbu plašākā amerikāņu sabiedrībā.

Visus latviešu raidījumus ieskaņo raidītāja studijā apmēram divi nedēļas pirms tiešā pārraides datuma. Raidījumu sagatavotāji un teicējs (Valentīna Lamberga un Silvestrs Lambergs) nekādu atlīdzību par darbu nesņem; skaņuplates un dažādu raidījumu sagatavošanai nepieciešamo literātūru pērk par privātiem līdzekļiem, retos gadījumos dažus materiālus aizņemoties no labvēļiem. Skaņuplates ziedojuši Amerikas latviešu apvienība, Viktors Nārums (apgāds „Kai-bala”) un Mirdza Nārūna-Bogdanoviča.

Latviešu radoraidījumu tīkla izveidošanai ASV un citās valstīs, kur runā angliiski, fonds izīrē radiopusstundu skaņulenu kōpijas (izņemot 1969., 1970. un 1971. gada raidījumus). Lai būtu iespējams ērti izvēlēties izīrējamās kōpijas, Latviešu fonds 1975. gadā piešķīra Latviskā mantojuma fondam \$ 1000 pilnīga astoņu gadu raidījumu saraksta sastādīšanai un pavairošanai. Tajā ir sīks apraksts par katras pusstundas saturu. Līdzīgs saraksts angļu valodā glabājas Bostonas pilsētas bibliotēkā (Boston Public Library).

1976. g. 16. decembrī Bostonas pilsētas bibliotēka nopirka fonda pirmo septiņu gadu laikā raidīto 357 radiopusstundu skaņulenu kōpijas savas skaņu nodaļas arhīvam. Fonds noteica, ka šie materiāli izmantojami tikai pētniecībai, tos nav atļauts izņest no novietojuma telpas, un aizliegta vēlreizēja pārskatīšana. Izņēmums ir, ka, oriģināllentēm bojā ejot, pārskatīšana atļauta tikai fonda pilnvarniekam.

5) Latviskā mantojuma fonda padomes priekšniece 1977. gadā bija Dr. Ingrīda Johansone (Gūberga), valdes priekšniece Elvīra Renga (Ārone), viņas vietniece Māra Eferte, sekretāre un sarīkojumu daļas vadītāja Daina Krastiņa, viņas palīdzē Lidiya Buka (Trence), kasieris Olgerts Kutcers, ārlietu vadītāja

Izolde Lamonta, tehniskās daļas vadītājs inženieris Ivars Buks, radioraidījumu vadītāji — Valentīna Lamberga (Vasiļevska) un Silvestrs Lambergs; padome: S. Duļevskis, Eižens Dzelzkalējs, Ivars Galiņš, Rūdolfs Liepiņš un Dr. Ināra Pakalniete (Zāļīte); revīzijas komisija: Valdemārs Antiņš, Alberts Brīvkalns un Jānis Zariņš.

6) Latviskā mantojuma fonda radioraidījumi „Starmeši uz Latviju” sākas 1969. g. 1. februārī Jaunanglijas vienīgajā tikai koncertmūzikai veltītajā raidītājā „WCRB” (pieder firmai „The Charles River Broadcasting Company”) ar FM 102,5 un AM 1330 viļņiem.

No 1969. g. 1. februāra līdz 1970. g. 31. janvārim raidījumi notika sestdienās, plkst. 19.30—20. Kopš 1970. g. 1. februāra raidījumi notiek svētdienas vakaros: līdz 1973. g. 25. februārim plkst. 20.30—21, no 1973. g. 4. marta līdz 1975. gada 27. aprīlim plkst. 20.10—20.40, no 1975. g. 4. maija plkst. 20—20.30.

Sakarā ar federālās komunikācijas komisijas rīkojumu 1976. gadā raidāmstacijai AM raidījumi bija jāatdaļa no FM raidījumiem, tādēļ AM 1330 viļņiem nodibināja „WHET” raidītāju. Līdz ar to „Starmešu uz Latviju” raidījumi ar 1976. g. 15. jūniju notiek svētdienās vienlaicīgi ar abu veidu viļņiem, sestdienās tikai ar AM viļņiem.

Tā kā vairums brīvajā pasaulē ieskaņoto un izdoto latviešu skaņuplašu ir tehniski zemā līmenī (izņemot Kaibalas un pāris citu latviešu uzņēmumu izdevumus), fonds radiopusstundās izmanto okupētās Latvijas ieskaņojumus, protams, stingrā redakcijā.

Lielākais trūkums latviešu mūzikas populārizēšanas darbā ir objektīva, vispusīga izdevuma trūkums angļu valodā par latviešu mūziku. Programmu sagatavojot, 90 % darbalaika jāziedo nepieciešamās informācijas sameklēšanai dažādās atmiņu grāmatās, laikrakstu un žurnālu rakstos, apcerēs un kritikās, kas tad jātulko. Arī šeit nereti jāizmanto okupētās Latvijas izdevumi, attiecīgi rediģējot.

STARMEŠI UZ LATVIJU

Bostonas archibīskaps kardinālis Medēross (Medeiros) ieskaņo uzrunu Tautas sēru dienas raidījumam 1974. gadā

Fonda radoraidījumos Bostonā piedalījušies personīgi vai, piesūtot savas runas, apceres vai interviju atbildes skaņulentēs: archibīskaps A. Lūsis, PBLA valdes priekšsēdis U. Grava, ALA valdes priekšsēdis I. Spilners, profesors E. Dunsdorfs, bijušais sabiedrisko lietu ministrs Alfr. Bērziņš, ASV tautas vietnieku nama priekšsēdis Dž. Mekormaks, Masačūsetsas gubernātors F. Ferkolo, Bostonas archibīskaps kardinālis Medēross (Medeiros) un daudz citu.

Losandželosā

Latviešu raidījumi notiek baltiešu pusstundas ietvaros, ko noraida Santamonikas radiostacija reizi nedēļā. Latviešu nodaļu vada Nonita Priedīte.

Anglija

Par Angliju ir vēl trūcīgākas ziņas nekā par ASV un Kanādu. KOVEN-TRIJS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU BIĻETENS 1977. gada novembrī ziņoja, ka Lesteras radiostācijas — (BBC Radio Leicester), kas raidīja ar 1594 KHz jeb 188 m un (VHF) 95,1 MHz viļņiem, sniedza latviešu programmas pusstundu 1977. gada 18. novembrī. Arī turpmāk solītas piecas latviešu mūzikas pusstundas gadā.

TELEVĪZIJAS RAIDĪJUMI

Kādā citā apcerē būtu jāatrod vieta apskatam par latviešu televīzijas raidījumiem ārzemēs. Līdz šim ievērojamus panākumus šai ziņā guvuši latvieši Mineapolisā, ASV. „KTCA” raidītājs ir rādījis gan atsevišķas intervijas, gan programmas ciklus. Raidījumi sākušies jau 1962. gadā. No tiem izgatavotas 14 filmas. Raidījumu organizējis N. Rasiņš. Filmās var aizņemties, sazinoties ar V. Valteru (adrese: 1074 Bowdoin, St. Paul, MN 55116, USA).

Pirmie zināmie plašākie televīzijas raidījumi par Latviju un latviešiem notika Eiropā. Tos 1968. gadā Vācijā un arī ārpus Vācijas rīkoja nelaiķis filmoperātors Valfrīds Lēmanis (miris 1975. g. 11. februārī). Filmās nosaukums bija „Vienotā latviešu tauta pasaulē”.

Īsāki raidījumi ir notikuši daudzās zemēs, pat Japānā. Šais īsākajos raidījumos ir rādītas dažādu notikumu ainas. Piemēram, Austrālijā rādīti un komentēti skati no kultūras dienu tautasdeju uzvedumiem. Bijušas arī intervijas, piemēram, ar ARCHĪVA redaktoru par Baltijas jautājumu sakarā ar Vitlāma valdības atzīto Baltijas valstu inkorporāciju Padomju savienībā. Šie gadījuma rakstura televīzijas demonstrējumi nekur nav dokumentēti, un neviena latviešu krātuve nav interesējusies par attiecīgās filmas iegūšanu un uzglabāšanu. Turpmāk tas būtu jānovērš, lai saglabātu šo interesanto dokumentāciju nākotnei.

SVĒŠOS DĀRZOS
Viktors Bendrupis

LATVIEŠU MŪZIKAS IZDEVUMI SVEŠVALODĀS

Jau no pirmajām trimdas dienām mēs centāmies pievērst sev lielo tautu uzmanību. Tas bija nepieciešams, lai apgaismotu mūsu politisko stāvokli un centienus. Palīgs šeit bija mūsu sasniegumi zinātnēs un dažādās mākslas nozarēs. Tā radās dažādi izdevumi svešvalodās, lielāko tiesu angļu valodā, gan ar saimnieciskām, politiskām, literārām, gan mākslas temām. Šis neapšaubami ļoti svarīgais informācijas darbs turpinās vēl šodien.

Melburnas latviešu biedrības bibliotēkā savākti daži mūzikas izdevumi (gan vokāli, gan instrumentāli skaņdarbi), ko varētu uzskatīt par mūsu mūzikas demonstrējumu sveštautietiem. Daļu no tiem izdevuši mūsu pašu apgādi vai atsevišķas personas un organizācijas. Latviešu izdevumi nenonāk plašākā tirgū un lielāko tiesu dabūjami tikai latviešu grāmatnīcās. Tādēļ arī to pircēji ir latvieši paši, kas šos izdevumus dāvina bibliotēkām vai saviem sveštautietu draugiem. Cits stāvoklis ir ar latviešu skaņdarbiem, ko izdevuši sveštautietu apgādi. Sasniegums jau ir tas, ka varam apgādus ieinteresēt mūsu mūzikas darbus izdot. Par izplatīšanu rūpējas viņi paši, kaut vai aiz tīri materiāliem apsvērumiem.

Mans nolūks nav šeit sniegt šo darbu māksliniecisko vērtējumu. Vēlētos tikai tos pieminēt tīri informatīvā nolūkā. Jāņem pie tam vērā, ka šeit minētie aptver tikai daļu plašajā pasaules literatūrā izkaisīto attiecīgo darbu.

Sākšu ar pašiem pirmajiem. 1946. un 1947. gadā ar Jaunekļu kristīgās savienības atbalstu iznāca divas grāmatīņas THE CHRISTMAS SONG BOOK, kurās sakopotas septiņu dažādu tautu Ziemsvētku dziesmas ar notīm. Tā kā titullapā teikts, ka brošūra domāta karaģūstekņiem un pārvietotajām personām, tad nevar arī pārnest, ka latviešu nodaļā nav nevienas īstas latviskas dziesmas, bet tikai tulkti baznīcas korāļi. Vienīgā latviskā dziesma — daina „Ziemas svētki sabraukuši” — ir iespiesta lietuviešu dziesmu nodaļā.

1948. gadā Latvijas neatkarības 30. gadadienas atzīmēšanai Latviešu un lietuviešu vienības izdevumā iznāca rotēta brošūra ar

5 latviešu koŗadziesmām lietuviski. Sniegta arī apcere par latviešu dziesmām un komponistiem.

1963. gadā studentu biedrība Dziesmuvara izdeva sava diriģenta Ādolfā Ābeles tautasdziesmas jauktajam korim 11 FOLK SONGS FOR MIXED VOICES. Tā kā teksts tulkots arī angļiski, tad jāuzskata, ka izdevums domāts arī svešautiešu koŗiem. Pāršķirstot šo glīto izdevumu, rodas jautājums, vai mums vajadzētu censties tulkot mūsu tautasdziesmas svešvalodās? Latviešu tautasdziesmas ir pilnas ar simboliku un sinonimiem, koŗus nevar pārtulkot nevienā citā valodā. Lai arī kā mēs censtos, izzūd tautasdziesmas skaistums un siltums. Šai sakarā gribētu pieminēt vēl citu izdevumu — 1972. gadā Anglijā izdoto grāmatiņu LATVIAN FOLK SONGS (uz vāka: SEASONS GREENINGS) ar Karīnas Eglītes tulkoto tautasdziesmu tekstu. Cik noprotams, nelielā formātā grāmatiņa glītā sējumā ir domāta kā Ziemsvētku sveiciens un dāvana svešautiešiem. Grāmatiņā neglīts un nemākulīgs nošuraksts ar ļoti neveikliem tautasdziesmu tulkojumiem. Jābrīnās, ka ar mūsu šīsdienas iespējām var izdot tehniski tik neglītu grāmatu.

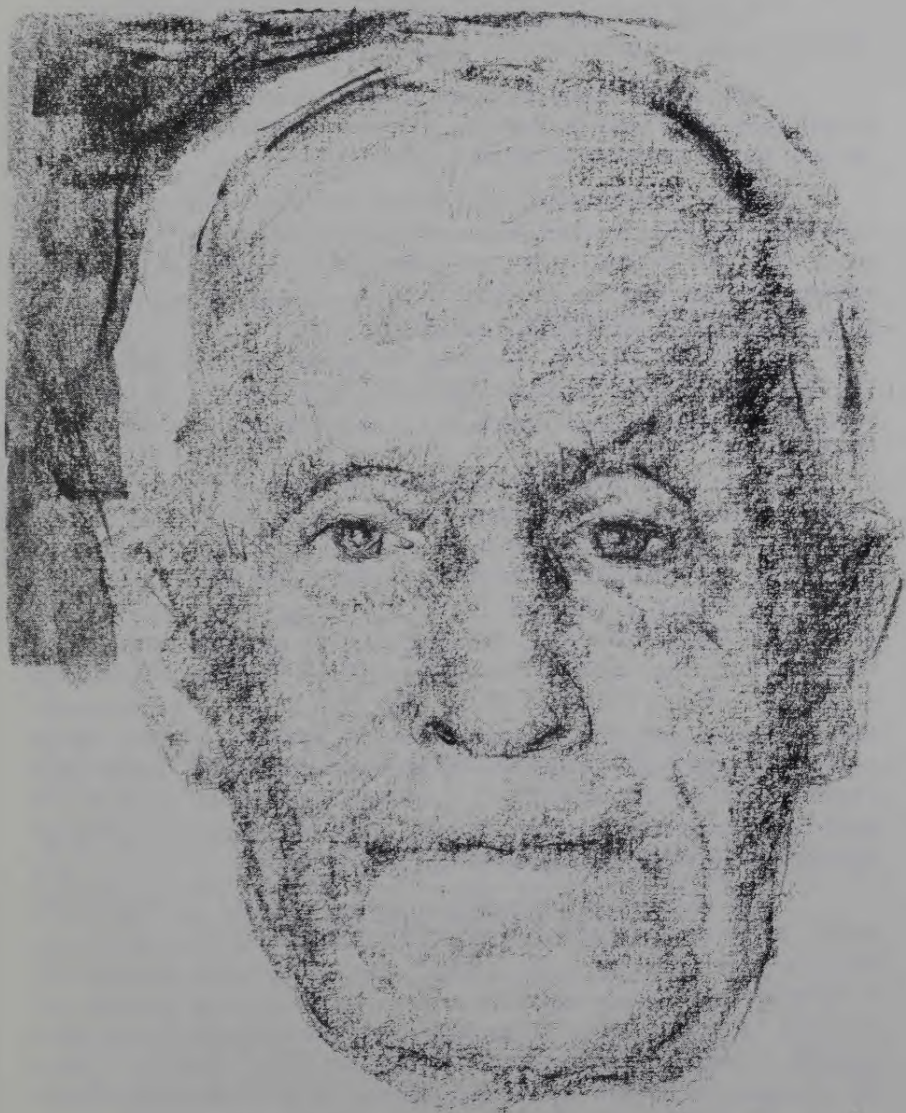
Četrus angļu autora Jītsa (W.B. Yeats) dzejoļus solobalsij ar klavieru pavadījumu ir komponējis un pavairojis Arnolds Šturms. Žēl, ka viņš nav varējis dabūt kādu profesionālu izdevēju savu skaņdarbu „laišanai tautās”.

Labāk veicies Pertā, Austrālijā dzīvojošai skaņradei Otīlijai Kļaviņai. Viņas komponētās bērnu dziesmas izdevis Alana mūzikas apgāds. Brošūrā astoņas dziesmas ar Rubijas Pennas un Katlīnas Sōndersas tekstu angļu valodā — melodija ar klavieru pavadījumu. Nošuraksts vienkāršs, piemērots bērnu spējām. Ar latviešu tekstus būtu vērtīgs pienesums arī mūsu jaunajiem pianistiem.

Kanādā dzīvojošam komponistam Tālvāldim Keņiņam ir liels skaits publikāciju svešautiešu apgādos. Ar latviešu un angļu tekstu ir iespiesta kantāte PRAVIETIS DANIELS, bet daudzi citi darbi, kā: PSALM 150, PIAE CANTIONES NOVAE, BONHOMME, OGIWAY SONG uc. komponēti svešautiešiem.

Divas Jāņa Kalniņa garīgās dziesmas — THE LORD'S PRAYER un WHEN JESUS CAME TO BIRMINGHAM, kā arī ar E. Džonsones tekstu komponēto dziesmu THE BIRDS' LULLABY izdevis angļu apgāds „Frederick Harris”, un triju garīgu dziesmu publicēšanu ir pānācis A. Okolo-Kulaks.

ĀDOLFS ĀBELE
(Zīmējusi Ludmilla Meilerte)

L. Meilerte.
22. 3. 78.

Voterlū mūzikas apgāds Kanādā laidis klajā Voltera Kempa (Walter Kemp) aranžēto latviešu tautasdziesmu „Pūt, vējiņi”.

Trīs Harija Ores latviešu tautasdziesmas klavierēm četrrocīgi 1958. gadā izdevis Kervena (Curwen) apgāds Anglijā. Žēl, ka tik maz Harija Ores darbu mums ir piesniedzams.

Guna Kalmīte-Skujīņa izdevusi klavieru mācības grāmatu seriju (4 grāmatas) ar latviešu tautasdziesmu melodijām vieglā salikumā. Tas, ka šīs grāmatas 1972. gadā iznākušas jau otrā izdevumā, norāda, ka tās lieto un pēc tām ir pieprasījums. Būtu interesanti zināt, vai tās lieto arī latviešu skolotāji.

Pa kādai latviešu dziesmai var atrast arī citos izdevumos. Tā 1960. gadā Berlīnē iznākušajā Eiropas tautu dziesmu vācēlē starp 27 tautu 111 dziesmām atrodam arī 6 latviešu tautasdziesmas latviešu valodā.

Trīs citas grāmatas, kas septiņdesmitajos gados iznākušas Vācijā, domātas bērniem. Visās trijās ir ievietota tā pati tautasdziesma — „Laufe, laufe, liebes Pferdchen” (Teci, teci, kumeliņi) un ir norādīts, ka tā ņemta no Daugavas apgāda izdotā krājuma — J. Vitola 200 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMĀM (173. lpp. variants) ar R. Blauņa un H. Šmita tulkojumu. Viena ir mūzikas mācības grāmata pēc autora K. Folca īpatnējās grafologiskās metodes (melografijas). Otra ir maza brošūriņa DER KUCKUCK UND DER ESEL ar 48 dziesmiņām. Atzīmēts, ka izdevums ir autora K. Fēgersa plašāka darba „Arbeitsplan für die Grundausbildung an Musikschulen” sastāvdaļa. Trešā — DER JUNGE MUSIKANT — ir biezāka grāmata, kurā ir arī plaša mūzikas teārijas daļa un dainas „Teci, teci, kumeliņi” pirmais pants iespiests divās valodās (vāciski un latviski).

Arī austrāliešu vidusskolu mūzikas teārijas mācībgrāmatā MUSIC FOR JUNIOR SECONDARY SCHOOL iespiesta latviešu tautasdziesma „Div' laiwinas peld pa jūru”, tikai neizprotamu iemesludēļ tā nodēvēta par krievu tautasdziesmu un viss dziesmas apraksts attiecināts uz krievu tautu. Dziesmas četrpantu teksts sniegts tikai angļiski, vienīgi vārdi latviski ir nosaukums „Div' laiwinas”. Pretēji Eiropas tradīcijām un literātu ētikai, nevienai no grāmatā uzņemtām 15 dažādu tautu dziesmām nav minēts avota nosaukums un autors, no kā tās ņemtas, tikai vispār norādīts uz trim apgādiem.

KĻŪDA VAI NOLŪKS ?

U.S.S.R.

In the early history of Russia, ancient Slavic pagan rites contributed to the development of folk music. These origins can be traced in funeral laments and wedding songs. "Historical songs" became more important in the 15th to 17th centuries. More recent changes in Russia since the 18th century have yielded songs of peasant rebellion, town songs, military songs and humorous songs.

Russian folk songs are usually diatonic and can end on any note of the scale — there is no insistence that the song end on the tonic.

The following song tells of a young Russian girl who travels to the nearby country of Prussia expecting an easier life there. However she finds much hard work and little pleasure in her new country.

DIW' LAIWINAS — TWO LITTLE BOATS

Two lit - tle boats were in the wa - ter, Two lit - tle boats
 were in the wa - ter, Slow - ly sail - ing, slow - ly sail - ing
 in the breeze, Slow - ly sail - ing slow - ly sail - ing in the breeze

2. Maiden's sailboat glides gently forward (2)
To the Prussian, to the Prussian borderland (2)
3. There she hopes to taste sweet honey (2)
Drink the best wines, drink the best wines one can buy (2)
4. But there she toils endless hours (2)
Suffers backache, suffers backache from hard work (2)

Noslēgumā — pārskatot šos izdevumus, sevišķi attieksmē uz latviešu publicētiem skaņdarbiem rodas jautājums: par cik tie ir sašņieguši savu mērķi un atraduši ceļu svešautiešu repertuārā un par cik tie palikuši tikai bibliotēku inventārs? Kuŗa mūzikas forma būtu vispateicīgākā mūsu izdevumam? Šķiet, ka mums šai virzienā būtu jāstrādā daudz mērķtiecīgāk, jo latviešu mūzikai būtu vieta pasaules repertuārā — bet kā to panākt?

BIBLIOGRAFIJA

(BJ = Benjamiņš Jēgers, Latviešu trimdas izdevumu bibliografija)

Ābele, Ādolfs — 11 FOLK SONGS FOR MIXED VOICES. 11 tautas dziesmas jauktam korim. Translated by A. Dārziņa & E. B. Mathews (Latvian student association Dziesmuvara. Latviešu studentu biedrība Dziesmuvara [Kalamazoo 1963] 3—38. lpp. BJ 5864

Baumanis, Kārlis — LATVIJAS NACIONĀLĀ HIMNA. Lettlandische Staats-hymne [!] [Übersetzt von] Martha Grubbe. Latvian national anthem [Translated by] Geo A. Simons. (Latvian Information Service. Boston [1966] [1] lapa. BJ 5885

THE CHRISTMAS SONG BOOK. Prepared for former Prisoners of War and Displaced Persons of all Germany (Published by World's YMCA/YWCA British Zone H. Q. Service, compiled and arranged by World's YMCA/YWCA Team 5 — Hannover 1946) 2+62 lpp. — Latvian: 13—20. lpp.

Cits, drusku atšķirīgs, izdevums (1947) 64 lpp.

Dārziņš, Emīls — MELANCHOLISCHER WALZER. Melancholiskais valsis. F'tr Klavier. Klavierēm (Otto Kroll-Verlag. Augsburg [1946]) 7+1 lpp. BJ 3542

Dārziņš, Emīls — MELANCHOLISKAIS VALSIS. Valse melancolique. Pour piano (Edition A. Kalnājs [Čikāgā, 1951]) 7+1 lpp. BJ 3543

Dārziņš, Emīls — MELANCHOLISKAIS VALSIS. Waltz melancholic. Klavierēm. For piano (Otto Krolla izdevums. Čikāgā. 1951) 7+1 lpp. BJ 3544

Dārziņš, Emīls — VALSE MELANCOLIQUE. Melancholiskais valsis. Pour piano (Latvju gramata (sic!) [Veverlī, Aiovā. 1965]) 8 lpp. BJ 5891 [2.] izdevums 1969.

Dārziņš, Volfgangs — 8 PETITE SUITES. For piano solo [Suite] 7 [and] 8 (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1963) 16 lpp. BJ 5895

Dārziņš, Volfgangs — PRELUDE (SOL-MAJOR) [Klavierēm] (Musikhaus Otto Kroll. Augsburg. 1947) 4 lpp. BJ 3553

Dārziņš, Volfgangs — PRELUDE (SOL-MIN.) [Klavierēm] (Musikhaus Otto Kroll. Augsburg. 1947) 4 lpp. BJ 3554

Dārziņš, Volfgangs — 6 PETITE SUITES. For piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1960) BJ 3555

Suite 1, 2, 3 — 2+22+2 lpp. Suite 4, 5, 6 — 4+20+2 lpp.

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — SONATA IN F. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago [1953]) 16 lpp. BJ 3557

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — SONATA NO. 2. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1955) 2+21+1 lpp. BJ 3556

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — SONATINA IN G. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1956) 2+14 lpp. BJ 3558

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — SUITE IN A. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1956) 2+21+1 lpp. BJ 3561

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — TRELUES. Prelude, interlude, postlude. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1960) 2+7+1 lpp. BJ 3562

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — TRIADE DE PRELUDES. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1957) 2+13+1 lpp. BJ 3563

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — TRITTICO BARBARO. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1958) 2+19+1 lpp. BJ 3564

[Dārziņš] Dārziņš, Volfgangs — TWO PRELUDES IN G. Piano solo (Edition A. Kalnājs. Chicago. 1953) 2+8 lpp. BJ 3565

Eglīte, E[mma] un O. Kleine — KLAVIERU [!] SKAŅDARBI IESĀCĒJIEM. Vingrinājumi. Tautas dziesmas. Etides [!] Citi skaņdarbi. Musical compositions for beginners — piano. Practice lessons. Latvian and other folksongs. Etudes. Polyphonic compositions (Latvju grāmata. Waverly, Iowa, U. S. A. 1966) 105+3 lpp. BJ 5902

Eglīte, Karina — LATVIAN FOLK SONGS ([Autores izdevums, rotēts] Nottingham, England. 1972.) 54+1 lp.

Lullaby. Rīga roars. Under the apple-tree. Summertime. Mother Sun. Your own fault. Bring some cheer. Wonderful summer. Come back, sister. There they ride. The flowering river. Come, evening. Blow, dear wind. Let us rival. The bee-keeper's bride. In the country inn. The river of words.

Eiche, Eduards — AN DICH (Tev! A toi!) Violine mit Klavierbegleitung (Musikhaus Otto Kroll. Augsburg. 1946) 3+1 lpp. BJ 3571

Eiche, Eduards — MEDITATION (Lūgšana) Pour violon et piano. Op. 7 (Musikhaus Otto Kroll. Augsburg. 1946) 4 lpp. BJ 3572

EUROPÄISCHE LIEDER IN DEN URSPRACHEN II. Im Auftrage der Deutschen Unesco-Kommission herausgegeben von Josef Gregor, Friedrich Klausmeier, Egon Kraus. Die Lieder in den slavischen, finnisch-ugrischen und restlichen Sprachen (Verlag Merseburger, Berlin, 1960) xiv + [94] lpp. — *Pielikumā brošūra: DIE LIEDER IN DER DEUTSCHEN ÜBERSETZUNG* 80 lpp.

Latviešu dainas (cipars norāda numuru, resp. lappusi): Trīcēj' kalni, skanēj' meži 163 (Es bebten die Berge 16); Par gadskārtu Jānīts nāca 164 (Alle Jahre kommt Johannes wieder 16); Jūriņ' prasa smalku tīklu 105 (Für's Meer braucht man ein feines Netz 16); Ai, zaļāja līdaciņa 166 (Ach, du grünes Hechtlein 17); Pūt, vējiņi 167 (Weh' Windchen 17); Aiz upītes es uzaugu 168 (Hintern Bache wuchs ich auf 18).

Fegers, Karl — DER KUCKUCK UND DER ESEL. Volks- und Kinderlieder (Mösel Verlag, Wolfenbüttel und Zürich, 1976) 40 lpp.

4. lpp.: „Laufe, liebes Pferdchen“. Aus Lettland. Textübertragung: Rudolf Blaumanis und Hans Schmidt. Aus: J. Vitols „200 lettische Volksweisen“, Verlag Daugava, Stockholm.

Folz, Karl — MELOGRAFIE. Musikschrift für Kinder. Dargestellt an vielen europäischen und eigenen Kinderliedern (Mösel Verlag, Wolfenbüttel und Zürich [1974?]) 63+1 lpp.

30. lpp.: „Laufe, liebes Pferdchen“. 61. lpp.: Lettisches Kinderlied — Textübertragung: Rudolf Blaumanis und Hans Schmidt — Aus: J. Vitols, „200 lettische Volksweisen“, Verlag Daugava, Stockholm.

[Grāvītis, Olgerts] — 50 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS. Klavierēm. 50 Latvian folk songs [For] piano [Reproducēts no Rīgas 1955. g. izdevuma ar neīstu autoru vārdiem, krievisko tekstu vietām aizstājot ar angļisko] (Latvju grāmata [Veverlī, Aiovā] 1963) 67+1 lpp. BJ 5905
[2.] izdevums 1968.

Jansons, Andrejs — SUITE OF OLD LETTISH DANCES for Woodwind Quintet (Southern Music Co. San Antonio, Texas, 1976) 19+1 lpp. Arī atsevišķiem instrumentiem (Oboe, Flute, B♭ Clarinet, Horn in F, Bassoon, Tambourine): [30] lpp.

I. Sarabumbals II. Mārtiņu dancis (Mummers' dance) III. Gaismiņa ausa (The Dawn) IV. Garais [!] dancis (The Long dance) V. Kāzu dancis (Wedding dance).

Kalmīte-Skujiņa, Guna — LATVIAN MELODIES FOR THE PIANO [tikai notis, bez teksta] Graphic illustrations, based on Latvian folk art, are by Jānis Skujiņš [Skujiņš] Second Edition ([Autores izdevums. ASV] 1972).

Book 1. 2+32 lpp. Lullaby (Aijā, Ancīt, aijā). The mole's mead (Aiz kalniņa dūmi kūpa). The rabbit's sorrow (Zili, melni dūmi kūpa). Teasing Annie (Smieklis man). The little goat (Kur tad tu nu biji?). The sisters' song (Visas māsiņas bijām). The green jug (Zaļā krūze). Ligo song I (Nem, Jānīti, melnu

zirgu). The white blossomed apple tree (Ziedi balta, ābelīte). I bet with the sun (Es ar sauli saderēju). The kokles are playing (Koklītes koklēja). The kokles are playing (Koklītes koklēja). Spinning song (Piecas spoles rītā vērpju). Herdsman's song (Gani dzina, govīs māva). My high stepping gray (Bērītis manis kumeliņis). Evening song (nav latviskā nosaukuma). The wedding song (Sasukāju gludu galvu). Tending flocks (Ganu dziesma). Ligo song II (Kas gan to celiņu). Ligo song III (Es līgoti vien līgoju). On the other side of the lake (Jau saulīte aizalaide). The flax sower (Aiz kalniņa linus sēju). In the rose garden (Es gulēju dienas vidū). One shepherd died (Viens gans nomira). Whistle-tailed mare (Kēvīt, mana svilpastīte). Three golden apples (Maza, maza tā muižiņa). Shepherd's call (Citi gani, laidiet šurpu ganīdami). Song without a title (nav latviskā nosaukuma). Nightingale flying (Lidoja, lidoja lakstīgala). The ploughman's song (Arājiņi, ecētāji). Lift open the gate (Atcel vārtus, māmulīte). Cradle song (Šūpojies, šūpulīti).

Book 2. 2+32 lpp. Young boy, don't marry (Kur iesi, puisīti?). Ligo day song (Kas gan to celiņu). When I was born (Kad es dzimu māmiņai). Grouse's tale (Rubenītis rubināja). Singing on a hilltop (Dziedat, meitas, kalniņā). You won't find another like me! (Nāc pie manis, tautu meita). Singing game (Uz Līteni!). Six young horsemen (Seši jauni bandinieki). Incy kitty (Incīti, kaķīti). Girls and boys (Div' laiviņas peld pa jūrū). Lovely meadows (nav latviskā nosaukuma). At dawn's breaking (Gaismiņa ausa). A young girl's betrothal (Pirmā diena, otrā diena). When I was a young girl (Ko, jauna būdama). Because of one rose (Bij' man vienas rozēs dēļ). Lazy girl's dowry (Māmiņa mīļā, laid meitas gulēt). Sauna (Nokul mani, māmulīņa). Ride to the night pasture (Aun, meitiņa, balti kājas). The shepherd's coat (Pieci gadi ganos gāju). The little mouse (Pelīte brauca). Three sisters (Mēs bijām trīs māsiņas). After Ligo day (Ej ar Dievu, Jāņu diena). Poor man's bride (Visi mani radi raud). Don't tell mother (Pasacišu tēvam). Lullaby (Atnes, pelīti, miedziņu). To steal a bride (Ai māte, māte, tev ļauni zagļi). Sparrow, sparrow (Zvirbuli, zvirbuli). Little girl crying (Pa kam var pazīt). The black alder (Stādīju ieviņu). Soft slumber (Velc, pelīte, saldu miegu). The mouse's lullaby (Velc, pelīte, saldu miegu). Wedding song (Kāzu dziesma).

Book 3. 2+32 lpp. Far, far lives my bride (Tumša, tumša tā eglīte). Should the willow ever bloom (Nedod, Dievs, vītolum). The ploughman's pretty daughters (Līgo, laiva, uz ūdeņa). Whose hills, whose valleys? (Kam der kalni, kam der lejas). Where are your daughters? (Kur, priedīte, tavas skujas?) The thrasher's song (Pūti, pūti, zilais vējis). Soldier's mother (Pati māte savu dēlu). Serf's lament (Ej, saulīte, drīz pie Dieva). I climbed a hill (Pie niedrītes laivu sēju). River of souls (Uz Daugavas uziedams). Three golden apples (Maza, maza tā muižiņa). The jilted suitor's song (Pūtin pūta melnais mednis). Sea song (Jūriņ' prasa smalku tīklu). Oh pretty girl (Kur tu augi, daiļa meita). Through a silver grove (Caur sidraba birzi gāju). Catching a husband (Es adīju raibus cimdus). By the great forest (Kas kaitēja man dzīvot). I've grown up a proud man (Apalš puika es uzaugu). The nightingale sings sweetest (Kurš putniņis

dzied tik koši). Linden tree (Aiz kalniņa kupla liepa). Sleep, my love (Čuči, mana līgaviņa). Oak tree (Es apkalu ozoliņu). Three silver streams (Trīs sidraba upītes). Singing together (Padziedam mēs, māsiņas). Tidings of war (Aši, aši zīle dzied). Bride seekers (Sola tautas jāšus jāti). Kaladu (Kaladu). On the hilltop, in the valley (Kalniņāi, lejiņā). Dance melody (Pēc patikšan's, meitiņ, tev' grieztš' uz riņķ'). Looking for a rich wife (Jāju, jāju koklēdams). Rapid river (Strauja, strauja upe teka). To Kurzeme (Pūt, vējiņi).

Book 4. 2+32 lpp. Leaving my brother's house (Bāliņš manīm klēti dara). I let the gray horse run (Rikšiem bērti es palaidu). I planted a rose garden (Sēju jauku rožu dārzu). The suitor and the brother (Jūdz tautietis, jūdz brālītis). Teasing in the rose garden (Kupla liepa uzaugusi). Of what does the titmouse sing? (Cekulaina zīle dzied). Hurrying home (Teci, tecī, kumeliņi). Girl on a yellow horse (Kur tu jāsi, sērdienīte). The orphan's song (Maza biju, neredzēju). The wax-winged hawk (Kur tu skriesi, vanadžipi). When I left for the war (Es, karāi aiziedams). The lovely daughter (Brīnumiemi roze zied). How beautiful the roadside rose! (Sarkandaīļa roze auga). There they ride! (Redz', kur jāja div' bajāri). Join my song (Dziedat, meitas, manu dziesmu). I bought a gray horse (Rīgā pirku sirmu zirgu). I saddled a black hog (Apsēgloju melnu kuīli). A soldier's garden never blooms (Visiem rozēs dārzā zied). The yellow horse (Dzeltens manis kumeliņis). Yellow horses from the sea (Div' dzeltenī kumeliņi). Where is your sweetheart? (Ej, bāliņi, lūkotiesi). My yellow horse (Dzeltens manis kumeliņis). Going quail shooting (Ar laiviņu ielaidos). The dark night and the green grass (Tumša nakte, zaļa zāle). The nightingale sings sweetest (Kurš putniņis dzied tik koši). The handsome suitor (Ai ciemiņi, ai kaimiņi). Thrashing song (Augstu ceļu sprigulīti). The blossoming meadow (Ziedi, ziedi, ziedu plāva). Too young to marry (Es maza meitene). To war I must go (Vai Dieviņi, ko darīšu). The silver harness (Es savami kumelam). When I was a young man (Es bij' puika).

[Kalniņš, Jānis] Janis Kalnins — THE BIRDS' LULLABY. For women's ensemble or chorus a capella [Words by] E. Pauline Johnson. Canadian composers' series F.H.2820 (The Frederick Harris Music Co. Ltd. Oakville, Canada etc. 1951) 4 lpp. BJ 4109

[Kalniņš, Jānis] Janis Kalnins — THE LORD'S PRAYER. For mixed choir (The Frederick Harris Music Co. Ltd. London, England & Oakville, Ont., Canada. 1954) 4 lpp. BJ 4110

[Kalniņš, Jānis] Janis Kalnins — WHEN JESUS CAME TO BIRMINGHAM. Anthem for mixed choir a capella. Words by G.A. Studdert-Kennedy (F. H. 2913) (The Frederick Harris Music Co. Ltd. London, England etc. 1954) 7+1 lpp. BJ 4111

Kemp, Walter — LATVIAN BOAT SONG (Pūt, vējiņi) Arranged for the Waterloo Lutheran University Choir (Waterloo Music Company Limited, Water-

loo, Ontario, Canada. 1969) Cover — traditional Latvian handicraft by Fricis Malējs. 6+2 lpp.

Kirmeyer, Rudolf — DER JUNGE MUSIKANT. Herausgegeben von Karl Haus und Franz Möckl (Bayerischer Schulbuch-Verlag. München. 1970) 224 lpp.

29. lpp.: „Laufe, liebes Pferdchen“. Worte und Weise: aus Lettland. Aus J. Vitols: 20 lettische Volksweisen. Stockholm: Verlag Daugava, 1954. Textübertragung: B. (sic!) Blaumanis und H. Schmidt.

[Klaviņa, Otilija] Otilia Klavins — TREETOP SONGS FOR CHILDREN. Words by Ruby A. Penna and Kathleen M. Saunders (Allans Music, Australia, Pty. Ltd. Melbourne etc. 1971) 2+17+1 lpp.

R. A. Penna; Bushland waterfall. Wind song. My tree. Song of the sea. Rainbow petals. K.M.Saunders: Listen to the kookaburra. The magpie. Lullaby.

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — BAGATELLE [Klavierēm] (The Frederick Harris Music Co. Ltd. Oakville, Ont. 1975) 3+1 lpp.

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — BONHOMME! BONHOMME! For SATB unaccompanied. The University of Toronto choral series: mixed chorus — a capella (F.H.3107) (The Frederick Harris Music Co. Ltd. Oakville, Ontario, Canada. 1964) 11+1 lpp. BJ 6356

[2.] izdevums 1970 BJ 6357

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — THE CARRION CROW. Nova Scotia song. Arranged for male chorus TTBB. Collected by Helen Creighton. University of Toronto Hart House Glee Club series G-604. (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto, Canada. 1967) 20 lpp. BJ 6358

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — CHRISTMAS CHORALE. „Vom Himmel hoch da komm ich her“ angliski. SATB (Waterloo Music Co. Ltd. Waterloo, Ont., Canada. 1953) 8 lpp. BJ 4112

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — DANCE OF THE TEDDY BEARS. For piano (F. H. 3079) (The Frederick Harris Music Co. Ltd. London, England etc. 1961) 3+1 lpp. BJ 6359

Kenīšs, Talivaldis [Tālivaldis] — DANIEL. A biblical scene after the Second Book of Daniel for alto, baritone, male choir, mixed choir and organ. Praviētis Daniels ([Autora izdevums] Toronto, Canada [1956]) Vārdi angliski un latviski. 28 lpp. BJ 3606

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — DIVERSITIES. Twelve studies in contemporary styles for young pianists. Edited by Rachel Cavalho (Leeds Music, Canada Ltd. Toronto, Ont. 1968) 14+2 lpp. BJ 6360

[Kenīšs, Tālivaldis] Talivaldis Kenins — DIVERTIMENTO. For clarinet and piano (clarinet in B^b) Edited by Avrahm Galper (Boosey and Hawkes, Canada,

Ltd. Willowdale, Ont. 1970) 19+1, 7+1 lpp. BJ 6361

[...] published [...] in collaboration with the Canadian Music Centre.

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — DREAMING [Klavierēm] (The Frederick Harris Music Co. Ltd. London, England etc. 1961) 3+1 lpp. BJ 6362

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — HORSE RIDE. Piano solo (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto, Canada etc. 1957) [4] lpp. BJ 4113

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — INTERMEZZO IN F. [Klavierēm] (The Frederick Harris Music Co. Ltd.)

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — THE JUGGLER. Sad clown (Boosey and Hawkes, Canada, Ltd. Toronto. 1969) [4] lpp. BJ 6363

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — LAND OF THE SILVER BIRCH. Ontario song. Arranged for male chorus TTBB. University of Toronto Hart House Glee Club series G-603 (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto, Canada. 1967) 8 lpp. BJ 6364.

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — LITTLE ROMANCE. Piano solo (I. Williams. London. 1956) BJ 4114

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — LITTLE ROMANCE. Piano solo (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto, Canada. 1957) [4] lpp. BJ 4115

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — THE MAIDEN'S LAMENT. Newfoundland song. Arranged for male chorus TTBB. Collected by Maud Karpeles. University of Toronto Hart House Glee Club series G-605 (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto, Canada. 1967) 8 lpp. BJ 6365

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — NOCTURNE and DANCE. For string orchestra. Youth orchestra series (Boosey & Hawkes. London. 1969) BJ 6366

[1.] Full score. B & H 19871. 8 lpp.

[2.] Violin I; Violin II; Viola; Violoncello; Doublebass. B & H 19872 5 reizes 3+1 lpp.

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — OJIBWAY SONG. For SATB unaccompanied. The University of Toronto choral series (The Frederick Harris Music Co. Ltd. Oakville, Ont., Canada. 1964) 6+2 lpp. BJ 6367

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — PIAE CANTIONES NOVAE. Latin words by Theodoricus Petri of Nyland (Ruutus), English text by Warren Drake. Waterloo Lutheran University choral series (Waterloo Music Co. Ltd. Waterloo, Ont., Canada. 1969) 36 lpp. BJ 6368

[Kenīš, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — PLAY [Klavierēm] (The Frederick Harris Music Co. Ltd. Oakville, Ont., Canada. 1975) [4] lpp.

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — PSALM 150. Motet for mixed choir SATB a capella. Waterloo Sacred Choral Library (Waterloo Music Co. Ltd. Waterloo, Ont., Canada. 1970) 8 lpp. — Copyright by Peter McKee Music Co. Ltd.

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — RONDINO. Elkin series of short piano pieces (E. & Co. 2488) (Elkin & Co. Ltd. London; Gordon V. Thompson Ltd. Toronto. 1956) 3+1 lpp. BJ 6369

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — RONDINO. Piano solo (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto. 1956) 3+1 lpp. BJ 4116

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — RONDINO. Piano solo (Elkins & Co. London. 1957) BJ 4117

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — SONATA. For piano. Adagio — vivace assai, Andante con variazioni, Rondo; presto (The Frederick Harris Music Co. Ltd. Oakville, Ont., Canada. 1964) 31+1 lpp. BJ 5916

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — TOCCATA-DANCE [Klavierēm] (The Frederick Harris Music Co. Ltd.)

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — TWILIGHT [Klavierēm] (The Frederick Harris Music Co. Ltd.)

[Kenīšs, Tāivaldis] Talivaldis Kenins — TWO LITTLE PIECES. Tenderness. Little march. Piano solo (Gordon V. Thompson Ltd. Toronto, Canada etc. 1958) 3+1 lpp. BJ 4118

[Lammas, Eberhards] Eberhard Lammas — VARIĀCIJAS [...] Variations on the Latvian folk-song: „The sun has left me” (Tek saulīte tecēdama). Variationen über das lettische Volkslied „Es senkt die Sonne. . .” For piano (Otto Krolla izdevums. Furth i. Bay. [1946]) [4] lpp. BJ 3609

LATVIŅU DAINOS. Mišriam chorui. Veltīts Latvijas 30 gadu jubilejas atzīmēšanai. Iš latviško vertē E. Skujenieks. Viršelī piešē dailinīka Roberts Bērziņš (Latviņū lietuviņū vienybēs leidinyš. Hannoverijē. 1948) Rotēts [12] lpp. BJ 3619 — K. Baumanis — Latvijas himna (Latvijos himnas); A [Ifr.] Kalniņš (Raiņa vārdi) — Kādi augsti kalni (Nei kalnū aukštībēs); A. Feils — Aiz ezera balti bērzi (Giria balta, sidabrinē); J. Vītols — Trīs jaunas māšas (Trys jaunoss sesēs); A. Jurjāns — Pūt, vējīni! (Pūsk, vējeli!)

LIEDER-ALBUM LETTISCHER KOMPONISTEN. Album de chansons de compositeurs lettons. Für eine Singstimme und Klavier. Pour une voix et piano [Vārdi vāciski un franciski] (Universal-Edition A/G. Wien. 1940) 40 lpp. BJ 4119

Lūkins, Eglons — PRELŪDIJA. Klavierēm. Prelude. For piano (Jāņa Šķirmanta apgāds [Čikāgā] 1968) 2—5. lpp. BJ 5924

Lūkins, Eglons — ŠEHEREZADE. Klavierēm. Scheherazade. For piano (Jāņa Šķirmanta apgāds [Čikāgā] 1968) 12 lpp. BJ 5925

Mediņš, Jānis — ĀRIJA (no 1. orķestra svītas) Klavierēm. Piano solo (Edition Otto Krolls. Chicago. 1951) [6] lpp. BJ 3630

Mediņš, Jānis — DAINAS 1947—1951. 6. Preludija. Prelude. Klavierēm. For piano (Otto Krolls. Chicago. 1951) [4] lpp. BJ 3633

14. Preludijas klavierēm. Préludes pour piano (N. Alksnis [Alksne] Nordštemmenā. 1947) [4] lpp. BJ 3633

15. Preludijas klavierēm. Préludes pour piano (N. Alksnis [Alksne] Nordštemmenā. 1947) [6] lpp. BJ 3633

16. Preludijas klavierēm. Préludes pour piano (Nora Alksne. Nordštemmenā. 1947) [8] lpp. BJ 3633

Mediņš, Jānis — DZIESMU IZLASE. Liederauswahl. II. [Vārdi latviski un vāciski] (A. Kalnāja apgāds. Mannheim [1948]) 15+1 lpp. BJ 3635

[Mediņš, Jānis] Janis Medins — RHAPSODY. Accordion solo (Viktors Naruns [Nāruns] Publications. Oreland, PA. 1963) 8 lpp. BJ 5926

Mitchell, Joan, and Margaret Jones — MUSIC. For junior secondary school. Book I. Second (revised) edition (William Brooks & Co. Pty. Ltd. Sydney, Brisbane) 121+3 lpp.

94. lpp.: „Diw' Laiwinas — Two Little Boats”.

Okolo-Kulaks, A[leksandrs] — CHRIST IS RISEN, ALLELUIA! SATB accompanied. Text by Yana D'Artel. Choral series No. 84568 (Harold Flammer, Inc. USA. 1958) 12 lpp. BJ 4120

Okolo-Kulaks, A[leksandrs] — NOEL, NOEL. SATB and soprano (or tenor) solo or junior choir. Lyric by Yana D'Artel. Choral series No. 84623 (Harold Flammer, Inc. USA. 1959) 10 lpp. BJ 4121

Okolo-Kulaks, A[leksandrs] — REJOICE, OUR LORD IS BORN [Jauktajam korim ar pavadījumu] [Words by] Yana D'Artel. Cathedral series No. E 20 (Lorenz Publishing Co. Dayton etc. 1962) 12 lpp. BJ 6370

Ore, Harry [Harijs] — THREE LATVIAN FOLK SONGS. Festival series of piano duets. Curwen Edition 9740 (J. Curwen & Sons Ltd. London. 1958) 11 lpp.

Poruks, Jēkabs — ES DZIESMU MEKLĒJU. In search of a song. Ich such ein Lied. 1. sēj. Red. Alberts Jērumš. Translated from the Latvian by [:] Aus dem Lettischen übertragen von [:] Ruth Speirs [Ruta Spīrsa] (Commemoration Committee for the Composer Jēkabs Poruks. Kalamazoo. 1968 [1969]) 46+2 lpp. BJ 5938

Sanders, V[isvaldis] — MANS LABAIS GANS. Mein guter Hirt. Text: R. Bērziņš [und] J. F. v. Meyer (V. Sanders. Würzburg. 1969) 5+1 lpp. BJ 5942

Sanders, V[isvaldis] — PRELUDE. Op. 4. Klavier (V. Sanders. Würzburg. 1969) 3+1 lpp. BJ 5943

Sanders, V[isvaldis] — PRELUDE. Op. 5. Klavier (V. Sanders. Würzburg. 1970) 3+1 lpp. BJ 5944

Sanders, V[isvaldis] — RÊVERIE. Klavier ([V. Sanders] Würzburg. 1967) 3+1 lpp. BJ 5945

Sanders, Wiswald [Visvaldis] — WEIHNACHTSLIED [Text von] Karl F. Koch. Ins Lettische übersetzt von Ed. Alainis ([V. Sanders] Würzburg. 1961]) 4 lpp. BJ 5946

Sanders, Wiswald [Visvaldis] — ZIEMSVĒTKU DZIESMA. Weihnachtslied [Text von] Ed. Veidenbaum[s] Ins Deutsche übersetzt von Karl Fr. Koch ([V. Sanders. Würzburg. 1963]) 3+1 lpp. BJ 5947

Sanders, Wiswald [Visvaldis] — ZIEMSVĒTKU DZIESMA. Weihnachtslied [Text von] J. Sanders. Ins Deutsche übersetzt von Elfrida Sanders ([V. Sanders. Würzburg. 1966]) 4 lpp. BJ 5948

Slaučītājs, L[eonīds] — FUGA LITURGICA. [Vārdi latīniski] (Autora izdevums? Vācijā [1947]) [2] lpp. BJ 3667

Slaučītājs, Leonīds — KORA(!) DZIESMAS II (Edition A. Kalnājs. Chicago [1968]) [24] lpp. BJ 5956

Pielikumā: English texts of some of L. Slaučitajs [Slaučītājs] choir songs. Free English translation by Vija Veidemanis [Veidemane] [2] lp.

Slaučītājs, Leonīds — NAKTS DZIESMA. Plūdoņa [vārdi] Nachtlied. Deutsche Übersetzung von Ilona Dumpe. Night-Song. English version by Haralds Kundziņš (Autora izdevums? [Vācijā. 1946]) 4 lpp. BJ 3670

Slaučītājs, Leonīds — PRELUDE EN SOL ♭. Pour piano (Autora izdevums? [Vācijā. 1946]) [4] lpp. BJ 3671

Šturms, Arnolds — FOUR POEMS BY WILLIAM BUTLER YEATS. Voice and piano ([Autora pavairojums. Ņujorkā. 1967]) 12 lpp.

1) Old friends 2) The mask 3) The cloths of heaven 4) A drinking song

Vītols, Jāzeps — 200 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMAS ar klavieru pavadījumu un arī klavierēm vien. 200 lettische Volksweisen mit Klavierbegleitung, auch für Klavier allein spielbar. Nachdichtung von Rudolf [Rūdolfs] Blau-manis und Hans Schmidt. 1. un 2. grāmata (Daugava. Stockholm. 1953 [1954] 206 lpp. BJ 3681

Tas pats [2. reproducētais izdevums] 1954 [1955] BJ 3682

Tas pats [3. " " " 1955] BJ 3683

Tas pats [4. reproducētais izdevums] 1959 BJ 3684
Tas pats [5. " " "] 1962 BJ 5962

[Vītols] Wihtols, J[āzeps] — 200 LATWEESCHU TAUTAS DSEESMAS ar klaveeru pawadijumu un ari klaveerem ween. 200 Lettische (sic!) Volksweisen mit Klavierbegleitung, auch für Klavier allein spielbar. Nachdichtung von Rudolf Blaumann [Rūdofls Blaumanis] und Hans Schmidt [Vārdi latviski (vecajā rakstībā) un vāciski] Band I (No. 1—100). Band II (No. 101—200). Verlag u. Eigentum von P. Neldner, Riga, Breitkopf & Härtel, Leipzig ([Izdevis O. Krolls Čikāgā 1967]) 1. sējums. 2+98 lpp. BJ 5963

Vītols, Jāzeps — DZIESMU IZLASE. 10 solo dziesmas klavieru (sic!) pavadījumā [6 dziesmām teksts latviski un vāciski R. Blaumana, C. Bētinga, H. Šmita, A. Vītola (?) un C. Hunnija atdzejojumā] ([LAA kultūras fonds. Melburnā. 1959]) [42] lpp. BJ 3686

Saturā: J. Poruka „Bikeris miroņu salā” (Der Becher auf der Toteninsel); K. Skalbes „Bārenīts” [Bārenītis] (Die Waise); F. Bārdas „Rozes viskaistākās” (Der Rosen allerschönste); Aspazijas „Bālais mēness, debess lotoss” (Isisblume); F. Bārdas „Reiz” (Einst); Aspazijas „Bakhanteņu dziesma” (Bachanal).

Vītols, Jāzeps — 5 LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU PARAFRĀZES (sic!) Latvian folk song paraphrases. Op. 29 (Otto Krolls [Chicago] 1951) [8] lpp. BJ 3695

15 LETTISCHE CHÖRE FÜR GEMISCHTEN CHOR. 15 Latvian choruses for mixed voices. Partitur. Score I—II [Vārdi vāciski un angļiski] (Universal-Edition A/G. Wien. 1940) 36 lpp. BJ 4108

ŅUJORKAS KOKĻU
UN DZIEDĀTĀJŪ
ANSAMBLIS (1966)
VADITĀJS —
ANDREJS JANSONS

MŪSU KOĶI UN MŪZIKAS ANSAMBLI

Edgars Dunsdorfs

PIRMIE LATVIEŠU KOĶI ĀRPUS LATVIJAS

Kur vien svešumā dzīvo vienkopus lielāks skaits latviešu, tur dibinās latviešu koķi. Par šādiem koķiem Amerikā un Krievijā pavīd sporadiskas ziņas jau no laika pirms Pirmā pasaules kara. Tur arī darbojās latviešu koķi Latvijas patstāvības laikā, un šādas ziņas ir arī par Austrāliju. Šo koķu vēsture vēl ir rakstāma.

Amerikas savienotajās valstīs

Gadsimteņu mijā ASV darbojās lielāks skaits latviešu koķu. Daži no tiem samērā ātri pārtrauca darbību, citi pēc pārtraukuma to atkal atjaunoja un pastāvēja līdz tagadējam lielajam iecelšanas vilnim. Šo koķu vēsture vēl pētījama. Sekojošie dati ir savākti literātūrā un nav skaidroti pēc avotiem. Ziņas tādēļ ir nēnoteiktas, un dati bieži pretrunīgi — sk.: Vilberts Krasnais, LATVIEŠU KOLŌNĪJAS (Rīgā 1938) un: Osvalds Akmentiņš, AMERIKAS LATVIEŠI 1888—1948 ([Linkolnā] 1958).

Bostonā ap 1909. gadu darbojās latviešu koķis, ko diriģēja Oto Frīdenbergs un pēc viņa Džons Štrauss. Turpat Bostonā latviešu Trīsvienības ev. lut. draudzes koķi ap 1909. gadu diriģēja K. Lindenbergi. Bostonas latviešu baptistu draudzes koķi ap 1912. gadu diriģēja Pauls Neibaks (jeb Neibuks?), bet kādus 40 gadus koķi vadīja Roberts Štīfels.

Bukskauntijā latviešu baptistu draudzes jaunatnes pulciņa koķi un orķestri ap 1933. gadu vadīja Rūdolfi Ormanis.

Čikāgā ap 1927. gadu darbojās Čikāgas latviešu sieviešu kluba koķis. Čikāgas latviešu baptistu draudzes koķi un orķestri ap 1936. gadu diriģēja A. Krūmiņš. Jau 1910. gadā tur dibināts latviešu ev. lut. Ciānas draudzes koķis. Diriģents un ērgelnieks bija Jānis Zemzars. Pēc viņa nāves 1943. gadā koķis pārtrauc darbību un atjauno to 1953. gadā Eduarda Strautmaņa vadībā.

Filadelfijā ap 1924. gadu darbojās latviešu izglītības biedrības Prometeja koķis. Kādus gadus vēlāk ir ziņas par Filadelfijas mūzikas klubu un vīru koķi, kas darbojas pie ev. lut. draudzes. Klubu vada Dr. J. Eimanis, bet nav skaidrs, vai viņš vadīja arī vīru koķi. Ap 1930. gadu Filadelfijas latviešu baptistu draudzes jaunatnes biedrības koķi vada V. Konzuls. Literātūrā minēts arī diriģents Virbalis, bet nav zināms viņa priekšvārds, nedz arī, kad un ko viņš diriģējis.

Klīvlendā ap gadsimteņu miju darbojās „dziedāšanas koķis Līga” Ādolfa Akermana vadībā. Ap 1904. gadu darbojās Klīvlendas latviešu izglītības un dziedāšanas biedrība.

Ņudžersijā 1908. gadā darbojās piektā gada emigrantu dibinātais koķis Ņuarkā.

Ņujorkā darbojās lielāks skaits koŗu. Jau 1913. gadā literātūrā ir pieminēts Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes koris, bet tagadējā koŗa vēsturi skaita no 1933. vai 1935. gada. Viens no šī koŗa agrākajiem diriģentiem bija Teo Dālbērgs. 1938. gadā kori diriģē Osvalds Blumbergs. Viņa vārds minēts arī 1943. gada koŗa svētku afišā.

Ap 1914. gadu literātūrā minēts vēl Ņujorkas latviešu baptistu draudzes koris, ko vada brāļi — Rūdolfs un Osvalds Blumbergs, vēlāk Roberts Sils-Silnieks, pēc tam Arturs Aldiņš un Teodors Otmanis, laikiem arī mācītājs Kārlis Purgailis. Ap 1914. gadu Ņujorkā darbojies arī Cīņas biedrības koris (ap 1916. gadu to diriģē kāds Heifelds), kā arī Ņujorkas latviešu dziedāšanas biedrības koris. No 1926. gada Ņujorkā darbojas latviešu koris, ko līdz apmēram 1930. gadam vada diriģents un komponists Jānis Vītolis. Viņam koŗa darbā palīdz arī komponists un ērģelvirtuōzs Alfrēds Kalniņš pēc savas ierašanās ASV. Trīsdesmitajos gados pastāv Ņujorkas latviešu palīdzības biedrības koris, ko diriģē L. Niedre.

Austrālija

Sākot ar 1928. gadu, latviešu mūzika skanēja arī Austrālijā, kad tur ieradās Kārlis Nīcis, Zelma Bergkinde (Gotharde), Vilis Ilsters, Arvīds Norītis un Ēvalds Berzinskis. Sidnejā nodibinājās arī jauktais koris ar lielu dziedātāju skaitu, ko vadīja koncertdziedone Emīlija Cielava (Jureviča). Interesei zūdēt, koris tomēr 1929. gadā izbeidza darbību.

Brazīlija

Kopš gadsimteņa sākuma Brazīlijā sāka iecerēt latviešu baptisti, nodibinot vairākas kolonijas. Izvirzot pirmajā vietā reliģiskās dzīves kopšanu ar ļoti svarīgo koŗa dziedāšanu, jau ļoti drīz pēc iecelšanas radās draudžu koŗi. Tā Vārpas lūgšanas nama atklāšanā 1931. gadā ieradās desmit baptistu draudžu koŗi no citām kolonijām. Pēc Osvalda Roņa datiem, 1953. gadā Brazīlijā darbojās septiņi latviešu baptistu koŗi ar 213 koristiem un seši orķestri ar 134 mūzikājiem. Sekojošās fragmentārās ziņas uzskatāmas tikai kā piemēri. Tā kā daļa Brazīlijas latviešu baptistu koŗu pastāv vēl arī tagad, īstenībā šīs posms būtu jāievieto pie pastāvošiem koŗiem. Tomēr jānožēlo, ka pēc avīzēs publicētajiem aicinājumiem koŗiem sniegt ziņas nesapņēmām par Brazīliju nekādas atbildes.

Novaodesas (Nova Odessa) latviešu baptistu draudzes koris dibināts ap 1907. gadu. To vadīja Ernests Arājums, Vilis Liekniņš, Hermanis un Valdemārs Janaitis. 1927. gadā kori vadīja Kārlis Burse, turpat vīru kori — Andrejs Jansons (diriģenta amatā 40 gadus) un sieviešu kori Roberts Vāveris. Ap 1930. gadu Ižujas (Iju) latviešu baptistu draudzes kori vada Andrejs Garoza. Sanpaulo (Sāo Paulo) pilsētas latviešu baptistu draudzes jaukto kori, sieviešu kori un dubultkvartetu no 1932. gada vadīja Kārlis Purgailis (Grūbers). Vārpas Stirnas latviešu kori, ragu un stīgu orķestri vadīja Arturs Garancis (vadījis kori jau 50 gadu). Vārpas Pikadonas latviešu baptistu draudzes koŗa diriģents ap 1938. gadu bija Harijs Ruks. Blakus Vārpai Letonijas kori noorganizēja Kārlis Rēķis.

Osvalds Ronis savā 634 lappušu biezajā grāmatā: UMA EPOPÉIA DE FÉ: História dos Batistas Letos no Brasil (Rio de Janeiro 1974) sniedz sarakstu par 108 latviešu baptistu diriģentiem Brazīlijā (sk. 504. lpp.). Ja uzskatām, ka latviešu korus diriģējuši tikai tie diriģenti, par kuriem tas grāmatā speciāli minēts,* tad latviešu baptistu korus ir diriģējusi 41 persona 12 dažādās vietās. Šīs vietas bija: Riograndas valstī (Rio Grande do Sul) — Ižuja; Santakatarinas (Santa Catarina) valstī — Altogvarani (Alto Guarani), Brīdertāle (Brüderthal), Linjatelegrafika (Linha Telegráfica), Rionovo (Rio Novo) un Žakvasu (Jacu-Açu); Sanpaulo valstī — Dōrado (Dourado), Letonija (Letônia), Novaodesa, Sanžosē (São José), Vārpa un Sanpaulo pilsēta. Lielākais dziedātāju skaits (200) bijis Kārļa Purgaiļa (Grübera) diriģētajā apvienotajā Vārpa un Novaodesas korī 1937. gadā. Diriģentu sarakstu sk. 243. lappusē.

Kanādā

Par Kanādas agrākajiem korjiem dažus fragmentārus datus ir sniedzis Arvīds Purvs, atsaucoties uz O. Akmentiņa datiem (LATVIJU MŪZIKA III, 280. un sek. lpp.). Šie dati vēl precizējami. Vinipegā ap 1912. gadu darbojies latviešu koris Jāņa Šmita, vēlākā Angļu institūta direktora Rīgā, vadībā. Pēc konflikta par to, vai korim mācīties revolūcionāras dziesmas, koŗa vadību pārņēmis kāds Švarcs. Vēl ir ziņas, ka latviešu koris darbojies Albertas provincē Ailēkā (Isle Lake). Kamēr daži tagadējie ASV latviešu kori turpina agrāk dibināto koŗu darbu, tagadējiem Kanādas latviešu koŗiem šādas kontinuitātes nav.

Vācijas bēgļu nometņu kori

(Nometņu karti un sarakstu sk.: Edgars Dunsdorfs, LATVIJAS VĒSTURES ATLANTS ([Melburnā] 1976), 188—190. lpp.)

Sekojošā pārskatā mēģināts noskaidrot, kādi kori darbojās Vācijā, sākot ar 1945. gadu, kad latvieši dzīvoja bēgļu nometnēs. Šī pārskata avoti ir dziesmu svētku vadopi, Vācijā izdotās avīzes un nometņu biļeteni, par cik tos ir izdevies savākt Melburnas latviešu biedrības bibliotēkā. Dažkārt ir gan ziņas, ka nometnē pastāvējis koris, bet nav minēts, kas ir bijis koŗa diriģents. Šie kori pārskatā nav uzņemti. Minimālās ziņas tad nu ir — nometnes nosaukums un diriģenta vārds. Koŗa nosaukums varētu būt arī citāds nekā nometnes nosaukums. Diriģentiem bieži vien minēts tikai priekšvārda iniciālis, un nebija iespējams noskaidrot viņu priekšvārdu, nemaz nerunājot par dzimšanas datumu. Par dažiem koŗiem avotā minēts arī dziedātāju skaits, kas, saprotams, nebija pastāvīgs lielums.

* Sk., piemēram, 510. lpp.: „Valdemar Janaitis — regente dos coros da Igreja Batista de Nova Odessa e da Igreja Batista Leta de São Paulo, Capital...”. Šeit ir uzskatīts, ka Janaitis ir diriģējis latviešu kori Sanpaulō, bet Novaodesā cittautesu kori. Liekas tomēr ticami, ka vismaz vecākās paaudzes diriģenti būs visi vadījuši arī kādu latviešu kori.

Ir zīmīga parādība, ka ziņojumos par šīm bēgļu nometnēm pirmajā vietā minēts, kāds ir nometnē uzturs un cik kaloriju to iemītnieki saņem. Otrajā vietā minētas nometnes skolas un pēc tam trešajā vietā kori. Ar kādām grūtībām šiem korim bija jācīnās, liecina straipsnis Filzekas (Vilseck) nometnes laikrakstā TĀLE 6 (1945). V. Aldiņš raksta: „Ja mūsu nometnē skan krāšņas latviešu kora dziesmas, tad par to jāpateicas dziedātāju iniciatīvai kora noorganizēšanā. Daudzajos mēģinājumos korim bija jāstrādā ārkārtīgi grūtos apstākļos, jo trūka klavieru un piemērotu telpu. Gatavojoties uz mūsu valsts proklamēšanas svinībām, kora mēģinājumi notika I ēkas neapkurināmos, aukstajos bēniņos. Jāapbrīno dziedātāju izturība. Instrumenta trūkumu aizpildīja P. Ikaunieka kungs ar savu akordeonu. Liels paldies viņam! Arī svētku telpas ar plūvurainajiem, zemajiem griestiem nebija korim labvēlīgas.

Dziedātāji cer, ka visi šie trūkumi ar laiku tiks novērsti un mūsu dziesmas skanēs pāri trimdas grūtībām.”

Nometņu kori Vācijā un Austrijā

Alterfrādes latviešu lauksaimniecības skolas vīru koris; diriģents Jānis Vilciņš (1946—1948).

Altneihauzenas-Filzekas latviešu koris, dibināts 1945; diriģents Valdis Aldiņš; 50 dziedātāju.

Ambergas latviešu koris; diriģents prof. Ādolfs Ābele (1945), Valdis Aldiņš (1945); 35 dziedātāji.

Ansbachas latviešu koris; diriģente Velta Freivalde; 35 dziedātāji.

Augsburgas-Hochfeldes koris, dibināts 1945; diriģents Alberts Linde, Jānis Grebežs; 52 dziedātāji.

Augustdoras sieviešu dubultkvartets; vadītājs Valdemārs Melķis.

Bābenhauzenas koris; diriģente Tikla Ilstere, Juris Dzeguze; 40 dziedātāju.

Baireitas latviešu koris; diriģents Jānis Ūdris (1945); 52 dziedātāji.

Bernsenas nometnes koris; diriģents Daumants Vītols (1946).

Blombergas koris; diriģents Valdemārs Ozoliņš (1946).

Dannenbergas Oksfordas nometnes koris (pie Elbes); diriģents Haralds Berino (1945).

Darmštates koris; diriģents Juris Dzeguze (1947); 48 dziedātāji.

Dīburgas latviešu koris; diriģents Juris Dzeguze (1946); 46 dziedātāji.

Eichstetes koris, dibināts 1945; diriģents Jānis Puisēns; 51 dziedātājs.

Eitīnas nometnes Imkas un Ivkas (YMCA/YWCA) koris; diriģents Arnolds Šturms.

Eitīnas nometnes jauktais koris; diriģents Vladislavs Vištelis.

Eslingenas kamerkoris; diriģents Arvīds Berķis.

Eslingenas koris, dib. 1945; diriģents Haralds Lindemanis (1946), Edgars Dambis (1946), Jānis Austrums (1947); 105 koristi (1946), 76 koristi (1947).

Prezidiju konventa vīru koris (Eslingenā), dibināts Rīgā 1925 (diriģents Teodors Kalniņš), atjaunots Vācijā 1946; diriģents Arnolds Kalnājs, Andris Bērziņš; 24 dziedātāji.

Filzekas nometnes koris — sk.: Altneihauzenas-Filzekas. . .

Firtas nometnes jauktais koris (pie Nirnbergas) — turpina darbu Mercfeldes nometnē ar Dziesmu vairoga vārdu; diriģents Arnolds Kalnājs (no 1945); ap 60 dziedātāju.

Fišbachas latviešu koris, dibināts 1945; diriģents Ferdinands Valdmanis; 65 dziedātāji.

Flensburgas Antverpas nometnes koris; diriģents Ed. Vītoliņš, Imants Sakss.

Flensburgas nometnes koris; diriģents Emīls Mauriņš (1945).

Fuldas nometnes koris; diriģents Leonards Bērziņš (1945).

Gēsthachtas Saules nometnes koris Daugava; diriģents Eduards Ramats (no 1945).

Gēsthachtas Saules nometnes otrais koris; diriģents A. Upesleja (1945).

Giftenes nometnes jauktais koris; diriģents Valdemārs Ozoliņš, Edgars Kalums (1945); 60 dziedātāju.

Glāzenbachas dubultkvartets Austrijā (1945); vadītājs Ēriks Undiks, V. Raikovskis.

Glāzenbachas nometnes koris (Austrijā); diriģents A. Vasariņš (1948).

Grēvenes nometnes jauktais koris; diriģents Ernests Kupcis (1947).

Grōshābersdorfas nometnes koris; diriģents Eduards Grīnvalds; 65 koristi (1946).

Halles nometnes koris (Vestfālenē); diriģente Marta Roze (1945), Ernests Kupcis (1946).

Hānavas latviešu koris; diriģente Meta Muižarāja (Vīgnere) 1946; 76 dziedātāji.

Hauštetas latviešu koris; diriģents Hansis Lespa; 30 dziedātāji (1945).

Hauštetas nometnes simfoniskais orķestris; diriģents Eduards Eiche (1945); 30 mūziķi.

Hersbrukas koris, dibināts 1945; diriģents prof. Ādofs Ābele; 52 dziedātāji.

Hersbrukas un Fišbachas latviešu vidusskolas koris; diriģents Voldemārs Rullis.

Hūzumas nometnes koris; diriģents Alberts Jērums (1945).

Icehoes nometnes koris; diriģents Vladislavs Vištelis.

Ingolštates koris; diriģents E. (Pēteris) Eicēns (1945), Viktors Baštiks (1947); 46 dziedātāji.

Kaseles-Bētenhauzenas latviešu koris; diriģents Vilis Eizāns (1946); 48 koristi.

Kaseles nometnes koris; diriģents Jānis Norvilis (1945, 1946).

Kempenes jauktais koris; diriģents Ralfs Alunāns (1945).

Kempenes vīru koris; diriģents Ralfs Alunāns (1945).

Kēnigšteinas latviešu koris; diriģents Voldemārs Zivtiņš (1946); 32 dziedātāji.

Kleinkecas Ausmas nometnes jauktais koris; diriģents Leonīds Linauts (1945).

Kleinkecas Ausmas nometnes vīru koris; diriģents Augusts Dzenis (1945).

Kīles nometnes koris; diriģents Jānis Krūmiņš.

Lērtes Čerčila nometnes koris; diriģents Āboliņš (1947).

Lībekas Artilērijas nometnes Imkas un Ivkas (YMCA/YWCA) koris; diriģents Ernests Elvigs.

Lībekas latviešu ģimnazijas un nometnes apvienotais koris; diriģents Roberts Zuika, Ernests Māršaus.

- Ludvigsfeldes nometnes koris (pie Ulmas); diriģents Augusts Dzenis.
- Marktredvicas nometnes jauktais koris; diriģents Rūdolfs Mellups (1945).
- Memmingenas latviešu koris, dibināts 1945; diriģente Velta Grāvīte (Delle) 1945—1946, Jānis Pālēns (1948), Aleksandrs Graps (Grāfs).
- Memmingenas vīru koris; diriģents Jānis Pālēns; 23 dziedātāji.
- Mērbekas jauktais koris; diriģents Kārlis Lietiņš (1945, 1946).
- Mercfeldes Valkas nometnes latviešu koris Dziesmu vairogs (skaitot arī Fīrtas posmu, 1945—1949, kad koris pārcēlās uz ASV); diriģents Arnolds Kalnājs; 76 dziedātāji.
- Mīldorfas nometnes koris; diriģents A. Tikiņš (1947); 22 dziedātāji.
- Minchenes nometnes jauktais koris; diriģents Valentīns Bērzkalns (1945), Jānis Kalnietis (1945); 51 dziedātājs.
- Miterteichas nometnes koris; diriģents Jānis Ciemiņš (1945).
- Neištates nometnes koris (Holšteinā); diriģents Helmers Pavasars (1946).
- Ofenbachas latviešu koris; diriģents Arturs Siltāns (1946); 30 dziedātāji.
- Pinebergas latviešu ģimnazijas koris (1949); diriģents Helmers Pavasars.
- Rāvensburgas latviešu koris; 45 dziedātāji.
- Rebdorfas koris un dubultkvartets; diriģents Jānis Puisēns, Velta Loze (1945); kopā 32 dziedātāji.
- Rēgensburgas koris; diriģents Valdis Aldiņš; 49 dziedātāji.
- Reichenbergas latviešu koris Sudetijā; diriģents Arvīds Berķis (1944).
- Rendsburgas nometnes koris; diriģents Kārlis Freimanis; 53 dziedātāji (1945).
- Rīdas koris (Austrijā); diriģents O. Liepa (1947).
- Rotenburgas latviešu koris Dzimtenes atbalss; diriģents Valfrīds Lapše (no 1946); 32 dziedātāji.
- Rotveilas koris; diriģents Jānis Dūmiņš (1947); 36 dziedātāji.
- Rotveilas vīru koris Dziedonis; diriģents Jānis Dūmiņš; 35 dziedātāji.
- Šlēzvigas vīru koris; diriģents Viktors Rundāns (1946).
- Špakenbergas nometnes dubultkvartets; vadītājs Arvīds Kants.
- Štreitbergas latviešu koris; diriģente Elza Viķele; 18 dziedātāji.
- Šverinas latviešu koris; diriģents Ernests Māršaus.
- Tutlingenas vīru koris; 25 dziedātāji.
- Dubultkvartets Tēviņa (Vācijā); vadītājs Jānis Ansbergs; 9 dziedātāji.
- Veilburgas latviešu koris; diriģente Tikla Ilstere (1946); 26 dziedātāji.
- Vesterburas kaņģuģstekļu nometnes dubultkvartets Daugava; vadītājs Jānis Barušs (1946).
- Vilzekas nometnes koris — sk.: Filzekas...
- Vircburgas centrālās nometnes koris; diriģents Pēteris Banders; 58 dziedātāji.
- Vircburgas centrālās nometnes vīru koris Auseklis; diriģents Ādolfs Lācis (1945, 1946); 100 dziedātāji (1946).
- Vircburgas latviešu ģimnazijas koris; diriģents Ernests Āboliņš (1947); 46 dziedātāji.
- Vircburgas rietumu nometnes koris; diriģents Žanis Smiltnieks (1947); 32 koristi.

Vircburgas ziemeļu nometnes koris; diriģents Žanis Smiltnieks (1947); 45 dziedātāji.

Vīsbādenes latviešu koris; diriģents Pauls Kunstmanis (1946); 49 dziedātāji.

Volterdingenas nometnes koris; diriģents Kaspars Svenne.

Vurcachas nometnes koris; diriģente Emma Zemīte; 15 dziedātāji.

Kaņavīru koris Dziedonis — dibināts Latvijā 1944; darbojies Zedelgemas kaņavīru gūstekņu nometnē Beļģijā 1946; diriģents Roberts Balodis.

Zēstes (Soest) koris; diriģents Arvīds Grants.

Zuikas vīru koris

Ir simboliski, ka ar šo kori varam noslēgt alfabēta kārtībā sastādīto mūsu trimdas sākuma gadu košu sarakstu. Simboliski tādēļ, ka šis koris dzīvo vēl joprojām, tāpat kā Dziesmu vairog.

Zuikas vīru koris dibināts Dundagā, Latvijā 1944. g. 9. septembrī Rīgas pulka leitnanta Roberta Zuikas vadībā. Pēc mēneša koris ir Polijas koridora mežos — Pozemsdorfā, Tornas tuvumā. 1945. g. 20. janvārī latviešu kaņavīri atstāj Pozemsdorfu, bet 2. maijā Šverinā 15. bataljona sastāvā kapitulē. Nākošie etapi ir Hāgenavas gūstekņu nometne, tad Putlosa pie Oldenburgas. No turienes koris „privātizējas” uz Lībeku. Pēc 173 koncertiem 1947. gada novembrī vairums koristu izceļo uz Angliju, bet diriģents Zuika spiesti palikt Vācijā. Koša diriģenta pienākumus uzņemas Viktors Baštiks, un gada beigās koris atjauno darbību Kōrbī, Anglijā. Pēc grūta darba seko triumfs angļu un velsiešu dziesmu sacensībās. Koša dibinātājs Zuika pārņem koša vadību 1950. g. 1. maijā, bet 1961. gadā izceļo tālāk uz ASV. Ar 21. jūniju koša vadību pārņem Vilis Lācis, kas kori vada līdz 1968. gadam. Tad koša diriģenta darbu uzņemas tagadējais diriģents Aleksandrs Rūtenbergs. Tā Latvijā dibinātais kaņavīru koris pastāv vēl joprojām kā piemērs latviešu dziesmotajam sīkstumam un kareiviskajam cīņas sparam.

Beigās jāpiemin vēl viens šī laikmeta koris, kas gan nebija tikai latviešu koris.

Baltijas universitātes koris

Laikā no 1946. līdz 1949. gadam Baltijas universitātē Hamburgā un Pinebergā darbojās jauktais koris. Tā diriģents bija Baltijas universitātes mūzikas direktors, ārkārtas profesors Helmers Pavasars. Bez nodarbībām kori Baltijas universitātē vēl varēja studēt mūziku — dziedāšanu mūzikas nodaļā mācīja operdziedone Natalija Šulca (Ūlande) un operdziedonis Vlads Ivanausks (Vladas Ivanauskas), klavier spēli — Daina Pavasara un ārkārtas profesors A. Krullis, teoriju — ārk. prof. Krullis un Pavasars. Ivanausks bija lietuvietis, bet Krullis — igauņis. Universitāte mēģināja organizēt arī orķestri.

Pēc universitātes pārceļšanās no Hamburgas uz Pinebergu 1947. gada sākumā kori pieteicās 46 dziedātāji (3 igauņi, 42 latvieši un viens lietuvietis), klavieru stundās 20 (4 igauņi, 14 latvieši, 2 lietuvieši), dziedāšanas stundās 9 (3 igauņi, 4 latvieši, 2 lietuvieši), teorijas stundās 22 (4 igauņi, 17 latvieši, viens

lietuvietis), orķestrī 11 (4 igauņi, 7 latvieši). Kopējā Baltijas universitātes studentu skaitā 1947. gadā bija 121 igauņis, 614 latvieši un 292 lietuvieši. Tātad kori bija pieteikušies 2,4 % igauņu, 6,8 % latviešu un 0,3 % lietuviešu. Šķiet, ka lietuviešu mazās atsaučības daļējs cēlonis būs bijis tas, ka mūzikas nodaļā bija tikai viens lietuviešu mācībspēks. Igaunī šai ziņā bija mazāk jūtīgi. Sava starptautiskā rakstura dēļ koris mācījās tikai dziesmas angļu valodā un visu triju Baltijas valstu himnas.

TAGADĒJIE LATVIEŠU KOŘI BRĪVAJĀ PASAULĒ

Rakstu krājumā LATVJU MŪZIKA 2 (1969) ir ievietots Arvīda Berķa raksts „Latviešu kori ASV Rietumu piekrastē”. Viņam bija bijis nodoms savākt ziņas par koriem ASV rietumos kopš 1950. gada. Par savām pūlēm Berķis raksta: „Te jāpiebilst, ka ziņu ir pamaz, jo trūcis dokumentācija. Divdesmit gados daudz kas atmiņās izbālējies, mainītas dzīves vietas, daudzi pirmie kori dalībnieki nav vairs apzināmi vai grūti sasniedzami. Bija jāstopas arī ar nevēribu un neatsaucību pieprasīto ziņu un informācijas sniegšanā.” Kaut ARCHĪVS lūdza ziņas tikai par trim pēdējiem gadiem, ne par divdesmit, arī tad bija savas grūtības ziņu ievākšanā. Tomēr jāizsaka pateicība visiem koriem, kas atsaučās uz avīzēs publicēto lūgumu vai arī uz speciāli individuāli rakstītajām redaktora atgādinājuma vēstulēm sniegt ziņas. Par dažiem koriem, kas neatsaucās, izdevās ziņas sameklēt pēc recenzijām avīzēs par šo kori koncertiem. Saprotams, ir arī kori, kas neatsaucās un par kuriem nebija arī ziņu avīzēs, bet kas tomēr darbojas. Šie kori nevar ņemt ļaunā, ja tie šai pārskatā nav pieminēti un tāpēc varbūt „zūd no ļaužu piemiņas”. Datu vākšanā palīdzēja Augusts Ābols un Ziedone Caune.

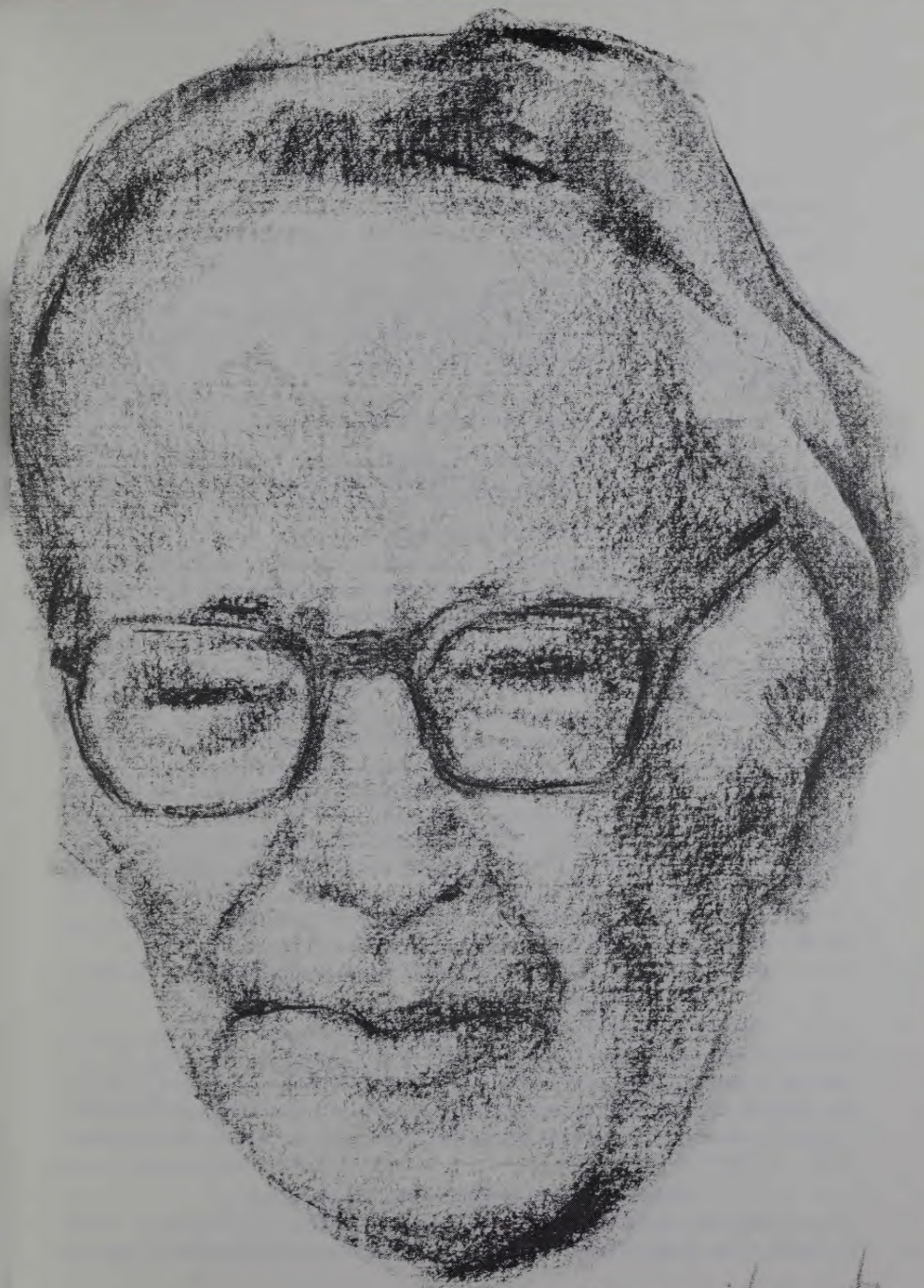
No koriem lūgtās ziņas bija šādas: 1) Nosaukums, adrese, 2) dibināšanas gads, 3) diriģents: dzimšanas datums, vieta, mūzikālā izglītība, adrese, 4) valdes priekšsēdis, 5) pianists, 6) dziedātāju skaits atsevišķās balsīs, 7) kad pēdējos trijos gados rīkoti koncerti (ja iespējams, lūdzu atsūtīt koncertu programmas), 8) repertuārs (komponista vārds, dziesmas nosaukums), 9) cik liels kora vai ansambļa budžets (pēdējos 3 gados), 10) vai pastāv nošu krātuve (ar cik dziesmām), 11) recenzijas — kad un kur ievietotas pēdējos 3 gados.

Ziņas bija jāiesūta jau 1976. gadā, tāpēc jāņem vērā starplaikā iespējamās maipas. Daži kori datus iesūtīja vēlāk, daži nemaz, un par tiem mēģināts datus savākt pēc dažādām publikācijām.

Saņemtās ziņas apstrādājot, izdalīti atsevišķi dati par diriģentiem (dzimšanas datums, vieta, mūzikālā izglītība, vadītie kori uc., kā arī adrese). Šīs ziņas publicētas raksta turpinājumā — diriģentu īsbiogrāfijās. Tāpat atsevišķi publicētas ziņas par kori kopējo repertuāru, apstrādājot tās statistiski par atsevišķām mītnes zemēm. Ziņas par recenzijām vairumam kori bija stipri vispārējas, tādēļ tās nav apstrādātas. Redzams, ka vairums kori neuzkrāj avīzēs un biļetenos ievietotās recenzijas par saviem koncertiem un nevēl tām sevišķu ievēribu.

ALBERTS JĒRUMS (Ludmillas Meilertes zīmējums) ➤

L. Meilert
25.5.74

Iespēju robežās sniegtas arī ziņas par koņiem, kas izbeiguši darbību. Ziņas par šiem koņiem tomēr ir trūcīgas, un uzdevums sarakstīt pilnīgu mūsu koņu vēsturi — kā par tiem, kas darbojas, tā par darbību pārtraukušajiem — paliek nākotnei.

Sekojošā pārskatā dati par koņiem grupēti, apzīmējot tos ar alfabēta pirmajiem burtiem šādi: a) dibināšanas gads; b) diriģenta vārds (biografiskos datus sk. atsevišķi); c) koņa valdes priekšsēža vārds; d) dziedātāju skaits (atsevišķās balsīs); e) pēdējos gados rīkoti koncerti; f) budžets; g) vai pastāv nošu krātuve.

Amerikas savienotajās valstīs

Dati par ASV rietumkrasta koņiem atrodami Arvīda Berķa rakstā „Latviešu koņi ASV Rietumu piekrastē”, LATVJU MŪZIKA 2 (1969), 184—188. lpp.

Latviešu koņu apvienība ASV

Latviešu koņu apvienību ASV nodibināja otro vispārējo dziesmu svētku laikā 1958. g. 4. jūlijā Ņujorkā. Dibināšanas sanāksmē piedalījās 32 koņu diriģenti un priekšnieki, pārstāvēt 22 koņus. Par apvienības priekšnieku ievēlēja Bruno Skulti, par goda priekšnieku Ādolfu Ābeli. Darba birojs atradās Ņujorkā, un to vadīja vicepriekšsēdis Arvīds Līdacis. 1963. g. 1. septembrī koņu delegātu sanāksmē par apvienības priekšsēdi ievēlēja Arnoldu Kalnāju, bet 1973. g. 3. septembra sanāksmē par priekšsēdi ievēlēja Ernestu Brusubārdi. Ar apvienības 1964. g. 4. aprīļa lēmumu darba biroju pārcēla uz Klīvlendu, Ohaiō. Darba biroja vadītājs ir apvienības valdes priekšsēža vietnieks Jēkabs Ūdris.

Koņu apvienībā par biedriem iestājušies koņi un ansambļi, kas darbojas ASV austrumu un vidienes apgabalos. Pašreizējais vienību skaits ir 27 ar 2000 dziedātājiem. Apvienība izdod koņu vajadzībām dziesmu krājumus, periodisku rakstu krājumu (žurnālu) LATVJU MŪZIKA, koordinē un piedalās vispārējo dziesmu svētku un dziesmu dienu rīkošanā un kārto visas pārējās lietas, kas veicina koņu dziedāšanas kultūru. 1977. gadā iekārtots koņu archīvs, ko pārzina Bukskauntijas un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes diriģente Ārija Šulca.

Apvienības adrese: 4538 W - 156th Street, Cleveland, OH 44135, USA.

Aiovas latviešu biedrības koris

Adrese: 1372 E - 12th St., Des Moines, IA 50316, USA a) 1966. g. 16. janv. b) Jānis Vaskis c) Arturs Ārstis; pianiste Irma Kviesīte d) 16 soprāni, 10 altī, 5 tenori, 8 basi e) Ik gadus koncerts biedrības namā; koris dzied arī 18. novembra sarīkojumā un piedalās divu luterāņu draudžu svinīgos dievkalpojumos divreiz gadā f) Atsevišķa budžeta nav, jo koris darbojas pie Aiovas latviešu biedrības g) Speciālas nošu krātuves nav.

Aiovas latviešu biedrības vīru dubultkvartets

Adrese: 1372 E - 12th St., Des Moines, IA 50316, USA a) 1954. g. maijā b) Guntis Aulis (1960), Jānis Vaskis c) Administrators Pauls Briedis d) Divi

pirmie, divi otrie tenori, divi baritoni, trīs basi e) 1974 koncerts Linkolnā, 1975 koncerts Omahā, ik gadus piedalīšanās koncerta programmā 18. novembrī un Daugavas vanagu gadasvētkos. Pastāvēšanas laikā sagatavotas un dziedātas 109 dziesmas g) Nošu krājumus glabā katrs dalībnieks.

Bostonas jauktais koris Līga

Adrese: c/o J. Austrums, 37 Forest Hills St., Jamaica Plain, MA 02130, USA a) 1955. g. 9. janvārī b) Jānis Austrums; palīgi: Oskars Ozols, Izolde Lamonta c) pirmais priekšnieks Teodors Dreimanis, tagad Fricis Hervarts; pianists Jānis Ansbergs d) 52 (18 soprāni, 14 alti, 10 tenori, 10 basi) e) 1974 garīgs koncerts un gadskārtējais koncerts, 1975 — 20 gadu darba atceres koncerts un E. Dārziņa 100 g. dzimšanas piemiņas vakars, 1977 gadskārtējais koncerts un dirigenta jubileja uc. f) Rīcības kapitāls ap \$ 1200 g) Ir nošu krātuve ar 195 dziesmām un dziesmu svētku dziesmu krājumiem.

Bostonas jaunatnes koris

Arī: Bostonas vokālais ansamblis b) Pēteris Aldiņš c) Jānis Ansbergs, jun. d) 22 dziedātāji (1976) e) Piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos 1975 un 6. Kanādas latviešu dziesmu svētkos.

Bostonas latviešu baptistu draudzes koris

Adrese: c/o Rev. E. Spīgulis, 77 Stratford St., W. Roxbury, MA 02132, USA b) Ernests Zupiņš (1977).

Bostonas vīru koris

a) 1975 b) Jānis Ansbergs c) Juris Veidiņš e) Koris piedalījies E. Dārziņa 100 gadu dzimšanas dienas atceres koncertā 1975.

Bostonas vokālais un instrumentālais ansamblis Putna piens

a) 1972 b) Pēteris Aldiņš d) 5 dalībnieki e) Ansamblis koncertējis Torontō 1978.

Kolibri ansamblis Bostonā (paplašināts Putna piena ansamblis)

b) Pēteris Aldiņš d) 10 dalībnieki — dziedoņi un mūzicētāji e) Ansamblis piedalījies sarīkojumos 1977, arī 2. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Ročesterā; koncertējis 1978.

Vīru dubultkvartets Tēviņa Bostonā

Adrese: c/o J. Ansbergs, 23 Caldwell St. N, Weymouth, MA 02191, USA a) 1936 Rīgā b) Jānis Ansbergs c) Administrātors Richards Skujiņš d) 3 pirmie, 2 otrie tenori, 2 baritoni, 3 basi e) Patstāvīgs koncerts 1976 un vēlāk; pavisam koncertēts 472 reizes, dziedātas 298 latviešu un 86 cittautiešu dziesmas; iedziedātas 4 skaņuplates (1958, 1961, 1964).

Bukskauntijas latviešu baptistu draudzes koris

Adrese: RD 3, Quakertown, PA 18951, USA a) 1913 b) Ernests Ķeris (no 1949) c) Koņa pianistes: Fanija Stūrmane un Marta Čukura d) 10 soprāni,

9 alti, 4 tenori, 8 basi (1976) e) „Dziesmu vakari” vismaz reizi gadā. Katru svētdienas rītu koris piedalās dievkalpojumā ar 3 dziesmām. Repertuārā ap 250 dziesmu f) Korā apgrozījumi gadā \$ 300.

Bukskauntijas un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes koris

a) 1952. g. aprīlī b) Ārija Šulca c) Arvīds Kundrāts d) 26 (8 soprāni, 8 alti, 4 tenori, 6 basi) e) Ik gadus garīgais koncerts; koris piedalās dievkalpojumos, aktos, dziesmu dienās, ASV un Kanādas dziesmu svētkos; dziedātas 142 dziesmas, no tām 70 garīgās dziesmas; saņemts ALA kultūras fonda atzinības raksts f) Korā kasē \$ 700.

Čikāgas Daugavas vanadžu dubultkvartets

Adrese: 2130 N. Merrimac Ave, Chicago, IL 60639, USA a) 1962 b) Teodors Ozoliņš c) Dibinātāja un priekšniece Adele Āruma d) 8 (divas katrā balsī) e) dziedāts sarīkojumos 1973 (18 dziesmas), 1974 (12 dziesmas); 1975 patstāvīgs koncerts (16 dziesmas) un dalība divos sarīkojumos (10 dziesmas). Apbalvojumi — DV ASV godaraksts (1966), ASV 4. vispārējo latviešu dziesmu svētku komitejas godalga (1968), DV CV atzinības raksts (1972), ASV 5. vispārējo latviešu dziesmu svētku komitejas atzinības raksts (1973).

Čikāgas latviešu baptistu draudzes koris

Adrese: 820 Ontario St., Oak Park, IL 60302, USA b) Rūdolfs Kalnmals d) 18 dziedātāji e) Piedalījies 6. Kanādas latviešu dziesmu svētkos 1976. Ieskaņota skanuplate (1968).

Čikāgas latviešu ev. lut. Ciānas draudzes koris

Adrese: 820 Ontario St., Oak Park, IL 60302, USA a) 1910 (darbojies ar pārtraukumiem) b) Eduards Strautmanis no 1953, vēlāk Rūdolfs Kalnmals c) Aleksandrs Ešmits d) 1977: 44 (18 soprāni, 14 alti, 5 tenori, 7 basi) e) Piedalījies ASV un Kanādas latviešu dziesmu svētkos, arī 1976.

Čikāgas latviešu jaunatnes koris Dziesmu rota

a) 1977 (?) b) Armands Birkens d) 24 dziedātāji (13 jauniešus, 11 jaunieši) e) Dziedājis Čikāgas Jāņa draudzes dievkalpojumā 1977.

Čikāgas piecīši (mūzikāls ansamblis)

b) Alberts Legzdīņš d) Dziedoņi un mūzicētāji e) Ansamblis koncertējis arī 1977.

Čikāgas vīru ansamblis

b) Jānis Gaiķis c) Matīss Švānfelds (1972) e) Ansamblis koncertējis 1975. g. 18. oktobrī.

Kokļu ansamblis Kaiva Čikāgā

b) Vladislavs Vištēlis d) 16 koklētāji e) Ansamblis darbojies 1977.

Vīru koris Daugavieši Čikāgā

Adrese: 3713 N. Kedvale Ave, Chicago, IL 60641, USA a) Dibināts 1952 kā vīru dubultkvartets b) Egils Elguts, Jānis Gaikis; 1962: Ernests Kupcis (līdz 1977) c) Kārlis Vanags d) 1973: 29 dziedātāji (10 pirmie, 6 otrie tenori, 4 bari-toni, 9 basi e) Patstāvīgs koncerts 1976 (17 dziesmas). Iedziedāta skaņuplate (1962).

Demoinas Daugavas vanadžu ansamblis Gaujmalietes

Adrese: 13 SE Gray St., Des Moines, IA 50315, USA a) 1962 b) Zelma Brande c) Velta Žubura e) Ansamblis piedalījies ASV dziesmu svētkos 1973.

Denveras jauniešu dziesmu un mūzikas ansamblis Liesma

a) 1976 b) Vītauts Jaunarājs d) Pieci jaunieši e) Ansamblis koncer-tējis ASV.

Detroitas latviešu koris

Adrese: 30420 Springview, Farmington Hills, MI 48018, USA b) Pēteris Banders 1952—1962, Roberts Zuika līdz 1971, Aina Brože no 1972 c) Mirdza Ūdenāne d) 17 dziedātāji (5 soprāni, 5 alti, 2 tenori, 5 basi) e) Koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1953, 1955, 1968, 1973, Kanādā 1957, 1965 un 1976; divreiz gadā dzied baznīcā.

Filadelfijas baptistu draudzes koris

Adrese: 660 Park Lane, Philadelphia, PA 19144, USA a) 1896 (darbojies nepārtraukti) b) Viktors Baštiks c) Dr. Jānis Plostnieks d) 33 dziedātāji (13 soprāni, 8 alti, 4 tenori, 8 basi) e) 1974—1976 koncertēts Ņujorkā (koncertap-vienības sarīkojumā) un dziedāts 6 patstāvīgos garīgos koncertos Filadelfijā un kopkorī Kanādas dziesmu svētkos 1976. Repertuārā latviešu un cittautu garīgās dziesmas un nacionāla satura latviešu dziesmas. Recenzija LAIKĀ par koncertu Ņujorkā h) Nošu krājumā 130 atsevišķu dziesmu, kā arī daudz dziesmu krājumu.

Filadelfijas latviešu ev. lut. sv. Jāņa draudzes koris

Adrese: 47th St. & Cedar Ave, Philadelphia, PA 19143, USA a) 1949. g. 18. novembrī b) Monvids Rimbenieks (1950), vēlāk Jānis Ūdris, Aelita Reisa (1973), Imants Mežaraups (1976) c) Kārlis Dumpis (1960), Mārtiņš Silenieks d) 20 dziedātāji (1976).

Filadelfijas latviešu jaunatnes pulciņa koris

b) Imants Mežaraups d) 1975: 15 dziedātāji (3 soprāni, 5 alti, 7 basi) e) Koris piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Montreālā.

Filadelfijas latviešu vīru dubultkvartets

a) 1951 b) Jānis Ūdris 1951—1963, pēc tam Edvīns Štelmanis un Arturs Ozols, no 1973 Ojārs Jurjāns d) 9 dziedātāji (1973) e) 1951—1963 bijuši vairāk nekā 100 patstāvīgi koncerti. Ansamblis piedalījies ASV 5. dziesmu svētkos 1973.

Filadelfijas meiteņu vokālais ansamblis Melodija

Adrese: 675 Cedar Dr., Blue Bell, PA 19422, USA a) 1974 b) Gunta Plostniece d) 8 dziedātājas (katrā balsī pa divi — pirmie un otrie soprāni,

pirmie un otrie alti) e) No 1974. g. marta līdz 1976. g. oktobrim koncertēts 16 sarīkojumos ASV un Kanādā, ieskaitot patstāvīgus koncertus. Darbība turpinājusies 1977 un 1978. Recenzijas līdz 1976 LAIKĀ un KRISTĪGĀ BALSĪ (J. Kalnietis, Ž. Zentiņš, A. Lagzdīņš, J. Ozoliņš, V. Baštiks).

Garžezera vidusskolas koris

Adrese: Three Rivers, Rt. 3, Box 363, MI 49093, USA b) Vizma Maksīņa.
d) Ap 30 dziedātāju (1976).

Grandrepidsas latviešu koris

Adrese: c/o Voldemārs Judovics, 1343 Allerton SE, Grand Rapids, MI 49506, USA a) 1966. g. 27. februārī b) Roberts Zuika c) Voldemārs Judovics, pianists Ēriks Zušmanis d) 77 dziedātāji (31 soprāns, 19 alti, 14 tenori, 13 basi) e) 1973—1976 bijuši 10 patstāvīgi koncerti, un dziedāts vēl 13 sarīkojumos, bez tam ASV un Kanādā dziesmu svētkos un Garžezera dziesmu dienās. Recenzijas bijušas LAIKĀ f) Ieņēmumus gūst ar koristu mēnešmaksām (50 centu mēnesī) un sarīkojumu atlikumiem g) Nošu krātuves nav, tās glabā koristi paši.

Indianapolisas draudzes koris

e) Pēc ziņām sarīkojuma programmā, koris piedalījies latviešu draudžu dienās Garžezērā 1975.

Indianapolisas latviešu ev. lut. pirmās draudzes koris

Adrese: 4108 N. De Quincy St., Indianapolis, IN 46226, USA e) Koris piedalījies latviešu draudžu dienās Garžezērā 1975.

Indiānas latviešu biedrības deju ansamblis Atmiņas

Adrese: c/o Elmārs Bērziņš, 224 W - 169th St., Westfield, IN 46074, USA a) 1975 d) Akordeonisti: Jānis Melbārdis un Elmārs Bērziņš, bundzinieks Pēteris Šaltāns e) Spēlē deju sarīkojumos.

Indiānas latviešu biedrības koris

Adrese: 5151 Central Ave, Indianapolis, IN 46205, USA a) 1950 b) Verneris Taube, Valdemārs Ozoliņš; kopš 1952 Valdemārs Melķis; palīgdirigente Aija Brugmane no 1970 c) Pirmais koris priekšnieks Aleksandrs Dakters, kopš 1964 Lidija Odeiko d) 41 dziedātājs (20 soprāni, 10 alti, 5 tenori un 6 basi) 1976 e) 1974—1976 bijuši pieci patstāvīgi koncerti (ar 8—19 dziesmām katrā) un dziedāts vēl 15 citos sarīkojumos. Recenzijas ir LAIKĀ 1975 f) Korņa ieņēmumi — gadskārtējā sarīkojuma atlikums \$ 250—300 g) Piemērotu telpu trūkuma dēļ nošu krātuves korim nav.

Jauktais koris Dziesmu vairogs Kalamazū

Adrese: 428 Stanwood St., Kalamazoo, MI 49007, USA a) 1945. g. jūnijā Grōshābersdorfā pie Nirnbergas, Vācijā b) Arnolds Kalnājs līdz 1975, pēc tam Velta Galēna un Jānis Avotiņš c) Priekšniece Austrā Austrīņa, pianiste Dace Galēna d) 68 dziedātāji (19 soprāni, 16 alti, 14 tenori, 19 basi) e) 1972—1975

koris koncertējis 13 reizes (atsevišķi vai kopā ar citiem), bez tam dziedājis vēl 16 dažādos gadījumos. Recenzijas bijušas LAIKĀ, LATVIJĀ AMERIKĀ un JAUNAJĀ GAITĀ (A. Purvs, I. Štrāla, E. Grīnvalds, E. Ramats, I. Sakss). 30 gadu laikā korim bijuši 159 koncerti, bez tam dziedāts vēl 233 citos sarīkojumos. Iestudētas 228 dziesmas (starp tām 144 oriģināldarbi) un sniegti 28 pirmatskaņojumi. Koris saņēmis 19 komponistu veltījumus. 1972—1975 koris izdevis 25 vokālos un instrumentālos skaņdarbus. Ieskaņotas 4 skaņuplates (1948, 1956, 1959, 1967). Sk. arī: Valentīns Bērzkalns, „Dziesmu vairogs 1945—1970”, LATVIJU MŪZIKA 5 (1972), 418—441. lpp. f) Koņa apgrozījumi: 1972 ieņemts \$ 1792 (izdots \$ 1557), 1973: \$ 925 (\$ 1185), 1974: \$ 1507 (\$ 989), 1975: \$ 250 (\$ 1430) f) Nošu krātuvē ir 1642 vienības ar 40.892 dziesmām.

Kalamazū Daugavas vanadžu ansamblis

Adrese: c/o J. Zuika, 1309 Ogden Ave, Kalamazoo, MI 49007, USA a) 1961 b) Jānis Zuika c) Elfrīda Ozola (1972) d) 19 dziedātājas (1976) e) Ansamblis piedalījies dziesmu svētkos ASV (1973) un Kanādā (1976).

Kalamazū vīru koris

Adrese: 428 Stanwood St., Kalamazoo, MI 49007, USA a) 1966. g. jūnijā b) Roberts Zuika c) Pēteris Austrīņš d) 21 dziedātājs (5 pirmie, 5 otrie tenori, 6 baritoni, 5 basi) e) 1973—1975 rīkoti 8 koncerti (ASV un Kanādā), bez tam dziedāts 10 citos sarīkojumos un dievkalpojumos, ieskaitot ASV dziesmu svētkus 1973 un Gaņezera 4. dziesmu dienas 1974. Koncerti recenzēti LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ (E. Ramats, T. Ķeniņš, I. Sakss, A. Purvs, V. Rundāns) f) Naudas apgrozījumi: 1973 ieņemts \$ 791 (izdots \$ 378), 1974: \$ 782 (\$ 482), 1975: \$ 800 (\$ 456) g) Korim iespēja izmantot Zuikas vīru koņa nošu krājumus; jaunas dziesmas pavairo pēc vajadzības. Pavairots, piemēram, J. Kalniņa darba „Dziesma par apskaidrotu dzīvi” pirmpublicējums uc.

Klīvlendas apvienotās latviešu ev. lut. draudzes koris

a) Pastāv vairāk nekā 10 gadu b) Sākumā Jānis Kalnietis, tad Valija Mellīņa, tagad Dr. Vilnis Ciemiņš; palīgdiriģente Ausma Pirktiņa c) Ērgelniece Līga Zemesarāja d) 33 dziedātāji (1975) e) Garīgais koncerts 1975; koris piedalījies 6. Kanādas dziesmu svētkos 1976, koncertējis 1976 un 1977.

Klīvlendas apvienotās latviešu ev. lut. draudzes skolas instrumentālais ansamblis

b) Vadītāja Zaiga Tērauda d) Astoni mūziķi e) Ansamblis piedalījies Gaņezera 5. dziesmu dienās 1977.

Klīvlendas latviešu ev. lut. Mārtiņa Lutera draudzes vokālais ansamblis

b) Vilma Aigara-Ūbelīte e) Ansamblis 1967. gadā ieskaņojis skaņuplati.

Klīvlendas latviešu baptistu draudzes koris

b) Zenta Viķe e) Koris piedalījies Kanādas latviešu 6. dziesmu svētkos.

Klīvlendas latviešu biedrības jauktais koris

Adrese: 4538 W-156th St., Cleveland, OH 44135, USA a) 1951. g. maijā b) Jēkabs Ūdris, palīgdirigente Ausma Pirktiņa c) Druvis Ūdris, pianists Jānis Zemzars d) 50 dziedātāji (17 soprāni, 13 altī, 8 tenori, 12 basi) e) 1973—1975 koris koncertējis 4 sarīkojumos un piedalījies ASV dziesmu svētkos 1973 un Garezera dziesmu dienās 1974 f) \$ 400 g) Nošu krātuves nav.

Klīvlendas vīru ansamblis Tēvzeme

Adrese: 2136 West Blvd, Cleveland, OH 44102, USA a) 1967 b) Edvīns Štelmanis c) Zigurds Rīders (1972) d) 9 dziedātāji (divi pirmie, trīs otrie tenori, divi baritoni un divi basi) 1977 e) Ansamblis piedalījies ASV dziesmu svētkos 1973, Garezera dziesmu dienās 1977 uc. sarīkojumos.

Meiteņu vokālais ansamblis Aija (Klīvlendā)

a) Darbojies jau 1971 b) Ausma Pirktiņa d) 1975: 16 dalībnieces e) Ansamblis piedalījies sarīkojumos 1977.

Rotas koris Konektikutā

Adrese: 45 Ironwood Dr., Vernon, CT 06066, USA a) 1953 b) Valdis Aldiņš c) Valdes priekšsēde Āra Brāmane, pianists Ronalds Princis d) 1976: 51 dziedātājs (16 soprāni, 17 altī, 8 tenori, 10 basi) e) 1973—1975 bijuši pieci koncerti — Mančestrā, Ņujorkā un Priedainē (Ņudzersijā); šai laikā iestudēta 41 dziesma. Kopš darbības sākuma koris mācījies 197 jauktā koŗā, 26 sieviešu koŗā un 61 vīru koŗā dziesmu f) Koŗā kases apgrozījumi: 1973. g. \$ 1771, 1974. g. \$ 4657 un 1975. g. \$ 1692.

Linkolnas latviešu koris

Adrese: 1365 So. 35th St., Lincoln, NB 68510, USA a) 1952 b) Vilhelms Lucs c) Miervaldis Kundziņš d) 1973: 37 dziedātāji (15 soprāni, 11 altī, 4 tenori, 7 basi) e) Koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976.

Losandželosas latviešu koris

Adrese: 19222 Beckford Place, Northridge, CA 91324, USA b) Olafs Stumbrs, Andrejs Kurmiņš (1967), Daira Cilne (no 1971) c) Jānis Taube d) 1975: 44 dziedātāji (18 soprāni, 9 altī, 7 tenori, 10 basi) e) Koris piedalījies ASV rietumkrasta dziesmu svētkos.

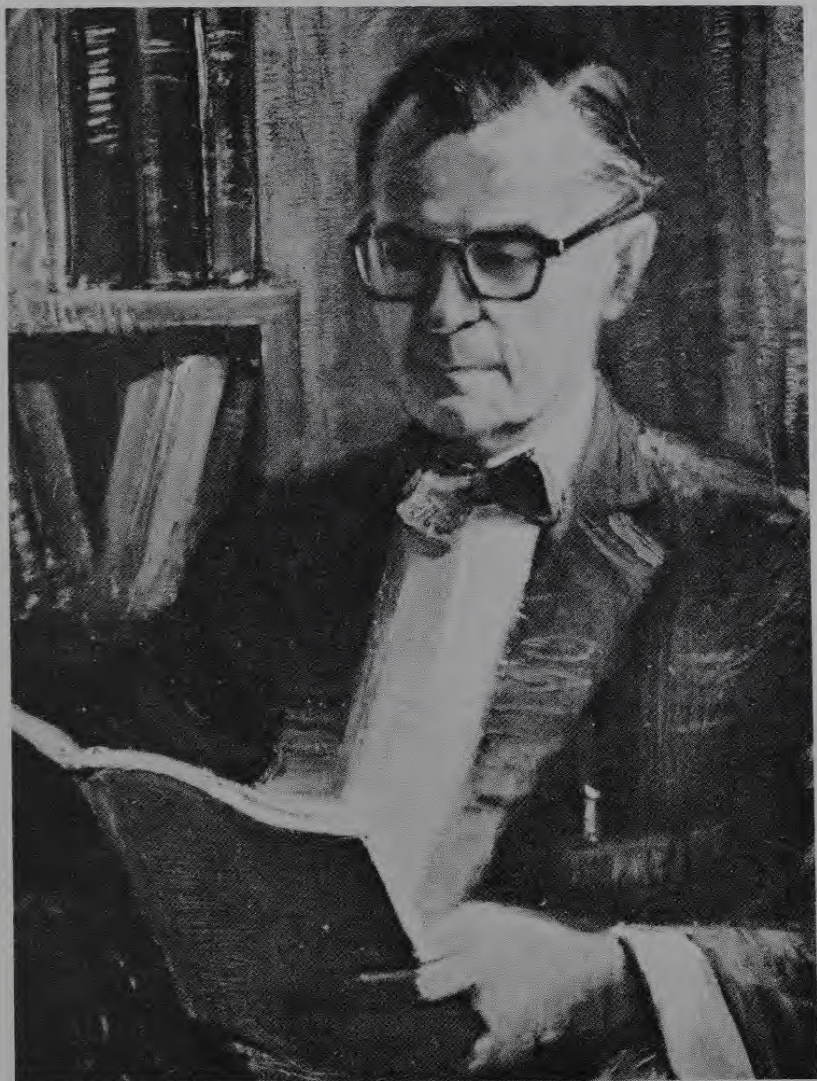
Mičiganas latviešu valodas kursu koris

b) Gunta Dreifelde e) Koris piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Montrealā.

Brusubārdas koris Milvōkī

Adrese: c/o J. Zvērs, 5047 N. 58th St., Milwaukee, WI 53218, USA a) 1931 Rīgā b) Ernests Brusubārda līdz 1961, pēc tam Ernests Brusubārdis c) Juris Zvērs d) 1976: 58 dziedātāji (26 soprāni, 11 altī, 9 tenori, 12 basi) e) Gadskārtējie koncerti un līdzdalība citos sarīkojumos, ieskaitot piedalīšanos ASV un

JĒKABS PORUKS
(Arnolda Sildega glezna)

Kanādas dziesmu svētkos, ap 10 reizes gadā. Recenzijas LAIKĀ 1975. — Koŗa sākums bijis, pulcinot Rīgā laikraksta JAUNĀKO ZIŅU darbiniekus 1930. gadā. Pirmais atklātais koncerts Rīgā 1931. g. 17. maijā. Vācijā trimdā koncertēts Līneburgā, Karlsrūhē uc. ASV koris sāka darbību Milvōkī 1952 f) Ap \$ 550 gadā g) Krājumā ap 200 dziesmu.

Brusubārdas koŗa jaunieŗu ansamblis (Milvōkī)

b) Ernests Brusubārdis d) 17 dziedātāji e) 1974—1976 ansamblis piedalījies Brusubārdas koŗa koncertos un ASV rietumkrasta dziesmu svētkos 1975.

Jauktais koris Dzimtene (Milvōkī)

Adrese: 4208 N-75th St., Milwaukee, WI 53216, USA a) 1952. g. septembrī; 1952—1960 koris saucās: Milvōki sv. Jāņa draudzes koris b) Alvīne Sinepe 1952—1974, Gunārs Blaumanis no 1974 c) Anna Zepe, Jānis Grundsbergs, Gunārs Blaumanis, Kārlis Kainaŗš, Aleksandra Medne, no 1973 Juris Aleksejevs d) 34 dziedātāji (12 soprāni, 10 alti, 6 tenori, 6 basi); lielākais dziedātāju skaits koŗa darbības laikā bijis 62 e) 1973—1975 bijuŗi trīs koncerti; koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976. Recenzijas LAIKĀ (E. Ramats, R. Zuika, E. Penķis) f) Ap \$ 620 gadā.

Milvōki Daugavas vanadŗu sekstets

Adrese: 3307 W. Galena St., Milwaukee, WI 53208, USA a) 1960. g. aprīlī b) Voldemārs Aparjods c) Priekšniece Millija Einberga (Valtere), pianists Arturs Zvērs d) septiņas dziedones (divi pirmie, divi otrie soprāni, viens pirmais un divi otrie alti) e) 1971—1976 koncerti ik gadus, bez tam apmēram piecreiz gadā dziedāts citos sarīkojumos. Recenzijas nav krātas f) Kases apgrozījumi 1975: ieņemts \$ 313, izdots \$ 253 g) Speciālas noŗu krātuves nav.

Milvōki Daugavas vanagu vīru koris

Adrese: 4141 N-69th St., Milwaukee, WI 53216, USA a) 1951. g. 8. decembrī b) Voldemārs Aparjods c) Koŗa priekšnieks Raimunds Prūsis, pianiste Ināra Prūse (līdz 1969) d) 17 dziedātāji (4 pirmie, 3 otrie tenori, 4 baritoni, 6 basi) e) 1974—1976 bijis gadskārtējais pavasāra koncerts un dalība 18. novembra sarīkojumā f) Korim ir kopēja kase ar Milvōki DV apvienību g) Noŗu krātuvē apmēram 500 vīru koŗa dziesmu.

Milvōki meiteņu kvintets Villaine

b) Voldemārs Aparjods c) Ilze Rūķe e) Kvintets piedalījies ASV Daugavas vanagu dienās Milvōkī 1972.

Mineapolisas latvieŗu ev. lut. Kristus draudzes koris

Adrese: 1202 SE-4th St., Minneapolis, MN 55414, USA b) Žorŗs Šmits c) Harijs Nora-Čurinskis d) 1973: 39 dziedātāji (16 soprāni, 10 alti, 5 tenori, 8 basi) e) Koris piedalījies ASV dziesmu svētkos 1973.

Mineapolisas un Sentpōlas latviešu ev. lut. draudzes koris

Adrese: 3152 - 17th Ave So, Minneapolis, MN 55407, USA a) 1952. gada martā b) Elza Pone, Žoržs Šmits, Guna Skujiņa (no 1973?) c) Jānis Bērziņš d) 1973: 26 dziedātāji (7 soprāni, 8 alti, 4 tenori, 7 basi) e) Koris piedalījies ASV dziesmu svētkos 1973.

Daugavas vanagu apvienības Minesōtā koris Beverīna

Adrese: 5325 Park Ave So., Minneapolis, MN 55417, USA a) 1965 b) Elza Pone c) Jānis Zvaners d) 1976: 28 dziedātāji (19 sievietes, 9 vīru balsis) e) Koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976 uc. sarīkojumos.

Daugavas vanagu apvienības Minesōtā vīru ansamblis Atvaļinātie kanaki

Adrese: 3220 Rankin Rd, NE., Minneapolis, MN 55418, USA a) 1972. g. 21. septembrī b) Juris Krafts c) Administrators Andrejs Spārniņš d) 19 dziedātāji (solistes: Ilga Vijuma un Mirdza Virziņa, 5 pirmie, 4 otrie tenori, 3 baritoni un 5 basi) e) 1973—1976 rīkoti 10 koncerti (Mineapolisā, Linkolnā, Demoinā un Milvōkī). Repertuārā latviešu kaņavīru, patriotiskas un estrādes dziesmas. Recenzijas LAIKĀ un DV apvienības apkārtrakstos f) Ansamblim kopēja kase ar DV apvienību Minesōtā g) Nošu krātuvē ir 65 dziesmas.

Ņubransvikas latviešu ev. lut. draudzes koris

a) 1953. g. 27. novembrī b) Bruno Skulte; pēc darbības atjaunošanas 1978 Ināra Vasko (Wasko) d) 1958: 31 korists e) darbība atjaunota 1978.

Ansamblis Frikadeļu zupa (Ņudžersijā)

Adrese: 1721 Country Club Dr., Cherry Hill, NJ 08003, USA b) Raimonds Ramanis d) Četri jaunieši — dziedātāji un instrumentālisti e) Ansamblis koncertējis ASV 1977, piedalījies ASV rietumkrasta dziesmu svētkos Losandželosā. Ieskaņota skaņuplate.

Dziesmuvaras koŗa Ņujorkas grupa

b) Andrejs Jansons un Edīte Zeile c) Uldis Bluķis (1973) d) 1973: 37 dziedātāji (8 soprāni, 10 alti, 8 tenori, 11 basi) e) Grupa piedalījies ASV 5. dziesmu svētkos. Bijuši arī divi patstāvīgi koncerti baznīcā.

Meiteņu vokālais ansamblis Daudzskanās Ņujorkā

d) Piecas dalībnieces (1977) e) Ansamblis piedalījies sarīkojumos.

Ņujorkas Daugavas vanagu vīru koris

Adrese: 629 Kingston Ave, Kenilworth, NJ 07033, USA a) 1950 b) Bruno Skulte (dibinātājs), no 1972 Eduards Stots c) Alfrēds Puķīte (1973), Alfrēds Krūklīņš (1976) d) 1976: 19 dziedātāji (5 pirmie, 4 otrie tenori, 5 baritoni, 5 basi) e) 1973 koris piedalījies ASV dziesmu svētkos, 1974—1975 koncertēts piecas reizes. 1974—1976 iestudēts ap 50 dziesmu. Recenzijas bijušas LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ. Ieskaņotas 4 skaņuplates (1956) f) \$ 150.

Ņujorkas jaunatnes koris

b) Guntars Gedulis (1975) d) 27 dziedātāji (7 soprāni, 9 alti, 3 tenori, 8 basi) e) Koris piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Montrealā.

Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis

Adrese: 73 Glenwood Ave, Leonia, NJ 07605, USA a) 1965. g. septembrī b) Andrejs Jansons d) 9—14 dziedātāji un koklētāji e) līdz 1976 bijis ap 100 koncertu, divi garāki koncertceļojumi ASV un Kanādā, divi Eiropā. Koncerti pārraidīti Lielbritānijas raidītājā (BBC), Bernes un Štutgartes radiofōnā, kā arī Sēntpōlas televīzijas raidītājā Minesōtā. Ieskaņotas 4 skaņuplates (1966, 1968).

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Bronksas koris

Adrese: 325 East 194th St., Bronx, NY 10458, USA a) 1954 b) Diriģente un ērģeliece Rita Pētersone no 1954 c) Emma Zizuma (1976).

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes koris

a) 1933 (1935?) b) Viktors Stots (1948), Elza Žebranska (1949), Bruno Skulte (1949—1976), Rita Pētersone (no 1976).

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Longailendas koris

Adrese: 22 Meadowbrook Dr., Brentwood, NY 11717, USA a) 1957. gada 19. septembrī kā draudzes kora nodaļa; kopš 1967 patstāvīgs koris b) Roberts Balōdis c) Gaida Rīšberga (1973) d) 1976: 48 dziedātāji (29 sieviešu, 19 vīru balsis) e) Piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976.

Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Longailendas kora vīru ansamblis

a) 1966 b) Roberts Balōdis c) Francis Krečko e) Ansamblis piedalījies apvienoto kora koncertā Filadelfijā 1976 un citos sarīkojumos.

Ņujorkas latviešu koris

Adrese: New York Latvian Choir Inc., c/o Latvian Lutheran Church, Valentine Lane, Yonkers, NY 10700, USA a) 1975. g. septembrī b) Andrejs Jansons, palīgdiriģente Ilze Akerberga c) Māris Stūrāns d) 54 dziedātāji e) Pirmais koncerts bijis 1976. g. 12. jūnijā.

Jauno latviešu dziedātāju ansamblis Portlendas Dzintars

Adrese: 3700 SE, Ellis St., Portland, OR 97202, USA a) 1972 b) Brigita Ose c) Administrātors Dr. Andris Ritmanis, pianiste un dziesmu aranžētāja Brigita Ose d) Devīni dziedātāji un instrumentālisti (3 soprāni, 2 alti, 2 tenori, bass un bundzinieks) e) 1975 un 1976 koncertceļojumi ASV, 1977 Austrālijā un Jaunzēlandē — kopā ap 45 koncerti, piedaloties arī dziesmu svētkos Torontō 1976 un Losandželosā 1977. Repertuārā populāras un patriotiskas estrādes dziesmas, starp tām 9 Lolitas Ritmanes un 4 Brigitas Oses kompozīcijas. Dziedāts arī speciāli amerikāņu publikai. Recenzijas bijušas latviešu un amerikāņu presē. Ieskaņotas trīs skaņuplates. g) Nošu krātuvē ir L. Ritmanes un B. Oses kompozīcijas.

Portlendas latviešu koris (Oregonā)

Adrese: 3932 SE, Woodstock Blvd, Portland, OR 97202, USA a) 1950
b) Arvīds Berķis 1950—1975, Brigita Ose no 1973 c) Kārlis Kalniņš (1973)
d) 35 dziedātāji (14 soprāni, 7 alti, 6 tenori, 8 basi) e) Koncerti bijuši ik gadus,
koris piedalījies ASV rietumkrasta dziesmu svētkos. Repertuārā latviešu oriģinālkompozīcijas un tautasdziesmas, kā arī klasiķi — Mocarts, Bachs uc.

Ročesteras koklētāju ansamblis

b) Vadītāja Dzintra Sniedze d) Sešas koklētājas e) Ansamblis piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos 1975.

Ročesteras latviešu jauktais koris Līga

Adrese: c/o A. Dzenis, 164 Meadowdale Dr., Rochester, NY 14624, USA
a) 1952 b) Augusts Dzenis c) Koņa priekšnieks Alfrēds Niedols, pianiste Velta Lauva
d) 33 dziedātāji (11 soprāni, 10 alti, 5 tenori, 7 basi) e) 1973—1975 patstāvīgs koncerts ik gadus aprīlī. Recenzijas LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ.
Koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976.

Ūklendas jauniešu ansamblis Līča vēji (Sanfranciskō)

a) Ap 1975 b) Daiva Simona d) Deviņi dalībnieki (dziedātāji un mūziķi)
e) Ansamblis koncertējis sarīkojumos un patstāvīgi (arī 1978).

Sanfrancisko Daugavas vanadžu dziesmu ansamblis

b) Guna Simona (1977) d) 16 dziedātājas e) Ansamblis koncertējis sarīkojumos.

Vīru koris Krīvs

a) Dibināts kā dubultkvartets 1951. g. 26. janvārī Ūklendā; darbojies līdz 1965, atjaunojis darbību 1976 b) Leonards Bērziņš d) 26 dziedātāji e) Iedziedāta skaņuplate (1976).

Ziemeļkalifornijas latviešu koris Sanfranciskō

Adrese: c/o A. Osītis, 1039 Walker, Oakland, CA 94610, USA b) Rasma Rekšāne
c) Alberts Osītis d) 1975: 50 dziedātāji (18 soprāni, 13 alti, 9 tenori, 10 basi)
e) Koris piedalījies ASV rietumkrasta 6. dziesmu svētkos Sietlā.

Sentpītersbergas un apkārtnes latviešu biedrības koris

b) Arturs Priednieks-Kavara e) Koris piedalījies 6. Kanādas dziesmu svētkos 1976.

Sietlas latviešu koris

(Latviešu biedrības Vašingtonas stātā Sietlas nodaļas koris)

a) 1953 b) Jānis Dūmiņš 1953—1954, Pēteris Pētersons 1954—1962, Pēteris Galiņš no 1962 (palīgdiriģents no 1960) c) Edgars Rubenis d) 1975: 68 dziedātāji (24 soprāni, 22 alti, 10 tenori, 12 basi) e) Koris piedalījies visos rietumkrasta dziesmu svētkos un ASV dziesmu svētkos 1973. Iestudēts pāri par 200 dziesmu.

Sietlas meiteņu kvintets Staburadze

b) Kazimirs Upenieks d) Piecas dziedātājas, spēlē arī ģitaru e) Koncertturneja ASV 1977. Ieskaņotas divas skaņuplates.

Takōmas latviešu koris

a) 1951, pēc apskuma atjaunots 1961 b) Ernests Priedītis (1951), Sietlas koŗa diriģenti: Pēteris Pētersons un Pēteris Galinš, no 1961 Fanija Matīsa c) Elmārs Buile d) 1975: 28 dziedātāji (6 soprāni, 8 alti, 6 tenori, 8 basi) e) Koris piedalījies visos rietumkrasta dziesmu svētkos un citos sarīkojumos. Bijuši patstāvīgi koncerti Takōmā un Portlendā.

Vašingtonas koklētāju grupa (Kolumbijas apgabalā)

b) Ruta Svilpe d) Deviņi koklētāji e) Grupa piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos Montrealā 1975.

Saskaņā ar Daugavas vanagu ģenerāļsekretāra rakstu ARCHĪVA redaktoram (1977. g. 11. jūlijā) ASV darbojas vēl šādi DV apvienību koŗi un ansambļi, par kuriem neizdevās iegūt sīkākas ziņas: Indianapolisā sieviešu koris (14 dziedātājas); Kolorādō jauktais koris ar 28 dziedātājiem un vīru dubultkvartets; Ziemeļkalifornijā vīru kvartets.

Koŗi ASV, kas izbeiguši darbību

Amerikas latv. tautiskās savienības koris Bostonā — a) 1951 b) Jānis Austrums. Trimdas draudzes koris Bostonā — a) 1953. g. pavasarī b) Pēteris Galinš 1953, no 1955; Jānis Spalviņš 1953; Māra Eferte 1954.

Čikāgas latviešu jauktais koris Daugava — a) 1945 Šverinā, vēlāk Gēsthachtā, Vācijā; no 1950 Čikāgā b) Eduards Ramats (līdz 1957); Teodors Ozoliņš 1960; Ojārs Kļaviņš 1971; Vilis Eizāns 1973 c) Ziedonis Kārliņš 1960 e) Ieskaņotas 7 skaņuplates (1952—1953).

Denveras latviešu ev. lut. draudzes koris — b) Zenta Rolle e) Darbojies 1971.

Detroitas latviešu vīru dubultkvartets — b) Valters Līventāls (1958) c) Jānis Lielkājis (1960).

Detroitas mūzikālais ansamblis — b) Lidija Gleške (1963).

Džemaikas vīru ansamblis Ņujorkā — b) Eduards Stots (1972).

Filadelfijas koklētāju grupa — b) Edīte Zeile (1971).

Filadelfijas sieviešu ansamblis Dainuvīte — b) Edīte Zeile (1972).

Grandrepidsas latviešu baptistu draudzes koris — b) Arturs Pakalns (1970).

Grandrepidsas sieviešu koris Atbalss — d) 1966: 21 koriste e) Piedalījies DV dienās Čikāgā.

Indiānas Daugavas vanadžu ansamblis — b) Aija Brugmane c) Anita Ādamsone d) 1972: 12 dziedātājas.

Kalamazū DV vīru koris — a) 1956 b) Jānis Zentelis 1956—1957, Jānis Zuika no 1957.

- Klīvlendas latviešu vīru sekstets — b) Ernests Šteins e) Piedalījies DV dienās Torontō 1954.
- Kolumbusas dziedātāju vienība — a) 1959 b) Verēna Dambrāne (no 1959) d) 1960: 13 dziedātāji.
- Longailendas sieviešu ansamblis — b) Roberts Balodis.
- Longvjū jauktais dubultkvartets (vēlāk koris) — a) 1959 b) Lidija Dravniece e) Piedalījies ASV rietumkrasta dziesmu svētkos.
- Longvjū jauktais koris — a) Darbojās 1950—1953 b) Jānis Kalnietis d) Ap 20 dziedātāju.
- Losandželosas sieviešu koris — b) Daira Cilne (1971).
- Madisonas studentu koris — b) Aivars Staško d) 1970: 8 dziedātāji.
- Milvōki latviešu ev. lut. Kristus draudzes dubultsekstets — b) S. Didrichsons 1971.
- Milvōki latviešu ev. lut. Kristus draudzes jaunatnes koris b) Herberts Misiņš (1963).
- Milvōki latviešu ev. lut. sv. Jāņa draudzes koris — a) 1952. g. jūlijā b) Alvīne Sinepe (no 1952) c) Gunārs Blaumanis d) 1960: 38 dziedātāji.
- Dvīņu pilsētu koklētāju un dziedātāju ansamblis (Mīneapolisā un Sentpōlā) — b) Elga Sprōge (Pone) d) 1972: 7 dziedātājas.
- Mīneapolisas draudzes dāmu komitejas dubultkvartets Līga — a) 1956 b) Guna Skujiņa (1970) e) Dubultkvartets darbojies vēl 1972.
- Mīnesōtas DV apvienības vīru dubultkvartets Latvis — b) Žoržs Šmits c) Pauls Ābele (1966) d) 1968: 11 dziedātāji.
- Ņubransvikas koris — b) Bruno Skulte (1963).
- Elizabetes vīru koris Ņudzersijā — a) 1950 dubultkvartets, no 1956 koris b) Heinrichs Špechts c) Alfrēds Krūkliņš (1958).
- Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes jaunatnes koris Auseklītis — b) Rita Pētersone (1963).
- Ōmahas latviešu ev. lut. draudzes (jauktais) koris — a) 1952. g. 11. maijā b) Jānis Zeltiņš (1960, arī 1973) d) 1960: 23 dziedātāji.
- Ōmahas latviešu vīru dubultkvartets — b) Arvīds Krūmiņš e) Piedalījies DV dienās Milvōkī 1959.
- Paloalto vīru dubultkvartets, vēlāk koris Dziesmu draugs (Ziemeļkalifornijā) — a) Darbojās 1951—1956 b) Eduards Patvaldnieks.
- Pokipsi un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes sieviešu koris — b) A. Palkavnieks (1970).
- Jauktais koris Dzimtenes atbalss Portlendā, Oregonā — a) 1946 Rotenburgā, Vācijā, atjaunots ASV b) Valfrīds Lapše (1953—1965).
- Prezidiju konventa vīru koris — a) 1925 Rīgā, atjaunots 1946 Eslingenā, Vācijā, vēlāk ASV b) Teodors Kalniņš (Latvijā), Arnolds Kalnājs (Vācijā), Andris Bērziņš (ASV) d) 1960: 72 koristi e) Piedalījies ASV 2. dziesmu svētkos 1958.
- Sanfrancisko DV kvartets — b) A. Upenieks (1971).

- Sanfrancisko dziedātāju grupa — b) Mirdza Vīnerte e) Grupa piedalījies ASV rietumkrasta dziesmu svētkos Sietlā 1962.
- Sanfrancisko (otrais) latviešu jauktais koris — a) Darbojās ar pārtraukumiem 1965—1967 b) Leonards Bērziņš.
- Sanfrancisko vīru dubultkvartets — a) Darbojās 1954—1955 b) Jānis Zuika.
- Ziemeļkalifornijas dziedātāju kopa (Sanfranciskā) — b) Guna Simona un Rasma Salmiņa (1968).
- Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudzes jauktais koris Sanfranciskā — a) 1956 b) Hugo Štrauss.
- Sēlemas latviešu koris Oregonā — a) Dibināts Juŗa Krīgena ierosmē, darbojās no 1950 līdz apmēram 1952.
- Sietlas latviešu vīru koris — a) Darbojās 1951—1953 b) Pēteris Galpiņš.
- Smitaunas (dziedātāju) kopa — b) Margers Laiviņš (ap 1960).
- Vilimantikas latviešu ev. lut. Miera draudzes koris — a) 1955 b) Jānis Liepiņš, palīgdirigente Astrīde Roze d) 1958: 13 dziedātāji.
- Vilmingtonas latviešu ev. lut. draudzes sieviešu ansamblis — a) Darbojās 1971.

Anglijā

Meiteņu mūzikas ansamblis Sienāzīsi Birmingemā

- b) Vadītājs L. Krūmiņš d) Akordeoniste Anita Kanaile, ģitarniece Irisa Kanaile, stabulnieces — Brigita Kviluma, Inga Krūmiņa, Žanete Āboliņa e) Ansamblis piedalījies angļu draudzes sarīkojumā 1974.

Bredfordas sieviešu koris

- a) 1964 b) Ērika Sarkanbārde c) Spodra Zariņa d) 1977: 17 dziedātājas e) Koris piedalījies dziesmu dienās un dziesmu svētkos.

Vīru koris Daugava (Bredfordā)

- a) 1950 b) Andrejs Pommers, Alfrēds Tāļbergs c) Kūris Birzgalis d) 1975: 29 dziedātāji e) Koncerti 1975 un 1976; koris piedalījies Anglijas latviešu dziesmu dienās.

Zuikas vīru koris Kōrbī

- Adrese: 18 Norton Rd, Corby, Northants, England a) 1944. g. 9. septembrī Dundagā, Latvijā b) Roberts Zuika, Viktors Baštiks, Vilis Lācis; pašreiz Aleksandrs Rūtenbergs c) Korā priekšnieks Jēkabs Krūmiņš, pianists Vilis Liepiņš d) 1976: 18 dziedātāji (3 pirmie, 5 otrie tenori, 4 baritoni, 6 basi) e) 1974—1976 lielāko tiesu kuplināti sarīkojumi. Korā pastāvēšanas laikā iestudētas apmēram 160 dziesmas. Iedziedātas 14 skaņuplates f) Apmēram £ 100 gadā g) Nošu bibliotēkā ap 140 dziesmu.

Koventri jauktais koris Senatne

- a) 1964 (?) b) Natalija Miķelsone (1964), Nikolajs Kandrovičs (1968), Valdemārs Rītiņš (1973) c) Vilis Mucenieks d) 1976: 40 dziedātāji (27 sieviešu, 13 vīru balsis) e) Koncertēts 1975 un 1976. Koris piedalījies Anglijas dziesmu dienās un Eiropas dziesmu svētkos.

LONDONAS
LATVIEŠU
KORIS ANGLIJĀ
(AP 1972)

Lesteras latviešu jauktais koris

b) Juris Jurgis c) Alberts Štrodachs d) 1975: 30 dziedātāji e) Koncertēts 1977, koris piedalījies Anglijas dziesmu dienās.

Anglijas latviešu jaunatnes koris (Londonā)

a) 1970; darbojās līdz 1977 b) Alberts Jērums c) Jānis Folkmanis d) 40—70 koristi e) Koris dziedājis Anglijas jaunatnes dienās 1974 (pirms tam vairāki koncerti 1970 un 1971), piedalījies Anglijas dziesmu dienās.

Londonas latviešu jauktais koris

Adrese: 82 Huron Rd, London SW 17, England a) 1948 b) Alberts Jērums, Ziedonis Āboliņš un Ilze Kuplēna c) Vilis Valdemārs d) 53 dziedātāji (17 soprāni, 12 alti, 9 tenori, 15 basi) e) 1973 dziedāts piecos sarīkojumos, 1974 sešos, 1975 deviņos, starp tiem ik gadus patstāvīgs koncerts g) Ir nošu krātuve ar visām repertuāra dziesmām.

Notingemas sieviešu dziedātāju vienība

b) Imants Balodis d) 1977: deviņas dziedātājas d) Vienība piedalījies Eiropas 4. dziesmu svētkos Londonā 1977.

Vīru ansamblis Mežezers (Notingemā)

b) Jānis Lielkājs, Arnolds Ozols c) Priekšnieks Ilgvars Jurka, administrātors Roberts Ūsāns-Erts d) 14 koristi e) Koncertēts 1976, 1977.

Saskaņā ar DV ģenerālsekretāra rakstu ARCHĪVA redaktoram (1977. g. 11. jūlijā) Londonā darbojas Daugavas vanagu fonda vīru koris, par ko sīkākas ziņas neizdevās iegūt.

Darbību izbeigušie kori Anglijā

Bērlējas latviešu lauksaimniecības nometnes koris — b) Arnolds Obšteins (1947). Birmingemas koris — b) Marta Roze-Cīrulle (1951).

Birmingemas vīru koris — b) Marta Roze-Cīrulle (1951).

Boltonas latviešu jauktais koris — b) Andrejs Pommers c) Ēriks Emsis d) 1971: 14 koristi e) Koris piedalījies Anglijas dziesmu dienās 1971.

- Boltonas vīru koris Dzintarzeme — b) Andrejs Pommers d) 1964: 12 koristi
e) Piedalījies Eiropas dziesmu svētkos 1964.
- Bredfordas vīru dubultkvartets Tērvete — b) Arvīds Lagzdiņš d) 1971: 8 koristi.
Bredfordas vīru koris Daugava — b) Rufus Freimanis (1954).
- DVF Bredfordas nodaļas jauktais koris Sakta — b) Andrejs Pommers d) 1971:
28 koristi e) Piedalījies Anglijas latviešu dziesmu dienās.
- Latviešu biedrības Lielbritānijā Bredfordas nodaļas Līgo koris — b) Daumants
Vītols un V. Kauķis (1951).
- Česterfildas dziedātāju kopa — b) K. Apīnis (1951).
- Fernherstas vīru dubultkvartets — e) Piedalījies Anglijas latviešu 3. dziesmu
dienās (1951).
- Henlejas vīru ansamblis — b) A. Alnis (1951).
- Kōrbi sieviešu koris — b) Vilis Lācis d) 1964: 12 dziedātājas e) Piedalījies
Eiropas dziesmu svētkos 1964.
- DVF Koventri nodaļas vīru koris — b) Nikolajs Kandrovičs.
Koventri sieviešu dubultkvartets — b) Natalija Miķelsone (1951).
- Koventri vīru koris — b) Jānis Martužs un Voldemārs Rītiņš (1951).
- Lemingtonas un Hatonas dziedātāju kopa — b) I. Birne (1951).
- DVF Lesteras nodaļas koris — b) Arvīds Purvs (1951).
- Lesteras koris Beverīna — b) Alma Skudra un Nikolajs Kandrovičs (1951).
- Līdsas kokļu ansamblis Dziesmu rota — d) 1971: 6 koklētājas e) Ansamblis
piedalījies Anglijas dziesmu dienās Lesterā.
- Līdsas sieviešu koris — b) Rufus Freimanis d) 1968: 10 dziedātājas.
- Līdsas vīru koris — b) Jānis Barušs (1951).
- Londonas koklētāju ansamblis — d) 1971: 6 koklētāji e) Ansamblis piedalījies
Anglijas dziesmu dienās Lesterā.
- Londonas vīru ansamblis Gaiziņš — b) Edgars Dambis d) 1964: 9 dziedātāji
e) Piedalījies 1. Eiropas dziesmu svētkos.
- Studentu biedrības Dziesmuvaras Anglijas kopa — d) 1964: 4 dziedātāji.
- Mančestras vīru koris Dzintarzeme — b) Andrejs Pommers (1954).
- DVF Notingemas nodaļas koris — b) Konrads Jogints (1951).
- Notingemas jauktais koris — b) Nikolajs Kandrovičs (1964), Imants Balodis (1970)
c) Roberts Ūsāns (1971) d) 1971: 34 dziedātāji (20 sieviešu, 10 vīru
balsis) e) Koris piedalījies Eiropas latviešu dziesmu svētkos un An-
glijas latviešu dziesmu dienās.
- Notingemas jaunatnes pulciņa koris — a) Darbojās 1970 b) Imants Balodis.
- Ročdēlas dziedātāju kopa — b) Arvīds Tīģeris (1951).
- Ročdēlas vīru ansamblis — b) Arvīds Tīģeris (1951).
- Latviešu dubultkvartets Saseksā (Sussex) — b) Alfrēds Bremze (1949).
- DVF Stōkontrentas (Stoke on Trent) nodaļas koris — b) H. Lauters (1951).
- Šorejas vīru dubultkvartets Vēsma — b) Juris Jurgis (1949).
- Vestertonas dubultkvartets Saseksā — b) Jānis Martužs (1949).
- Vestvelsas koris — J. Simsons (1951).

MELBURNAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS JAUKTAIS KORIS ROTA (1977)

TORONTO VANADŽU KORIS ZĪLE (1976)

Austrālija

Par Austrālijas latviešu koriem ziņas atrodamas šādās publikācijās: Arvīds Kiploks, „Latviešu koņu gaitas Austrālijā”, LATVJU MŪZIKA 2 (1969), 188—190.lpp.; Voldemārs Dulmanis (red.), LATVIEŠU KULTŪRAS DIENAS AUSTRĀLIJĀ 1951—1970 ([Melburnā] 1971), 290—315.lpp.; sk. arī: Alberts Priedītis (red.), LATVIEŠI AUSTRĀLIJĀ (Melburnā 1953), 113—117.lpp.; L[ūcija] Bērziņa (red.), LATVIEŠU APVIENĪBAS AUSTRĀLIJĀ KULTŪRAS DAĻAS APSKATS 1966 (Sidnejā), 27—28.lpp., un APSKATS 1967—1975 (Sidnejā 1975), 34—35.lpp.

Adelaides Daugavas vanagu vīru koris Daugava

Adrese: c/o L. Kļaviņš, 55 Maple Ave, Rostrevor, SA 5073, Australia a) 1969. g. 12. jūlijā (Daugavas nosaukums kopš 1975) b) Staņislavs Līvmanis c) Valdes priekšsēdis Ēriks Akots, pianistes Erna Ezergaile un Marija Svilāne d) 34 dziedātāji (9 pirmie, 9 otrie tenori, 8 baritoni un 8 basi) e) 1974—1976: trīs gadskārtējie koncerti, bez tam koris dziedājis vēl 15 citos sarīkojumos. Reper-tuārā 102 latviešu komponistu dziesmas. Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ, LATVIJĀ AMERIKĀ un DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTĀ f) \$ 1100 g) Krātuvē ir 102 dziesmas.

Adelaides latviešu biedrības jauktais koris

Adrese: 4 Clark St., Wayville, SA 5034, Australia a) 1951. g. 28. martā b) Kaspars Svenne c) Valdes priekšsēde Austrālija, pianistes: Marija Tumule un Astra Kronfite d) 1976: 84 dziedātāji (28 soprāni, 24 alti, 13 tenori, 19 basi); lielākais skaits (116 dziedātāji) bijis 1961 e) Pirmais patstāvīgais koncerts bijis 1952. g. 1. novembrī; kopš 1952 koris piedalījies visās Austrālijas latviešu kultūras dienās, 1974—1976: četri koncerti. Koņa atskaņotie lielākie skaņdarbi: J. Vītola „Dziesma” ar Bernsайдas (Burnside) simfonisko orķestri un solisti V. Bērziņu (Liepiņu); A. Purva „Psalmu kantāte” ērģeļu pavadījumā; L. Garūtas „Dievs, Tava zeme deg” ērģeļu pavadījumā ar solistiem M. Veidi un Dz. Veidi; H. Pavasara „Sasauc dziesma” un „Atzīšanas kantāte” ērģeļu unklavieru pavadījumā ar solistiem V. Bērziņu, M. Veidi un Dz. Veidi (visi trīs no Melburnas). Ieskaņotas divas skaņuplates (1967 un 1968) f) 1974 — \$ 5900; 1975 — \$ 5700; 1976 — \$ 8900 g) Krātuvē ir visu dziedāto dziesmu notis.

Adelaides latviešu katoļu draudzes koris

Adrese: Hutt St., Adelaide, SA 5000, Australia a) 1960 b) Helēna Svilāne (1966), Marija Svilāne (1976) d) 17 koristi (6 soprāni, 3 alti, 4 tenori, 4 basi) e) Koris dziedājis 1975, viesojoties Janīnai Babrei.

Balaratas latviešu jauktais koris

Adrese: 16 Lake St., Ballarat, Vic. 3350, Australia a) 1951 b) Pirmais diriģents Ilmārs Kāpulis, Elza Pinne (1966), Ērika Ābele (1953 un kopš 1974?) c) Miervaldis Garbīlis d) 18 dziedātāji (5 soprāni, 4 alti, 4 tenori, 5 basi) e) Pēdējos gados koris koncertējis kopā ar Džīlongas (Geelong) dziedātājiem kā Bala-

ratas un Džlongas apvienotais jauktais koris. Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ f) Ap \$ 300.

Brisbenas latviešu biedrības jauktais koris

Adrese: Church Ave, Buranda, Qld 4102, Australia. a) 1950 ar nosaukumu: Brisbenas jauktais koris. Pirms koŗa dibināšanas Vēkolas (Wacol) ieceļotāju nometnē darbojās vīru dubultkvartets b) 1950—1951 Edgars Kalums, no 1953 Ēriks Ozoliņš c) Valdes priekšsēdis 1950 Vilis Zvirbulis, 1977 Kārlis Teichmanis, pianists Maksimilians Sprīvulis d) 34 dziedātāji (12 soprāni, 9alti, 5 tenori, 8 basi) e) 1951 koŗa darbība apsika, bet kopš 1953 turpinās nepārtraukti. 1974—1976 bijis koncerts ik gadus; recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ f) \$ 1100—1300 g) Nošu krātuvē 465 dziesmas.

Kanberas latviešu jauktais koris

Adrese: 9 Banksia St., O'Connor, ACT 2601, Australia a) 1949 b) S. Minčenko līdz 1952, Voldemārs Rullis līdz 1953, Prans Darus 1961—1964, Irma Pumpura kopš 1965 c) Aina Mediķe d) 1977: 31 koris (9 soprāni, 8alti, 9 tenori, 5 basi) e) Koŗa darbā bijis pārtraukums 1953—1960. Patstāvīgs koncerts bija tikai 1966, bet koris piedalījies aktos, dievkalpojumos uc. sarīkojumos, kā arī kultūras dienu kopkorī kopš 1963 f) Koŗa izdevumus sedz dziedātāju ziedojumi.

Daugavas vanagu Melburnas nodaļas vīru dubultkvartets Kursā

Adrese: 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia a) 1959. g. martā b) Juris Pomers (no 1959) c) Valentīns Rolavs d) 1977: 11 dziedātāji (3 pirmie, 3 otrie tenori, 2 baritoni un 3 basi) e) 1974—1976 bijuši 3 patstāvīgi koncerti, un dubultkvartets piedalījies 22 citos sarīkojumos, arī Adelaidē. Kopš 1959 dziedātas 65 skaņražu 214 dziesmas un ieskaņotas vairākas skaņuplates (arī 1970). Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ un DV MĒNEŠRAKSTĀ f) Ap \$ 400 gadā.

Kokļu ansamblis Teika Melburnā

Adrese: 521 Elgar Rd, Box Hill, Vic. 3129, Australia a) 1970 b) Elmārs Liepiņš c) Valda Liepiņa d) 8 koklētāji e) Ansamblis piedalījies kultūras dienu un jaunatnes dienu sarīkojumos, kā arī Melburnas latviešu biedrības jaunatnes mūzikālajā pēcpusdienā; recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ g) Nošu krātuvē 45 tautasdziesmas.

Melburnas dziesmu un drāmas ansamblis

a) 1977 b) Edmunds Smalkais c) Valdes priekšsēde Benita Ansone, administrātors Laimonis Kaimiņš e) 1977—1978 izrādīta Valfrīda Celma un Olgerta Kreišmaņa dziesmuspēle „Vecdambju teika”.

Melburnas korporāciju kopas dubultkvartets

Adrese: 16 Wills Ave, Mt. Waverley, Vic. 3149, Australia a) 1962 b) Ul-dis Merits c) Valdis Kriķis d) 1977: deviņi dziedātāji (2 pirmie, 2 otrie tenori, 3 baritoni, 2 basi) e) 1975—1977 dziedāts korporāciju uc. sarīkojumos 40 reizes. Repertuārā 25 dziesmas f) Izdevumus sedz Melburnas korporāciju kopa.

Melburnas latviešu biedrības jauktais koris Rota

Adrese: 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia a) 1949. g. 28. jūlijā
b) Tikla Ilstere 1949—1950, Meta Muižarāja-Krišjāne 1950—1958, Arvīds Ķiploks
1958—1959, Viktors Bendrups kopš 1959 c) Jānis Laduzāns (1960—1974), Māra
Sniedze (no 1975) d) 1977: 82 dziedātāji (25 soprāni, 23 alti, 14 tenori, 20 basi)
e) 1974—1976 bijuši 3 gadskārtējie koncerti, un koris dziedājis vēl 22 citos sa-
rīkojumos un dievkalpojumos. Recenzijas AUSTRĀLĻJAS LATVIETĪ. Ar 1952
koris piedalījies visās Austrālijas latviešu kultūras dienās. 1955 korim piešķirts
Austrālijas latviešu kultūras fonda godaraksts par izciliem sasniegumiem ska-
ņumākslā, sevišķi T. Ķeniņa kantātes „Kurzemes kareivim” iestudējumū. Koris
izdevis piemiņas rakstu krājumu diriģentei M. Krišjānei VAINAGA VIJĒJAI (1961)
un ieskaņojis skaņuplati „Tēvuzeme runā” (1974) f) Ap \$ 2000 g) Ir nošu krātuve.

Melburnas operešu ansamblis

a) Darbojies 1960—1975, atjauno darbību 1978 b) Ernests Māršaus, Ed-
munds Smalkais, Eduards Svarre c) Administrators Jānis Mūrnieks d) 6—7
solisti, koris un orķestris e) sk.: ARCHĪVS XII, 279—295. lpp.

Sprīdīšu meiteņu ansamblis (Melburnā)

Adrese: 79 Kent Rd, Pascoe Vale, Vic. 3044, Australia a) 1967 b) Biruta
Eglāja c) Pianiste Daina Eglāja, flautiste Ruta Brože, 16 dziedātājas (katrā balsī
četras), no tām trīs spēlē arī ģitaru. Atsevišķos gadījumos (koncertā) bijušas 28
dziedātājas e) Patstāvīgs koncerts bijis 1977. Ansamblis piedalījies kultūras
dienās, jaunatnes dienās, dievkalpojumos un dažādos sarīkojumos Melburnā,
Brisbenā, Pertā, Kanberā, Adelaidē un Sidnejā. Recenzijas AUSTRĀLĻJAS LAT-
VIETĪ un Melburnas ev. lut. latviešu draudzes biļetenā f) \$ 288 g) Nošu krātuvē
ir 106 dziesmas.

Studentu biedrības Dziesmuvaras Austrālijas kopas koris (Melburnā)

Adrese: 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia a) 1965 b) Edmunds
Smalkais c) Augusts Meisters d) 1976: 43 dziedātāji (17 soprāni, 9 alti, 6 tenori,
11 basi) e) 1974—1976 pieci patstāvīgi koncerti (trīs Melburnā, pa vienam Ade-
laidē un Sidnejā). Repertuārā 95 korģdarbi. Recenzijas AUSTRĀLĻJAS LATVIETĪ.
Koris cenšas turpināt 1925. g. 9. aprīlī Latvijas universitātē Rīgā dibinātās Dzies-
muvaras tradīcijas — atskaņot mazāk pazīstamas dziesmas. Dziesmuvarai Lat-
vijā bija ap 350 biedru, no tiem ap 120 aktīvi korī. Trīmdā devušies pāri par 100
dziesmuvariešu. Uzņemts pāri par 40 jaunu biedru, un kopskaits brīvajā pasaulē
ir ap 130. Korģ organizēti vēl Ņujorkā un Torontō. Tajos dzied arī nebiedri.
f) \$ 800—2000.

Pertas latviešu jauktais koris

Adrese: 40 Cleaver Tce, Belmont, WA 6104, Australia a) 1950 b) Ansis
Sprancis (no 1950), arī B. Kalējs, Vilma Roga (no 1974?) c) Ēvalds Lanskis d) 1977:
39 korģisti (13 soprāni, 10 alti, 9 tenori, 7 basi); lielākais skaits (45) bijis 1964
e) Kopš 1969 korģisti piedalģjušies visās kultģras dienās f) \$ 500 g) Nošu krģ-
tuvģ ap 100 dziesmu.

Daugavas vanagu Sidnejas nodaļas vīru ansamblis Dziesmu gars

Adrese: c/o A. Cinis, 11 Veronica St., Chester Hill, NSW 2162, Australia
a) 1976. g. 27. janvārī b) Edgars Kalums c) Valdes priekšsēdis Alberts Cinis, pianiste Ingrīda Šakurova d) 12 dziedātāji (trīs katrā balsī) e) 1976—1977 dziedāts 14 dažādos sarīkojumos, 1978 patstāvīgs koncerts f) Telpu tīres izdevumus sedz DV Sidnejas nodaļa g) Diriģenta rīcībā ir 60 dziesmas.

Haralda Rutupa jauniešu koris

a) 1970 b) Haralds Rutups c) Inta Štūbe e) Pēc laikrakstu ziņām, koris darbojies 1978. gadā.

Sidnejas jauniešu ansamblis Namejs

Adrese: 32/34 Parnell St., Strathfield, NSW 2135, Australia a) 1977. g. 3. jūlijā b) Mūzikālais vadītājs un pianists Imants Līcis d) Septiņi dziedātāji (4 meitenes un 3 zēni) e) Ansamblis piedalījies kultūras dienās Melburnā 1977.

Sidnejas latviešu ev. lut. Vienības draudzes jauktais koris

Adrese: 32 Parnell St., Strathfield, NSW 2135, Australia a) 1965. g. 24. martā b) Mārtiņš Siliņš c) Jānis Freimanis un Milda Liepiņa d) 18—28 dziedātāji (6—8 soprāni, 4—6alti, 5—7 tenori, 6—8 basi) e) 177 mēģinājumos iestudētas 39 dziesmas (starp tām 12 M. Siliņa komponētas vai aranžētas). Koris piedalījies dievkalpojumos 46 reizes, dziedātas 84 dziesmas f) Nošu materiālu iegādes izdevumus sedz draudze.

Sidnejas latviešu jauktais koris

Adrese: 32/34 Parnell St., Strathfield, NSW 2135, Australia a) 1975. g. 22. jūlijā b) Haralds Rutups (no 1975) c) Valdes priekšsēde Tamāra Koškina, pianiste Mirdza Stūre d) 1977: 94 koristi (37 soprāni, 23alti, 11 tenori, 23 basi) Koris nodibinājās, apvienojoties Sidnejas latviešu biedrības jauktajam korim ar Haralda Rutupa kori. 1975—1976 notika gadskārtējie koncerti. Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ un Sidnejas latviešu biedrības biļetenā g) Nošu krātuvē 132 dziesmas.

Sidnejas latviešu sieviešu koris Sidrabene

Adrese: 32/34 Parnell St., Strathfield, NSW 2135, Australia a) 1961. g. 15. martā b) Jānis Puisēns (1961—1970), Edgars Kalums (1970—1977), Terēze Džitare (no 1977) c) Nellija Vanaga (no 1971); pianistes bijušas: docente Mirdza Stūre, Aija Ranki (Čakārne), Ieva Eikena uc. d) 1977: 35 koristes (15 pirmie, 7 otrie soprāni, 7 pirmie un 6 otriealti) e) 1971—1976 bijuši četri patstāvīgi koncerti, un koris piedalījies kultūras dienu sieviešu kopkorī 1974. Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ un TILTĀ. Izdotā skaņuplate (1969) f) \$ 1500—1700 g) Nošu krātuvē ir 810 dziesmu.

Sidnejas latviešu vīru koris

Adrese: 32/34 Parnell St., Strathfield, NSW 2135, Australia a) 1956. g. 2. martā b) Jānis Puisēns 1956—1970, Haralds Rutups 1970—1975, Bernards Adijāns no 1976 c) Alfrēds Silķēns (līdz 1958), Valdemārs Trofimovs (līdz 1963),

Arvīds Lucis; pianiste Mirdza Stūre d) 1976: 45 dziedātāji (11 pirmie, 8 otrie tenori, 13 baritoni, 13 basi) e) 1974—1976 trīs gadskārtējie koncerti un koncerts Sidnejas operas namā austrāliešu publikai; koris dziedājis vēl četros citos sarīkojumos, ieskaitot kultūras dienas 1975 un 1976. Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ. Iedziedātas divas skaņuplates g) Nošu krātuvē ap 180 dziesmu.

Darbību pārtraukušie kori Austrālijā

- Adelaides latviešu vīru koris — a) Darbojās 1949—1951 un 1957—1967(?) b) Līdz 1951 Gustavs Krūms un Arvīds Kants, no 1957 Kaspars Svenne e) 1951 pārveidojās par Adelaides latviešu biedrības jaukto kori.
- Adelaides vīru dubultkvartets Daina — a) Darbojās no 1952 līdz 1953(?) b) Arvīds Kants.
- Betherstas (Bathurst) nometnes latviešu koris Ņusautvelsā — a) Darbojās 1948 b) Kārlis Freimanis.
- Bīčvortas (Beechworth) latviešu jauktais koris Viktorijā — a) Darbojās 1951—1953 b) Eduards Ruciņš d) 14 dziedātāji.
- Tasmānijas latviešu dziedātāju ansamblis (Hobartā) — a) 1951 b) Auguste Kuple d) 1963: 21 dziedātājs e) Ansamblis darbojies kā dubultkvartets, sekstets, kvartets vai jauktais koris. Koncertējis arī Lōnsestonā.
- Kanberas latviešu jauktais dubultkvartets (1955—1957) — b) Prans Dašus.
- Ev. lut. sv. Jāņa draudzes Viktorijā koris (Melburnā) — a) Darbojās pirms 1953.
- Latviešu katoļu jauktais koris Melburnā — a) Darbojās 1950—1973 b) Bernards Adijāns 1950—1955, Ernests Māršaus no 1957, Vitolds Lazdāns no 1963 c) Ignats Bečs (1973) d) 1961: 22 koristi e) Dziedāts dievkalpojums, iedziedāta skaņuplate (1961).
- Melburnas latviešu biedrības vīru koris Kokle — a) Darbojās no 1950. g. 7. janvāra līdz 1970(?) b) Ernests Māršaus (1950—1953), Kārlis Nunavs (no 1953), Edmunds Smalkais, Viktors Bendrups, Ernests Māršaus, Eduards Krūmiņš (1969) e) Iedziedāta skaņuplate (1965).
- Melburnas latviešu ev. lut. draudzes jauniešu koris — a) Darbojās 1953—1959 b) Viktors Bendrups d) 40—60 dziedātāju.
- Melburnas latviešu ev. lut. draudzes koris — a) Darbojās 1954—1958(?) b) Pauls Kunstmanis līdz 1956, Fricis Tērauds, Arnolds Selēns, Ernests Māršaus
- Ņukāslas (Newcastle) Daugavas vanagu koris — a) Darbojies 1953 b) Teobalds(?) Kalniņš.
- Olberi (Albury) latviešu jauktais koris — b) Pēteris Eicēns (1950—1953).
- Pertas latviešu vīru koris Gauja — a) Darbojās 1964—1969(?) b) Ansis Sprancis d) 15—20 dziedātāju e) Piedalījies kultūras dienās Pertā 1964 un 1969.
- Pertas sieviešu koris — b) Vilma Roga d) 1971: 21 koriste.
- Vīru dubultkvartets Ausma Rozberī (Rosebery), Tasmānijā — a) Dibināts 1949. g. 15. maijā, darbojās līdz 1951 b) Juris Pomers e) Dziedāts visvairāk austrāliešu publikai.

Haralda Rutupa koris — a) Darbojās pie Sidnejas latviešu ev. lut. draudzes no 1969. g. 9. aprīļa līdz 1975. g. 10. augustam, kad apvienojās ar Sidnejas latviešu biedrības jaukto kori, rodoties Sidnejas latviešu jauktajam korim b) Haralds Rutups c) Valdes priekšsēdis Jānis Upītis, pianiste docente Mirdza Stūre d) 58 koristi (22 soprāni, 15 alti, 8 tenori, 13 basi) e) 1973—1975 divi patstāvīgi koncerti, daļība kultūras dienās un citos sarīkojumos. Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ un Sidnejas latviešu biedrības biļetenā f) Darbību beidzot, kasē atlikums ap \$ 1000 g) Nošu krātuvē bija 120 dziesmu.

Rīdžentpārka (Regent Park) vīru koris Sidnejā — a) 1949. g. 7. oktobrī b) Jānis Viša d) 16 dziedātāju e) Darbojās vēl 1953; dziedājis sarīkojumos.

Sidnejas jauniešu vokālais ansamblis Laikmets — a) 1973. gadā b) Imants Līcis c) Gundega Zariņa, pianists Imants Līcis d) Septiņi daļībnieki (4 jauniešas, 3 jaunieši) — dziedātāji un instrumentālisti e) 1973—1976 koncertējis 24 sarīkojumos (Sidnejā, Melburnā, Adelaidē, Pertā, Kanberā uc.). Recenzijas AUSTRĀLIJAS LATVIETĪ. Ieskaņota skaņuplate. Ansamblis izbeidzis darbību 1977. g. jūnijā.

Sidnejas koklētāju ansamblis — a) Darbojās 1968—1975 b) Maija Muižniece, 1970 Anita Apine, no 1974 Inta Krastiņa e) Piedalījies jaunatnes dienās Sidnejā 1975.

Sidnejas latviešu biedrības jauktais koris — a) Darbojās 1949—1975, kad apvienojās ar Haraldā Rutupa kori, rodoties Sidnejas latviešu jauktajam korim b) 1949 Voldemārs Bīriņš, 1950 Jānis Puisēns, 1951—1952 Žanis Smiltnieks, 1953—1975 Voldemārs Rullis, 1975 Jānis Kaķis d) Ap 60 dziedātāju e) Dziedājis gadskārtējos koncertos uc. sarīkojumos, piedalījies visās Austrālijas latviešu kultūras dienās līdz 1974.

Sidnejas latviešu jauktais koris — a) Darbojies 1928—1929 b) Emīlija Cielava (Jureviča).

Vīru dubultkvartets Imanta Sidnejā — a) Darbojās 1950—1956 b) Harijs Baltiņš (1950), Jānis Puisēns (līdz 1956) c) Alfrēds Silķēns.

Skeivilas latviešu jauktais koris — a) Darbojās 1951 Skeivilas (Scheyville) iecelotāju nometnē Nusautvelsā b) Žanis Smiltnieks d) 32 dziedātāji e) Piedalījās Austrālijas latviešu 1. kultūras dienās Sidnejā.

Brazīlijā

Novaodesas I latviešu baptistu draudzes jaunatnes orķestris — b) Mācītājs Gunārs Tīss, viņa palīgs Rūdolfs Alkšbirze d) 1977: 25 mūziķi.

Novaodesas I latviešu baptistu draudzes koris — b) Oliveris Tīss, Ralfs Kļaviņš d) 1977: 28 dziedātāji.

Novaodesas I latviešu baptistu draudzes vīru koris — b) Viktors Janjons.

Novaodesas II latviešu baptistu draudzes koris — b) Ralfs Kļaviņš, Nestors Janjons, Teofilis Peterlevics d) 1977: 34 dziedātāji.

Sanpaulo latviešu baptistu draudzes koris — b) Andrejs Jansons (no 1954), Visvaldis Burse (1977), palīgdirigente Velta Pontuška c) Jēkabs Āboliņš d) 1977: 30 dziedātāji.

Sanpaulo latviešu baptistu draudzes orķestris — b) Visvaldis Burse d) 1977: 25 mūziķi.

Latviešu baptistu draudzes Vārpas centra koris — b) Arturs Garancis, palīgdirigents Hermanis Skuja d) 1977: 20 dziedātāji.

Latviešu baptistu draudzes Vārpas centra orķestris — b) Elvīra Miltus d) 1977: 16 mūziķi.

Darbību izbeigušie kori Brazīlijā

Spriežot pēc 243. lappusē iespiestā Brazīlijas latviešu diriģentu saraksta, tur ir pastāvējis daudz lielāks latviešu koru skaits nekā darbojas tagad. Šo koru darbība tomēr vēl pētījama pēc avotiem, jo literātūrā atrodamas tikai fragmentāras un nenoteiktas ziņas. Ir minēts, ka pirms 1910. gada Rionovō darbojies latviešu baptistu koris. Tāds koris darbojies arī Riobrankā, tāpat Pikadonas koris Vārpā, ko diriģējis Harijs Ruks.

Latvijas patstāvības laikā un arī pēc tam Sanpaulō ir pastāvējis latviešu biedrības jauktais un vīru koris. Šie kori ar dziesmām kuplinājuši 18. novembra aktus. Vēl 1946. gadā Sanpaulo latviešu biedrības koris kopā ar Novaodesas latviešu baptistu kori ir sarīkojis koncertu Riobrankas zālē, Amerikas pilsētā par labu latviešu bēgļiem Vācijā. Kopkori diriģējis Andrejs Jansons, un koncertā bijis 1000 apmeklētāju.

Jaunzēlandē

Kraistčērčas (Christchurch) sv. Māras ev. lut. draudzes jauktais koris — a) Darbojās 1966—1968 b) Aivars Gavars d) 22—24 koristi e) Piedalījies kultūras dienās 1966—1968 Jaunzēlandē un Austrālijā.

Kanādā

Par Kanādas korjiem līdz 1969. gadam sk. Arvīda Purva rakstu „Latviešu kori Kanādā”, LATVJU MŪZIKA 3 (1970), 281—296. lpp., tāpat arī jau 154. lappusē minēto Arvīda Berķa rakstu (186—187. lpp.).

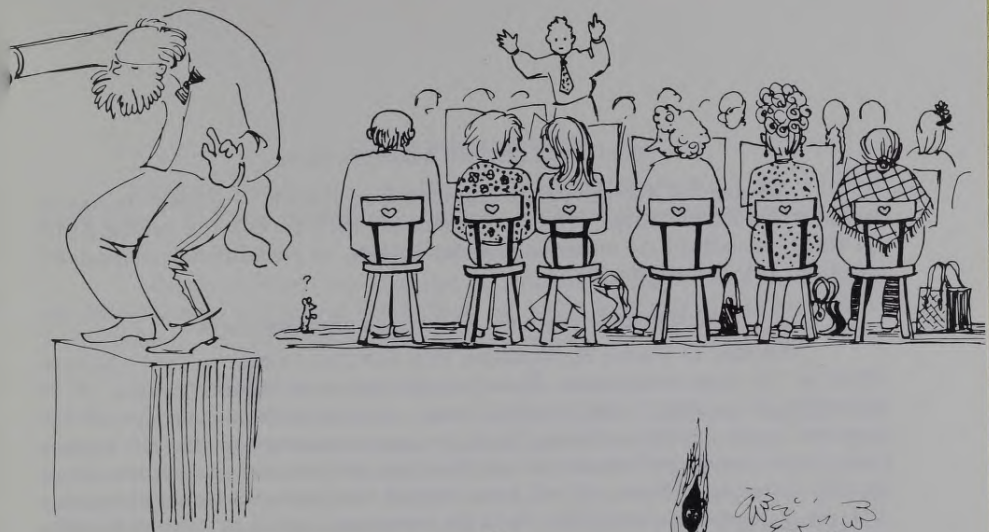
Latviešu dziesmu svētku biedrība Kanādā

Biedrība dibināta 1958. g. 28. septembrī. Pirmais valdes priekšsēdis bija komponists Jānis Cīrulis. Valdes priekšsēdis 1977. gadā bija Žanis Šmits (adrese: 133 Colin Ave, Toronto, Ont. M5P 2C4, Canada), padomes priekšsēdis — Jānis Mežaks (adrese: 325 Bogert Ave, Apt 383, Willowdale, Ont. M2N 1L8, Canada).

VIŅETES ASV RIETUMKRUSTA 6. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU

(SIETLĀ 1975) PROGRAMMAS GRĀMATĀ ►

Hamiltonas latviešu biedrības koris

Adrese: 164 Robinson St., Hamilton 10, Ont., Canada — a) 1949 b) Imants Sakss, Baiba Šmita-Kalēja, Viktors Rundāns (no 1973?) c) Maija Zemīte (1973) d) 1976: 18 dziedātāji (10 sieviešu un 8 vīru balsis) e) Piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976.

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudzes koris

Adrese: 21 Foster St., Hamilton, Ont. L8N 1Z7, Canada a) 1957 b) Alma Kārklīņa c) Koņa priekšnieks Žanis Lapukis, pianists Jānis Grīnvalds d) 35 dziedātāji (15 soprāni, 7 alti, 6 tenori, 7 basi) e) 1975—1977 ik gadus patstāvīgs koncerts. Kopš darbības sākuma bijuši 14 garīgie koncerti un divi citi sarīkojumi. Koris dzied dievkalpojumos un draudzes sarīkojumos, piedalījies piecos latviešu dziesmu svētkos, kā arī koņu kopējos sarīkojumos. Iedziedāta skaņuplate ar Ziemsvētku dziesmām. Nedaudz recenziju LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIĶĀ f) Ap \$ 500 gadā (kori uztur draudze) g) Nošu krātuvē 130—150 dziesmu.

Londonas latviešu koris (Kanādā)

Adrese: 1766 Trafalgar St., London 35, Ont., Canada a) 1950 b) Ervīns Ūdris (1958), Elfrīda Bērziņa (no 1964), Dace Šmita (1976) c) Vladislavs Mičulis d) 1976: 13 dziedātāji (8 sieviešu un 5 vīru balsis) e) Piedalījies 6. Kanādas dziesmu svētkos 1976.

Montrealas jaunatnes koris

a) 1974 b) Dace Štauvere d) 1975: 26 dziedātāji (11 soprāni, 6 alti, 5 tenori, 4 basi) e) Piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos un 6. Kanādas dziesmu svētkos.

Montrealas kokačitaru un dainotāju kopa

Adrese: c/o Miss B. Auders, 400 Vinet Ave, Dorval, Que, Canada a) 1969 b) Jānis Dindzāns c) Rita Strautiņa (līdz 1976), Baiba Audere d) Kopas sastāvs mainīgs. 1977: 13 dalībnieki (11 dziedātājas un kokačitaras, divi klarinetisti) e) 1973—1977 kopa piedalījies 18 sarīkojumos (Montrealā, Ņujorkā, Klīvlendā, Otavā, Sentkatarinā, Torontō, Bostonā, Hamiltonā), ieskaitot ASV un Kanādas dziesmu svētkus, un koncertējusi Kanādas „CBC” televīzijas raidītājā f) Ap \$ 1500 g) Ir nošu krājums.

Montrealas vīru koris Junda

Adrese: 6501 Clanranald Ave, Montreal, Que H3X 2T5, Canada a) 1955 b) Daumants Vītols, palīgdirigents Gunārs Aleksis c) Jānis Tilga (1958), Jānis Tērauds (1966—1967), Leo Landovskis (1968—1975), Imants Steprāns (no 1976); pianiste Rita Šefere (līdz 1960), Baiba Dindzāne (1976) d) Agrāk bijuši 33 dalībnieki; 1976: 24 dziedātāji (6 pirmie, 6 otrie tenori, 5 baritoni un 7 basi) e) 1974—1975 ik gadus koncertēts piecos sarīkojumos; 1976 koris piedalījies 6. Kanādas dziesmu svētkos. Ieskaņota skaņuplate (1969).

Otavas jaunatnes koris

b) Jānis Beloglāzovs d) 1975: 14 dziedātāji (9 soprāni, 2alti, 2 tenori, viens bass) e) Koris piedalījies 1. latviešu jaunatnes dziesmu svētkos 1975.

Otavas latviešu koris

Adrese: 25 Woodridge Crs, Apt 311, Ottawa, Ont. K2B 7T4, Canada b) Jānis Beloglāzovs c) Andrejs Tenne-Šens d) 1976: 26 dziedātāji (19 sieviešu un 7 vīru balsis) e) Koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973 un Kanādā 1976.

Daugavas vanadžu koris Senatne (Sentkaterinsā)

Adrese: Mrs A. Freimanis, 29 Frederick St., St. Catharines, Ont. L2S 2S5, Canada a) Dibināts Ludmillas Albertiņas ierosmē 1965. g. 15. februārī b) Ludmilla Albertiņa 1965—1967, Viktors Rundāns 1967—1976, Alma Kārklīņa no 1976 c) Koņa priekšniece un pianiste Ārija Freimane d) 1976: 25 koristes (8 pirmie, 6 otrie soprāni, 7 pirmie un 4 otrie alti) e) 1974—1976 bijuši 4 patstāvīgi koncerti, un koris piedalījies vēl 21 citā sarīkojumā, ieskaitot televīzijas raidījumu un Kanādas dziesmu svētkus. Recenzijas LATVIJĀ AMERIKĀ un LAIKĀ f) \$ 2100 g) Nošu krātuvē 75 dziesmas un visas dziesmu svētku dziesmas.

Dainas kokles Torontō

Adrese: 848 Juniper St., Oshawa, Ont. L1G 3E1, Canada a) 1973 b) Ariāna Liepiņa d) Seši koklētāji e) Repertuārā ap 100 tautasdziesmu.

Daugavas vanagu vīru koris Kanādā (Torontō)

Adrese: c/o E. Krūka, 411 St. Clements Ave, Toronto, Ont. M5N 1M2, Canada a) 1966. g. 27. septembrī b) Imants Sakss (līdz 1971), Arnolds Saulīte (1973—1977), no 1977 Dr. Auseklis Pērkons un Imants Sakss, palīgdirigente Skaidrīte Darkēvica, abi pēdējie arī pianisti c) Koņa priekšnieks Elmārs Krūka, viņa palīgs (adjutants) Voldemārs Veitmanis d) 1977: 28 dziedātāji (10 pirmie, 6 otrie tenori, 6 baritoni, 6 basi) e) Divi koncerti gadā. Iedziedātas sešas latviešu kara-vīru dziesmu skaņuplates, un koris piedalījies vēl triju citu skaņuplašu ieskaņpošanā. Recenzijas LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ. f) Apmēram \$ 3000 gadā g) Nošu krātuvē pāri par 100 dziesmu. Bez tam ir arī skaņulēņu bibliotēka.

Gaidu jendas koris Kanādā (Torontō un Hamiltonā)

a) 1975 b) Indra Pulciņa un Inta Beitāne d) 1976: 50 dziedātājas e) 1976 divi koncerti (Hamiltonā un Torontō).

Jauktais koris Daina (Torontō)

Adrese: c/o Mrs M. Lapiņš, 216 Homewood Ave, Willowdale, Ont. M2R 2N4, Canada a) 1949. g. 6. decembrī b) Ērika Freimane (no 1949), Austra Andersone (1960), Jānis Cīrulis (1960—1962), Jānis Pālēns (1962—1967), Alma Kārklīņa (no 1967) un Vizma Maksiņa c) Valdes priekšsēde Melita Lapiņa, pianiste Maija Baruša d) 78 koristi (27 soprāni, 23 alti, 14 tenori, 14 basi) e) 1973—1976 bijuši 8 koncerti; koris piedalījies arī dažādos citos sarīkojumos, ieskaitot

dziesmu svētkus 1973 un 1976. Atsevišķi dziedātāji piedalījušies dziesmu svētkos Vankuverā un Keļnē. Repertuārā ap 150 dziesmu. Recenzijas par koncertiem bijušas LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ (I. Sakss, A. Purvs, V. Rundāns, A. Plampe, R. Zuika, E. Ramats). Iedziedātas divas skaņuplates (1954 un 1958) f) Ap \$ 2000 gadā g) Nošu krātuvē daudz dziesmu.

Kristīgās jaunatnes koris Gaismas rīts

Adrese: 34 Walter St., Toronto, Ont. M4E 2Y9, Canada b) Vizma Makšņa, Maija Baruša un Jānis Beloglāzovs no Otavas d) 23 dziedātāji (16 sieviešu, 7 vīru balsis) e) Koris dziedājis kultūras dienās un dievkalpojumos Torontō 1976, piedalījies 6. Kanādas dziesmu svētkos.

Latviešu studentu biedrības Dziesmuvaras Toronto kopa

Adrese: Mrs E. Galdiņš, 70 Melrose Ave, Toronto, Ont. M5M 1Y5, Canada a) Ap 1964 b) Aivars Staško (līdz 1965), Viktors Rundāns, Bruno Skulte ar palīgiem: V. Rundānu un Anitu Rundāni (1973), Viktors Rundāns (1976) c) Elza Galdiņa (1976), ērgelniece Anita Rundāne d) 1965: 20 dziedātāji; 1973: 31 dziedātājs (9 soprāni, 13 alti, 2 tenori, 7 basi); 1976: 18 koristi e) Kopa piedalījies dziesmu svētkos Kanādā 1965 un 1976, ASV 1973. Koncerti nav bijuši. Dziesmuvarieši dzied citos Toronto kopos, kā arī kopas sanāksmēs. Noorganizēta un atbalstīta A. Ābeles dziesmu krājuma 11 TAUTAS DZIESMAS (1963) izdošana.

Sv. Andreja ev. lut. draudzes koris Torontō

Adrese: 383 Jarvis St., Toronto, Ont. M4B 2C7, Canada a) 1951. g. 5. oktobrī b) Arvīds Purvs (no 1956) c) Koŗa priekšnieks Vilis Kleperis, pianiste Gundega Melli d) 67 dziedātāji (29 soprāni, 17 alti, 10 tenori un 11 basi) e) Kopš 1952 gadskārtējs koncerts aprīlī vai maijā. Recenzijas LAIKĀ, LATVIJĀ AMERIKĀ un LONDONAS AVĪZĒ. Koris izdevis A. Purva sakārtotu garīgu dziesmu krājumu DIEVAM PIEDER ZEME (1974). Iedziedātas skaņuplates (1966, 1967), un koris piedalījies citos ieskaņojumos (1969) f) Koŗa uzturēšanai draudze izdod ap \$ 2700 gadā g) Nošu krātuvē 155 dziesmas un 54 grāmatas.

Toronto latviešu baptistu draudzes koris

Adrese: c/o Ž. Gertners, 35 Woodfern Dr., Scarborough, Ont., Canada a) 1950 b) 1952—1956 Žanis Gertners, no 1956 Arvīds Purvs c) Žanis Gertners e) Koris piedalījies Kanādas dziesmu svētkos 1976. Ieskaņota skaņuplate (1964).

Toronto latviešu biedrības kokļu ansamblis Auseklītis

Adrese: 234 Adelaide Ave W, Oshawa, Ont. L1J 2R2, Canada a) 1966 b) Kārlis Staško d) 4 līdz 12 koklētāji e) Mūzicē gadskārtējās kokļu dienās uc. sarakstojumos bez atlīdzības. Repertuārā ap 100 tautasdziesmu g) Ansamblis lieto Kokļu informācijas centra nošu bibliotēku.

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas koklētāji

Adrese: 491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5, Canada b) Ariāna Liepiņa, Kārlis Staško d) Ap 10 bērnu e) Darbojās 1977.

Toronto latviešu katoļu draudzes koris

Adrese: c/o J. Budže, 44 Lacey Ave, Toronto, Ont. M6M 3L7, Canada
a) 1953. g. 14. oktobrī b) Viktors Rundāns (līdz 1963), palīgdiriģenti: Toronto grupai Antons Gertmanis, Bromptonas grupai Jānis Dindzāns; no 1964 Antons Gertmanis c) Koņa priekšnieks Jānis Budže, ērģelnieks Pēteris Zariņš d) 24 dziedātāji (8 soprāni, 7alti, 4 tenori, 5 basi) e) Koris piedalījies 18. novembra sarīkojumos, visos Kanādas dziesmu svētkos un latgaļu kultūras dienās Torontō 1974. Divas latīņu mesas (J. Grūbera un M. Filkes) dziedātas Torontō, Londonā (Ontariō) un Čikāgā, kā arī kanādiešu katoļu baznīcās. Ieskaņota skaņuplate (1959)
f) Koņa izdevumus sedz draudze g) Nošu krātuvē ir 44 dziesmas.

Toronto meiteņu ansamblis

b) Kornelija Zariņa d) Četras dziedātājas e) Ansamblis darbojās 1975. gadā.

Toronto sv. Jāņa ev. lut. draudzes koris

Adrese: c/o J. Barušs, 407 Soudan Ave, Toronto, Ont. M4S 1W6, Canada
a) Darbojies no 1958 līdz 1976. Darbību paredz atjaunot b) Jānis Barušs c) Erna Baruša d) 1975: 15 dziedātāji (7 soprāni, 2alti, 2 tenori, 4 basi) e) Dziedāts dievkalpojums reizi mēnesī. Koris piedalījies dziesmu svētkos ASV 1973, Kanādā 1976 g) Nošu krātuvē ap 150 garīgu dziesmu, 4 orātorijas, vienas mesas koņa partija.

Toronto vanadžu koris Zīle

Adrese: 271 Rusholme Rd, Toronto, Ont. M6H 2Y9, Canada a) 1970. gada 19. janvārī b) Austrā Plampe, no 1974 Arvīds Purvs c) Koņa priekšniece Monika Jonāne; klavieres spēlē 13 koristes d) 39 dziedātājas (11 pirmie, 10 otrie soprāni, 10 pirmie un 8 otrie alti) e) Līdz 1977 bijuši 5 gadskārtējie koncerti, pavisam koncertēts 42 reizes ASV un Kanādā, to skaitā 23 patstāvīgos koncertos. Kanādas dziesmu svētkos (1976) korim piešķirta balva par lielāko koncertu skaitu kopš ASV dziesmu svētkiem (1973). Recenzijās (LATVIJĀ AMERIKĀ un LAIKĀ) koņa sniegums guvis ļoti pozitīvu novērtējumu f) \$ 6000 gadā.

Vīru ansamblis Kalvis Torontō

Adrese: 115 Westrose Ave, Toronto, Ont. M8X 2A5, Canada a) 1951. g. 19. martā b) Juris Dzeguze c) Priekšnieks Edgars Kraujiņš, kasieris Alfrēds Jekums d) 13 dziedātāji (4 pirmie, 3 otrie tenori, 3 baritoni, 3 basi) e) 1974—1976 bijuši 16 koncerti (4 Kanādā, 12 ASV), bez tam dziedāts 13 citos sarīkojumos, ieskaitot Kanādas dziesmu svētkus. Repertuārā praktiski visas vīru koņa dziesmas, starp tām ap 25 pirmatskaņojumi. Recenzijas LAIKĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ. Iedziedātas arī sešas skaņuplates (1954, 1955, 1958, 1959, 1969).

Vīru koris Viesturs Torontō

Adrese c/o Ž. Šmits, 133 Colin Ave, Toronto, Ont. M5P 2C4, Canada
a) 1951 b) Voldemārs Linde 1951—1955; Viktors Rundāns 1954—1956 un 1968—1975; Jānis Cīrulis 1955—1958; Imants Sakss 1956—1968; Ludmilla Albertiņa

1958—1967; Jānis Barušs kopš 1958 c) Žanis Šmits (Torontō), Andrejs Štelbachs (Sentkaterinsā) d) 45 dziedātāji (10 pirmie, 10 otrie tenori, 12 baritoni, 13 basi) e) Sākuma gados korim bija trīs atsevišķas vienības — Torontō, Hamiltonā un Sentkaterinsā — un līdz 1968 gadskārtējie koncerti notika visās trijās vietās. Līdz 1977 bijuši 39 gadskārtējie koncerti un 17 citi patstāvīgi koncerti. Kopš 1962 koris piedalījies visos ASV un Kanādas dziesmu svētkos un Garezera dziesmu dienās 1969 un 1971 f) \$ 6000 g) Ir nošu krātuve.

Darbību izbeigušie kori Kanādā

- Bremptonas latviešu biedrības Ausekļa jauktais koris — a) Darbojās 1952—1961
b) Viktors Rundāns (1953—1957), Jānis Dindzāns (1957—1959).
- Edmontonas latviešu biedrības jauktais koris Imanta — a) Darbojās 1969 b) Miķelis Bickis.
- Edmontonas vīru dubultkvartets Dzintars — a) Darbojās 1953—1959 un 1963—1968
b) Arvīds Tiģeris (1953—1959, 1963—1966), Harijs Skrastiņš (1966—1968).
- Hamiltonas katoļu koris — b) Imants Sakss, Viktors Rundāns (1970).
- Hamiltonas latviešu biedrības vīru koris — b) Jānis Cīrulis c) Alfrēds Atvars
d) 1954: 15 koristi e) Piedalījies DV dienās Torontō 1954.
- Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudzes jaunatnes ansamblis Dzintars —
a) 1964 b) Alma Kārklīņa (1972) d) 1969: 26 dziedātāji.
- Hamiltonas latviešu jaunatnes pulciņa meiteņu ansamblis Rota — a) 1963 b) Alma Kārklīņa c) Gundega Upīte, Dace Kārklīņa e) Iedziedātas 2 skaņuplates „Rota dzied” (1968, 1969), daudz patstāvīgu koncertu.
- Jauktais koris Beverīna Hamiltonā — a) Darbojās 1951—1956 b) Alma Skudra.
- Kičeneras un Votērū latviešu koris Ontariō — a) 1950; pēc pārtraukuma atsācis darbu 1957 b) Voldemārs Lasmanis (1950), Jānis Norvilis (no 1957)
d) 1970: 25 dziedātāji.
- Kirklendlēkas latviešu vīru koris — a) Darbojās 1948—1949 b) Imants Sakss.
- Okanāģenas dziedātāju kopa (Britu Kolumbijā) — a) 1965 b) K. Lapiņš e) Piedalījies ASV rietumkrasta dziesmu svētkos Portlendā 1965.
- Sadberi sieviešu ansamblis Rota — a) 1959; darbojies kā jauktais koris 1961—1969
b) Svetlāna Treilone (1959—1960), Vitolds Buņķis (1961—1969), Ārija Grose (no 1969) d) 1970: 13 dziedātājas.
- Jauktais koris Kokle Sentkaterinsā — a) 1962—1967 b) Ludmilla Albertiņa c) Jānis Gulbis d) 40 dziedātāju.
- Toronto austrumu latviešu ev. lut. draudzes bērnu koris un draudzes dziedātāju ansamblis — b) Arnolds Saulīte.
- Toronto l. latviešu ev. lut. draudzes koris — a) 1952 b) Tālvāldis Ķeniņš c) Jānis Petzālis d) 1958: 46 dziedātāji.
- Toronto sieviešu dubultkvartets Līga — b) Jānis Cīrulis (1957), Velta Lintiņa (1957—1960).
- Toronto trubadūri — a) Darbojās no 1962 līdz 1972 b) Kārlis Staško d) Septiņi dalībnieki (dziedātāji un mūziķi) e) Repertuārā bija latviešu, zviedru,

ungāru, havajiešu, amerikāņu un meksikāņu mūzika. Ansambļa vadītājam rodoties interesei par kokaģitaru, vienība darbu izbeidza.

Vokālais ansamblis Ceļinieki Torontō — b) V. Adlers (1972).

Vankuveras dubultkvartets — a) Ap 1969 b) Arnolds Ozols.

Vankuveras latviešu jauktais koris — a) 1952 b) Aleksandrs Panteļejevs, R. Kamols, Arvīds Grants (no 1954), Ausma Vēvere (1965), Ieva Luksta (1967).

Vinipegas jauktais koris Kokle — a) Darbojās 1965—1967 b) Livija Meistere c) Mārtiņš Štauers.

Vinipegas latviešu biedrības koris — a) Darbojās 1949—1951 b) Juris Dzeguze (no 1949), Jānis Cīrulis (līdz 1951).

Vinipegas latviešu biedrības vīru dubultkvartets — a) Darbojās 1954—1956 b) Livija Meistere.

Vācijā

Frankfurtes latviešu koris

b) Marks Opeskins d) 1977: 11 dziedātāji (8 sieviešu, 3 vīru balsis) e) Piedalījies Eiropas 4. dziesmu svētkos.

Hamburgas latviešu biedrības koris

a) 1952 b) un c) Arturs Cipulis d) 14 dziedātāji (4 soprāni, 5alti, 3 tenori, 2 basi) e) Koris darbojies nepārtraukti. Piedalījies visos Eiropas dziesmu svētkos, Vācijas 1. dziesmu dienās 1976 uc. sarīkojumos f) Ap DM 1000 gadā.

Hanoveras latviešu koris

b) Richards Alberings (līdz 1974?); Mirdza Pampova (1977) d) 1977: 12 dziedātāji (6 sieviešu, 6 vīru balsis) e) Piedalījies Eiropas 4. dziesmu svētkos.

Ķelnes latviešu jauktais koris

Adrese: c/o A. Picka, 5000 Köln-Vingst, Ansbacher Str. 4, West Germany a) 1963. g. 30. martā b) Tikla Langa (1973), Manzars Dreimanis c) Ārvaldis Picka, pianists Daniels Brūveris d) 35 koristi (11 soprāni, 9alti, 4 tenori, 11 basi) e) Kopā ar Ķelnes latviešu vīru kori koris veido Ķelnes latviešu kori. 1974—1976 tam bijuši trīs gadskārtējie koncerti, un koris dziedājis 22 citos sarīkojumos, ieskaitot Anglijas 9. un Vācijas 1. dziesmu dienas f) Ap DM 3000 (no tā Vācijas valdības atbalsts DM 2000 un koristu iemaksas DM 420).

Ķelnes latviešu sieviešu koris

Adrese: c/o A. Picka, 5000 Köln-Vingst, Ansbacher Str. 4, West Germany b) Ārvaldis Picka d) 21 koriste e) Koris piedalījies Eiropas 4. dziesmu svētkos Londonā 1977.

Ķelnes latviešu vīru koris

Adrese: c/o A. Picka, 5000 Köln-Vingst, Ansbacher Str. 4, West Germany a) 1963(?) b) Manzars Dreimanis c) Ārvaldis Picka d) 21 dziedātājs (4 pirmie, 6 otrie tenori, 6 baritoni, 5 basi) e) un f) Sk.: Ķelnes latviešu jauktais koris.

Memmingenas latviešu koris Staburags

Adrese: c/o A. Vilipsons, 8940 Memmingen, Rigaweg 7/5, West Germany
a) 1957 b) Ralfs Alunāns (no 1957) c) Arnolds Vilipsons d) 1962: 30 dziedātāji (10 soprāni, 10 alti, 6 tenori, 4 basi), 1977: 10 koristi (6 soprāni, 4 tenori) e) Koris piedalījies visos Eiropas dziesmu svētkos un Vācijas 1. dziesmu dienās. Pēdējie patstāvīgie koncerti bijuši 1962 un 1964.

Minsteres latviešu ģimnazijas skolēnu koris

Adrese: 44 Münster, Wienburg Str. 52/56, West Germany a) Darbojas katru mācību gadu b) Alma Alužāne (līdz 1974), Mārtiņš Zandbergs (1974—1976) d) Četri līdz astoņi dziedātāji katrā balsī e) Piedalās sarīkojumos; repertuārā vairums tautasdziesmu sabalsojumu f) Skola sedz ceļa izdevumus, ja koris dzied citur g) Nošu krātuvē pie skolas bibliotēkas ap 500 dziesmu.

Minsteres vīru ansamblis

Adrese: 44 Münster, Rektoratweg 131, West Germany a) 1973 b) Mārtiņš Zandbergs c) Pianistes: Diana Retiga, Māra Rāviņa (1976) d) 12 dalībnieki (trīs dziedātāji katrā balsī) e) 1974—1976: 23 koncerti (Vācijā, Zviedrijā, Anglijā, Kanādā un ASV. Recenzijas LONDONAS AVĪZĒ, Montrealas latviešu biedrības biļetenā, LATVIJĀ un LATVIJĀ AMERIKĀ) f) 1974: DM 4500, 1975: DM 5000, 1976: DM 26.000 g) Nošu krātuvē ap 300 vīru kora dziesmu.

Oldenburgas dziedātāju kopa

b) Māris Poruks d) 1977: 11 dziedātāji (3 sieviešu un 8 vīru balsis) e) Kopa piedalījies Eiropas 4. dziesmu svētkos 1977.

Darbību izbeigušie kori Vācijā

(Sk. arī sarakstu par Vācijas nometņu koriem 147. lpp.)

- Bīfeldes transporta vienības dziedātāju grupa — b) F. Heinrichsons d) 1964: 5 dziedātāji e) Grupa piedalījies Eiropas dziesmu svētkos 1964.
- Latviešu kara invalidu Hanoveras nodaļas dziesmu kopa — b) Vadītāja Mirdza Bīškapa d) 1964: 19 dziedātāji (11 sieviešu, 8 vīru balsis) e) Kopa piedalījies Eiropas dziesmu svētkos 1964.
- Lībekas latviešu dziedātāju kopa — b) Vadītāja Irēne Hese d) 1964: 14 dziedātājas e) Kopa piedalījies Eiropas 1. dziesmu svētkos.
- Manheimas latviešu darba vienības koris Kokle — b) Nikolajs Gabruševs d) 1964: 25 koristi (10 sieviešu, 15 vīru balsis).
- Lejasreinas (Mēnchengladbachas) dziedātāju kopa — b) Vadītāja Lūcija Jakovica d) 1964: 13 dziedātāji (3 sieviešu, 10 vīru balsis) e) Kopa piedalījies Eiropas 1. dziesmu svētkos.
- Minsteres latviešu koris — b) V. Dvarinovičs (1964), Longīns Apkalns (1968) d) 1964: 35 koristi (20 sieviešu, 15 vīru balsis) e) Koris piedalījies Eiropas dziesmu svētkos (arī 1973).

Daugavas vanagu vīru koris Oldenburgā — b) Bierants Kuņķis.

Jauktais koris Oldenburgā — b) Bierants Kuņķis.

Sieviešu dubultkvartets Oldenburgā — b) Bierants Kuņķis.

Vesthofenas latviešu jauktais koris — b) Tikla Langa d) 1964; 25 dziedātāji (14 sieviešu, 11 vīru balsis) e) Koris piedalījies Eiropas pirmos dziesmu svētkos Hamburgā 1964.

Daugavas vanagu koris Virzburgā — b) Ludvigs Alberings.

Virzburgas latviešu jauktais koris — b) Ludvigs Alberings.

EIROPAS 1. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU PLAKĀTS UN PROGRAMMAS VĀKS
(Niklāva Strunkes zīmējums)

Zviedrijā

Gēteborgas latviešu koris

Adrese: c/o Mrs I. Šakars, Nordenskiöldsgatan 25, S-413 09 Göteborg, Sweden a) 1955 b) Kārlis Karelis 1955—1968, Ilze Šakara no 1969 c) Koŗa pārstāvji: Rūdolfs Veldre, Vilma Zušmane, Laimdota Ristameca d) 24 dziedātāji (9 soprāni, 7 alti, 4 tenori, 4 basi) e) Koris piedalījies visos Eiropas dziesmu svētkos; dzied 18. novembra svinībās un dievkalpojumos.

Lundas latviešu koris

Adrese: c/o Mrs L. Ginters, Skånevågen 20, S-222 28 Lund, Sweden a) 1945 b) Jānis Zanders 1945—1968; Ausma Pāvulāna 1968—1973; Laura Gintere (koŗa vadītāja) no 1973 d) Līdz 1968: 25—30 koristi, no 1968: ap 15 dziedātāju e) Līdz 1977 koris piedalījies visos Eiropas dziesmu svētkos un Anglijas dziesmu dienās 1975.

Stokholmas latviešu koris

(bijušais Reitera koris)

Adrese: c/o Miss V. Briedis, Ringvågen 6 I, S-117 26 Stockholm, Sweden a) 1945 b) Teodors Reiters (1945—1956), Andris Vītoliņš (1964), prof. Arvīds Norītis, Jānis Brēdermanis c) Andrejs Šalts d) 1976: 42 dziedātāji (18 soprāni, 12 alti, 6 tenori, 6 basi) e) 1974—1976 bijuši divi koncerti. Koris piedalījies visos Eiropas dziesmu svētkos. Repertuārā ap 30 dziesmu. Ieskaņotas deviņas skaņuplates (1949?, 1951?, 1954, 1955, 1956, 1957, 1959, 1960) f) 3000 zviedru kronu g) Nošu krātuvē 150 dziesmu.

Darbību izbeigušie koŗi Zviedrijā

Lundas vīru dubultkvartets — a) Darbojās 1948—1954 b) Jānis Zanders d) astoņi dziedātāji.

Latviešu koris Olemā (Ålem) — a) Darbojās no 1944. g. oktobra līdz 1945. g. janvārim b) Teodors Reiters d) 20 dziedātāju e) Koncertēts Olemā, tās apkārtnē un Kalmarā, Dienvidzviedrijā.

Populārās mūzikas ansamblis Dundurs Stokholmā — a) Darbojies ap 1972—1974 b) Jānis Zālītis d) Četri dziedātāji un mūziķi e) Ieskaņotas divas skaņuplates („Dundurs vilcienā” un „Reiz agrā rītā izgājām”).

Vestmanlandes latviešu koris — b) Vadītājs Jānis Drigoris d) 1964: 24 dziedātāji (22 sieviešu un 2 vīru balsis) e) Koris piedalījies Eiropas pirmos dziesmu svētkos.

Aktīvo koŗu un citu mūzikālo vienību kopskaits

Amerikas savienotajās valstīs tādu ir 81, no tiem 50 koŗi un 31 dažāds ansamblis (ieskaitot šeit vokālās, jauka rakstura un instrumentālās vienības), Anglijā 10 (7 koŗi, 3 ansambļi), Austrālijā 22 (14 koŗi, 8 ansambļi), Brazīlijā 8 (5 koŗi, 3 orķestri), Kanādā 25 (19 koŗi, 6 ansambļi), Vācijā 10 (9 koŗi, 1 ansamblis), Zviedrijā 3 koŗi — kopā 159 mūzikālās vienības (107 koŗi un 52 ansambļi).

KOŅU PROGRAMMAS*

Vairums koņu programmu ir sastādīts lietpratīgi. Dziesmas ir savirknētas saskanīgi kā mūzikālā, tā arī dziesmu teksta ziņā. Arī ārējā apdare vairumam programmu ir laba, parasti iespieduma tehnikā. Ļoti bieži programmās sniegts arī dziesmu teksts un retos gadījumos arī informācija par komponistiem, par kori un dirigentu.

Dienžēl, programmās sastopami viegli novēršami trūkumi. Visbiežāk ir grēkots pret latvisko pareizrakstību, un šo grēku starpā visbargākā kritika ir jāvērs pret to, ka koristu sarakstos sieviešu uzvārdi rakstīti ar vīriešu dzimtes galotnēm. Koncertu programmas tagad daudzos gadījumos ir vienīgā literatūra, ko mūsu jaunatne latviski lasa. Koņi ir mūsu vislatviskākās organizācijas, tādēļ koņu valdes un diriģenti ir jālūdz veikt nopietnu vērību latviskajai pareizrakstībai. Ne vien sieviešu uzvārdi rakstāmi ar pareizām galotnēm, bet arī svešautiešu komponistu, tāpat svešautiešu pianistu, ērģelnieku vai citu skaņumākslinieku uzvārdi latviskajās programmās ir rakstāmi fōnētiski, ja vajadzīgs, iekavās pievienojot šos vārdus oriģinālrakstībā.

Ir jālūdz arī turpmāk programmās konsekventi ievietot dziesmu teksta autoru vārdus — atkal mūsu jaunatnes labā, jo var gadīties, ka jaunieši, kas ierodas latviešu koncertos, šo latviešu dzejnieku vārdus dabūs redzēt pirmo reizi savā mūžā. Komponistiem minams arī priekšvārds, nevis tikai iniciālis. Piemēram, kā persona, kas nepazīst latviešu mūzikas literatūru, var uzzināt, kas ir A. Kalniņš — vai tas ir Alfrēds Kalniņš vai Aldonis Kalniņš?

Beidzot, dažiem koņiem nācās grūti sameklēt un atsūtīt ARCHĪVAM sava koņa programmas par pēdējiem trim gadiem. Varam iedomāties, kādas grūtības būtu radušās, ja būtu lūgts sūtīt programmas par visu koņa pastāvēšanas laiku. Tas nozīmē, ka koris pats šīs programmas neuzglabā, un, ja tās uzglabā, tad, mainoties valdei un diriģentiem, tās iet zudumā. Koņa programmas tomēr ir vērtīgs liecinieks par mūsu kultūrālo rosību svešumā. Melburnas latviešu biedrības bibliotēka koņu un ansambļu pavairotais programma un, saprotams, arī dziesmu svētku programmas uzkrāj nākotnei. Lūgums tāpēc katra koncerta programmu tūlīt nosūtīt šai bibliotēkai. Adrese: Latvian Library, 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia.

---

* Pēc tam, kad pēc kārtas aicinātie pieci mūzikas speciālisti (vārdi lai paliek neminēti) bija atteikušies apstrādāt koņu un ansambļu aptaujas, šo darbu vajadzēja uzņemt ARCHĪVA redaktoram. Ar to bija novērsta vilšanās sajūta, kas koņiem un ansambļiem būtu sagādāta, ja izrādītos, ka viņu darbs — vācot un iesūtot datus ARCHĪVAM — bijis vērtīgs. Raksta autors apzinās, ka ikviens no aicinātiem mūzikas speciālistiem būtu uzrakstījis daudz labāku pārskatu nekā tagad ievietotais. Visiem koņiem un ansambļiem, kas atbildēja uz avīzēs vairākkārt publicēto aptauju, lai ar šo sirsnīgs paldies. Jānožēlo, ka lūgtās ziņas neizdevās saņemt no visām dziesmotajām vienībām brīvajā pasaulē.

REPERTUĀRS

Aptaujas jautājums par repertuāru ir sagādājis daudz grūtību. Daļa koŗu ir minējuŗi tikai dziesmu skaitu, kaut bija lūgts komponista vārds un dziesmas nosaukums. Daŗi nav pat minējuŗi dziesmu skaitu, bet tikai piezīmējuŗi, ka repertuārā ir visas latvieŗu dziesmas. Viens koris uz ŗo jautājumu atbildējis: „Kas var zvaigznes izskaitīt?”

Koŗi, kas centuŗies uz ŗo jautājumu atbildēt, iedalāmi divās grupās: 1) kas snieguŗi repertuāra pārskatu par laiku kopŗ koŗa dibināŗanas, un 2) kas snieguŗi repertuāra pārskatu par pēdējiem trim gadiem. Par koŗiem, kas pārskatam bija pievienojuŗi pēdējo triju gadu programmas, kā aptaujā bija lūgts, varēja noskaidrot ŗo triju gadu repertuāru. Tomēr pilnīgi salīdzināmu pārskatu par visiem koŗiem neizdevās iegūt. Ar humoru var vēl minēt, ka kāds koris atbildēja: „Repertuārs nepastāv”, bet, par laimi, ŗis koris bija pievienojis savu pēdējo gadu koncerta programmu.

Kaut arī minēto iemeslu dēļ atbildes nav tieŗi salīdzināmas, no tām ir iespējams gūt zināmu ieskatu, kādi komponisti un kādas ŗo komponistu dziesmas pēdējā laikā ir populārākās mūsu koŗu un ansambļu repertuārā. Jāņem pie tam arī vērā, ka 1974. un 1975. gadā notikuŗie E. Melngaiļa un E. Dārziņa piemiņas koncerti cēla ŗo skapraŗu darbu atkaŗojumu skaitu.

Amerikas savienotajās valstīs

Populārākais komponists (kā to varēja sagaidīt) ir Jāzeps Vītols (1863—1948). No 23 koŗiem un ansambļiem, par kuriem bija iespējams iegūt ziņas par repertuāru, 20 dziesmotās vienības ir repertuārā uzņēmuŗas Jāzepa Vītola komponētās dziesmas. Ir raksturīgi, ka vairumam koŗu repertuārā ir vairākas Jāzepa Vītola dziesmas. No Vītola kompozicijām savukārt vispopulārākā ir bijusi „Gaismas pils” ar Ausekļa tekstu. Tai seko „Beverīnas dziedonis”, arī ar Ausekļa tekstu. Tālāk vienlīdz populāras bijuŗas F. Bārdas „Sauls svētki”, Kārļa Skalbes „Kalējs”, Aŗa Œeniņa atdzejotais „Meŗezers” (kam reizēm par teksta autoru atzīmēts Kārlis Skalbe!) un tautasdziesma „Rīgā pirku sirmu zirgu”. Repertuārā bijuŗas pavisam 46 Jāzepa Vītola dziesmas, bez tam vēl lielākā skaitā viņa komponētie korāļi. Diemŗēl, programmās nav varēts iztikt bez negribēta humora par Vītola kompozicijām. Tā kādā programmā lasām, ka dziesmas „Upe un cilvēka dzīve” autors esot K. Barisons!

Otrā vietā populāritātes ziņā ir bijis Emīls Melngailis (1874—1954). No 23 koŗiem viņa dziesmas ir bijuŗas 17 koŗu repertuārā. Atšķirība ar Jāzepu Vītolu tomēr ir tā, ka mazāks skaits koŗu ir dziedājis lielāku skaitu Melngaiļa komponēto dziesmu. No kopskaitā 49 dziesmām Vilimantikas Rota ir dziedājusī 19 Melngaiļa dziesmas, Grandrepidsas latvieŗu koris 17, Kalamazū Dziesmu vairogs 16. Pārējiem koŗiem Melngaiļa dziesmu skaits ir mazāks, un vairākiem ir tikai viena vai divas dziesmas. Visvairāk dziedātās ir „Dāvida 19. dziesma” un

„Bārenītes slavināšana”. Tām seko Raiņa „Senatne” un tautasdziesmas „Tumša nakte”, „Jāņuvakars” un „Rīgas torņa gala zīle”.

Ar mazu atstarpi Melngailim seko Helmers Pavasars (dz.1903) un Jānis Norvilis (dz.1906), kas reprezentēti 16 koŗu un ansambļu repertuārā. Pavasara dziesmas visvairāk dziedājis Milvōki vīru koris — no 25 Pavasara dziesmām, kas apskatāmā laikā ir dziedātas, 10 dziesmas ir dziedājuši Milvōki vīri. No Norviļa dziesmām pavisam dziedātas 49, un no tām Klīvlendas latviešu biedrības koris dziedājis 14. Populārākā Pavasara dziesma koŗu koncertos bijusi kantāte ar Andreja Eglīša vārdiem „Sasauc dziesma”, ko dziedājuši 6 koŗi. Tai seko triju koŗu dziedātā „96. Dāvida dziesma”, Friča Bārdas „Bērzi”, dainas „Laimīgai pavaicāju”, „Mazs bij tēva novadiņš” un Jāņa Ezeriņa „Vecie tēvi”, kā arī „Viens vienīgs vārds” ar Klāras Zāles tekstu. No Jāņa Norviļa dziesmām vispopulārākā ir bijusi daina „Zīles vēsts” (9 koŗi un ansambļi), kam seko Jōnāsa Miesnieka „Balsis”, Konstantīna Plencinieka „Dziesmu kalnā” un dainas: „Noriet saule vakarā”, „Spīdi nu, saulīte” un „Tumsa, tumsa, kas par tumsu”.

Cieši uz pēdām abiem iepriekšējiem seko Valdemārs Ozoliņš (1896—1973), 18 viņa dziesmas savam repertuāram ir izvēlējušies 15 koŗi un ansambļi. Visvairāk dziedāta Friča Bārdas „Krēslā” (5 vienības). Seko divas dziesmas ar Viļa Plūdoņa tekstu: „Bērnu dienas” un „Rozes, ai rozēs”.

Populāritātes ziņā ASV tālāk nāk četri komponisti ar vienādu koŗu skaitu. Jāņa Kalniņa (dz.1904) 18 kompozīcijas dziedājuši 14 koŗi. Grandrepīdīsas koris no tām dziedājis deviņas. Populārākā ir „Līgo dziesma”, ko dziedājuši deviņi koŗi. Pieci koŗi dziedājuši „Kuŗš putniņis dzied tik koŗi”.

Tikpat daudz koŗu (14) dziedājuši repertuārā uzņemtās Alfrēda Kalniņa (1879—1951) 17 dziesmas. No tām piecas dziesmas dziedājis Grandrepīdīsas un Indiānas koris. Pirmajā vietā ir Ausekļa „Brīvība”, ko dziedājuši 6 koŗi.

Koŗu skaita ziņā šai pašā līmenī ir Jēkabs Graubiņš (1886—1961) ar repertuārā uzņemto 31 dziesmu. Klīvlendas latviešu biedrības koris ir dziedājis 12 dziesmas, bet to skaitā nav „Tek saulīte tecēdama”, ko dziedājis visvairāk koŗu, skaitā 6. No pārējām dainām vairāk dziedātā ir „Maza biju, neredzēju”, bet Birznieku Sofijas „Ar tu, tavu lielu birzi” arī bijusi iecienīta.

Ceturtais komponists šai grupā ir Emīls Dārziņš (1875—1910). 14 viņa dziesmas arī dziedājuši 14 koŗi, no tām 6 Kalamazū vīru koris. Aspazijas „Sapņu tālumā” izvēlējušies 6 koŗi un ansambļi, Aspazijas „Mēness starus stīgo” un Raiņa „Senatni” 5 koŗi. Seko Kārļa Skalbes „Mūžam zili” un Aspazijas „Cīānas bērni”.

Tālāk vienādā līmenī ar 12 koŗiem ir Jāņa Cīruļa (1897—1962) un Andreja Jurjāna (1856—1922) darbi. No Cīruļa dziesmām populāra bijusi Arveda Švābes „Saulē laivā”, no Jurjāna — kantāte „Tēvijai” ar komponista tekstu. Arī Tālvāldis Keņiņš (dz.1919) ar 11 koŗiem ierindojams šai grupā. Viņa „Bandīnieka līgaviņu”, „Ganiņš biju” un „Tā tik vien mēs dzīvojam” katru ir dziedājuši trīs koŗi vai ansambļi.

No Jāņa Zālīša (1884—1943) divām repertuārā uzņemtajām dziesmām, ko dziedājuši 9 kori, populārākā bijusi Pēterā Blaua „Ceļš uz dzimteni” (8 vienības). Šai pašā grupā ir Pēteris Barisons (1904—1947) ar piecām dziedātajām dziesmām, no tām visbiežāk Jāņa Akurātera „Latvijā”. Tāpat 9 kori vai ansambļi ir dziedājuši V.Baštika (dz. 1912) 15 dziesmas, Tiklas Ilsteres (dz. 1904) četras dziesmas un Bruno Skultes (1905—1976) 20 dziesmas. No tām populārākā bijusi Ilsteres „Tēvuzeme runā” (Ilzes Kalnāres vārdi), ko atskaņojušas 6 vienības.

Nākošā grupa ir Ādolfā Ābeles (1889—1967) 8 koru dziedātās 14 dziesmas un Imanta Saksā (dz. 1918) 6 dziesmas. Ābeles komponēto Visvalža Sandera „Lūgšanu” bija dziedājuši četri kori.

Valentīna Bērzkalna (1914—1975) 9 dziesmas, Volfganga Dārziņa (1906—1962) 8 dziesmas, Alfrēda Feila (1902—1941) 5 dziesmas, Jēkaba Poruka (1895—1963) 6 dziesmas un Arvīda Purva (dz. 1926) arī 6 dziesmas bija dziedājušas 7 vienības. Šai grupā populārākā bija Jēkaba Poruka komponētā daina ar nosaukumu „Pavasara dziesma” (6 vienības).

Seko ar sešām koru vienībām: Jānis Cimze (1814—1881) — dziedātas 6 dziesmas, Alberts Jērumis (1919—1978) — 3 dziesmas, Arnolds Kalnājs (1906—1975) — 9 dziesmas, Jānis Straume (1861—1929) — 2 dziesmas. Šai grupā visvairāk dziedāti ir Straumes „Pie Baltijas jūras” ar komponista paša tekstu (4 vienības).

Piecas vienības ir dziedājušas Longīna Apkalna (dz. 1923) 3 dziesmas, Kārļa Kažociņa (1886—1920) 3 dziesmas un Jūlija Roziša (1880—1952) 3 dziesmas. Longīna Apkalna „Kūlu riju, neizkūlu” ir dziedājušas visas 5 vienības.

Lūcijas Garūtas (1902—1977), Ojāra Kļaviņa (1931—1971) un Kārļa Liepiņa (dz. 1908) dziesmas dziedājušas četras koru vienības. Trīs vienības dziedājušas Dāvja Cimzes (1822—1872), Marijas Gubenes (1872—1947), Pāvula Jurjāna (1866—1948), Aldoņa Kalniņa (dz. 1928), Voldemāra Lindes (1912—1955), Jāņa Mediņa (1890—1966), Jēkaba Mediņa (1885—1971), Raimonda Paula (dz. 1936), Andra Ūdra, Ernesta Viņģera (1850—1933) un Arvīda Žilinska (dz. 1905) skaņdarbus. Divas vienības ir dziedājušas Ērikas Freimanis (1911—1960), Jāņa Ķepiņa (dz. 1908), V. Lapsiņa, Ādama Ores (1855—1927), Imanta Ramiņa, Ādolfā Skultes (dz. 1909), Valdemāra Upenieka (1896—1955) un Leonīda Viņģera (dz. 1906) kompozīcijas.

Pa vienai vienībai dziedājuši Kārļa Alberta, H. Blūma, Staņislava Broka, Paula Dambja (dz. 1936), J. Dambrauska, K. Deiņmaņa, Jāņa Ezeriņa, Gunāra Freidenfelda, Imanta Kalniņa (dz. 1941), Teodora Kalniņa (1890—1962), Valtera Kaminska (dz. 1929), Paulas Līeštes (1889—1966), Kārļa Līdaka, Jāņa Ozoliņa (dz. 1908), Jāņa Sandera, Jāņa Sildega, Arnolda Sinepa (1881—1952), Leonīda Slaucītāja (1899—1971), Eduarda Šēnfelda (dz. 1907), Oskara Šepska (1850—1914), H. Valdmanes, Jēkaba Vitoliņa (1898—1977), Alņa Zaķa (dz. 1931) un Margēra Zariņa (dz. 1910) rakstītās dziesmas.

Pa vienai koru vienībai ir dziedājuši arī sekojošo mūziķu dziesmas. Viņi izdalīti atsevišķi tāpēc, ka viņu darbi ir dziedāti vai nu pašu diriģētājā

vienībā, vai arī tuvinieku diriģētājā korī vai ansambļā. Tie ir: Mārtiņš Aldiņš (1946), Jānis Barušs, Eduards Baštiks, Ernests Brusubārda (1880—1968), A.Cers, Vilnis Ciemiņš, Augusts Dzenis, Andrejs Jansons, Jānis Kalnietis, Alberts Legzdīņš, Imants Mežaraups, Brigita Ose, Austrā Plampe, Lolita Ritmane, Eduards Stots, Daumants Vītols.

Iepriekšējā pārskatā neietilpst ASV latviešu baptistu dziesmu dienās, ASV rietumkrasta 6. latviešu dziesmu svētkos Sietlā 1975. gadā un Gaņezera 4. dziesmu dienās 1974. gadā dziedātās dziesmas. Sietlas kopkoris dziedāja 20 dziesmas un Gaņezera kopkoris 17 dziesmas. Tās pieskaitot, secinājumi par komponistu popularitāti nemainās, jo vairums dziesmu jau ir uzņemts pārskatā. No jauna nāk klāt vienīgi Bruno Skultes „Bāleliņš un malējiņa”, Arvīda Purva „Kas kaitēja man dzīvot” un Jāņa Mediņa „Četras tautas dziesmas”, kuŗas visas dziedāja Sietlā.

Kanādā

Kanādas latviešu kuŗu repertuārs lielā mērā atšķiras no ASV kuŗu repertuāra. Apstrādājot datus par divpadsmit kuŗiem (to skaitā ietilpinot kā atsevišķu kori Kanādas latviešu 6. dziesmu svētku kopkori un arī skolēnu kopkori, kas piedalījās ar koncertu šais pašos dziesmu svētkos), aina ir šāda. Pirmajā vietā izvirzās Norvilis, kuŗa darbus savā repertuārā uzņēmuši 8 kuŗi. Lielā dziesmu skaita un relatīvi mazā kuŗu skaita dēļ, kas tās dziedājuši (lielākais divi kuŗi) neviena no dziedātajām 33 Norviļa dziesmām nav tāda, kas būtu sevišķi izvirzījies. Var gan teikt, ka jauktais koris Daina un vīru ansamblis Kalvis ir dziedājuši sevišķi daudz Norviļa dziesmu, ar to panākot viņam pirmo vietu.

Otrā vietā izvirzās Melngailis un Cīrulis. Septiņi kuŗi ir dziedājuši 26 Melngaila dziesmas un septiņi 14 Cīruļa dziesmas. Tūlīt uz pēdām seko Tāli-valža Ķeniņa 9 dziesmas, ko dziedājuši 6 kuŗi, un Jēkabs Graubiņš, kuŗa 14 dziesmas arī dziedājuši 6 kuŗi. Tikai pēc tam nāk Jāzeps Vītols kopā ar Saksu, Alfrēdu Kalniņu un Emīlu Dārziņu — viņu dziesmas ir dziedājuši pieci kuŗi. No Vītola dziesmām atskanotas 17, no E. Dārziņa dziesmām 10, no Saksas dziesmām 6 un no Alfr. Kalniņa — četras. Četri kuŗi ir dziedājuši A. Purva 5 dziesmas, J. Kalniņa 17 dziesmas, A. Jurjāna 9 dziesmas un V. Baštika 8 dziesmas.

Pēc tam nāk komponistu grupa, kuŗu dziesmas dziedājuši trīs kuŗi: Pavasars ar 5 dziesmām, Feils ar 4 dziesmām, V. Dārziņš ar 7 dziesmām, Barisons ar 4 dziesmām un A. Ābele ar 3 dziesmām. Sakārtojot pēc alfabēta, divi kuŗi ir dziedājuši L. Apkalna, V. Bērzkalna, J. Cimzes, L. Garūtas, A. Jēruma, A. Kalnāja, Ald. Kalniņa, H. Kļavas, Jāņa Mediņa, V. Ozoliņa, B. Skultes un O. Šep-ska dziesmas. Pa vienam korim ir dziedājis šādu autoru rakstītos darbus: M. Aldiņa, H. Berino, St. Broka, V. Ciemiņa, Māras Efertes, E. Freimanis, Edmunda Goldšteina (dz. 1927), Guntara Geduļa (dz. 1952), T. Ilsteris, J. Ķepīša, V. Lindes, Jāzēpa Mediņa, J. Poruka, Ziedoņa Purva, Austras Kārklīņas, Daces Štauveres, L. Vīgnera, D. Vītola un J. Zālīša.

Kanādā, tāpat kā Austrālijā, kā jau mazākā latviešu kolonijā ir vērojama tendence izvirzīties pašu māju komponistiem un dziesmu rakstītājiem. Norvilis, Ķeniņš, Sakss, Purvs, Cīrulis uc. dzīvo vai dzīvoja Kanādā. Tāpat mazāk pazīstamie dziesmu autori ir paši savu koru diriģenti.

Austrālijā

Koru dziedāšanā Austrālijā atšķiras no citām mītnes zemēm ar to, ka, par spīti lielajiem attālumiem, kas šķir atsevišķos centrus, ik gadus notiek visu centru kopkoru koncerts, t. s., kultūras dienās starp Ziemeļvētkiem un Jaungadu. Sekojošā pārskatā šis kultūras dienu kopkoris ir skaitīts par vienu atsevišķu kori, kaut trijos gados (1974—1976), uz ko pārskats visumā lielos vilcienos attiecas, ir notikuši trīs kultūras dienu koncerti. Totiesu pārskatā nav ieskaitīts Pertas jauktais koris, kas šais trijos gados ir dziedājis tikai kultūras dienām paredzēto programmu. Šādā veidā pārskatā pavisam ir ieskaitītas 18 dziesmotāš vienības — kori un ansambļi.

Populārākais komponists Austrālijā bijis Emīls Melngailis. Viņa 28 darbus ir dziedājušas 14 vienības no minētajām 18, kaut gan tikai Adelaides latviešu biedrības jauktais koris sarīkojis Melngaiļa simt gadu piemiņai veltīto koncertu. Melngailim cieši seko otrā vietā Jānis Norvilis. Viņa 21 dziesmu ir dziedājušas 12 vienības. Lielmeistars Jāzeps Vītols Austrālijā paliek trešajā vietā tūlīt aiz Norviļa ar 11 vienību dziedātām 19 dziesmām. Ceturtnā vietā ir abi Kalniņi: Alfrēds un Jānis, kuru dziesmas dziedājušas 10 vienības — Alfr. Kalniņa 14 un J. Kalniņa 12 dziesmas. Tūlīt aiz viņiem ar 9 vienībām un 9 dziesmām seko A. Ābele. Nākošā grupā ar 8 vienībām (iekavās dziesmu skaits) ir E. Dārziņš (12), Graubiņš (19) un B. Skulte (16). Seko komponisti, kuru dziesmas dziedājušas septiņas un sešas vienības: septiņas vienības dziedājušas J. Zālīša (5), sešas — V. Dārziņa (4), A. Jurjāna (9), H. Pavasara (10), A. Feila (5) un V. Ozoliņa (14) dziesmas.

Mazāk nekā trešdaļa no visām dziesmotajām vienībām dziedājušas šādu skapražu darbus — piecas vienības P. Barisona (12), J. Cimzes (5), Jāņa Mediņa (5) un sidnejieša Mārtiņa Siliņa (17) dziesmas. Prāva ir grupa, kuru dziesmas ir dziedājušas četras vienības: V. Bērzkalns, J. Cīrulis, Ald. Kalniņš, R. Pauls, melburnietis Juris Pomers, J. Poruks, Jānis Sieriņš (dz. 1889), Aleksandrs Valle (1890—1972) un A. Žilinskis; trīs vienības — L. Apkalns, V. Baštiks, L. Garūta, A. Kalnājs, melburnietis Ernests Māršaus, Jāzeps Mediņš, L. Slaucītājs un E. Vīgners. Divas vienības izvēlējušas dziesmas, ko rakstījis H. Berino, T. Ilstere, P. Jurjāns, V. Kaminskis, A. Legzdīņš, Jēkabs Mediņš, A. Purvs, Arturs Salaks (dz. 1891), J. Straume, Gustavs Verners, Aristīds Vīgners (melburnietis, tagad adelaidietis).

Beidzot paliek prāva grupa, kuru dziesmas dziedājusi tikai viena dziesmotā vienība: balaratiete Ērika Ābele, sidnejiētis B. Adijāns, K. Alberts, Kārlis Baumanis (neskaitot „Dievs, svētī Latviju”), J. Broks, melburnietis Gerhards Brēmanis (dz. 1910), J. Damrošs, J. Dzintars, sidnejiētis nelaiķis Eizens Frei-

manis, Velta Grāvīte, Olgerts Grāvītis, M. Gubene, A. Jansons, A. Jērums, P. Jozus, sidnejetis Edgars Kalums, bijušais balaratiētis Ilmārs Kapelis, O. Kārklīņš, K. Kažociņš, O. Kļaviņš, A. Krauklis, B. Krūmiņš, T. Ķeniņš, K. Ķuze, Paula Līcīte, Jānis Līcītis, V. Linde, Juris Mazutis (dz. 1940), sidnejetis nelaikis Jānis Puisēns, Jānis Reinholds, J. Rozītis, J. Sērmūklis, Ēvalds Silīņš, H. Stāmurs, E. Stots, E. Šēnfelds, O. Šepskis, Egils Švarcs, Andris Vītoliņš, Vladislavs Vištelis, sidnejiete Gundega Zariņa, Ojārs Zaļups un Indriķis Zīle.

DZIESMU SVĒTKI UN CITI LĪDZĪGI KOPKOŅU KONCERTI

Latviešu simtgadīgā dziesmu svētku tradīcija ir dzīva arī trimdā. Valentīns Bērzkalns ir publicējis latviešu dziesmu svētku vēsturi divos sējumos. Pirmais sējums iznāca 1965. gadā ar nosaukumu LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU VĒSTURE 1864—1940, otrs 1968. gadā: LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI TRIMDĀ 1946—1965. Šo divu sējumu plašā dokumentācija daļēji turpināta Valentīna Bērzkalna nodibinātajā žurnālā LATVJU MŪZIKA. Tā pirmais numurs iznāca 1968. gadā, pēdējais (astotais) 1975. (īstenībā 1976.) gadā. Valentīns Bērzkalns nomira 61 gada vecumā 1975. gadā, un pēc viņa nāves pūles atjaunot LATVJU MŪZIKU nav vēl devušas panākumus. Līdz ar to apstājusies dokumentācija ne vien par dziesmu svētkiem un citām latviešu mūzikas dzīves svarīgākām parādībām, bet izbeidzies arī šīs latviešu kultūras nozares kritiskais un stimulējošais rēgulārais vērtējums.

Austrālijā dziesmu svētki notiek ik gadus Ziemsvētku nedēļā ar Austrālijas latviešu kultūras dienu nosaukumu. Par laiku no 1951. gada (kad notika pirmās kultūras dienas) līdz 1970. gadam (ieskaitot) dokumentācija ir sakopota 1971. gadā izdotajā grāmatā LATVIEŠU KULTŪRAS DIENAS AUSTRĀLIJĀ 1951—1970, ko rediģēja Voldemārs Dulmanis.

Bez kopkoņu koncertiem, kas nosaukti par dziesmu svētkiem un kultūras dienām (Austrālijā) brīvajā pasaulē vēl notiek dziesmu dienas, novadu dziesmu svētki, ikgadējās baptistu draudžu koņu dziesmu dienas, jaunatnes dziesmu svētki un Daugavas vanagu salidojumi ar kopkoņu koncertiem. To dokumentācija nav sakopota atsevišķās grāmatās, kaut Valentīna Bērzkalna darbos tie ir minēti. Pēc 1974. gada sameklēt par šiem kopkoņu koncertiem datus periodikā un sarīkojumu programmās ir grūts uzdevums. Melburnas latviešu biedrības bibliotēkā vajadzētu būt visām sarīkojumu programmām, bet ne vienmēr bibliotēkas lūgums sasniedz rīkotājus. Ir tādēļ iespējams, ka sekojošais pārskats nav pilnīgs.

Lielie dziesmu svētki un kopkoņu koncerti ir salīdzināmi ar jūrā peldošiem leduskalniem, no kuriem redzama tikai galotne. Tikai paši dalībnieki, kas dzied šais sarīkojumos, zina, kāds milzu darbs ir šo svētku koncertu pamatā. Šis darbs ir veikts ne vien neskaitāmos mēģinājumos, bet arī individuālos vingrinājumos nakts klusumā. Sabraucot uz svētkiem, notiek slīpējumi virsdiriģentu vadībā. Par spīti šim lielajam darbam un diriģentu pūlēm, kopkoņi nekad nespēj un nespēs sasniegt to māksliniecisko līmeni un pilnību, kādu spēj sasniegt

EIROPAS 2. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI HANOVERĀ 1968. GADĀ

jiem dziesmu svētkiem. 1973. gadā dziesmu svētki notika kā Latvijā, tā arī trimdā — Ķelnē, Klīvlendā un Sidnejā. Bez tam trimdā vēl notika gadskārtējā baptistu draudžu koŗu dziesmu diena. Ja pēdējo uzskata par specifiskiem svētkiem, kas nav salīdzināmi ar pārējiem, tad trimdas dziesmu svētkos piedalījās 84 koŗi (skaitot klāt arī baptistu dziesmu dienu — 88) ar 2500 pieteiktiem dziedātājiem (2620 kopā ar baptistu dziesmu dienas koristiem). Latvijā turpretim bija pieteikti 287 koŗi ar 14,978 dziedātājiem (sk.: LATVIJU MŪZIKA 7, 644. lpp.). No latvieŗu kopskaita trimdā dzīvo 11 %. Tātad, ja lietotu par mērauklu Latvijas dziesmu svētku dalībnieku skaitu, varētu teikt, ka mēs būtu bijuŗi Latvijas līmenī, ja mūsu dziesmu svētkos būtu piedalījuŗies tikai 1650 dziedātāju. Piedalījās tomēr 2500, un ASV dziesmu svētki Klīvlendā ar saviem 1610 dziedātājiem vien jau aptuveni sasniedza Latvijas normu. Turklāt pārvaramie attālumi, lai nokļūtu dziesmu svētkos, salīdzinot ar Latviju, starpību dara vēl iespaidīgāku.

Dziedāto dziesmu satura ziņā ir milzīga starpība starp trimdu un Latviju. Trimdā dziedātas tikai latvieŗu komponistu dziesmas, bet Latvijā ar krievu piemalumu arī cittautu komponistu dziesmas. Trimdā dziesmas dziedātas, kalpojot mākslai, Latvijā — kalpojot politikai.

Kopkoŗa koncerti

Sekojoŗais pārskats ir mēģinājums sniegt chronoloģisku rādītāju par trimdas dziesmu svētkiem un tiem pielīdzināmiem sarīkojumiem ar kopkoŗa koncertu. Pārskatā ir uzņemti tikai galvenais sarīkojums — kopkoŗa koncerts, bet nav uzņemti blaku sarīkojumi, arī ne pārējie mūzikāla rakstura sarīkojumi. Sniegtās ziņas ir šādas: Sarīkojuma nosaukums. a) Vieta un laiks (sarīkojumiem, kas ilguŗi vairāk nekā vienu dienu, atzīmēts tikai datums, kad notika kopkoŗa koncerts). b) Virsdiriģentu vārdi. c) Rīcības komitejas priekŗsēŗa vārds. d) Koŗu un pārējo mūzikas vienību kopskaits, kas koncertā piedalījās (daudzos gadījumos no ŗiem koŗiem un ansambļiem piedalījuŗies tikai nedaudzi dziedātāji). e) Koristu kopskaita vērtējums f) Apmeklētāju kopskaita vērtējums.

1. Elbas novada latvieŗu dziesmu diena — a) Gēsthachtā, Vācijā 30. 6. 1946
b) Eduards Ramats, Daumants Vītols, Roberts Zuika c) Nikolajs Oŗiņŗ d) 6 koŗi
e) 300 koristu f) Ap 5000 apmeklētāju.
2. Franku novada latvieŗu 1. dziesmu diena — a) Fiŗbachā, Vācijā 30. 6. 1946
b) Arnolds Kalnājs, Jānis Ūdris, Ferdinands Valdmanis c) Jēkabs Poruks d) 12 koŗi
e) 659 f) Ap 5000.
3. Franku novada latvieŗu 2. dziesmu diena — a) Baireitā, Vācijā 7. 7. 1946
b) Arnolds Kalnājs, Jānis Ūdris, Ferdinands Valdmanis c) Jēkabs Poruks d) 8 koŗi
e) 400 f) Ap 1500.
4. Franku novada latvieŗu 3. dziesmu diena — a) Ansbachā, Vācijā 21. 7. 1946
b) Ādolfs Ābele, Arnolds Kalnājs, Jānis Ūdris, Ferdinands Valdmanis, Velta

Freivalde c) Jēkabs Poruks, Ludvigs Rozentāls d) 12 koŗi e) 626 dziedātāji
f) Ap 5000 apmeklētāju.

5. Franku novada latviešu 4. dziesmu diena — a) Eichstetē, Vācijā 4.8.1946
b) Arnolds Kalnājs, Jānis Ūdris, Ferdinands Valdmanis, Jānis Puisēns c) Jēkabs
Poruks, N. Kļaviņš d) 16 koŗi e) 700 f) Ap 7000.

6. Franku novada latviešu 5. dziesmu diena — a) Augsburgā, Vācijā 25.8.
1946 b) Arnolds Kalnājs, Jānis Ūdris, Ferdinands Valdmanis, Jānis Grebežs, Han-
sis Lespa, Alberts Linde c) Jēkabs Poruks, Oto Krolls d) 14 koŗi e) 516 f) 4000
—5000.

7. Hānavas novada latviešu dziesmu diena — a) Hānavā, Vācijā 27.10.1946
b) Ernests Brusubārda, Meta Muižarāja, Pauls Kunstmanis c) A. Ogrinš d) 8
koŗi e) 365 f) Ap 2500.

8. Latviešu dziesmu svētki Vācijā — a) Eslingenā 25.5.1947 b) Ādolfs
Ābele, Jānis Austrums, Pēteris Banders, Jānis Dūmiņš, Haralds Lindemanis
c) Jānis Lābsvīrs d) 25 koŗi e) 1000 f) Ap 10.000.

9. Pirmo vispārējo latviešu dziesmu svētku 75 gadu atceres dziesmu diena
Bavārijas apgabalā — a) Fišbachā, Vācijā 27.6.1948 b) Ādolfs Ābele, Pēteris
Banders, Arnolds Kalnājs c) Jēkabs Poruks, Ādolfs Ābele d) 17 koŗi e) 674
f) Ap 5500.

10. Pirmo vispārējo latviešu dziesmu svētku 75 gadu atceres dziesmu diena
— a) Glāzenbachā, Austrijā 11.7.1948 b) O. Liepa, A. Vasariņš c) Oskars Siktars
d) 2 koŗi e) 60 koristi.

11. Vācijas ziemeļu apgabala latviešu dziesmu diena — a) Lībekā, Vācijā
25.7.1948 b) Helmers Pavasars, Eduards Ramats, Roberts Zuika c) Jānis Ru-
dzītis d) 10 koŗi e) 400 f) Ap 2000.

12. Atceres dziesmu dienas atskaņu koncerts — a) Hānavā, Vācijā 17.9.1948
b) Ernests Brusubārda, Juris Dzeguze, Tikla Ilstere, Meta Muižarāja d) 4 koŗi
e) 120 koristu.

13. Pirmo vispārējo latviešu dziesmu svētku 75 gadu atceres dziesmu die-
na — a) Rotveilā, Vācijā 7.11.1948 b) Jānis Austrums, Jānis Dūmiņš, Tikla Il-
stere c) Alfrēds Krūms d) 5 koŗi e) 168 f) Ap 500.

14. Pirmās latviešu dziesmu dienas Anglijā — a) Londonā 18.6.1949 b) Vik-
tors Baštiks, Alberts Jērums, Daumants Vītols c) Alberts Jērums d) 21 koris
e) 400 koristu.

15. Ziemeļanglijas latviešu dziesmu dienas — a) Līdsā 24.7.1949 b) Vik-
tors Baštiks, Alberts Jērums, Daumants Vītols c) Daina Lejniece d) 17 koŗi
e) 350 koristu.

16. Latviešu baptistu draudžu koŗu 1. dziesmu diena — a) Ņujorkā 5. 3. 1950 d) 4 koŗi.
17. Otrās latviešu dziesmu dienas Anglijā — a) Lesterā 18. 6. 1950 b) Viktors Baštiks, Alberts Jērumš, Alma Skudra, Daumants Vītols c) Ērika Sarkanbārde d) 18 koŗi e) 400 dziedātāju.
18. Dziesmu dienu atskaņas Anglijā — a) Londonā 23. 7. 1950 b) Alberts Jērumš, Alma Skudra, Roberts Zuika c) Alberts Jērumš d) 5 koŗi e) 140.
19. Latviešu baptistu draudžu koŗu 2. dziesmu diena — a) Filadelfijā, ASV 29. 4. 1951 d) 4 koŗi e) 80.
20. Trešās latviešu dziesmu dienas Anglijā — a) Londonā 29. 7. 1951 b) Teodors Reiters, Alberts Jērumš, Roberts Zuika c) Alberts Jērumš d) 20 koŗi e) 450 f) 3000.
21. Dziesmu dienu atskaņu koncerts Anglijā — a) Lesterā 30. 9. 1951 b) Viktors Baštiks, Arvīds Purvs d) 5 koŗi e) 150.
22. Londonas dziesmu dienu atskaņas — a) Bredfordā, Anglijā 27. 10. 1951 b) Jānis Barušš, Andrejs Pommers, Arvīds Tīģeris, Daumants Vītols d) 7 koŗi e) 170.
23. Austrālijas latviešu 1. kultūras dienas — a) Sidnejā 28. 12. 1951 b) Žanis Smiltnieks c) Fēlikss Brūvelis, Spodris Klauverts d) 2 koŗi e) 67 f) 900.
24. Latviešu baptistu draudžu koŗu 3. dziesmu diena — a) Bostonā, ASV 8. 6. 1952 d) 4 koŗi e) 80 koristu.
25. Pirmās latviešu dziesmu dienas Kanādā — a) Torontō 6. 9. 1952 b) Jānis Cīrulis, Ērika Freimane c) Elmārs Krūka d) 9 koŗi e) 180.
26. Austrālijas latviešu 2. kultūras dienas — a) Melburnā 27. 12. 1952 b) Meta Krišjāne, Kaspars Svenne, Ernests Māršaus, Žanis Smiltnieks c) Gerhards Brēmanis d) 4 koŗi e) 100 f) 1700.
27. ASV latviešu 1. vispārējie dziesmu svētki — a) Čikāgā 31. 5. 1953 b) Arnolds Kalnājs, Valdemārs Ozoliņš, Eduards Ramats, Bruno Skulte c) Kārlis Dzirkalis d) 22 koŗi e) 650.
28. Latviešu baptistu draudžu koŗu 4. dziesmu diena — a) Kvēkertaunā, ASV 19. 7. 1953 d) 5 koŗi e) 85.
29. Pirmo vispārējo latviešu dziesmu svētku 80 gadu atcere — Londonā, Anglijā 3. 10. 1953 b) Alberts Jērumš, Roberts Zuika c) Augusts Abakuks d) 6 koŗi e) 157 koristi.
30. Latviešu 1. dziesmu svētki Kanādā — a) Torontō 10. 10. 1953 b) Jānis Cīrulis, Ērika Freimane, Voldemārs Linde, Jānis Norvilis c) Elmārs Krūka, Heronims Tichovskis d) 9 koŗi e) 289.

31. Austrālijas latviešu 3. kultūras dienas — a) Adelaidē 28.12.1953 b) Meta Krišjāne, Kaspars Svenne, Kārlis Nunavs, Arvīds Kants c) Voldemārs Dulmanis d) 4 koņi e) 120 f) 1200.
32. Latviešu baptistu draudžu koņu 5. dziesmu diena — a) Klīvlendā, ASV 25.4.1954 d) 6 koņi e) 90.
33. Ceturtās latviešu dziesmu dienas Anglijā — a) Mančestrā 11.7.1954 b) Alberts Jērums, Andrejs Pommers, Daumants Vītols, Roberts Zuika c) Andrejs Pommers d) 9 koņi e) 189.
34. Dziesmu dienu atskaņas Anglijā — a) Lesterā 28.8.1954 b) Alberts Jērums, Arvīds Purvs, Roberts Zuika c) Kārlis Ampermanis d) 6 koņi e) 140.
35. [1. Kanādas] Daugavas vanagu dienas — a) Torontō 4.9.1954 b) Jānis Cīrulis, Voldemārs Linde c) Elmārs Krūka d) 8 vīru koņi e) 100.
36. Austrālijas latviešu 4. kultūras dienas — a) Brisbenā 28.12.1954 b) Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš, Jānis Puisēns c) Jānis Kūkums d) 4 koņi f) 650.
37. ASV vidienes latviešu novada dziesmu svētki — a) Milvōkī 29.5.1955 b) Pēteris Banders, Valdemārs Ozoliņš, Eduards Ramats c) Arvīds Bolšteins d) 14 koņi e) 350.
38. Latviešu baptistu draudžu koņu 6. dziesmu diena — a) Filadelfijā, ASV 29.5.1955 d) 4 koņi e) 100 koristu.
39. Austrālijas latviešu 5. kultūras dienas — a) Sidnejā 27.12.1955 b) Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš, Meta Krišjāne c) Kārlis Nīcis d) 4 koņi e) 112 f) 1900.
40. Rietumastrālijas latviešu kultūras dienas — a) Pertā 28.12.1955 b) Ansis Sprancis, Lūcija Vilima (Vilimas) c) Leo Kampe d) Divi koņi.
41. Latviešu baptistu draudžu koņu 7. dziesmu diena — a) Ņujorkā 3.6.1956 d) 6 koņi e) 95 dziedātāji.
42. [ASV 1.] Daugavas vanagu dienas — a) Čikāgā 2.9.1956 b) Bruno Skulte d) 4 vīru koņi e) 103 f) 1500.
43. Austrālijas latviešu 6. kultūras dienas — a) Melburnā 28.12.1956 b) Meta Krišjāne, Voldemārs Rullis, Kaspars Svenne, Kārlis Nunavs c) Edgars Dunsdorfs d) 4 koņi e) 100 f) 1700.
44. Latviešu baptistu draudžu koņu 8. dziesmu diena — a) Čikāgā, ASV 19.5.1957 b) Viktors Baštiks, Arturs Cīrulis, Varimants Mūrnieks, Arvīds Purvs d) 5 koņi e) 90 dziedātāju. Ieskaņota skaņuplate.
45. Latviešu 2. dziesmu svētki Kanādā — a) Torontō 2.6.1957 b) Jānis Cīrulis, Ērika Freimane, Jānis Norvilis c) Bertolds Akers, Elmārs Krūka d) 22 koņi e) 678 koristi. Ieskaņota skaņuplate.

46. Austrālijas latviešu 7. kultūras dienas — a) Adelaidē 30.12.1957 b) Kaspars Svenne, Voldemārs Rullis, Jānis Puisēns c) Kārlis Ābele, sen. d) 4 koŗi e) 230 f) 1300.
47. Latviešu baptistu draudžu koŗu 9. dziesmu diena — a) Torontō, Kanādā 27.4.1958 b) Arvīds Purvs, Viktors Baštiks d) 5 koŗi e) 110 koristu. Iedziedāta skaņuplate.
48. ASV latviešu 2. vispārējie dziesmu svētki — a) Ņujorkā 5.7.1958 b) Ādolfs Ābele, Arnolds Kalnājs, Bruno Skulte c) Pēteris Starcs d) 38 koŗi e) 850 koristi f) 9000 apmeklētāju. Ieskaņota skaņuplate (1959).
49. Piektās (oficiāli: sestās) Anglijas latviešu dziesmu dienas — a) Lesterā 13.7.1958 b) Alberts Jērums, Helmers Pavasars, Andrejs Pommers, Roberts Zuika c) Kārlis Ampermanis, Alberts Jērums d) 10 koŗi e) 250.
50. ASV 3. Daugavas vanagu dienas — a) Kalamazū 31.8.1958 b) Valdemārs Ozoliņš, Kārlis Lietiņš d) 5 vīru koŗi f) 1000.
51. Ziemeļanglijas dziesmu dienu atskaņas — a) Bredfordā 8.11.1958 b) Alberts Jērums, Helmers Pavasars, Roberts Zuika c) Helmers Pavasars d) 7 koŗi e) 150 dziedātāju.
52. Austrālijas latviešu 8. kultūras dienas — a) Brisbenā 29.12.1958 b) Ēriks Ozoliņš, Kaspars Svenne, Voldemārs Rullis, Jānis Puisēns c) Jānis Kūkums d) 6 koŗi e) 147 f) 600.
53. Latviešu baptistu draudžu koŗu 10. dziesmu diena — a) Betlehemā, Pensilvānijā, ASV 26.4.1959 b) Arvīds Purvs, Viktors Baštiks, Ernests Ņeris d) 6 koŗi e) 120 koristu. Iedziedāta skaņuplate.
54. ASV 4. Daugavas vanagu dienas — a) Milvōkī 6.9.1959 b) Bruno Skulte, Kārlis Lietiņš c) Voldemārs Aparjods d) 9 vīru koŗi e) 154.
55. Austrālijas latviešu 9. kultūras dienas — a) Sidnejā 29.12.1959 b) Voldemārs Rullis, Viktors Bendrups, Ēriks Ozoliņš, Kaspars Svenne, Jānis Puisēns c) Eduards Šmugajs d) 4 koŗi e) 238 f) 2060.
56. Latviešu baptistu draudžu koŗu 11. dziesmu diena — a) Filadelfijā, ASV 24.4.1960 d) 7 koŗi e) 145.
57. Latviešu novada dziesmu svētki ASV — a) Indianapolīsā 3.7.1960 b) Arnolds Kalnājs, Valdemārs Melķis, Valdemārs Ozoliņš c) Konstantīns Sventeckis d) 24 koŗi e) 600.
58. ASV 5. Daugavas vanagu dienas — a) Klīvlendā 4.9.1960 b) Jānis Cīruļis, Bruno Skulte d) 6 vīru koŗi f) 800 apmeklētāju.

JĀNIS KALNIŅŠ
(Zīmējusi Ludmilla Meilerte)

59. Latviešu baptistu draudžu 100 gadu jubilejas koncerts — a) Filadelfijā 23.10.1960 b) Viktors Baštiks d) 4 koŗi. Ieskaņota skaņuplate (1961).
60. Austrālijas latviešu 10. kultūras dienas — a) Melburnā 30.12.1960 b) Ernests Māršaus, Viktors Bendrups, Ēriks Ozoliņš, Kaspars Svenne, Jānis Puisēns, Edmunds Smalkais c) Ēriks Lūdums d) 7 koŗi e) 230 f) 2200.
61. Latviešu baptistu draudžu koŗu 12. dziesmu diena — a) Klīvlendā 23. 4. 1961 d) 7 koŗi e) 95.
62. Anglijas latviešu 6. dziesmu dienas — a) Bredfordā 21.5.1961 b) Alberts Jērumis, Helmers Pavasars, Andrejs Pommers, Roberts Zuika c) Mārtiņš Kazainis, Helmers Pavasars d) 9 koŗi e) 200 f) 2000.
63. ASV 6. Daugavas vanagu dienas — a) Demoinā, Aiovā 28. 5. 1961 b) Ernests Kupcis, Voldemārs Aparjods d) 4 vīru koŗi e) 78 f) 280.
64. Dziesmu dienu atskaņas Anglijā — a) Lesterā 16.7.1961 b) Alberts Jērumis, Helmers Pavasars, Andrejs Pommers c) Kārlis Ampermanis, Helmers Pavasars d) 8 koŗi e) 140.
65. Latviešu 3. dziesmu svētki Kanādā — a) Torontō 2.9.1961 b) Jānis Cīrulis, Arnolds Kalnājs, Jānis Norvilis, Bruno Skulte c) Elmārs Krūka, Jānis Cīrulis d) 39 koŗi e) 992 koristi. Iedziedāta skaņuplate.
66. Austrālijas latviešu 11. kultūras dienas — a) Adelaidē 29.12.1961 b) Kaspars Svenne, Viktors Bendrups, Voldemārs Rullis, Jānis Puisēns c) Jānis Bogens d) 7 koŗi e) 300 f) 2000.
67. Latviešu baptistu draudžu koŗu 13. dziesmu diena — a) Čikāgā 29.4.1962 b) Varimants Mūrnieks, Arvīds Purvs, Viktors Baštiks d) 5 koŗi e) 100.
68. ASV rietumkrasta 1. dziesmu svētki — a) Sietlā 23. 6. 1962 b) Pēteris Galiņš, Arvīds Grants, Valdemārs Ozoliņš c) Pēteris Pētersons d) 9 koŗi e) 201 dziedātājs. Iedziedāta skaņuplate.
69. Daugavas vanagu dienas — a) Ņujorkā 2.9.1962 b) Bruno Skulte, Ernests Kupcis c) Vilis Hāznars, koncerta administrātors Arvīds Līdacis d) 3 vīru koŗi e) 100.
70. Austrālijas latviešu 12. kultūras dienas — a) Brisbenā 29.12.1962 b) Ēriks Ozoliņš, Viktors Bendrups, Voldemārs Rullis, c) Jānis Kūkums d) 6 koŗi e) 150 f) 550.
71. Latviešu baptistu draudžu koŗu 14. dziesmu diena — a) Filadelfijā 21. 4. 1963 b) Eduards Baštiks, Viktors Baštiks, Ernests Ķeris, Arvīds Purvs d) 6 koŗi e) 110 dziedātāju.
72. ASV latviešu 3. vispārējie dziesmu svētki — a) Klīvlendā 1.9.1963 b) Arnolds Kalnājs, Arvīds Purvs, Bruno Skulte c) Kārlis Avens d) 36 koŗi e) 950.

73. Austrālijas latviešu 13. kultūras dienas — a) Sidnejā 30.12.1963 b) Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš, Viktors Bendrups, Kaspars Svenne, Jānis Puisēns, Ernests Māršaus c) Imants Sveilis d) 12 koņi e) 240 f) 2000.
74. Latviešu baptistu draudžu koņu 15. dziesmu diena — a) Torontō, Kanādā 26.4.1964 d) 5 koņi e) 110.
75. Eiropas latviešu 1. dziesmu svētki — a) Hamburgā, Vācijā 8.8.1964 b) Alberts Jērums, Helmers Pavasars c) Arturs Cipulis d) 24 koņi e) 400.
76. Daugavas vanagu dienas ASV — a) Indianapolisā 6.9.1964 b) Kārlis Lietiņš c) Jānis Lazdiņš d) 4 vīru koņi un ansambļi e) 46.
77. Austrālijas latviešu 14. kultūras dienas — a) Pertā 30.12.1964 b) Ansis Sprancis, Kaspars Svenne c) Valdemārs Balodis d) 6 koņi e) 137.
78. Latviešu baptistu draudžu koņu 16. dziesmu diena — a) Kvēkertaunā, ASV 25.4.1965 b) Eduards Baštiks, Ernests Ķeris, Viktors Baštiks d) 7 koņi e) 120 koristu. Iedziedāta skaņuplate.
79. Latviešu 4. dziesmu svētki Kanādā — a) Torontō 29.5.1965 b) Alberts Jērums, Jānis Norvilis, Arvīds Purvs, Roberts Zuika c) Žanis Šmits, Jānis Norvilis d) 35 koņi e) 947.
80. ASV rietumkrasta 2. latviešu dziesmu svētki — a) Portlendā 4.7.1965 b) Arvīds Berķis, Leonards Bērziņš, Pēteris Galpiņš, Bruno Skulte c) Juris Krīgens d) 13 koņi e) 275 f) 3000 apmeklētāju. Iedziedāta skaņuplate.
81. Austrālijas latviešu 15. kultūras dienas — a) Melburnā 30.12.1965 b) Viktors Bendrups, Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš, Kaspars Svenne, Jānis Puisēns, Ernests Māršaus c) Teodors Silkalns d) 9 koņi e) 270 f) 2200.
82. Latviešu baptistu draudžu koņu 17. dziesmu diena — a) Bostonā, ASV 24.4.1966 d) 6 koņi e) 100.
83. Daugavas vanagu salidojums — a) Čikāgā, ASV 3.9.1966 sieviešu kopkoņa, 4.9.1966 vīru kopkoņa koncerts b) Sieviešu korim: Jānis Zuika, Teodors Ozoliņš; vīru korim: Bruno Skulte, Jānis Kalniņš c) Augusts Vanags d) 7 sieviešu, 5 vīru koņi e) 80 koristes, 100 koristi f) 3500.
84. Austrālijas un Jaunzēlandes latviešu 16. kultūras dienas — a) Kraistčērčā, Jaunzēlandē 30.12.1966 b) Aivars Gavars, Kaspars Svenne c) Romāns Reinfelds d) 7 koņu dziedātāji e) 67 f) 320.
85. Latviešu baptistu draudžu koņu 18. dziesmu diena — a) Ņujorkā, ASV 30.4.1967 b) Arvīds Purvs, Viktors Baštiks, Eduards Baštiks e) 89 dziedātāji (57 sieviešu, 32 vīru balsis).

86. Latviešu dienas Montrealā (pasaules izstādes ietvaros) — a) 1967.g. 20. un 21. maijā b) Arvīds Purvs (jauktajam kopkorim), Jānis Barušs (vīru kopkorim) c) B. Innus d) 10 koŗi e) 250 jauktā koŗa, 80 vīru koŗa dziedātāji f) Ap 3000.
87. Anglijas latviešu 8. [7.] dziesmu dienas — a) Lesterā 11.6.1967 b) Tikla Ilstere, Alberts Jērumš, Helmers Pavasars, Andrejs Pommers, E.Saluvērs (igauņu koŗa diriģents) c) Helmers Pavasars, Kārlis Ampermanis d) 14 koŗi e) 230 f) 3000 apmeklētāju.
88. ASV rietumkrasta 3. latviešu dziesmu svētki — a) Sanfranciskō 2.7.1967 b) Leonards Bērziņš, Bruno Skulte, Pēteris Galiņš c) Voldemārs Švāns d) 12 koŗi e) Pieteikti 423, piedalījās 300 f) 3000.
89. Gaŗezera 1. dziesmu diena — a) Mičiganā, ASV 12. 8. 1967 b) Arnolds Kalnājs, Jēkabs Ūdris, Ernests Brusubārdis, Roberts Zuika, Valdemārs Melķis, Alvīne Sinepe c) Valdis Treimanis d) 10 koŗi e) 263 f) 2000.
90. Anglijas latviešu 8. [7.] dziesmu dienu atskaņas — a) Bredfordā 7. 10. 1967 b) Andrejs Pommers, Nikolajs Kandrovīčš c) Mārtiņš Kazainis d) Ap 12 koŗu e) Ap 200 dziedātāju.
91. Austrālijas latviešu 17. kultūras dienas — a) Adelaidē 30.12.1967 b) Kaspars Svenne, Viktors Bendrupš, Jānis Puisēns c) Bruno Krūmiņš d) 13 koŗi e) 337 f) 2000.
92. Latviešu baptistu draudžu koŗu 19. dziesmu diena — a) Filadelfijā, ASV 28. 4. 1968 b) Ernests Kēris, Arvīds Purvs, Viktors Baštiks d) 7 koŗi.
93. Eiropas latviešu 2. dziesmu svētki — a) Hanoverā, Vācijā 3. 8. 1968 b) Arvīds Norītis, Alberts Jērumš, Roberts Zuika, Longīns Apkalns c) Jūlijs Bračš d) 25 koŗi e) 400 f) 4000 apmeklētāju. Daļēji ieskaņots skaņuplatē (1969).
94. ASV latviešu 4. vispārējie dziesmu svētki — a) Klivlendā 1. 9. 1968 b) Bruno Skulte, Jānis Kalniņš, Arnolds Kalnājs, Jānis Norvilis, Roberts Zuika c) Kārlis Avens d) 46 koŗi e) 1100 f) 10.000.
95. Valsts svētku akts Torontō — a) 18.11.1968 b) Arvīds Purvs d) 6 koŗi e) 150 f) 2500.
96. Austrālijas latviešu 18. kultūras dienas — a) Sidnejā 30.12.1968 b) Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš, Viktors Bendrupš, Jānis Puisēns c) Pēteris Laiviņš d) 13 koŗi e) 349 f) 2450.
97. Latviešu baptistu draudžu koŗu 20. dziesmu diena — a) Grandrepidsā, Mičiganā, ASV 27. 4. 1969 b) Viktors Baštiks, Arvīds Purvs d) 8 koŗi e) 100 f) 300 apmeklētāju.
98. Gaŗezera 2. dziesmu diena — a) Mičiganā, ASV 16. 8. 1969 b) Arnolds Kalnājs, Ernests Brusubārdis, Valdemārs Melķis, Ojārs Kļaviņš, Valija Mellīna,

Guna Kalmīte, Teodors Ozoliņš, Voldemārs Aparjods, Jānis Barušs, Alvīne Sinepe, Jēkabs Ūdris, Roberts Zuika c) Roberts Zuika, Vilis Vārsbergs d) 18 koņi un ansambļi e) 200 f) 2400 apmeklētāju. Ieskaņota skaņuplate (1970).

99. Austrālijas latviešu 19. kultūras dienas — a) Pertā 30.12.1969 b) Ansis Sprancis, Viktors Bendrups c) Jānis Grīnvalds d) 11 koņi e) 140 f) 600.

100. Latviešu baptistu draudžu koņu 21. dziesmu diena — a) Klīvlendā, ASV 26.4.1970 b) Viktors Baštiks, Arvīds Purvs, Zenta Vīķe d) 8 koņi e) 130 f) 600.

101. Latviešu 5. dziesmu svētki Kanādā — a) Torontō 4.7.1970 b) Jānis Norvilis, Alberts Jērums, Arvīds Purvs, Roberts Zuika c) Žanis Šmits d) 52 koņi un ansambļi e) Pieteikti 1300, piedalījās 820. Ieskaņota skaņuplate.

102. ASV rietumkrasta 4. latviešu dziesmu svētki — a) Losandželosā 5.7.1970 b) Andrejs Kurmiņš, Pēteris Galinš, Ernests Brusubārdis, Arvīds Berķis, Olgerts Bištēviņš c) Helmutis Braukis, Vilis Lapenieks, Viktors Vaits d) 8 koņi e) Pieteikti 248, piedalījās 153 latvieši un 70 igauņi un lietuvieši f) 3000.

103. Dziesmu svētku atskaņas — a) Priedainē, Ņudžersijā 25.7.1970 b) Jānis Austrums, Valdis Aldiņš, Roberts Balodis, Ārija Šulca d) 4 koņi.

104. Latgaļu tautasdziesmu vakars — a) Torontō, Kanādā 10.10.1970 b) Imants Sakss, Viktors Rundāns d) 6 koņi e) 101 f) 1000.

105. Austrālijas latviešu 20. kultūras dienas — a) Brisbenā 30.12.1970 b) Viktors Bendrups, Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš c) Hugo Okšis d) 7 koņi e) 130 f) 540 apmeklētāju.

106. Latviešu baptistu draudžu koņu 22. dziesmu diena — a) Torontō, Kanādā 25.4.1971 b) Viktors Baštiks, Arvīds Purvs d) 6 koņi e) 120.

107. Anglijas latviešu 9.[8.] dziesmu dienas — a) Lesterā 1.8.1971 b) Alberts Jērums, Arvīds Norītis, Andrejs Pommers c) V. Tomsons d) 16 koņi e) 300.

108. Gaņezera 3. dziesmu diena — a) Mičiganā, ASV 14.8.1971 b) Arnolds Kalnājs, Ernests Brusubārdis, Valdemārs Melķis, Jēkabs Ūdris, Ojārs Kļaviņš, Guna Skujiņa, Teodors Ozoliņš, Voldemārs Aparjods, Jānis Barušs, Roberts Zuika, Vilis Eizāns, Roberts Balodis, Alvīne Sinepe c) Vilis Vārsbergs d) 17 koņi e) Pieteikti 415, piedalījās 274 f) 2000.

109. Anglijas latviešu [8.] dziesmu dienu atskaņas — a) Londonā 16.10.1971 b) Alberts Jērums, Andrejs Pommers, Ziedonis Āboliņš, Aleksandrs Rūtenbergs d) 8 koņi e) 150.

110. Austrālijas latviešu 21. kultūras dienas — a) Melburnā 30.12.1971 b) Viktors Bendrups, Haralds Rutups, Kaspars Svenne, Voldemārs Rullis, Ēriks Ozoliņš c) Ziedonis Apsītis d) 12 koņi e) 200 f) 1840.

111. Latviešu baptistu draudžu koŗu 23. dziesmu diena — a) Ķikāgā, ASV 30.4.1972 b) Viktors Baŗtiks, Arvīds Purvs, Rūdolfs Kalnmals e) 100 koristu.
112. Ziemeļamerikas rietumkrasta latvieŗu 5. dziesmu svētki — a) Vankuverā, Kanādā 3.7.1972 b) Pēteris Galiņŗ, Fanija Matīsa, Arvīds Berķis, Arvīds Purvs, Jānis Kalniņŗ, Ernests Brusubārdis c) Jānis Lielmeŗŗ d) 13 koŗi un ansamblī e) Pieteikti 552, piedalījās ap 200 f) 2600.
113. Priedaines dziesmu diena — a) Priedainē, Ņudŗersijā, ASV 22.7.1972 b) Jānis Austrums, Ārija Œulca, Roberts Balodis, Valdis Aldiņŗ c) Ārija Œulca d) 4 koŗi e) 140 f) Ap 900.
114. Kanādas latvieŗu koŗu koncerts — a) Sidrabenes nometnē pie Toronto 27.8.1972 b) Arvīds Purvs, Alma Kārkliņa, Viktors Rundāns, Jānis Baruŗŗ c) Osvalds Liepa d) 11 koŗi un ansamblī e) 190 f) 1800.
115. ASV Daugavas vanagu dienas — a) Milvōkī 3.9.1972 b) Arnolds Kalnājs, Ernests Brusubārdis, Jānis Baruŗŗ, Teodors Ozoliņŗ, Jānis Kalniņŗ (diriŗēja orķestri) c) Voldemārs Aparjods d) 27 koŗi un ansamblī e) Pieteikti 500, piedalījās ap 250 f) 1300.
116. Austrālijas latvieŗu 22. kultūras dienas — a) Adelaidē 29.12.1972 b) Kaspars Svenne, Ēriks Ozoliņŗ, Viktors Bendrups, Haralds Rutups c) Miervaldis Bumbieris d) 10 koŗi e) 225 dziedātāji.
117. Latvieŗu baptistu draudžu koŗu 24. dziesmu diena — a) Bostonā, ASV 29.4.1973 b) Viktors Baŗtiks, Arvīds Purvs e) 116 f) 600.
118. Daugavas vanadŗu kopkoncerts DV dienās — a) Torontō, Kanādā 27.5.1973 b) Teodors Ozoliņŗ, Viktors Rundāns, Jānis Zuika, Austra Plampe c) Baiba Œmita-Kalēja d) 4 koŗi un ansamblī e) 45 f) Ap 500.
119. Eiropas latvieŗu 3. dziesmu svētki — a) Ķelnē, Vācijā 21.7.1973 b) Alberts Jērumis, Arvīds Norītis, Arvīds Purvs c) Longīns Apkalns d) 18 koŗi un ansamblī e) 470 f) 4500.
120. ASV latvieŗu 5. vispārējie dziesmu svētki — a) Klīvlendā 2.9.1973 b) Arnolds Kalnājs, Kaspars Svenne, Ernests Brusubārdis, Arvīds Purvs, Roberts Zuika, Jānis Kalniņŗ c) Edvīns Auzenbergs d) 52 koŗi e) Pieteikti 1610, piedalījās 1250 f) 10.000.
121. Latgaļu kultūras dienu koncerts — a) Torontō, Kanādā 6.10.1973 b) Viktors Rundāns, Antons Gertmanis c) Konstantīns Zeps e) 60 koristu f) 600.
122. Austrālijas latvieŗu 23. kultūras dienas — a) Sidnejā 29.12.1973 b) Haralds Rutups, Viktors Bendrups, Ēriks Ozoliņŗ, Voldemārs Rullis, Edgars Kalums c) Vidvuds Koŗkins d) 14 koŗi e) 420 f) 2500.

123. Latviešu baptistu draudžu koŗu 25. dziesmu diena — a) Kvēkertaunā, ASV 28. 4. 1974 b) Viktors Baštiks, Arvīds Purvs, Eduards Baštiks, Ernests Ŷeris, Rūdolfs Kalnmals, Zenta Vīķe e) 110 f) 600.
124. Kopkoncerts Sidrabenes talkas sarīkojumā — a) Toronto tuvumā, Kanādā 14. 7. 1974 b) Alma Kārklīņa, Viktors Rundāns, Jānis Barušs, Valdis Aldiņš c) Osvalds Liepa, Vilis Klepers d) 8 koŗi e) 190 f) 1000.
125. Gaŗezera 4. dziesmu dienas — a) Mičiganā, ASV 1. 9. 1974 b) Guna Skujīņa, Ernests Brusubārdis, Aija Brugmane, Arnolds Kalnājs, Roberts Zuika, Voldemārs Aparjods c) N. Riekstiņš, Voldemārs Judovics, Richards Rollis d) 18 koŗi un ansambļi e) Pieteikti 482, piedalījās 230 f) 3000.
126. Austrālijas latviešu 24. kultūras dienas — a) Pertā 30. 12. 1974 b) Haralds Rutups, Ēriks Ozoliņš, Viktors Bendrups c) Laimonis Mušinskis d) 10 koŗi e) 166 dziedātāji.
127. Latviešu baptistu draudžu koŗu 26. dziesmu diena — a) Ņujorkā, ASV 27. 4. 1975 b) Ernests Ŷeris, Eduards Baštiks, Arvīds Purvs, Viktors Baštiks d) 7 koŗi e) 105 koristi.
128. DV Kanādā 25 gadu atceres akts un koncerts — a) Torontō 11. 5. 1975 b) Arnolds Saulīte, Arvīds Purvs d) Zīle un DV vīru koris Kanādā.
129. ASV rietumkrasta 6. latviešu dziesmu svētki — a) Sietlā 6. 7. 1975 b) Pēteris Galīņš, Brigita Ose, Arvīds Purvs, Fanija Matīsa, Ernests Brusubārdis, Daira Cilne c) Miervaldis Janševics d) 10 koŗi un dziedātāji no 11 citiem koŗiem e) 396 f) 3500.
130. Anglijas latviešu 9. dziesmu dienas — a) Lesterā 3. 8. 1975 b) Alberts Jērumis, Ziedonis Āboliņš, Andrejs Pommers c) Valdis Auers d) 14 koŗi e) 200.
131. Pirmo draudžu dienu kopkoŗa koncerts — a) Gaŗezera, Mičiganā, ASV 24. 8. 1975 b) Arvīds Purvs, Vilnis Ciemiņš c) Jānis Turks, Ausma Pirktiņa d) 12 koŗi vai dziedātāju grupas e) 190 f) 500.
132. Latviešu jaunatnes 1. dziesmu svētki — a) Montrealā, Kanādā 31. 8. 1975 b) Arvīds Purvs, Guntars Gedulis, Pēteris Aldiņš, Dace Štauvere, Jānis Beloglāzovs, Vizma Maksija, Andrejs Jansons c) Mārtiņš Štauers d) 14 koŗi e) 300 f) 1500 apmeklētāju.
133. Desmitie kokļu svētki — a) Torontō, Kanādā 25. 10. 1975 b) Andrejs Jansons, Ausma Pirktiņa, Dace Štauvere, Kārlis Staško c) Kārlis Staško d) 13 ansambļi e) 100 koklētāju un dziedātāju.
134. Austrālijas latviešu 25. kultūras dienas — a) Brisbenā 30. 12. 1975 Ēriks Ozoliņš, Haralds Rutups, Viktors Bendrups, Kaspars Svenne, Edgars Kalums c) Oskars Rudzītis d) 8 koŗi.

135. Latviešu baptistu draudžu koŗu 27. dziesmu diena — a) Filadelfijā, ASV 25.4.1976 b) Viktors Baštiks, Arvīds Purvs, Rūdolfs Kalnmals d) 100.
136. Latviešu 6. dziesmu svētki Kanādā — a) Torontō 4.7.1976 b) Jānis Kalniņš, Jānis Barušs, Ernests Brusubārdis, Alberts Jērumš, Arvīds Purvs c) Žanis Šmits d) Pieteikti 42 koŗi e) Pieteikti 1418.
137. Vācijas latviešu 1. dziesmu dienas — a) Štutgartē 25.9.1976 b) Marks Opeskins, Alberts Jērumš, Manzars Dreimanis, Longīns Apkalns c) Elmārs Rozītis d) 7 koŗi e) 100 f) 800.
138. Austrālijas latviešu 26. kultūras dienas — a) Kanberā 30.12.1976 b) Irma Pumpura, Ēriks Ozoliņš, Kaspars Svenne, Viktors Bendrups c) Žanis Medīķis d) 8 koŗi.
139. Latviešu baptistu draudžu koŗu 28. dziesmu diena — a) Klīvlendā, ASV 24.4.1977 b) Zenta Viķe, Ernests Ķeris, Arvīds Purvs, Viktors Baštiks d) 8 koŗi.
140. ASV rietumkrasta latviešu 7. dziesmu svētki — a) Losandželosā 10.7.1977 b) Ernests Brusubārdis, Arvīds Purvs, Pēteris Galīņš, Daira Cilne, Brigita Ose, Fanija Matīsa c) Jānis Taube e) 200 dziedātāju f) 3000.
141. Eiropas latviešu 4. dziesmu svētki — a) Londonā 31.7.1977 b) Manzars Dreimanis, Alberts Jērumš, Marks Opeskins, Arvīds Purvs, Roberts Zuika c) Marianna Zariņa d) 23 koŗi e) 350.
142. Gaŗezera 5. dziesmu dienas — a) Mičiganā, ASV 13.8.1977 b) Dace Gaļēna, Aija Brugmane, Anita Rubene, Valdemārs Melķis, Vizma Makšiņa, Ernests Brusubārdis, Roberts Zuika c) Jānis Meiļa d) 15 koŗi e) 331 f) 2500.
143. Latviešu jaunatnes 2. dziesmu svētki — a) Ročesterā, ASV 9.10.1977 b) Longīns Apkalns, Gunta Dreifelde, Pauls Berkolds, Ilze Akerberga, Imants Meŗaraups c) Mārtiņš Štauers, Anna Graudiņa d) 26 koŗi un ansambļi e) 360 f) 1500 apmeklētāju.
144. Austrālijas latviešu 27. kultūras dienas — a) Melburnā 30.12.1977 b) Viktors Bendrups, Edmunds Smalkais, Haralds Rutups, Ēriks Ozoliņš, Irma Pumpura, Kaspars Svenne c) Gunārs Drulle d) 9 koŗi e) 230 f) 1666.

Rēgulāro kopkoŗa koncertu rādītājs
(iekavās kārtas numurs sarakstā)

Anglijas latviešu dziesmu dienas: I - (14); II - (17); III - (20); IV - (33); V - (49); VI - (62); VII - (87); VIII - (107); IX - (130).

ASV latviešu vispārējie dziesmu svētki: I - (27); II - (48); III - (72); IV - (94); V - (120).

Austrālijas latviešu kultūras dienas: I - (23); II - (26); III - (31); IV - (36); V - (39); VI - (43); VII - (46); VIII - (52); IX - (55); X - (60); XI - (66); XII - (70); XIII - (73); XIV - (77); XV - (81); XVI - (84); XVII - (91); XVIII - (96); XIX - (99); XX - (105); XXI - (110); XXII - (116); XXIII - (122); XXIV - (126); XXV - (134); XXVI - (138); XXVII - (144).

Eiropas latviešu dziesmu svētki: I - (75); II - (93); III - (119); IV - (141).

Garžezera dziesmu dienas: I - (89); II - (98); III - (108); IV - (125); V - (142).

Latviešu baptistu draudžu koŗu dziesmu diena: I - (16); II - (19); III - (24); IV - (28); V - (32); VI - (38); VII - (41); VIII - (44); IX - (47); X - (53); XI - (56); XII - (61); XIII - (67); XIV - (71); XV - (74); XVI - (78); XVII - (82); XVIII - (85); XIX - (92); XX - (97); XXI - (100); XXII - (106); XXIII - (111); XXIV - (117); XXV - (123); XXVI - (127); XXVII - (135); XXVIII - (139).

Latviešu jaunatnes dziesmu svētki: I - (132); II - (143).

Latviešu dziesmu svētki Kanādā: I - (30); II - (45); III - (65); IV - (79); V - (101); VI - (136).

Ziemeļamerikas latviešu rietumkrasta dziesmu svētki: I - (68); II - (80); III - (88); IV - (102); V - (112); VI - (129); VII - (140).

DIRIĢENTU ĪSBIOGRAFIJAS

Šai pārskatā mēģināts sakopot datus par visiem diriģentiem, kas ir vadījuši koŗus brīvajā pasaulē ārpus Latvijas. Tas, ka par daudziem diriģentiem bija vairs iespējams savākt tikai ļoti nepilnīgas ziņas, rāda, ka šāds darbs ir zināmā mērā jau nokavēts. Par daļiem diriģentiem nevarēja pat vairs sameklēt priekšvārdu, un bez priekšvārda ir maz izredzes sameklēt visus pārējos datus, kas raksturo kādu personu — dzimšanas datus un ziņas par izglītību. Reizēm varēja vēl tikai sameklēt koŗa nosaukumu, koŗu attiecīgais diriģents trimdā vadījis.

Galvenais šī sakopojuma avots ir koŗu aptaujā sniegtās ziņas un Melburnas latviešu biedrības bibliotēkā savāktās koŗu programmas un dziesmu svētku materiāli. Par spīti bibliotēkāru pūlēm, šis krājums tomēr ir nepilnīgs. Mūsu sabiedriskajiem darbiniekiem nav vēl īsti uzaususi atziņa, cik svarīgi ir sakopot vienuviet (un kaut arī tas būtu tālajā Austrālijā) liecības par to, ko tagadējā latviešu paaudze dara brīvajā pasaulē. Kaut arī tas skan kā saucēja balss tuksnesī — atkal un atkal aicinām visus sabiedriskos darbiniekus un arī citus, kas lasīs šīs rindas, sūtīt visu, ko latvieši iespēj vai citādi pavairo, un arī visu, kas par viņiem vēstīts pavairotā veidā, Melburnas latviešu biedrības bibliotēkai. Adrese: Latvian Library, 3 Dickens St., Elwood, Vic. 3184, Australia.

Īsbiografijās ziņas grupētas, apzīmējot tās ar alfabēta pirmajiem burtiem šādi: aiz uzvārda (sievietēm iekavās parasti dots dzimtais uzvārds) un vārda seko a) dzimšanas un eventuāli miršanas datums un vieta; b) mūzikālā vai vispārējā izglītība; c) koris, ansamblis vai orķestris, kuŗu diriģējis vai diriģē; d) adrese vai dzīvesvieta; e) citas ziņas; ar A burtu, romiešu ciparu un lappuses numuru norādīts uz ARCHĪVA sējumu, kur par attiecīgo personu jau sniegtas kādas ziņas.

SAĪSINĀJUMI

A. = augstskola; Ak = akadēmija; apg. = apgabals; apk. = apkārtnes; apv. = apvienotā, apvienotais; apv-ba = apvienība; b. = beidzis, beigusi; BA = Bachelor of Arts; B. arch. = Bachelor of Architecture; b-ba = biedrība; BM, arī: B. Mus. = Bachelor of Music; BME = Bachelor of Musical Education; B.P.Th. = Bachelor of Physical Therapy; BS, arī: BSc = Bachelor of Science; BSEE = Bachelor of Science (Electrical Engineering); centr. = centrāls; CSI = Cēsu skolotāju institūts; DDS = Doctor of Dental Science; dibin. = dibinājis, dibinājusi; Dip. Ed. = Diploma of Education; dipl. = diploms; Dipl. ing. = diplomēts inženieris; dr. = draudzē; Dr. med. dent. = zobārsta grāds Vācijā; DSI = Daugavpils skolotāju institūts; dz. diena = dziesmu diena; dz. svētki = dziesmu svētki; dzied. = dziedāšana; fak. = fakultāte; ģimn. = ģimnazija; I = institūts; instr. = instrumentāls; izgl. = izglītības; JSI = Jelgavas skolotāju institūts; K = konservātorija; karal. = karalisks; kol. = kolledža; komit. = komiteja; KD = kultūras dienas; latv. = latviešu; lauks. = lauksaimniecības; LBL = Latviešu biedrība Lielbritānijā; LK = Latvijas konservātorija; LMA = Latvijas mākslas akadēmija; L. Mus. = Licentiate of Music; loc. = locekle, loceklis; LU = Latvijas universitāte; LVK = Latvijas valsts konservātorija; M = Master; MA = Master of Arts; māc. = mācījies, mācījusies; māksl. = mākslinieks; mākslin. = māksliniecisks; min. = ministrija; MLB = Melburnas latviešu biedrība; MM, arī: M. Mus. = Master of Music; MS = Master of Science; mūzik. = mūzikāls; nacion. = nacionāls; nod. = nodaļa; nom. = nometne; pag. = pagasts; paid. = paidagoģija, paidagoģisks; papild. = papildinājis, papildinājusi; Ph.D. = Doctor of Philosophy; pr-ce = priekšiece; pr-ks = priekšnieks; prof. = profesore, profesors; rīc. = rīcības; RSI = Rīgas skolotāju institūts; sav-ba = savienība; savies. = saviesīgs; sem. = seminārs; simf. = simfonisks; spec. = speciāls; stud. = studējis, studējusi; techn. = tehnisks; U = universitāte; vad. = vadītāja, vadītājs; val. = valoda.

ĀBELE, Ādolfs — a) 24.1.1889 Blomē — 2.8.1967 Kalamazū, ASV b) b. Pēterpils K ērgelšpēles (1914) un kompozīcijas (1915) klasi c) Latvijā: LU studentu b-bas Dziesmuvaras koris (no 1927); Vācijā: Ambergas un Hersbrukas latv. koris (1945), Eslingenas dz. svētku (1947) un Fišbachas dz. dienas (1948) kopkoris; ASV: dz. svētku kopkoris Ņujorkā 1958 e) komponists, LK prof.; sk. A VI 139, XVI 80.

ĀBELE (VĪKELE), Ērika — a) 19.5.1924 Rīgā b) māc. Ventspils tautas konservātorijā un Mīnchenes Lohengrīna nometnes mūzikas skolā Vācijā (kla-

vierspēli un teātriju) c) Balaratas latv. jauktais koris Austrālijā d) 16 Lake St., Ballarat, Vic. 3350, Australia e) A XII 268.

ĀBENE, Agita — b) Nebraskas U (ASV) 1954 BA c) Linkolnas latviešu koris ASV (1954).

ĀBOLIŅŠ, Ernests — a) 3.1.1907 Zaubē — 27.1.1978 Bostonā, ASV b) b. RSI, papild. dziedāšanā c) Latvijā: Biržu pag. pamatskolas koris; Vācijā: Virčburgas latv. ģimn. koris (1947); ASV bijis mūzik. vad. Džemaikaplēnas tautasdeju grupā e) solists dr. dievkalpojums uc.; sk. A XVII 141.

ĀBOLIŅŠ, Kārlis — c) Linkolnas latviešu koris ASV.

ĀBOLIŅŠ, Ziedonis — a) 21.3.1926 Tukumā c) Londonas latv. koris Anglijā d) 63 Elmsleigh Ave, Harrow, Middlesex, England e) A XII 63.

ACTIŅA, Rasma — sk.: SALMIŅA.

ADAMOVIČS, Fricis — c) Portlendas vīru koris ASV (1951—1952).

ADJĀNS, Bernārs — a) 30.6.1919 Bērzgalē b) stud. Melburnas K c) Austrālijā: Melburnas latv. katoļu koris (1950—1955), Sidnejas latv. katoļu koris, Sidnejas latv. vīru koris (no 1976) d) 66 Dutton St., Bankstown, NSW 2200, Australia.

ADLERS, V. — c) Toronto vokālais ansamblis Ceļinieki Kanādā (1972) d) 1147 Tisdale St., Oakville, Ont., Canada e) A XII 68.

AIGARA-ŪBELĪTE, Vilma — c) Klīvlendas latviešu ev. lut. Mārtiņa dr. vokālais ansamblis ASV.

AKERBERGA, Ilze — a) 8.8.1953 Bruklinā, ASV b) māc. klavierpēli Alīses Cennes un Ritas Pētersones vadībā, arī Manhetenas mūzikas skolā; Bruklinas kol. 1975 BA (mūzikā), 1977 MA (ērģeļspēlē) c) Ņujorkas latv. koris (pianiste un palīgdiriģente no 1975), Latv. jaunatnes 2. dz. svētku kopkoris Ročesterā, ASV e) komponiste — rakstījusi instr. skaņdarbus; ērģelniece.

ALBERINGS, Ludvigs — a) 6.9.1881 Ternejā — 28.2.1968 Virčburgā, Vācijā b) b. Baltijas skolotāju sem. 1900 c) Latvijā: Rūjienas savies. b-bas koris (1918—1944); Vācijā: Virčburgas latv. jauktais koris un DV koris e) 20. gs. sākumā dibin. Naukšēnu dziedāšanas un mūzikas biedrību.

ALBERINGS, Richards — c) Hanoveras latv. koris Vācijā līdz apmēram 1974 e) A XII 68.

ALBERTIŅA (BRAUNA), Ludmilla — a) 7.4.1909 Saldū — 28.5.1967 Sentkaterinsā, Kanādā b) b. LK (1935?) c) Kanādā: Vīru koris Viesturs (1958—1967), Kokles koris (1962?—1967) un Daugavas vanadžu koris Senatne Sentkaterinsā (1965—1967).

ALDIŅŠ, Pēteris — a) 17.10.1953 Vilimantikā, Konektikutā, ASV b) stud. mūzikas teātriju Longi (Longy) mūzikas skolā Bostonā c) Bostonas jaunatnes koris (1975), Bostonas vokālais ansamblis Putna piens un Kolibri ansamblis e) mācītjis dzied. un koklēšanu skolās un jaunatnes nometnēs, komponējis vokālus un instrumentālus skaņdarbus.

ALDIŅŠ, Valdis — a) 9.4.1916 Krustpils pag. c) Latvijā: Sēlpils lauks. b-bas koris; Vācijā: Altneihauzenas-Filzekas, Ambergas un Rēgensburgas koris; ASV: Rotas koris Konektikutā (no 1952) d) 45 Ironwood Dr., Vernon, CT 06066, USA e) skolotājs, sk. A XII 65.

ALEKSIS, Gunārs — c) Montrealas vīru korā Jundas palīgdirigents Kanādā.

ALKŠBIRZE, Rūdolfs — c) Novaodesas I latv. baptistu draudzes jaunatnes orķestra palīgdirigents (1977).

ALNIS, A. — c) Henlejas vīru ansamblis Anglijā (piedalījies Anglijas latviešu 3. dziesmu dienās 1951).

ALUNĀNS, Ralfs — a) 19.1.1902 Rīgā b) b. LK c) Vācijā: Kemptenes jauktais un vīru koris (1945), Memmingenas latviešu koris Staburags (no 1957) d) c/o A. Vilipsons, 8940 Memmingen, Rigaweg 7/5, West Germany e) komponists; sk. A VI 139, XII 68.

ALUŽĀNE (ŠŪPULE), Alma — a) 16.6.1910 Cīrgaļos b) b. JSI c) Minsteres latv. ģimn. koris Vācijā (līdz 1974), Minsteres dziedātāju kopa e) skolotāja; sk. A XII 68, 269, XVII 142.

ANDERSONE, Austrā — sk.: PLAMPE.

ANDERSONE, Daira — sk.: CILNE.

ANSBERGS, Jānis — a) 11.2.1911 Rīgā b) stud. LK prof. J. Vītola kompozīcijas teorijas klasē; b. LU tautsaimniecības nod. 1942 c) Latvijā un ASV: Vīru dubultkvartets Tēvija (kopš 1936), Bostonas vīru koris ASV (no 1975) d) 23 Caldwell St. No, Weymouth, MA 02191, USA e) A XII 63, XVII 143.

APARJODS, Voldemārs — a) 20.2.1910 Jaunpiebalgā b) b. RSI (1929) ar dzied. skolotāja un korā diriģenta tiesībām; stud. Baltijas U un Ķelnes U paid., literātūru, filozofiju un vēsturi c) ASV: Milvōki DV vīru koris (no 1951), Milvōki Daugavas vanadžu sekstets (no 1960), Milvōki meiteņu kvintets Villaine d) 1247 N-34th St., Milwaukee, WI 53208, USA e) skolotājs, 12 g. DV ASV kultūras daļas vad.; ierosinājis dziesmu krājumu VĪRU BALSIS I—III izdošanu, piedalījies dziesmu savāksšanā un III daļas sakārtošanā; viņa ierosmē izdots arī sieviešu korā dziesmu krājums; A XII 65, 78, XVII 143.

APERĀNE (ŠTAUVERE), Dace — a) 19.12.1953 Vinipegā, Kanādā b) b. 1971 sāktās mūzikas studijas Mekgila (McGill) U Montrealā c) Montrealas latv. jaunatnes koris (no 1974), Latv. jaunatnes 1. dz. svētku kopkoris 1975 e) komponiste, rakstījusi vokālus un instr. skaņdarbus, mūzikas skolotāja.

APINE, Anita — b) Sidnejas U 1975 BA un Dip. Ed. c) Sidnejas koklētāju ansamblis Austrālijā (1970).

APĪNIS, K. — c) Česterfīldas (Anglijā) dziedātāju kopa (piedalījies Anglijas latv. 3. dz. dienās 1951).

APKALNS, Longīns — a) 17.12.1923 Rīgā b) Rīgā māc. tautas K, Vācijā Detmoldas mūzikas Ak c) Vācijā: Minsteres latv. koris (1968), Eiropas latv. 2. dz. svētku kopkoris (1968); ASV: Latv. jaunatnes 2. dz. svētku kopkoris 1977; komponists; grāmatas LETTISCHE MUSIK (1977) autors; A VI 139, VII 101, XII 68.

AUDERE, Baiba — c) Montrealas koklētāju un dainotāju ansamblis Kanādā d) Miss B. Auders, 400 Vinet Ave, Dorval, Que, Canada.

AULIS, Guntis — c) Aiovas latviešu b-bas dubultkvartets ASV (1959,1960).

AUSTRUMS, Jānis — a) 26.2.1912 Jumpravā b) māc. RSI c) Latvijā vadījis institūta audzēkņu kori un pūtēju kvartetu, arī pag. kori Jumpravā, vēlāk pag. kori Lielvārdē un aizsargu dubultkvartetu; Vācijā: Eslingenas nom. koris (1947), Eslingenas un Rotveilas dz. dienas kopkoris; ASV: Amerikas latv. tautiskās sav-bas koris (no 1951), Bostonas jauktais koris Līga (no 1955) d) 37 Forest Hills St., Jamaica Plain, MA 02130, USA e) A XII 63.

AVOTIŅŠ, Jānis — a) 5.10.1911 Jumurdā b) māc. RSI c) jauktais koris Dziesmu vairogs (no 1975) d) 3322 St. Antoine, Kalamazoo, MI 49007, USA.

BALODIS, Imants — c) Anglijā: Notingemas jauktais koris (1970), Notingemas jauniešu pulciņa koris (1970), Notingemas sieviešu dziedātāju vienība (1977) e) Anglijas latv. 9. dz. dienu rīc. komit. loc.; A XII 63.

BALODIS, Niklāvs — a) 16.2.1901 Kalsnavā b) LU 1933 phil. mag., LK 1932 brīvmāksl. (dzied.) c) Sirakūzu U koris ASV d) 205 Comstock Ave, Syracuse, NY 13210, USA e) skolotājs; sk. A XVII 146.

BALODIS, Roberts — c) Beļģijā un Vācijā bijušo kaņavīru vīru koris Dziedonis 1944 (dibinātājs un vad.); ASV: Ņujorkas latv. ev. lut. dr. Longailendas koŗa sieviešu ansamblis (1958) un vīru ansamblis (no 1967) d) 22 Meadowbrook Dr., Brentwood, NY 11717, USA e) A XII 65.

BALTIŅŠ, Harijs — a) 24.7.1920 Rīgā b) b. CSI 1940, māc. vijoles spēli Rīgā un Sidnejas K c) Vīru dubultkvartets Imanta (Sidnejā, Austrālijā) 1950 d) 36 Wolger St., Como, NSW 2226, Australia e) A XVII 146.

BANDERS, Pēteris — a) 4.12.1906 — 2.5.1962 Detroitā, ASV b) b. LK 1933 (bazūnes spēlēt) c) Latvijā: 4. Valmieras kājnieku pulka orķestris; Vācijā: Vircburgas centr. nom. koris (1946), Eslingenas dz. svētku (1947) un Fišbachas dz. dienas (1948) kopkoris; ASV: Detroitas latv. koris (1952—1962).

BARUŠA, Maija — c) Kristīgās jaunatnes koris Gaismas rīts Torontō, Kanādā (1976).

BARUŠS, Jānis — a) 18.8.1921 Madonā b) māc. dzied. N. Druvkalna un klavier spēli prof. A. Dauguļa vadībā c) Vācijā: kaņagūstekņu nometnes dubultkvartets Daugava Vesterburā; Anglijā: Līdsas vīru koris Daugava; Kanādā: Vīru koris Viesturs Torontō (no 1958), Toronto ev. lut. sv. Jāņa dr. koris 1958—1976 (koris darbu pārtraucis) d) 407 Soudan Ave, Toronto, Ont. M4S 1W6, Canada e) A XII 67, 68.

BAŠTIKS, Eduards — a) 1906 b) LU 1931 ārsts c) Ņujorkas latv. baptistu draudzes koris e) A XII 65.

BAŠTIKS, Viktors — a) 1912. g. februārī Pērkonē b) stud. 5 gadus LK (kompozīciju) c) Vācijā: Ingolštates nom. koris (1947); Anglijā: Zuikas koris (1947—1950); ASV: Filadelfijas baptistu dr. koris d) 660 Park Lane, Philadelphia, PA 19144, USA e) komponists; sk. A VI 140, XII 64.

BAUMANIS, Uldis — b) Manhetenas (Manhattan) mūzikas skolā 1961 B. Mus., 1966 M. Mus.; Ročesteras U mūzikas fak. 1973 mūzikas doktora grāds (Dr. Mus. Arts) c) Komersas (Commerce) kol. Teksasā, ASV orķestra diriģents un vijolnieks e) mācībspēks Trentonas mūzikas skolā Ņūdžersijā, pēc tam Maunt-juniona (Mount Union) kol. Ohaiō, ASV; sk. A VIII 267.

BEITĀNE, Inta — c) Gaidu jendas koris Kanādā (no 1975) d) Torontō.

BELOGLĀZOVŠ, Jānis — c) Otavas jaunatnes koris Kanādā, Latv. jaunatnes 1. dz. svētku kopkoris Montrealā (1975), Otavas latv. koris un Kristīgās jaunatnes koris Gaismas rīts Torontō (1976) d) c/o A. Tenne-Šens, 25 Woodridge Crs, Apt 311, Ottawa, Ont. K2B 7T4, Canada.

BENDRUPS, Viktors — a) 14. 6. 1925 Jelgavā b) māc. JSI un Jelgavas mūzikas skolā Jēkaba Mediņa vadībā c) latv. bērnu koris Dānijā (1946); Austrālijā; Melburnas latv. ev. lut. dr. jauniešu koris, MLB vīru koris Kokle, kopš 1959 Melburnas latv. b-bas jauktais koris Rota d) 12 Carrington Rd, Niddrie, Vic. 3042, Australia e) skolotājs; sk. A XII 66, XVII 147.

BERINO, Haralds — a) 12. 3. 1906 Rīgā b) b. LK kompozīcijas un klavier spēles klasi c) Dannenbergas Oksfordas nom. koris Vācijā pie Elbes (1945) e) komponists; sk. A VI 140.

BERKOLDS, Pauls — c) Latv. jaunatnes 2. dz. svētku kopkoris Ročesterā, ASV (1977).

BERKIS, Arvīds — a) 16. 3. 1906 Panemunē — 30. 6. 1974 Portlenda, ASV b) b. LK 1934 (mežraga un diriģēšanas klasi) c) Latvijā: 3. Jelgavas kājnieku pulka orķestris un koris Jelgavā un Rīgā; Čehoslovākijā: Reichenbergas latviešu koris Sudetijā; Vācijā: kamerkoris Eslingenā; ASV: Portlendas latv. koris Oregonā no 1950, Portlendas simf. orķestris (1965), kopkoris visos ASV rietumkrasta dz. svētkos e) mūzikas kritiķis, ASV rietumkrasta latv. dz. svētku padomes loceklis; A XII 65, XVI 92.

BĒRZIŅA, Austra — sk.: PLAMPE.

BĒRZIŅA (dz. KARLSONE, atr. KUKAINE), Elfrīda — a) 18. 4. 1904 Rīgā b) b. LK 1936 (dzied.) c) Londonas latv. koris Kanādā (no 1964) e) koncertdziedone, skolotāja; sk. A VII 105, XII 67, 269, XVII 148.

BĒRZIŅŠ, Andris — c) Prezidiju konventa vīru koris Vācijā un ASV (1960).

BĒRZIŅŠ, Leonards — b) māc. skolotāju I c) Vācijā: Fuldas nom. latv. koris (1945) un dubultkvartets (1951); ASV: Ūklendas dubultkvartets, vēlāk vīru koris Krīvs; Ziemeļkalifornijas koris Sanfranciskō (1965—1967) e) skolotājs; sk. A XII 66.

BĒRZKALNS, Valeņtīns — a) 17. 9. 1914 Izvaltā — 18. 2. 1975 Filadelfijā, ASV b) stud. LK c) Mīnchenes nom. latviešu jauktais koris Vācijā (1945) e) komponists; žurnāla LATVJU MŪZIKA redaktors, grāmatu: LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU VĒSTURE 1864—1940 (1965) un LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI TRIMDĀ 1946—1965 (1968) autors; A VI 140, VII 106.

BICKIS, Miķelis — b) Mekgila (McGill) U Montrealā 1967 BS (matēmatikā); māc. klavier spēli Toronto K c) Edmontonas latv. b-bas jauktais koris Imanta Kanādā (1969).

BĪRĪNŠ, Voldemārs — c) Sidnejas latv. b-bas jauktais koris Austrālijā (1949).

BIRKENS, Armands — c) Čikāgas latv. jaunatnes koris Dziesmu rota (1977).

BIRNE, I. — c) Lemingtonas un Hatonas dziedātāju kopa Anglijā (piedalījies Anglijas latviešu 3. dz. dienās 1951).

BĪSKAPA, Mirdza — c) Hanoveras kara invalidu dziedātāju kopa Vācijā (1964).

BĪŠTĒVIŅŠ, Olgerts — a) 30.5.1907 Šķibē — 17.9.1972 Argentīnā b) b. LK diriģēšanas un kompozīcijas klasi c) Latvijas radiofona orķestris no 1936, Santafē pilsētas simf. orķestris Argentīnā; ASV rietumkrasta 4. dz. svētku kopkoris un orķestris (1970) e) orķestra diriģents no 1944 Zviedrijā, no 1946 Argentīnā; komponists; sk. A VI 140.

BLAUMANIS, Gunārs — a) 22.10.1926 Rīgā b) Ogastanas (Augustana) kol. Sūfolsā, ASV 1953 BA (socioloģijā); māc. klavier spēli Rīgā komponista J. Norviļa vadībā c) ASV: latviešu b-bas koris Sūfolsā, Dienviddakotā; jauktais koris Dzimtene Milvokī, Viskonsinā (no 1974) d) 4208 N-75th St., Milwaukee, WI 53216, USA.

BLŪMA, Zenta — sk.: VĪĶE.

BLUMBERGS, Osvalds — c) Ņujorkas latv. baptistu dr. koris (diriģējis kopā ar Rūdolfu BLUMBERGU) ap 1914; Ņujorkas latv. ev. lut. dr. koris (1938—1943?).

BONAPARTS, Ernests — a) 1888—1970 c) Jonstrupas latviešu Ausekļa skolas koris Dānijā (1949) e) A VIII 213.

BRAUNA, Ludmilla — sk.: ALBERTIŅA.

BREĎERMANIS, Jānis — b) b. Stokholmas mūzikas A. altvijoles (1962) un vijolpādagogu klasi (1968) c) Stokholmas latv. koris Zviedrijā (1976) c) c/o Miss Vija Briedis, Ringvāgen 6 I, S - 117 26 Stockholm, Sweden.

BREMZE, Alfrēds — c) latv. dubultkvartets Saseksā (Sussex), Anglijā (1949).

BROŽE, Aina — c) Detroitas latv. koris ASV (no 1972) d) 18530 Webster, Southfield, MI 48076, USA.

BRUGMANE (VINTERE), Aija — a) 9.5.1944 Rīgā b) Indiānas U 1966 BM, Batlera (Butler) U 1970 MM c) ASV: Indiānas latv. b-bas koris (palīgi diriģente kopš 1970); Indianapolisas DV sieviešu ansamblis no 1971; Gaņezera dz. dienu kopkoris (1974 un 1977) d) c/o Lidija Odeiko, 5151 Central Ave, Indianapolis, IN 46205, USA e) A XII 64, XVII 153.

BRUSUBĀRDA, Ernests — a) 5.8.1880 Ārlavā — 22.4.1968 Milvokī, ASV b) stud. Pēterpils K c) Latvijā un ASV: Brusubārdas koris (dibinātājs un

vad. līdz 1961); Hānavas nov. dz. dienas Vācijā (1946) un Milvoki dz. svētku ASV kopkoris e) komponists un mūzikas kritiķis; sk. A VI 140.

BRUSUBĀRDIS, Ernests (Ernesta BRUSUBĀRDAS dēls) — a) 8. 11. 1941 Rīgā b) Viskonsinas K Milvokī 1960 mūzikas skolotāja dipl., 1963 BM, 1971 MM c) Brusubārdas koris Milvokī (kopš 1961), Gaņezera dz. dienu, ASV rietumkrasta dz. svētku un ASV 5. vispārējo dz. svētku (1973) kopkoris d) 5727 W, Wright St., Milwaukee, WI 53210, USA e) mūzikas skolotājs, diriģē vairākus skolas un baznīcas korus; Latv. koru apv-bas ASV priekšsēdis no 1973; sk. A XII 65.

BUNĶIS, Vitolds — c) Sadberi (Sudbury) latv. Rotas koris Kanādā (1961–1969).

BURSE, Visvaldis — c) Sanpaulo latv. baptistu dr. koris un orķestris Brazīlijā (1977).

CEPURĪTE, Marta — sk.: ROZE.

CIELAVA (JUREVIČA), Emīlija — a) mirusi 30.1.1942 c) Sidnejas latv. jauktais koris Austrālijā (1928–1929).

CIEMIŅŠ, Jānis — a) 23. 7. 1906 Zvārtavā — 22. 12. 1956 Klīvlendā, ASV b) LU 1930 ārsts c) Miterteichas nom. koris Vācijā (1945) e) Rīgā dziedājis Dziesmuvaras korī; ASV piedalījies Latv. koncertapv-bas dibināšanā Klīvlendā; sk. A XIV 370.

CIEMIŅŠ, Vilnis — a) 5. 5. 1935 Rīgā b) b. Oberlinas kol. kompozīcijas un klavier spēles klasi (ASV): BA 1956; Rietumu rezerves (Western Reserve) U 1960 MD c) Klīvlendas apv. latv. ev. lut. dr. koris ASV d) 21475 Lorain Rd, Fairview Park, OH 44126, USA e) A XII 64, XIV 279.

CILNE (ANDERSONE), Daira — a) 23. 6. 1944 b) Kalifornijas U Losandželosā 1965 BS (franču val.) c) Losandželosas latv. sieviešu koris un jauktais koris (no 1971) d) 19222 Beckford Pl., Northridge, CA 91324, USA e) A XII 65, XVII 157.

CIPULIS, Arturs — a) 14. 3. 1922 Rīgā b) b. JSI 1944 b) Hamburgas latv. b-bas koris Vācijā (no 1952) d) 2080 Pinneberg, Am Wall 51, West Germany e) A XII 68, 81, XVII 157.

CĪRULE, Marta — sk.: ROZE.

CĪRULIS, Arturs — c) Latv. baptistu dr. koru 8. dziesmu dienas kopkoris (1957).

CĪRULIS, Jānis — a) 31. 12. 1897 Umurgā — 13. 2. 1962 Torontō, Kanādā b) stud. LK — no 1919 vijoles spēli, no 1921 kompozīciju prof. J. Vītola vadībā c) Latvijā: Latv. nacion. jaunatnes sav-bas koris Rīgā (1923); rajonu korī dziesmu svētku mēģinājumos (1936); Vācijā: Detmoldas jauktais koris (1945–1946); Kanādā: Hamiltonas latv. b-bas koris (1951–1956), Hamiltonas vīru koris Vies-turs (1955–1958), Toronto sieviešu dubultkvartets Līga, Jauktais koris Daina (1960–1962), Kanādas latv. I dz. dienu (1952), DV dienu (1954) un Kanādas latv. dz. svētku — I (1953), II (1957), III (1961) — kopkoris e) komponists un mūzikas kritiķis, Latvijā mūzikas skolotājs Rīgā un Cēsīs; Vācijā mūzikas kol. (UNRRA Baltic DP Music College) administrātors Detmoldā 1946; Ziemeļamerikā Kanādas

dziesmu svētku biedrības pirmais pr-ks (1958—1962); grāmatas MŪZIKANTA PIEZĪMES (1961) autors; sk. A VI 141, VIII 215, XVI 92.

DAMBIS, Edgars — a) 16.3.1901 Alūksnes pag. — 9.11.1975 Londonā, Anglijā b) LU 1930 agronoms; Hohenheimas lauks. A. Štutgartē, Vācijā 1949 Dr agr.; māc. dziedāšanu c) Latvijā: Smiltenes koris; Vācijā: Eslingenas nomettes koris (1946); Anglijā: Londonas vīru ansamblis Gaiziņš (1964) e) A VII 112, VIII 269.

DAMBRĀNE (STELPE), Verēna — b) Mičiganas centr. kol. 1952 BS, Mičiganas U 1953 MM c) Kolumbusas pilsētas dziedātāju kopa ASV (1959) e) profesore Kapitola U Kolumbusā, Ohaiō.

DARKĒVICA, Skaidrīte — c) Daugavas vanagu vīru koris Kanādā (paļģdirģente un pianiste).

DĀRZIŅŠ, Volfgangs — a) 20.9.1906 Rīgā — 24.6.1962 Sietlā, ASV b) b. LK kompozīcijas un klavieŗspēles klasi c) amerikāņu luterāņu draudzes (Grace Lutheran Church) koris Spokenā, ASV e) komponists; sk. A VI 141, XVI 95.

DĀRZNIECE, Laimdota — sk.: RISTAMECA.

DAŅUS, Prans (Pranas DARIUS) — a) 24.10.1919 Skraudžos (Skraudziai), Lietuvā b) stud. ēŗģeļspēli Kauņas K c) Anglijā: Koventri lietuvieŗu koris 1947—1950; Austrālijā: Kanberas latv. jauktais dubultkvartets 1955—1957, Kanberas latv. b-bas jauktais koris 1961—1964, Kanberas lietuvieŗu koris 1965—1975 d) 34 Gunn St., Yarralumla, ACT 2600, Australia.

DELLE, Velta — sk.: GRĀVĪTE.

DIDRICHSONS, S. — c) Milvōki latv. ev. lut. Kristus draudzes dubultkvartets ASV (1971) e) A XII 65.

DINDZĀNE, Baiba — a) 1952 b) Mekgila (McGill) U Montrealā, Kanādā 1973 B.P.Th. c) Montrealas latv. skolas koris (1975) un Montrealas mazo koklētāju grupa Peiradznieki (1975).

DINDZĀNS, Jānis — c) Kanādas latv. katoļu apv-bas Bamptonas vienības koris (1953—1963), Bamptonas latv. b-bas koris Auseklis (1957—1959), Montrealas koklētāju un dainotāju kopa (1969).

DRANDE, Zelma — c) Demoinas Daugavas vanadžu ansamblis Gaujmalietes (1973) d) 1216 Third St., Des Moines, IA 50314, USA e) A XII 64.

DRAVNIECE, Lidija — b) brīvmāksliniece c) Longvjū jauktais dubultkvartets, vēlāk koris Vaŗingtonas stānā, ASV (1959).

DREIFELDE, Gunta — c) Mičiganas latv. val. kursu koris (1975), Latv. jaunatnes 2. dz. svētku kopkoris Ročesterā, ASV (1977).

DREIMANIS, Manzars — a) 5.4.1933 Talsos b) Braunšveigas techn. A. Vācijā 1957 Dipl. ing.; māc. klavieŗspēli c) Ŷelnes latv. jauktais koris un vīru koris Vācijā (1976) d) 5204 Lohmar 1-Heide, Froschkönigweg 19, West Germany.

DRIGORIS, Jānis — c) Vestmanlandes latvieŗu koris Zviedrijā (1964).

DŪMIŅŠ, Jānis — a) 23.4.1895 — 1954 (?) ASV b) ieguvis skolotāja tiesības Bauskas pilsētas skolā c) Vācijā: Rotveilas jauktais koris un Rotveilas vīru koris Dziedonis, Eslingenas dz. svētku (1947) un Rotveilas dz. dienas (1948)

kopkoris; ASV: Sietlas latv. b-bas koris (1953—1954?) e) bijis Skaistkalnes pag. skolas pārzinis no 1918, Latvijas dziesmu svētku biedrības padomes loceklis.

DUNKELS, Alfrēds — a) 14. 6. 1907 b) b. LK 1933; LU 1937 mag. iur. c) orķestŗa diriģents un vijolnieks Zviedrijā d) Geijersgatan 1, S - 75 226 Uppsala, Sweden e) A IX 254.

DVARINOVICS, V. — Minsteres latv. koris Vācijā (1964).

DZEGUZE, Juris — a) 8. 7. 1917 Rāmuļos b) Mičiganas U 1965 BSEE; māc. Cēsu mūzikas skolā un LK c) Vācijā: Bābenhauzenas koris, Darmštates koris un Diburgas koris; Kanādā: Vinipegas latv. b-bas koris (1949—1951), Vīru ansamblis Kalvis Torontō (no 1951) d) 115 Westrose Ave, Toronto, Ont. M8X 2A5, Canada e) A XII 68, XV 163.

DZENIS, Augusts — a) 30.12. 1905 Ērgļos b) māc. LK c) Vācijā: Ludvigsfeldes nom. jauktais koris un Kleinkecas Ausmas nom. vīru koris (1945); ASV: Ročesteras latv. jauktais koris Līga (no 1953) d) 164 Meadowdale Drive, Rochester, NY 14624, USA e) A XII 66.

DZĪTARE, Terēze — a) 25.1.1937 Rīgā b) māc. klavier spēli; studējusi mūziku Sidnejas K (1955—1957) c) Sidnejas latv. sievietes koris Sidrabene (no 1977) d) 30 Wyong St., Canley Vale, NSW 2166, Australia.

EFERTE, Māra — a) 11. 12. 1921 Rīgā b) māc. klavier spēli LK; Jaunanglijas K Bostonā, ASV 1951 BM, 1954 MM; Simonsa kol. Bostonā 1961 MS (bibliotēkārū zinātnēs) c) Bostonas Trimdas dr. koris (1954) d) 62 Toxteth Street, Brookline, MA 02146, USA e) mūzikas kritiķe; sk. A XII 83.

EGLĀJA, Biruta — a) 14.6.1931 Valmierā b) māc. Valmieras mūzikas skolā c) Sprīdīšu meiteņu ansamblis Melburnā, Austrālijā d) 79 Kent Rd, Pascoe Vale, Vic. 3044, Australia.

EGLĀJS, Valdis — a) 2.1.1918 Jelgavā c) Ķelnes latv. koris Vācijā (pirms 1974?) d) 4040 Neuss, Stephanstr. 16 A, West Germany.

EICĒNS, Pēteris (arī: E.) — a) 28. 2. 1898 — 15. 8. 1969 b) skolotāja izgl. c) Vācijā: Ingolštates latv. nom. koris (1945); Austrālijā: Olberi (Albury) latv. b-bas jauktais koris (1950—1953) e) Latvijā bijis Mālpils tautskolas pārzinis.

EICHE, Eduards — a) 20. 3. 1900 — 25. 11. 1967 Ņujorkā, ASV b) stud. LK c) Rīgā radiofōna salonorķestŗis; Vācijā: Haunstetenas nom. simf. orķestŗis (pie Augsburgas) 1945, apvien. igauņu un latviešu orķestŗis Eslingenas dziesmu svētkos 1947 e) komponists; bijis Nacion. operas koncertmeistars.

EIZĀNS, Vilis — c) Kaseles-Bētenhauzenas latv. koris Vācijā (1946); ASV: Gaņezera 3. dz. dienas kopkoris (1971), Čikāgas jauktais koris Daugava (1973).

ELGŪTS, Egils — c) Čikāgas vīru koris Daugavieši ASV (1973) e) A XII 64.

ELVIGS, Ernests — c) Lībekas Artilerijas nom. Imkas un Ivkas (YMCA/YWCA) koris Vācijā (1948).

EZERKALNE, Māra — a) 16.3.1951 Hamiltonā, Kanādā b) b. Toronto U klavierklasī 1972, Mekmāstera (McMaster) U 1973 B. Mus., Sorbonnas U Partizē 1975 MA (franču val.) c) mūzikas ansamblis (16 mūziķi, 12 dziedātāji) Eiropas latv. 4. dz. svētku tautasdeju uzvedumā Londonā 1977 e) strādā Mekmilana grāmatu apgādā Londonā, sagatavojojt mūzikas vārdnīcu.

FREIMANE, Ērika — sk.: PLAMPE.

FREIMANIS, Kārlis — a) 17.10.1911. Rīgā — 19.6.1975 Sidnejā, Austrālijā b) b. RSI un koŗu diriŗentu kursus; Sidnejas U Austrālijā 1960 BA (angļu literātūrā) c) Latvijā: Viesītes, Biržu un Krustpils skolas koris; Vācijā: Rendsburgas nom. koris (1945); Austrālijā: Betherstas nom. latv. koris (1948) e) literātūrzinātnieks, mācībgrāmatu autors; sk. A VIII 220.

FREIMANIS, Rufus — c) Līdsas sievieŗu koris Anglijā (1968) e) A XII 63.

FREIVALDE, Velta — a) 13.4.1911 Skujenē b) māc. JSI c) Latvijā: Kastrānes izgl. b-bas koris; Vācijā: Ansbachas latv. koris un Franku nov. dz. dienu kopkoris (1946).

GABRUŠEVS, Nikolajs — a) 15.5.1924 Nirzā b) stud. LK, b. vijoles klasī mūzikas A. Hanoverā, Vācijā (1958) c) Manheimas latv. koris Kokle Vācijā (1964) e) komponists.

GAIKIS, Jānis — c) ASV: Čikāgas vīru ansamblis Daugavieŗi (1958), Čikāgas akadēmisko vīru ansamblis (1968, 1974) d) 3555 W. Dickens Ave, Chicago, IL 60647, USA e) A XII 64.

GALĒNA, Dace — a) 19.6.1954 Čikāgā b) Rietummičiganas U (ASV) 1976 BS ar pamatskolas skolotājas tiesībām c) Garēzera 5. dz. dienu kopkoris (1977), Dziesmu vairoga (Kalamazū) pianiste e) Kalamazū latv. skolas skolotāja; sk. A XVII 166.

GALĒNA (LOZE), Velta — a) 20.3.1914 Drustos b) b. RSI; māc. klavier-spēli Rīgas tautas K; stud. LK koŗa diriŗentu klasē P. Barisona vadībā c) Vācijā: Rebdorfas koris un dubultkvartets (1945); ASV: Jauktais koris Dziesmu vairogs (Kalamazū) no 1975 d) R. 1, Box 311, Covert, MI 49043, USA.

GALIŅŠ, Pēteris — a) 24.12.1930 Rīgā b) Bostonas U 1960 BS (aeronautikā) c) ASV: Sietlas vīru koris 1951—1953 (dibinātājs un vad.); Bostonas Trimdas dr. jauktais koris (1953—1960); Takōmas latv. koris un Sietlas latvieŗu b-bas koris (kopŗ 1962); ASV rietumkrasta dz. svētku kopkoris (no 1962) e) A XII 66, XV 167.

GARANCIS, Arturs — c) Latv. baptistu dr. Vārpas centra koris (1977).

GAVARS, Aivars — c) Kraistčērčas (Christchurch) sv. Māras latv. ev. lut. draudzes jauktais koris Jaunzēlandē (1966—1968).

GEDULIS, Guntars — a) 27.8.1952 Ņujorkā, ASV b) Ņujorkas pilsētās kol. 1974 BA mūzikā un Ņujorksītijas U: B. arch. c) Ņujorkas latv. jaunatnes koris (1975); Latv. jaunatnes 1. dz. svētku kopkoris Montrealā d) Calle Maria Auxiliadora, Edificio Vilma, Apt Cincuenta y Dos, Caracas 107, Venezuela e) bijis mūzikas un latv. valodas skolotājs Jonkersas latv. skolā; sk. A XVII 106, 167.

GERTMANIS, Antons — a) 5.1.1912 Viļakā b) b. DSI 1934 c) Toronto latv. katoļu dr. koris (no 1963) d) 28 Wilgar Rd, Toronto, Ont. M8X 1J4, Canada e) skolotājs Latvijā un Vācijā, no 1963 Latv. nacion. apv-bas Kanādā skolu valdes sekretārs; sk. A XII 68, XVII 167.

GERTNERS, Žanis — c) diriģējis Toronto latv. baptistu dr. kori Kanādā 1952—1956; pēc tam koŗa priekšnieks.

GINTERE, Laura — a) 24. 9. 1912 Rīgā b) LU 1940 architekta c) Lundas latv. koris Zviedrijā (koŗa vad. no 1973) d) Skånevågen 20, S - 222 28 Lund, Sweden e) sk. A XIII 193.

GLEŠKE, Lidija — c) Detroitas mūzikālais ansamblis ASV (1963).

GRĀFS, Aleksandrs — sk.: GRAPS.

GRANTS, Arvids — a) 30.10.1921 Rīgā b) māc. RSI; Britu Kolumbijas U Vankuverā, Kanādā 1961 BA, 1963 MA (filozofijā) c) Vācijā: Grēvenes un Zēstes koris; Kanādā: Vankuveras koris (1954) un jaunatnes koris (1972); Sietlas dz. svētku kopkoris (1962) e) A VII 120, XII 68.

GRAPS (arī: GRĀFS), Aleksandrs — a) 1885 — 17. 5. 1961 Vašingtonā, ASV b) b. Šeremetjeva mūzikas skolu un Pēterpils U c) Memmingenas latviešu koris Vācijā e) bijis Liepājas operas solists.

GRAUBIŅA, Guna — sk.: SIMONA.

GRĀVĪTĒ (DELLE), Velta — a) 10.10.1908 Rīgā b) b. LK klavier spēles un spec. teŗrijas klasi 1936 c) Vācijā: Memmingenas latv. koris (1945—1946) un Augsburgas latv. skolas koris (1947—1949) d) 1123 N. Cedar, Colorado Springs, CO 80903, USA e) bijusi LK obligātās klavieru klases docente (1940); A XVII 170.

GREBEŽS, Jānis — a) 1912 Aglonā b) b. DSI c) Latvijā: Vārkavas, Jaunaglonas un Aglonas ģimn. koris; Vācijā: Augsburgas-Hochfeldes koris, Augsburgas dziesmu dienu kopkoris.

GRIGALE (RUNDĀNE), Anita — b) Toronto U 1967 BA, 1969 MA; b. Toronto karal. K ērgel spēlē 1969; Parīzes mūzikas skolas (Schola Cantorum) virtuozitātes dipl. ērgel spēlē 1972 c) koŗa vadītāja un ērgelniece kanādiešu dr. (Eastminster United Church) Torontō, Kanādā (1976).

GRĪNBERGA, P. — c) Linkolnas latviešu koris Nebraskā, ASV (1963).

GRĪNVALDS, Eduards — a) 10.10.1908 Sipelē b) b. LK c) Mercfeldes nom. koris Dzintarzeme un Grōshābersdorfas nom. koris (1946) e) komponists.

GROSE, Ārija — c) Sadberi (Sudbury) sieviešu ansamblis Rota Kanādā (no 1969) e) A XII 67.

GULBIS, Ernests — c) Hamiltonas latv. ev. lut. Kristus draudzes koris Kanādā (1961—1963).

GUTMANIS, Andris — a) 1938 Liepājā b) Mekgila (McGill) U Kanādā 1968 B. Mus. (mūzikas paid.); Potsdamas kolledžā, Ņujorkas stātā 1973 M. Mus. c) Lēkšōras (Lakeshore) kamerorķestris Kanādā d) Montreala Kanādā (1974) e) mūzikas skolotājs, komponējis instrumentāldarbus; sk. A XVII 172.

Heinrichsons, F. — c) Bīlefeldes dziedātāju kopa Vācijā (1964).

HESE, Irēne — a) 29. 6. 1896 Rīgā — 7. 2. 1972 Lībekā, Vācijā b) b. LK 1928 c) Lībekas latv. sieviešu dziedātāju kopa Vācijā (1964) e) A XII 68.

ILSTERE, Tikla — sk.: LANGA.

ĪSTA (EAST, dz. ZOBENA), Lilija — a) 9. 11. 1950 Halifaksā, Anglijā b) Londonas U mūzikas fak. 1972 B. Mus.; b. Londonas U mūzikas skolotāju kursu, stud. mūzikoloģijas I Belgradē, mācās dziedāšanu un turpina mūzikas studijas c) Londonas latv. skolas instr. ansamblis (1975); Rietumeiropas apv. bērnu un jauniešu koris un orķestris Eiropas latv. 4 dz. svētkos 1977.

JAKOVICA, Lūcija — c) Mēnchengladbachas dziedātāju kopa Vācijā (1964) un Lejasreinas dziedātāju kopa (1968) e) A XII 68.

JANJONS, Nestors — c) Novaodesas II latv. baptistu dr. koris Brazīlijā (1977).

JANJONS, Viktors — c) Novaodesas I latviešu baptistu draudzes vīru koris Brazīlijā.

JANSONS, Andrejs — a) dzimis Latvijā b) māc. mūziku un diriģēšanu privāti c) Novaodesas latv. baptistu dr. koris 1932—1936, Novaodesas II draudzes koris 1937—1940; no 1940 Sanpaulo latv. baptistu dr. koris (diriģenta palīgs); no 1947 Sanpaulo jaunatnes koris, kopš 1954 Sanpaulo latv. baptistu draudzes koris e) iecerētais Brazīlijā 1922, kopā ar Emīlu Krīgeru dibinājis Sanpaulo jaunatnes kori.

JANSONS, Andrejs — a) 1938 Rīgā b) Džuljarda (Julliard) mūzikas skolā Ņujorkā 1960 BS (obojas spēlēt), Manhetenas (Manhattan) mūzikas skolā 1973 MM (korā un orķestra diriģēšanā) c) ASV: Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis, Dziesmuvaras Ņujorkas grupa (1973), Ņujorkas latviešu koris (no 1975), Manhetenas koris un orķestris, Latv. jaunatnes 1. dz. svētku kopkoris (1975) d) 73 Glenwood Ave, Leonia, NJ 07605, USA e) komponists, mūziķis simf. un operas orķestros; grāmatas KOKLĒŠANA (1965) autors; A VII 144, VIII 225, 264.

JAUNARĀJS, Vītauts — c) Denveras jauniešu dziesmu un mūzikas ansamblis Liesma (1976).

JAUNZEMS — c) Marktredivicas vīru dubultkvartets Vācijā (1945).

JĒRUMS, Alberts — a) 1. 1. 1919 Karolā, Igaunijā — 6. 1. 1978 Londonā, Anglijā b) stud. LK kompozīcijas klasē 1937—1942 c) koŗu diriģents 40 gadus; Vācijā: Hūzumas nom. koris (1945); Anglijā: Londonas latv. koris (dibin. un vadījis no 1948); Anglijas latv. jaunatnes koris; Anglijas latv. dz. dienu, Eiropas un Kanādas dz. svētku kopkoris e) komponists; A VI 144, XII 63; Alberta Jēruma fonda adrese: Mrs M. Gruzītis, 257 Ellis Ave, Toronto, Ont. M6S 2X4, Canada.

JIRGENSONE, Valda — c) Mineapolisas sieviešu dubultkvartets Līga ASV (1956).

JOGINTS, Konrads — c) DVF Notingemas nod. koris Anglijā (pedalģijies Anglijas latv. 3. dziesmu dienās 1951).

JUREVIČA, Emīlija — sk.: CIELAVA.

JURGIS, Juris — a) 19.5.1927 Cēsīs b) b. Oksfordas U teol. fak. Anglijā
1958 c) Anglijā: Šorejas vīru dubultkvartets Vēsma (1949), Lesteras latv. koris
(1975) d) 149 Avenue Rd, Leicester LE2 3EB, England e) skolotājs, mācītājs; sk.
A IX 85, XII 63, XVII 177.

JURJĀNS, Ojārs — c) Filadelfijas latv. vīru dubultkvartets ASV no 1973
d) 2921 Waldorf Ave, Camden, NJ 08105, USA.

KALĒJA, Baiba — sk.: ŠMTA.

KALĒJS, B. — c) Pertas jauktais koris Austrālijā.

KALMĪTE, Guna — sk.: SKUJĪNA.

KALNĀJS (līdz 1939: BERKHOLCS), Arnolds — a) 13.9.1906 Vaivē—
22.3.1975 Kalamazū, ASV b) b. LK 1932 (māc. ērģelšpēli prof. P. Jozuus un kom-
pozīcijas teoriju prof. J. Vitola vadībā) c) Vācijā: Fīrtas latv. jauktais koris (vē-
lāk Mercfeldē ar Dziesmu vairoga vārdu) 1945—1949; Prezidiju konventa vīru
koris Eslingenā (1946); ASV: Dziesmu vairoga koris (līdz 1975); dz. svētku kop-
koris Vācijā, ASV un Kanādā e) komponists; sk. A VI 145, XII 64, XVI 84.

KALNIETIS, Jānis — a) 22.1.1906 Drustos b) b. RSI 1925, stud. LK 1930
—1935 c) Minchenes nom. jauktais koris Vācijā (1945); Longvju latv. koris Va-
šingtonas stātā, ASV (1950—1953); Klīvlendas apv. latv. ev. lut. dr. koris (pirmais
diriģents) d) 14899 Detroit Ave, Apt 15, Lakewood, OH 44107, USA e) komponists
un mūzikas kritiķis; sk. A VI 145, XVII 178.

KALNIŅŠ, Jānis — a) 3.11.1904 Pērnavā b) stud. LK c) Fredriktonas
simf. orķestris Kanādā 1953—1969; latv. dz. svētku orķestris un kopkoris ASV un
Kanādā (goda virsdiriģents) e) Latvijā diriģents Nacion. teātrī Rīgā; Kanādā mū-
zikas prof. Fredriktonas skolotāju kol. līdz 1969; komponists; A VI 146, VII 129.

KALNIŅŠ, Teobalds (?) — c) Ņukāslas (Newcastle) DV koris Austrālijā.

KALNMALS, Rūdolfs — c) ASV: Čikāgas latv. baptistu dr. koris, Čikāgas
latv. ev. lut. Ciānas draudzes koris (1977) e) A XII 64.

KALUMS, Edgars — a) 10.7.1911 Daugavpilī b) b. DSI 1933 c) Vācijā:
Giftenes nometnes jauktais koris (1945); Austrālijā: Brisbenas latv. b-bas jauk-
tais koris 1950—1951, Sidnejas latv. sieviešu koris Sidrabene 1970—1977, DV
Sidnejas nod. dziesmu ansamblis Dziesmu gars (no 1976) d) 9 Crusade Ave, Pad-
stow, NSW 2211, Australia e) A XII 67, XVII 180.

KAMOLS, R. — c) Vankuveras latv. koris Kanādā (1953).

KANDROVIČS, Nikolajs — a) 1.10.1910 Skaistkalnē — 25.10.1968 Les-
terā, Anglijā c) Anglijā: Lesteras latv. koris Beverīna, Notingemas jauktais koris
(1964), Koventri sieviešu dubultkvartets, DVF Koventri nod. vīru koris, Koventri
jauktais koris Senatne (1968).

KANTS, Arvīds — a) 18.4.1912 Liepājā — 1.8.1965 Adelaidē, Austrālijā
b) b. Latvijas karaskolu; mūziku stud. privātsundās c) Latvijā: baznīcas koris
Liepājā, karaskolas dubultkvartets; Vācijā: Špakenbergas nom. dubultkvartets;
Austrālijā: Adelaides latv. vīru koris 1949—1951, Adelaides vīru dubultkvartets
Daina, Adelaides latv. b-bas jauktais koris (palīgdiriģents), Austrālijas latv. 3.
KD vīru kopkoris.

KAPELIS, Ilmārs — c) Balaratas latv. jauktais koris Austrālijā (1951).
KARELIS, Kārlis — a) 27.7.1901 Vainodē c) Latvijā: Bātes ev. lut. dr. koris; Zviedrijā: Gēteborgas latv. koris 1955—1968 d) Gēteborga Zviedrijā e) Ērgelnieks; sk. A XII 68.

KĀRKLĪŅA (SKUDRA), Alma — a) 1.4.1917 Krustpils pag. b) b. LK c) Anglijā: Lesteras koris Beverīna; Kanādā: Hamiltonas jauktais koris Beverīna (1952—1956), Hamiltonas latv. ev. lut. Kristus dr. koris (no 1960), Hamiltonas jauniešu ansamblis Dzintars (no 1964), Jauktais koris Daina (no 1967), Hamiltonas meiteņu ansamblis Rota (1970), Daugavas vanadzū koris Senatne (no 1976) d) 21 Foster St., Hamilton, Ont, L8N 1Z7, Canada e) A XII 67, 68.

KĀRKLĪŅA, Dace — c) Hamiltonas latv. jaunatnes pulciņa Rotas meiteņu kvintets Kanādā (1968).

KĀRKLĪŅŠ, Ziedonis — c) Čikāgas latv. jauktais koris Daugava ASV (1960).

KARLSONE, Elfrīda — sk.: BĒRZIŅA.

KARLSONS, Hermanis — c) apvien. koris latv. baptistu dr. koŗu dziesmu dienās ASV.

KAUFMANIS, Ringolds — a) 1930 Biržos, Lietuvā b) b. Dānijas karal. K 1951, orķestra diriģēšanas kursu 1953 c) Kopenhāģenas akadēmiskais koris un orķestris Dānijā (1962—1971).

KAUĶIS, V. — c) Anglijā: LBL Bredfordas Līgo koris (pedalģijies Anglijas latv. 3. dziesmu dienās 1951).

KĻAVIŅŠ, Ojārs — a) 27.1.1931 Rīgā — 16.10.1971 Indiānā, ASV b) studējis K Čikāgā, ASV c) Čikāgas latv. jauktais koris Daugava (1969, 1971) e) A XII 64, XVI 119 (O. Kļaviņa meitas Silvijas skolas fonds).

KĻAVIŅŠ, Ralfs — c) Novaodesas I un II latv. baptistu dr. koris Brazģlijā (1977).

KRAFTS, Juris — a) 9.2.1944 Rīgā b) stud. Minesōtas U un māc. komponista K. Lesģna vadģbā c) ASV: DV apv-bas Minesōtā vģru ansamblis Atvaģģnģtie kanaki d) Box 215, Circle Pines, MN 55014, USA.

KRASTģNA, Inta — sk.: LONGA.

KRIŠģĀNE (dz. VģGNERE, prec. MUIŽģRģĶA), Meta — a) 16.6.1905 Maskavā — 15.1.1958 Melburnā, Austrģlijā b) stud. LK 1921—1926, Bģdenes mģzikas A. Karlsrģhē, Vģcijā 1949—1950 c) Vģcijā: Hģnavas latv. koris un Hģnavas dz. dienas kopkoris (1946); Austrģlijā: Melburnas latv. b-bas jauktais koris un Austrģlijas latviešu KD kopkoris.

KRģMIŅA, Baiba — b) Viskonsinas mģzikas kol. 1964 BM, Jaunangģlijas K Bostonā MM e) koŗa diriģente un mģzikas skolotģģja amerikģņu vidusskolā.

KRģMIŅŠ, Arvģds — Ōmahas vģru dubultkvartets ASV (1959).

KRģMIŅŠ, Eduards — a) 22.6.1904 Madonā b) LU 1932 architekts c) studentu b-bas Dziesmuvaras koris Melburnā, Austrģlijā (1963—1967); MLB vģru koris Kokle (1969) e) A XII 66, XIII 198.

KRģMIŅŠ, Jģnis — c) Kģles noģmetnes koris Vģcijā.

KRŪMIŅŠ, L. — c) Meiteņu mūzikas ansamblis Sienāzīši Birmingemā, Anglijā (1975).

KRŪMS, Gustavs — b) māc. LK (?) c) Adelaides vīru koris Austrālijā (1949—1951).

KUKAINE, Elfrīda — sk.: BĒRZIŅA.

KUNDZIŅŠ, Miervaldis — c) Linkolnas latv. koris Nebraskā, ASV (1973).

KUNSTMANIS, Pauls — a) 14. 5. 1880 Līvberzē — 26. 9. 1956 Melburnā, Austrālijā b) skolotāja izglītība c) Latvijā: Līvberzes pag. dzied. b-bas jauktais koris, koris Jelgavā, Valmieras latv. b-bas koris, Rīgas pilsētas nomaiņnieku koris; Vācijā: Vīsbādenes latv. koris (1946), Hānavas dz. dienas kopkoris (1946); Austrālijā: Melburnas latv. ev. lut. dr. koris (1954—1956) e) dziedājis prof. J. Vitola jauktajā korī Pēterpilī.

KUPCIS, Ernests — a) 14. 4. 1912 Morē — 10. 10. 1977 Čikāgā, ASV b) b. RSI un LK; Rūzvelta (Roosevelt) U Čikāgā 1954 BM, 1956 MM c) Halles nom. koris Vestfālenē, Vācijā (1946), Grēvenes nom. jauktais koris (1947); ASV: Čikāgas latviešu vīru koris Daugaviēši.

KUPLE, Auguste — a) 15. 9. 1913 Liepājā b) b. Liepājas lietiskās mākslas vidusskolu, māc. dzied. Liepājas tautas K c) Tasmānijas latv. dziedātāju ansamblis Hobartā, Austrālijā (1951) d) 7 Red Knight Rd, Sandy Bay, Tas. 7005, Australia e) Latvijā bijusi Liepājas baptistu Nācaretes dr. soliste un ērģeliece; Austrālijā Tasmānijas latv. ev. lut. sv. Pāvila dr. ērģeliece Hobartā (no 1952).

KUPLĒNA, Ilze — a) 20. 4. 1952 Skotijā b) stud. flautas un klavieņu spēli, mūzikas teoriju un dzied. c) Londonas latv. koris Anglijā d) c/o Tamāra Grigule, 6 Tudor Close, Eastcote, Pinner, Middlesex, England.

KURMIŅŠ, Andrejs — b) Portlendas U Oregonā, ASV 1956 BM (dzied.), papild. vēl citās kolledžās un U c) ASV: Losandželosas latv. koris, ASV rietumkrasta latv. 4. dz. svētku kopkoris (1970) e) koncertdziedonis; A XII 65.

KAUKIS, Jānis — c) Sidnejas latv. b-bas jauktais koris Austrālijā 1975 e) Sidnejas latv. teātra aktieris, jaunatnes ansambļa režisors 1972.

KENIŅŠ, Juris — a) 9. 6. 1951 b) Toronto U Kanādā 1973 B. Mus. (čella klasē) un 1974 BME c) jauniešu koris (Torontō?).

KENIŅŠ, Tālivaldis — a) 23. 4. 1919 Liepājā b) stud. LK, b. ar zelta medaļu Parīzes nacion. K 1948 c) Kanādā: Toronto I latv. ev. lut. dr. koris (1952); Toronto sv. Andreja latv. ev. lut. dr. koris (1952—1958) e) komponists, dr. ērģelnieks, Toronto karal. K prof. no 1952, bijis Kanādas komponistu līgas prezidents; darbi godalgoti; līdz 1976 komponējis pāri par 100 skaņdarbu, starp tiem piecas simfonijas; A VI 147, VII 136.

ĶERE, Gunta — sk.: PLOSTNIECE.

ĶERIS, Ernests — a) 30. 1. 1913 Latvijā b) b. diriģentu kursu Rīgā 1938 c) ASV: Bukskauntijas latv. baptistu koris (no 1949), baptistu dr. koŗu dz. dienu kopkoris d) RD 3, Quakertown, PA 18951, USA e) A XII 64.

ĶIPLOKS, Arvīds — a) 17. 2. 1906 Kalnciemā b) stud. tautsaimniecību LU, māc. dziedāšanu Vācijā (Mīnchenē un Nirnbergā) c) Melburnas latv. b-bas

LĪCIS, Imants — c) Sidnejas jauniešu mūzikālais ansamblis Laikmets; pēc tā likvidācijas (1977) Sidnejas jauniešu ansamblis Namejs d) Sidneja Austrālijā e) pianists, aranžējis dziesmas un mūziku tautasdeju uzvedumiem uc.

LIELKĀJS, Jānis — c) Notingemas vīru ansamblis Mežezers Anglijā (1977); bijis Detroitas latv. vīru dubultkvarteta vadītājs (1960?).

LIEPA, O. — c) Rīdas latv. koris un atceres dz. dienas kopkoris Glāzenbachā, Austrijā (1948).

LIEPIŅA, Alvīne — sk.: SINEPE.

LIEPIŅA, Ariāna — a) 18.10.1941 Bauskā b) māc. dzied. Marisa Vētras vadībā, mācās klavier spēli c) ansamblis Dainas kokles Torontō, Kanādā; Toronto latv. b-bas sestdienas skolas koklētāji d) 848 Juniper St., Oshawa, Ont. L1G 3E1, Canada.

LIEPIŅŠ, Elmārs — a) 12.8.1916 b) čellinieks c) Kokļu ansamblis Teika Melburnā, Austrālijā (no 1970) d) 521 Elgar Rd, Box Hill, Vic. 3129, Australia.

LIEPIŅŠ, Jānis — c) Vilimantikas latv. ev. lut. Miera dr. koris ASV (1958).

LIETIŅŠ, Kārlis — a) 16.3.1908 Baupos b) b. LK kompozīcijas klasi c) Mērbekas jauktais koris Vācijā (1945, 1946) e) komponists; žūrijas komisijas loceklis kopdarbu vērtēšanā Anglijā (1951); A VI 148.

LILLENURMA, Aura — sk.: RAISKUMA.

LINAUTS (agrāk: ROPŠS), Leonīds — a) 8.7.1914 Liepnā b) b. Rēzeknes skolotāju I, māc. LMA figūrālā darbnīcā 1938—1944 c) Kleinkecas Ausmas nom. jauktais koris Vācijā (1945) d) Mōntona Pensilvānijā, ASV e) A V 213.

LINDE, Alberts — a) 2.2.1917 b) b. RSI c) Latvijā: Rīgas pilsētas II pamatskolas koris; 4. Valmieras kājnieku pulka koris; Lažas pag. jauktais koris; Vācijā: Augsburgas-Hochfeldes koris, Augsburgas dz. dienas kopkoris.

LINDE, Voldemārs — a) 7.8.1912 Jaunpilī — 13.8.1955 Niagarā, Kanādā b) b. LK kompozīcijas klasi 1942 c) Vīru koris Viesturs Torontō, Kanādā (1951—1955), Kanādas I dziesmu svētku kopkoris e) komponists; bijis mūzikas skolas vadītājs Ventspilī; A VI 148.

LINDEMANIS, Haralds — c) Eslingenas nom. koris un kopkoris dziesmu svētkos Eslingenā, Vācijā (1947).

LINTIŅA, Velta — Toronto sieviešu dubultkvartets Kanādā (1957—1960).

LĪVENTĀLS, Valters — a) 27.3.1916 c) Detroitas latv. vīru dubultkvartets (1958) e) mācītājs Detroitas latv. sv. Pāvila draudzē; sk. A IX 88.

LĪVMANIS, Staņislavs — a) 11.11.1923 Ludzā b) māc. Rēzeknes skolotāju I un Eldera K Adelaidē, Austrālijā c) Adelaides DV vīru koris Daugava (1976) d) 60 Fosters Rd, Hillcrest, SA 5086, Australia.

LONGA (LONG, dz. KRASTIŅA), Inta — a) 12.6.1953 Sidnejā, Austrālijā b) Sidnejas U 1973 BS (matēmatikā), Sidnejas skolotāju kol. 1974 dipl. paid. c) Sidnejas koklētāju ansamblis (no 1974) d) c/o Ingrīda Krastiņa, 30 Bishop St., Revesby, NSW 2212, Australia e) skolotāja; A XVII 196.

LOZE, Velta — sk.: GALĒNA.

LUCS, Vilhelms — a) 12. 4. 1910 Rīgā b) Hanoveras U Vācijā 1944 veterinārārsts c) Linkolnas latv. koris Nebraskā, ASV (1952) d) 1933 Garfield St., Lincoln, NB 68502, USA e) A XII 65, XIV 315.

LUKSTA, Ieva — b) studējusi mūziku c) Vankuveras latv. koris Kanādā (1967).

LUKSTE, L. — Londonas latviešu koris Kanādā (1963).

MAKSIŅA, Vizma — a) 20. 12. 1955 Torontō, Kanādā b) studē mūziku Toronto U c) Kristīgās jaunatnes koris Gaismas rīts un Dainas koris Torontō, Toronto latv. b-bas sestdienas skolas koris (1975?), Latv. jaunatnes 1. dz. svētku kopkoris Montrealā 1975, Gaņezera vidusskolas koris un Gaņezera 5. dz. dienu kopkoris (1977) d) 34 Walter St., Toronto, Ont. M4E 2Y9, Canada e) skolotāja latv. skolā, sk. A XVII 197.

MĀRŠAUS, Ernests — a) 1907 Jaungulbenē b) b. Rēzeknes skolotāju I 1931 un Libekas mūzikas skolu; Melburnas U mūzikas fak. Austrālijā 1968 Dipl. of Music c) Latvijā kori Riebiņos, Rēzeknē, Abrenē uc.; Vācijā: Šverinas latv. koris un Libekas latv. ģimn. un nom. apvien. koris; Austrālijā: koris Bonegillas nom., Melburnas katoļu koris (1957), Melburnas latv. ev. lut. dr. koris, MLB vīru koris Kokle (1965?), Melburnas operešu ansamblis (1965) d) Flat 1, 19 Edward St., Macleod, Vic. 3085 e) komponists.

MARTUŽS, Jānis — c) Vesterburas ģustekņu nom. orķestris Vācijā (1946); Anglijā: Vestertonas dubultkvartets Saseksā (Sussex) 1949; Koventri vīru koris (piedalījies Anglijas latviešu 3. dziesmu dienās 1951).

MATĪSA (HARTMANE), Fanija — b) b. Liepājas tautas K klavierklasi; Vašingtonas U Sietlā, ASV 1968 BA (mūzikas paid.) c) Takōmas latv. koris, ASV (no 1961), Vankuveras (1972) un Sietlas (1975) dz. svētku kopkoris e) A XII 66.

MAURIŅŠ, Emīls — a) 8. 9. 1888 Rīgā — 18. 8. 1965 Vašingtonā, Kolumbijas apg., ASV b) b. Rīgas mūzikas skolas dzied. klasi (1907), stud. dziedāšanu privāti c) Flensburgas nom. koris Vācijā (1945) e) Latvijā bijis Nacion. operas solists, Ceļojošās operas vad. (1928—1930), Rīgas mūzikas skolas dzied. klases vadītājs (1936—1940).

MEDNE, Rita — sk.: PĒTERSONE.

MEISTERE, Livija — c) Vinipegas vīru dubultkvartets (1954—1956) un Vinipegas jauktais koris Kokle (1965) Kanādā.

MELLIŅA, Valija — a) 1938 Latvijā b) Čikāgas K (ASV) 1962 BA, 1964 MM c) ASV: Gaņezera dz. dienu kopkoris (1969), Klīvlendas apv. latv. ev. lut. dr. koris.

MELLIS, Aleksandrs — a) 20. 2. 1894 Rīgā — 22. 8. 1968 Deitonā, ASV b) b. Rīgas ķeizarisko mūzikas skolu c) Latvijā: Jelgavas filharmonijas orķestris, Tautas teātra orķestris uc.; Vācijā: Štutgartes filharmonijas orķestris (1946); ASV: vācu koris „Liederkrantz” Deitonā (no 1950).

MELLUPS, Rūdolfs — a) 1891—1970 c) Marktrēdivcas nom. jauktais koris Vācijā (1945) e) Latvijā bijis Nacion. operas kori inspektors.

MEĻĶIS, Valdemārs — a) 19.11.1917 Pēterpilī, Krievijā b) b. LK 1943, pianists c) Augustdorfas sieviešu dubultkvartets Vācijā; ASV: Indiānas latviešu b-bas koris (kopš 1952), Indianapolisas nov. dz. svētku un Gaņezera dz. dienu kopkoris d) 5739 Haverford, Indianapolis, IN 46220, USA e) Amerikas latv. apv-bas kultūras biroja koŗu noz. vad. (1977); A XII 64, XVII 199.

MERHAUTA, Irma — sk.: PUMPURA.

MERITS, Uldis — a) 15.10.1922 Kalncempjos b) māc. skolotāju I; Melburnas U Austrālijā 1958 B. arch. c) Jonstrupas skolas koris Dānijā, Melburnas korporāciju kopas dubultkvartets Austrālijā d) 16 Wills Ave, Mount Waverley, Vic. 3149, Australia e) A XII 66, XIII 202.

MEŽARAUPS, Imants — a) 10.10.1958 Filadelfijā, ASV b) no 1967 māc. klavierespēles teŗriju un kompozīciju Setlmenta (Settlement) mūzikas skolā c) Filadelfijas latviešu jaunatnes pulciņa koris (1975); Filadelfijas sv. Jāņa dr. koris; Latv. jaunatnes 2. dz. svētku kopkoris Ročesterā, ASV (1977) e) ir Filadelfijas sv. Jāņa draudzes ērģelnieks.

MIKELSONE, Natalija — c) Koventri sieviešu dubultkvartets Anglijā (piedalījies Anglijas latv. 3. dz. dienās 1951) un Koventri jauktais koris Senatne (1964).

MILLERS, Armīns — b) b. JSI c) Otavas latv. koris Kanādā (1963—1968) e) A XII 67.

MILTUS (BREDIKA), Elvīra — b) b. Tupanas pilsētas Santasesilijas K Brazīlijā 1965 (mūzikas teŗrijā un klavierespēlē) c) Vārpas centra latv. baptistu dr. orķestris (no 1975) d) Caixa postal 4160, 01000 Sāo Paulo, SP, Brasil.

MINČENKO, Staņislavs — a) 11.2.1901 Pasiēnē b) stud. ērģelspēli LK 1922—1923 un Daugavpils tautas K 1925 c) Latvijā: skolas un baznīcas koŗi; Austrālijā: Kanberas latv. b-bas jauktais koris 1950—1952 d) Kanbera Austrālijā.

MISIŅŠ, Herberts — a) 2.10.1910 Rīgā b) b. Rīgas pilsētas tehnikumu 1932 un izgl. min. paid. kursus c) Mīlvōki latv. ev. lut. Kristus dr. jaunatnes koris ASV (1963) d) 3826 West Garfield Ave, Milwaukee, WI 53208, USA e) skolotājs; A XVII 202.

MUIŽARĀJA, Meta — sk.: KRIŠJĀNE.

MUIŽNIECE, Maija — b) Sidnejas U Austrālijā 1965 BSc (matēmatiskā fizikā) c) Sidnejas koklētāju ansamblis (1968).

MŪRNEKS, Varimants — c) Latv. baptistu dr. koŗu 8. dz. dienas kopkoris (1957), Čikāgas baptistu dr. koris un vīru dubultkvartets (1968).

NIEDRA, Jānis — a) 26. 9. 1887 Rīgā — 9. 10. 1956 Londonā, Kanādā b) māc. dzied. Rīgas ķeizariskajā mūzikas skolā (1909—1913) uc. c) Londonas jauktais koris Kanādā (1950—1952) e) Nacion. operas solists.

NORĪTIS, Arvīds — a) 23.12.1902 Rīgā b) b. LK 1921 c) Zviedrijā: Viduszviedrijas latv. koris, Stokholmas latv. koris, Eiropas dz. svētku kopkoris 1968 un 1973 d) Vesterosa Zviedrijā e) profesors, vijolnieks; sk. A XII 69.

NORVILIS, Jānis — a) 25. 1. 1906 Praulienā b) stud. LK kompozīciju, klavierespēli un diriģēšanu c) Rīgā Zemes spēka koris, Darba kameras koris uc.

Miris + 1994. g. 8. NOVEMBR TORONTO, KANĀDA

Vācijā: Kaseles latv. nom. koris (1945), Blombergas latv. koris (1946–1949); Kanādā: Kičeneras-Voterlū latv. koris (1957), kopkoris visos Kanādas latviešu dz. svētkos e) komponists, atdzīvinājis kokļu spēli; sk. A VI 150, XII 67.

NUNAVS, Kārlis — a) 6.4.1912 — 21.12.1970 Melburnā, Austrālijā c) Austrālijā: MLB vīru koris Kokle (no 1953), Morningtonas austrāliešu ģimn. meiteņu koris e) Vācijā 1945–1947 vadījis baleta grupu „Latviešu balets”.

OBŠTEINS, Arnolds — c) Bērlejas latv. lauku. nom. koris Anglijā (1947).

OPESKINS, Marks — a) 23.10.1953 Rīgā b) b. Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas diriģēšanas klasi Rīgā 1972, māc. LVK; b. Frankfurtes mūzikas A. klavieru klasi 1977 c) Frankfurtes latv. koris un 3 citi kori Frankfurtē, Vācijā, Eiropās latv. 4. dz. svētku kopkoris Londonā 1977 d) Frankfurte pie Mainas, Vācijā e) komponists — darbs atskatots Latv. jaunatnes 2. dz. svētkos 1977.

OSE (RITMANE), Brigita — a) 19.11.1947 Getingenā, Vācijā b) Luisa Klārka (Lewis Clark) kol. ASV 1968 BM, Vašingtonas štāta U konservātorijā 1970 MM (diplomdarbs par latv. tautasdziesmām) c) Portlendas latv. koris Oregonā, ASV; Jauno latviešu dziedātāju ansamblis Portlendas Dzintars no 1972 d) 3932 SE Woodstock Blvd, Portland, OR 97202, USA e) komponiste; guvusi godalgas klavier spēles konkursos; vadījusi Divreizdivi nom. mūzikas sem. 1971–1973; sk. A XII 65.

OZOLIŅŠ, Ēriks — a) 16.9.1923 Jaunsaulē b) mūzik. izgl. gūta ar pašmācību; māc. ērģelīspēli b) kori Latvijā, Anglijā un Vācijā; Austrālijā: vīru dubultkvartets Brisbenā un Brisbenas latv. b-bas vīru koris 1952, Brisbenas latv. b-bas jauktais koris no 1953 d) 9 Vaughan St., Mt. Gravatt, Qld. 4122, Australia e) A XII 66.

OZOLIŅŠ, Teodors — a) 7.11.1919 b) māc. Liepājas tautas K c) ASV: Čikāgas latv. jauktais koris Daugava 1960 un Čikāgas Daugavas vanadžu dubultkvartets d) 5436 W Berceau St., Chicago, IL 60641, USA e) skolotājs; A XII 64.

OZOLIŅŠ, Valdemārs — a) 5.11.1896 — 15.2.1973 Pueblō, Kolorādō, ASV b) b. LK kompozīcijas klasi (1932); konservātorijā Čikāgā, ASV 1959 MA c) Latvijā nov. dz. svētku kopkori un Vecmīlgrāvja koris; Vācijā: Giftenes un Blombergas latviešu koris (1945, 1946); ASV: 1. latv. dz. svētku kopkoris Čikāgā (1954), Indiānas latv. b-bas koris (1951–1952) e) komponists; sk. A VI 151.

OZOLS, Arnolds — a) 18.3.1910 Zaļeniekos — 9.1.1959 Lesterā, Anglijā b) tautskolotāja izgl. c) Vīru ansamblis Mežezers Notingemā, Anglijā.

OZOLS, Arnolds — c) Vankuveras dubultkvartets Kanādā (ap 1969).

OZOLS, Arturs — c) Filadelfijas latv. vīru dubultkvartets (1968) d) 701 W Summit Ave, Philadelphia, PA, USA e) A XII 64.

OZOLS, Oskars — c) Bostonas jauktais koris Līga ASV e) A XII 63.

PAKALNS, Arturs — c) Grandrepidsas latv. baptistu koris ASV (1970) e) A XII 64.

PĀLĒNS, Jānis — c) Vācijā: Memmingenas latv. jauktais koris (1948) un vīru koris; Kanādā: Vīru koris Viesturs Sentkaterinsā (1950), Jauktais koris Daina Torontō (1962–1967), Toronto sv. Jāņa ev. lut. draudzes koris (1965).

PALKAVNIEKS, A. — c) Pokipsi un apkārtnes latv. ev. lut. dr. sieviešu koris ASV (1970) e) A XII 65.

PAMPOVA, Mirdza — c) Hanoveras latv. koris Vācijā (no 1975?) d) 3000 Hannover, Jakobi Str. 60, West Germany.

PANTELEJEVS, Aleksandrs — a) 4.3.1883 Kuldīgā — † pirms 1962 b) b. Rīgas skolotāju sem., māc. Pēterpils un Maskavas skolotāju I c) Kanādā: Vankuveras latv. jauktais koris (1952), Vankuveras krievu baznīcas koris e) bijis skolotājs RSI.

PATVALDNIEKS, Eduards — a) 26.9.1901 Liepājā b) LU 1929 mag. iur. c) Paloalto vīru koris Dziesmu draugs Kalifornijā, ASV (1951—1956) d) 157 N - 11th St., San Jose, CA 95100, USA e) A XI 266.

PAVASARS, Helmers — a) 19.5.1903 Lejasciemā b) b. LK prof. J. Vītola spec. tērijas un kompozīcijas klasi (1928), prof. Meca vijoles klasi (1930), prof. Jāņa Mediņa diriģentu klasi (1938) c) Latvijā: Valmieras latv. b-bas koris (līdz 1930); Vācijā: Neišates nom. koris (1946), Baltijas U studentu koris (1946—1949), Pinebergas latv. ģimn. koris (1949), Ziemeļu apg. dz. dienu kopkoris Lībekā (1948) un Eiropas I dz. svētku kopkoris (1964); Anglijā: Bredfordas koris un Anglijas latv. dz. dienu kopkoris e) komponists, Latvijā bijis Valmieras mūzikas skolas direktors un dr. Ērgelnieks, Cēsu tautas K direktors (līdz 1940), docents LK; Vācijā: mācītbspēks Baltijas U, Anglijā Ērgelnieks Londonā; sk. A VI 151.

PAVASARS, Klauss — c) simf. orķestris latv. operas mūzikas koncertā Eiropas latv. 3. dz. svētkos Ķelnē, Vācijā (1973).

PĀVULĀNE, Ausma — a) 1946 Zviedrijā b) Lundas techn. A. Zviedrijā 1971 ķīmijas inženiere c) Lundas latviešu koris 1968—1973.

PĒRKONS, Auseklis — a) 1932 b) Toronto U Kanādā 1958 BS, 1960 BA, MS, 1965 Ph.D. (ķīmijā); mūzik. izgl. guvis ar pašmācību c) Daugavas vanagu vīru koris Kanādā (Torontō) no 1977 d) c/o E. Krūka, 411 St. Clements Ave, Toronto, Ont, M5N 1M2, Canada e) A VII 150, VIII 275.

PETERLEVICS, Teofils — c) Novaodesas II latv. baptistu draudzes koris Brazīlijā.

PĒTERSONE, E. — c) Vurcachas nometnes koris Vācijā (1947).

PĒTERSONE (MEDNE), Rita — a) 29.4.1913 Praulienā b) b. LK 1938 (klavier spēlē); stud. Kolumbijas U Ņujorkā Ķorā diriģēšanu un ērģel spēli c) ASV: Ņujorkas latv. ev. lut. dr. Bronksas koris (no 1954), Ņujorkas latv. ev. lut. draudzes jaunatnes koris Auseklītis (1963), draudzes koris (no 1976) d) 325 E - 194th St., Bronx, NY 10458, USA e) koncertpianiste, Ņujorkas latv. ev. lut. dr. ērģeliece no 1951; māca klavier spēli un dziedāšanu; A XII 65, XVII 210.

PĒTERSONS, Pēteris — a) 1.3.1909 Turaidā b) b. JSI (1928) c) ASV: Sietlas latv. koris (1955—1962) un Takōmas latv. koris d) 826 NW - 64th Street, Seattle, WA 98107, USA e) A XVII 210.

PICKA, Ārvaldis — a) 1.11.1951 Hēsenā, Vācijā c) Ķelnes latv. sieviešu koris Vācijā (1977) d) 5000 Köln-Vingst, Ansbacher Str. 4, West Germany.

PINNE (VĪĶELE), Elza — a) 24.7.1916 Smiltene b) b. RSI c) Latvijā: Ventspils I pamatskolas koris un luterāņu dr. jaunatnes koris; Vācijā: Streitbergas latv. koris; Austrālijā: Balaratas latv. jauktais koris Viktorijā e) A XII 66.

PIRKTIŅA, Ausma — a) 1936 c) ASV: Klīvlendas apv. ev. lut. dr. jauktais koris un Klīvlendas latv. b-bas koris (palīgdiriģente), meiteņu vokālais ansamblis Aija d) 1501 Alameda Ave, Lakewood, OH 44107, USA.

PLĀĶE, Mirdza — sk.: VĪNERTE.

PLAMPE (dz. BĒRZIŅA, prec. ANDERSONE), Austra — a) 1910 c) Jauktais koris Daina Torontō 1960 (pirms tam palīgdiriģente), Toronto Daugavas vanadžu ansamblis, vēlāk Toronto vanadžu koris Zīle 1969—1974 d) Toronto Kanādā e) A XII 68.

PLAMPE (FREIMANE), Ērika — a) 16.11.1911 Liepājā — 26.6.1960 Torontō, Kanādā b) b. LK 1938 c) Latvijā: Varavīksnes koris uc.; Kanādā: Jauktais koris Daina Torontō 1949—1960, Kanādas latv. 1. dz. dienu (1953) un 2. dziesmu svētku (1957) kopkoris e) komponiste (klaviermūzika, solodziesmas un koŗa dziesmas); sk. A VI 142, XVI 92.

PLOSTNIECE (ĶERE), Gunta — a) Kalētos, Latvijā b) Filadelfijas mūzikas Ak (ASV) 1964 BM (ar uzslavu); Pensilvānijas U 1969 MA (mūzikas vēsturē) c) Filadelfijas meiteņu vokālais ansamblis Melodija (no 1974) d) 675 Cedar Dr., Blue Bell, PA 19422, USA e) pianiste, pedagoge Setlmenta (Settlement) mūzikas skolā Filadelfijā (1976).

POMERS, Juris — a) 11.12.1916 Rucavā b) mūzik. izgl. gūta ar pašmācību c) Austrālijā: Vīru dubultkvartets Ausma Rozberī, Tasmānijā (1949); DV Melburnas nod. vīru dubultkvartets Kurša (no 1959) d) 137 Moriah St., Clayton, Vic. 3168, Australia e) A XII 66.

POMMERS, Andrejs — a) 22.6.1904 c) Anglijā: Anglijas latv. 4., 5. un 6. dz. dienu kopkoris, Boltonas un Mančestras vīru koris Dzintarzeme (1964), DVF Bredfordas nod. jauktais koris Sakta (1971), Boltonas latv. jauktais koris (1971), Vīru koris Daugava Bredfordā (1976) d) Bredforda Anglijā e) A XII 63.

PONE, Elga — sk.: SPROĢE.

PONE, Elza — b) ērgelnieces izgl. c) ASV: Mineapolisas un Sentpōlas latv. ev. lut. dr. koris (1952—1964); DV apv-bas Minesōtā koris Beverīna (no 1965) e) A XII 65.

PONE, Gundaris — a) 1932 Rīgā b) Minesōtas U 1954 BA, 1956 MA, 1962 Ph.D. (mūzikā), papild. Venecijā c) Vācijā: ansamblis „The Avon Chamber Ensemble” 3. Eiropas latv. dz. svētkos Ķelnē 1973; ASV: Ņujorkas kamerorķestris „Contemporary Chamber Orchestra” (diriģents un mākslin. vad. no 1974) d) c/o SUNY College at New Palz, NY 12561, USA e) komponists; sk. A VI 152 un VII 151, kur jālabo dzimšanas gads.

PONTUŠKA, Velta — c) Sanpaulo latv. baptistu dr. koris Brazīlijā (palīgdiriģente 1977).

PORUKS, Māris — c) Oldenburgas dziedātāju kopa Vācijā (no 1971) d) 2900 Oldenburg, Rigaer Weg 60, West Germany e) A XII 68.

PRIEDĪTE, Ernests — a) 1900 Latvijā b) stud. LMA c) Takomas latv. koris ASV (1951) e) gleznotājs; sk. A V 232.

PRIEDNIEKS-KAVARA, Arturs — a) 29. 6. 1901 Liepājā b) māc. dzied. Berlīnē un Vīnē c) Sēntpītersbergas un apk. latv. b-bas koris ASV (1976) e) operdziedonis; mācībspēks kolledžā ASV; A VII 152.

PUISĒNS, Jānis — a) 27. 4. 1915 Krievijā — 17. 8. 1970 Sidnejā, Austrālijā b) b. Latgales tautas K 1936, stud. LK c) Latvijā: Dricēnu aizsargu koris; Vācijā: Eichštetes un Rebdorfas koris (1945) un dubultkvartets Dzimtene; Austrālijā: 1950 Sidnejas latv. b-bas jauktais koris, 1950—1956 dubultkvartets Imanta, 1956—1970 Sidnejas latv. vīru koris, 1961—1970 Sidnejas sieviešu koris Sidrabene e) Latvijā bijis arī ērģelnieks.

PULCIŅA, Indra — c) Gaidu jendas koris Kanādā (no 1975) d) Hamiltona Kanādā.

PUMPURA (MERHAUTA), Irma — a) 14. 7. 1924 Rēzeknē b) māc. klavierpēli komponista H. Berino vadībā, b. Braunšveigas valsts mūzikas skolas klavierpēles klasi Vācijā, ieguvusi mūziķes dipl. Kanberā, Austrālijā c) Kanberas latv. jauktais koris (no 1965) d) c/o Ž. Mediķis, 9 Banksia St., O'Connor, ACT 2601, Australia e) A XII 66.

PURVS, Arvīds — a) 22. 3. 1926 Meņģelē b) mūzik. izgl. guvis ar pašmācību c) Latvijā: Rīgas Golgātas baptistu dr. saulstaru pulciņa koris 1938; draudzies orķestris 1942; Anglijā: Zuikas koris (diriģenta palīgs); Lesteras DV jauktais koris (1950—1956); Kanādā: Toronto latv. baptistu dr. koris no 1956; Sv. Andreja latv. ev. lut. dr. koris (no 1958); Toronto vanadžu koris Zīle (no 1974); ASV, Eiropas un Kanādas dz. sv. kopkoris d) 75 Black Creek Blvd, Toronto, Ont. M6N 2K6, Canada e) komponists, mūzikas kritiķis; sk. A VI 152, XII 68.

RAIKOVSKIS, V. — c) Glāzenbachas dubultkvartets Austrijā (1945).

RAISKUMA (LILLENURMA), Aura — a) 16. 1. 1911 Rīgā b) b. LK dzied. klasi (1940) c) Latvijā skolēnu kori; Austrālijā Džilongas latv. jauktais koris Viktorijā (1962—1965) d) 171 Barrabool Rd, Highton, Vic. 3216, Australia e) Latvijā dzied. skolotāja; Austrālijā koncertdziedone, iedziedātas 2 skaņuplates.

RAMANIS, Raimonds — c) Ansamblis Frikadeļu zupa Ņudžersijā, ASV (1977).

RAMATS, Eduards — a) 12. 9. 1888 Vaivē b) b. Maskavas K (1920) c) Latvijā: kori Rīgā un Dubultos; Daugavas koris Gēsthachtā, Vācijā 1945, Čikāgā no 1950; Elbas un Šlēzvigas dz. dienas kopkoris Vācijā; ASV: Čikāgas Cīānas dr. koris 1950—1953, ASV latv. 1. dz. svētku kopkoris 1953 e) Latvijā bijis mūzikas skolotājs; A VIII 245.

REDIŅŠ, Frīdrichs — c) Sanpaulo latv. baptistu dr. koris Brazīlijā (pēc Otrā pasaules kara).

REISA, Aelita — c) Filadelfijas latv. ev. lut. sv. Jāņa dr. koris ASV (1973).

REITERS, Teodors — a) 23. 3. 1884 Ļaudonā — 14. 12. 1956 Stokholmā b) b. Pēterpils K diriģentu klasi (1918) c) Latvijā: Nacion. operas koris, Reitera

koris (no 1920), Latvijas dz. svētku kopkoris (no 1926); Zviedrijā: Olemas (Ålem) latviešu koris (1944—1945); Reitera koris Stokholmā (1945—1956) e) Nacionālās operas direktors, Reitera koris dibinātājs 1920; no 1944 trimdā Zviedrijā.

REIZNIEKS — c) Vircburgas rietumu nom. koris Vācijā.

REKŠĀNE, Rasma — b) Sanfrancisko K: BA; Karal. mūzikas Ak Anglijā 1966 licenciātes grads, 1968 MA (mūzikā) c) Ziemeļkalifornijas latv. koris Sanfranciskō, ASV (1975).

RĪDUZIS, Kārlis — a) 14.5.1917 Dzelzavā b) Rietuma Austrālijas U Pertā 1963 BA, 1967 dipl. sociālā aprūpē c) Pertas latv. ev. lut. dr. koris (1977) d) 33 Beatrice Ave, Shelley, WA 6155, Australia.

RIMBENIEKS, Monvids — a) miris 6. 7. 1975 Filadelfijā, ASV c) Filadelfijas sv. Jāņa dr. koris ASV (no 1950) e) A XII 64.

RISTAMECA, Ilze — sk.: ŠAKARA.

RISTAMECA (DĀRZNIECE), Laimdota — a) 7.1.1921 Rīgā b) Gēteborgas U Zviedrijā 1973 fil. kand. (mūzikoloģijā) c) Gēteborgas latviešu koris pārstāve d) Åbybergsgatan 3B, S-432 31 Mölndal, Sweden e) A XII 275, XVII 218.

RĪTIŅŠ, Valdemārs — c) Koventri vīru koris Anglijā (1951); Koventri jauktais koris Senatne (1973, 1977) e) A XII 63.

RITMANE, Brigita — sk.: OSE.

ROGA, Vilma — b) māc. klavierespēli c) Pertas sieviešu koris (1971) un Pertas jauktais koris (no 1974?) d) 7 Jessie St., Cannington, WA 6107, Australia e) A XII 66.

ROLLE, Zenta c) Denveras latv. ev. lut. dr. koris ASV (1971) e) A XII 64.

ROPŠS, Leonīds — sk.: LINAUTS.

ROZE, Astrīde — c) Vilimantikas latviešu ev. lut. Miera dr. koris palīgdirigente (1958).

ROZE-CĪRULE (dz. ŠVARCA, pirmā laulībā: CEPURĪTE), Marta — a) 1899 — 17. 11. 1972 Birmingemā, Anglijā b) b. LK 1928 c) Vācijā: Halles nom. koris Vestfālenē (1945); Anglijā: Birmingemas koris (piedalījies Anglijas 3. dz. dienās 1951) e) Latvijā bijusi mūzikas skolotāja Madonas un Pļaviņu ģimnazijā.

RUBENE, Anita — a) 16. 11. 1955 Filadelfijā, ASV b) Vestčesteras (West Chester) stāta kol. 1977 BS mūzikā (dzied.) c) Gaņezera 5. dz. dienu kopkoris (1977) e) dziedone, dziedāšanas skolotāja Gaņezērā (1977).

RUCIŅŠ, Eduards — a) 1909 Tukumā — ap 1972 vai 1973 Bīčvortā, Austrālijā b) Latvijā pūtēju orķestra dalībnieks un vijolnieks c) Bīčvortas latv. jauktais koris Viktorijā, Austrālijā (1951—1953) d) pēc 1953 kapelmeistars austrāliešu Bīčvortas pūtēju orķestrī.

RŪĶE, Ilze — b) Viskonsinas U 1974 BA (lingvistikā) c) Milvōki meiteņu kvinteta Villaines priekšniece (1972).

RULLIS, Voldemārs — a) 4. 6. 1908 Olainē b) 1939 b. mežraga klasi LK c) Latvijā pūtēju orķestris; Vācijā Hersbrukas un Fišbachas vidusskolas koris; Austrālijā: Kanberas latviešu jauktais koris līdz 1953, Sidnejas latviešu b-bas

jauktais koris 1953—1975 d) Sidneja Austrālijā e) bijis mūzikas un dziedāšanas skolotājs Daugavpils ģimnazijā; A XII 67.

RUNDĀNE, Anita — sk.: GRIGALE.

RUNDĀNS, Viktors — a) 2.10.1907 Pēterpilī, Krievijā b) māc. klavieru, vijoles un flautas spēli; papild. Toronto karal. K Kanādā c) kori Latvijā kopš 1924; Vācijā: Šlēzvigas vīru koris (1946); Kanādā: Bromptonas latv. b-bas koris Auseklis 1952—1956, Toronto latv. katoļu vienības koris (1953—1963), Latviešu studentu b-bas Dziesmuvaras Toronto kopas koris, Vīru koris Viesturs 1954—1956, 1968—1975, Daugavas vanadžu koris Senatne 1967—1976, Hamiltonas latv. b-bas koris (no 1973?); A XII 67, 68.

RŪTENBERGS, Aleksandrs — a) 3.1.1912 Latvijā b) izglītojies ar pašmācību c) Zuikas vīru koris Anglijā (no 1968) d) 18 Norton Rd, Corby, Northants, England e) A XII 63.

RUTUPS, Haralds — a) 25. 3. 1922 Rīgā b) Sidnejas valsts K 1962 dipl. dzied. (DSCM), 1963 L. Mus.; b. Sidnejas skolotāju kol. 1963 c) Austrālijā: Harald Rutupa koris 1969—1975; Sidnejas latv. vīru koris 1970—1975; Harald Rutupa jauniešu koris no 1970; Sidnejas latv. jauktais koris no 1975 d) 69 Edgeware Rd, Enmore, NSW 2042, Australia e) A XII 66, 67, XVII 222.

SAKSS, Imants — a) 16. 1. 1918 Adulienā b) b. RSI, stud. LK ērģelšpēli c) Vācijā: Flensburgas Antverpas nom. koris; Kanādā: latv. zeltraču koris Ontariō 1948, Hamiltonas latv. b-bas koris 1949—1951 un no 1957 un katoļu koris, arī Hamiltonas kanādiešu dr. koris; Vīru koris Viesturs 1956—1968, DV vīru koris Kanādā (Torontō) 1966—1971 d) 283 Hess St. S, Hamilton, Ont., Canada e) komponists; sk. A VI 153, XII 67, XVII 223.

SALMIŅA (ACTIŅA), Rasma — a) 3. 4. 1933 Rīgā b) b. Sanfrancisko K (ASV) klavieršpēles un paid. klasi 1958 c) Ziemeļkalifornijas dziedātāju kopa (1968) d) 4734 Scotia Ave, Oakland, CA, USA e) A XVII 223.

SARKANBĀRDE (LĒNMANE), Ērika — a) 1916 c) Bredfordas sieviešu koris Anglijā (no 1964) e) sk. A XII 63.

SAULĪTE, Arnolds — a) 4. 5. 1924 Rīgā — 30. 1. 1977 Torontō b) b. RSI 1939 un fiziskās audzināšanas I c) Kanādā: Toronto austrumu latv. ev. lut. dr. bērnu koris un dr. dziedātāju ansamblis, DV vīru koris Kanādā 1973—1977 e) A XII 67.

SELĒNS, Arnolds — c) Melburnas latv. ev. lut. dr. koris Austrālijā (ap 1958?).

SELGA, Aleksandrs — c) Ansbachas latviešu koris Vācijā.

SILIŅŠ, Mārtiņš — a) 30. 11. 1900 Carnikavā b) māc. dirigentu kursos LK c) Sidnejas latv. ev. lut. Vienības dr. jauktais koris no 1965 d) 5 Belford T-ce, Greenacre, NSW 2190, Australia e) dziedājis koros no 1921, piedalījies visos Latvijas patstāvības laika dz. svētkos un visās Austrālijas latv. KD; komponējis un aranžējis dziesmas draudzes un skolas korim; A XII 140, XVII 225.

SILKOVSKA, Izolde — c) Hamiltonas latv. ev. lut. Kristus dr. koris Kanādā (1959).

SILTĀNS, Arturs — c) Ofenbachas latviešu koris Vācijā (1946).

SIMONA (GRAUBIŅA), Guna — a) 12.3.1918 Lubānā b) Tībingenas U Vācijā 1949 Dr. med. dent.; Pitsburgas U (ASV) 1959 DDS c) Ziemeļkalifornijas dziedātāju kopa (1968), Sanfrancisko Daugavas vanadžu dziesmu ansamblis (1977) d) 55 Camelford Pl., Oakland, CA, USA e) A XIV 344.

SIMSONS, J. — c) Vestvelsas koris Anglijā (piedalījies Anglijas latv. 3. dziesmu dienās 1951).

SINEPE (LIEPIŅA), Alvīne — a) 4.4.1898 b) b. Keizarisko mūzikas skolu Rīgā un LK prof. Paula Šuberta klasi c) ASV: Milvoki latv. ev. lut. sv. Jāņa dr. koris (no 1952), Jauktais koris Dzintene Milvokī 1952—1974 (tagad koŗa godadirigente) d) 2821 E Bellview Ave, Apt 5, Milwaukee, WI 53211, USA e) Latvijā bijusi pedagoge Valmieras mūzikas skolā; ASV: klavieru studijas vad. Epltonā (Appleton), Viskonsinā; mūzikas skolotāja Milvoki mūzikas kol. 1952—1974; sk. A XII 65.

SKRASTIŅŠ, Harijs — c) Edmontonas vīru dubultkvartets Dzintars Kanādā (1966—1968).

SKUDRA, Alma — sk.: KĀRKLIŅA.

SKUJA, Hermanis — c) Latv. baptistu dr. Vārpas centra koris Brazīlijā (palīgdirigents 1977).

SKUJIŅA (KALMĪTE), Guna — a) 28.1.1944 b) Minesōtas U (ASV) 1966 BS, vēlāk: M (mūzikā) c) Minesōtas sieviešu dubultkvartets, Mineapolīsas dr. dāmu komitejas dubultkvartets Līga (1970), Gaŗezera vidusskolas koris (1971), Mineapolīsas un Sentpōlas latv. ev. lut. dr. koris d) Minesōta ASV e) A XII 64, 65, XVII 227.

SKULTE, Bruno — a) 22.2.1905 Rīgā — 19.5.1976 Ņujorkā b) b. LK J. Vītola kompozīcijas un Jāņa Medīņa dirīģēŗanas klasi (1937) c) Latvijas radiofōna (1939—1944) un Liepājas operas (1943—1944) koris un orķestris; ASV: Ņujorkas latv. ev. lut. draudzes (1949—1976) un Ņubrānsvikas latv. ev. lut. draudzes (1953) koris, Ņujorkas DV vīru koris (1951); Dziesmuvaras koŗa Toronto kopa (1973); dz. svētku kopkoris e) komponists; Vācijā vadījis Oldenburgas latv. operu (1946—1947); A VI 154, XII 65.

SLAUCĪTĀJS, Ernests — a) 1.8.1903 Jaunlaicēnē b) stud. LK bazūnes spēli c) Latvijā: jaunieŗu orķestris Opekalnā un Jaunlaicēnē, Liepājā aizsargu orķestris un iestāŗu darbinieku vīru koris; Vācijā nom. koris un sievieŗu ansamblis; Kanādā latvieŗu tauru orķestris no 1953 d) 3 Rhodes Ave, Toronto, Ont. M4L 2Z8, Canada e) Latvijā spēlējis skolas orķestrī un LU simf. orķestrī.

SMALKAIS, Edmunds — a) 5.3.1921 Rūjienas pag. b) stud. tiesības LU; mūzik. izgl. gūta ar pašmācību c) Austrālijā: MLB vīru koris Kokle Melburnā; studentu b-bas Dziesmuvaras Austrālijas kopas koris (Melburnā) no 1965; Melburnas opereŗu ansamblis, Melburnas dziesmu un drāmas ansamblis no 1977 d) 10 St. Johns Wood Rd, Mt. Waverley, Vic. 3149, Australia e) piedalījies Bruno Skultes organizētajā operā Oldenburgā, Vācijā; A XII 66, 282, 286.

SMILTNIĒKS, Žanis — b) skolotāja izgl. c) Vācijā: Virsburgas rietumu un ziemeļu nom. koris (1947); Austrālijā: Skeivilas koris, Sidnejas latv. b-bas jauktais koris 1951—1952.

SNIEDZE, Dzintra — c) Ročesteras koklētāju ansamblis ASV (1975).

SPALVIŅŠ, Jānis — a) 30. 9. 1908 Smolenskā — 23. 2. 1978 Bostonā, ASV b) b. LK ērģeļu un kompozīcijas klasi 1928 c) Latvijā: Bauskas aizsargu pulka orķestris; ASV: Trimdas draudzes koris Bostonā (1953) e) komponists, ērģelnieks.

SPOŽAIS, Laimonis — a) 22.4.1923 Vilzēnos b) stud. Baltijas U; skolotāja izgl. c) koklētāju kopansamblis sestajās kokļu dienās Bostonā, ASV (1970) d) 76 Circle Ave, Indian Head, MD 20640, USA e) A XII 276, XVII 228.

SPRANCIS, Ansis — c) Pertas latv. jauktais koris Austrālijā 1950—1973 ?), Pertas vīru koris Gauja (1969) e) A XII 66.

SPRINCIS, Alfrēds — a) 17. 12. 1906 Kraukļos b) b. LK mežraga un kapelmeistaru klasi 1934 c) Latvijā: 1. jātnieku pulka orķestris 1934—1941; Latgales dz. svētku orķestris Daugavpilī 1940 d) Latvian Church Camp, Elka Park, NY 12427, USA e) A XVII 230.

SPROGE (PONE), Elga — c) Dvīņu pilsētu (Mineapolisas un Sentpōlas) koklētāju un dziedātāju ansamblis (1972).

STALAŽS, Harijs — a) 30. 5. 1924 — 22. 8. 1962 Šiplejā, Anglijā c) Vīru koris Daugava Bredfordā, Anglijā (1962).

STAŠKO, Aivars — a) 1937 c) Studentu b-bas Dziesmuvaras Toronto kopas koris Kanādā (1964—1965); Madisonsas studentu koris ASV (1970) d) P.O. Box 153, St. Andrews, N.B. E0G 2X0, Canada e) A XII 65.

STAŠKO, Kārlis — a) 28. 8. 1909 Dzērbenē b) mūzik. izgl. guvis ar pašmācību c) Rīgā mandolīnu orķestris ar 40 mūziķiem, kas rēgulāri mūzicējis Rīgas radiofōnā; Kanādā: Mūzikālais ansamblis Toronto trubadūri (1962—1972); Dziesmuvaras Toronto kopa (1965); Toronto latv. b-bas kokļu ansamblis Auseklītis, ansamblis Dainas kokles un sestdienas skolas koklētājas d) 234 Adelaide Ave W, Oshawa, Ont. L1J 2R2, Canada e) vada Kokļu informācijas centru un kokļu nošu bibliotēku; A XII 67, 72.

STELPE, Verēna — sk.: DAMBRĀNE.

STOTS, Eduards — a) 11. 3. 1903 c) Latvijā: Allažu jauktais koris (1927); Vācijā: Oldenburgas skolēnu koris un dubultkvartets; ASV: Ņujorkas DV vīru koris (no 1972), DV un Dzemaikas vīru ansamblis Ņujorkā (1973) d) 629 Kingston Ave, Kenilworth, NJ 07033, USA e) komponējis vokālus skaņdarbus; A XII 64.

STOTS, Viktors — a) 21. 4. 1899 Allažos — 17. 12. 1974 Ņujorkā, ASV b) b. LK 1925 (dzied.), papild. Itālijā 1925—1927 c) Ņujorkas ev. lut. dr. koris (1948) e) Latvijā bijis Nacion. operas solists 1927—1944, LK docents 1935—1944; vadījis dziedāšanas studiju Rīgā un Ņujorkā, ASV.

STRAUTIŅA, Rita — a) 1953 b) Mekgila (McGill) U Montrealā, Kanādā 1975 B. Mus. c) Montrealas koklētāju un dainotāju ansamblis d) Montreala Kanādā e) A XII 67.

STRAUTMANIS, Eduards — a) 12.12.1903 Embūtē b) b. JSI 1925, māc. Liepājas K c) Latvijā: kori Pērkonē, Ciecerē un Saldū; ASV: Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas draudzes koris (no 1953) e) A XII 64.

STUMBRIS, Olafs — a) 26.2.1931 Rīgā b) stud. socioloģiju Losandželosas pilsētas kol. un Kalifornijas U Losandželosā, ASV c) Losandželosas latv. koris (dibinātājs un vadītājs) e) A VIII 252.

SVARRE, Eduards — b) vijolnieka izgl. c) Melburnas operešu ansamblis Austrālijā 1971—1975 e) Latvijā bijis vijolnieks Liepājas filharmonijas un operas orķestrī uc.

SVENNE, Kaspars — a) 4.10.1911 Somijā b) māc. Rēzeknes tautas K c) Latvijā: nov. dz. svētku kopkoris (virssdirigenta palīgs); koris Dānijā un Volterdingenas nom. koris Vācijā; Austrālijā: Adelaides latv. b-bas jauktais koris (no 1951), Austrālijas KD un Klīvlendas dz. svētku ASV (1973) kopkoris d) 5 Ayton Ave, Fulham, SA 5024, Australia e) Latvijā bijis mūzikas konsultants Rēzeknes teātrī, dzied. un mūzikas skolotājs Varakļānu ģimnazijā; sk. A XII 66.

SVILĀNE (VŌVERE), Helēna — a) 1917 c) Adelaides latv. katoļu dr. koris (1966) d) Adelaide Austrālijā.

SVILĀNE, Marija — a) 20.3.1947 b) Adelaides U Austrālijā 1969 BA (mūzikā ļoti sekmīgi), 1974 B. Mus. c) Adelaides latv. katoļu dr. koris (1976) d) 8 Lincoln Ave, Col. Light Gardens, SA 5041, Australia.

SVILPE, Ruta — a) 21.9.1950 Merilendā, ASV b) stud. valodas ASV un Francijā c) Vašingtonas kokiētāju grupa (Kolumbijas apg., ASV) 1975 d) 10204 Brunett Ave, Silver Spring, MD 20901, USA e) A XVII 234.

ŠAKARA (RISTAMECA), Ilze — a) 29.2.1944 Irlavā b) māc. klavier spēli Helēnes Dārznieces vadībā un Aleksandra Vintera mūzikas skolā Zviedrijā; Gēteborgas U Zviedrijā fil. kand. c) Gēteborgas latv. koris (no 1969) d) Norden-skiöldsgatan 25, S-413 09 Gēteborg, Sweden.

ŠMITA-KALĒJA, Baiba — a) 18.5.1949 Nineshamnā, Zviedrijā b) b. Hamiltonas skolotāju I Kanādā 1969; Mekmāstera (McMaster) U Hamiltonā 1972 BA (religijā un klasiskajā literātūrā) c) Hamiltonas latv. b-bas koris Kanādā (1970) d) 207 Park Ave, Brantford, Ont. N3S 5J9, Canada e) A XII 67, 97, XVII 235.

ŠMITA, Dace — c) Londonas latv. koris Kanādā (1976) d) Mrs D. Šmits, 133 Colin Ave, Toronto, Ont. M5P 2C4, Canada.

ŠMITS, Jānis — a) 3.12.1876 Rudbāržos b) skolotāja izgl.; stud. Manitobas U valodas un teoloģiju 1911—1917 c) Vinipegas latv. koris Kanādā (ap 1912) e) tautskolotājs Kurzemē 1895—1905, emigrants Rietumeiropā, krievu val. skolotājs Vinipegā, Kanādā 1911—1917, angļu val. skolotājs Vladivostkā 1917—1919, Angļu I direktors Rīgā 1922—1940; deportēts 1941.

ŠMITS, Žoržs — c) ASV: Minesotas DV apv-bas vīru dubultkvartets Latvis (1953—1972), Mineapolisas un Sentpōlas latv. ev. lut. dr. koris (no 1964), Mineapolisas latv. ev. lut. Kristus dr. koris (1973) e) A XII 65.

ŠPECHTS, Heinrichs — c) Elizabetes vīru koris Ņudžersijā, ASV (1958).

ŠTĀLS, A. — c) instrumentāls ansamblis Hānavas dz. dienā Vācijā 1946.

ŠTAUVERE, Dace — sk.: APERĀNE.

ŠTEINS, Ernests — c) Klīvlendas latv. vīru sekstets (1954).

ŠTELMANIS, Edvīns — c) ASV: Filadelfijas latv. vīru dubultkvartets (1963), Klīvlendas vīru ansamblis Tēvzeme (no 1967) e) A XII 65.

ŠTRAUSS, Hugo — a) 14.9.1908 Pēterpilī b) b. LK 1930 c) Ziemeļkalifornijas latv. ev. lut. dr. koris Sanfranciskō, ASV (1956—1958) e) bijis LK klavierklases docents (1940—1944), koncertpianists Eiropā un Amerikā.

ŠTROMBERGS, Alfrēds — a) 19.2.1922 Liepājā b) stud. LK, b. Toronto K 1958 c) Latvijā: Liepājas operas un baleta teātra koris un orķestris (1944); Kanādā: kanādiešu orķestris (no 1949), simf. orķestris Kanādas latv. 6. dz. svētkos (1976) e) Albertas U operas un vokālās studijas vad. Edmontonā, prof. Albertas U; komponējis vokālus un instr. skaņdarbus; A VI 155.

ŠTURMS, Arnolds — a) 22.7.1912 Dobeļē b) b. LK 1934 c) Eitīnas Imkas un Ivkas (YMCA/YWCA) koris Vācijā (1948) e) bijis LK docents 1940—1944; komponists, sk. A VI 155.

ŠULCA, Ārija — a) 16.12.1921 Rīgā b) stud. klavierspēli LK un Frankfurtē, Vācijā c) Hānavas nom. skolēnu koris Vācijā; ASV: Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. koris (dibinātāja un vad. no 1952); Priedaines dz. dienas kopkoris d) 7886 Anita Dr., Philadelphia, PA 19111, USA e) draudzes ērgeliece no 1951; Latv. koru apv-bas ASV archīva vad. (1977) e) A XII 64.

ŠŪPULE, Alma — sk.: ALUŽĀNE.

ŠVARCA, Marta — sk.: ROZE.

TĀLBERGS, Alfrēds — c) Vīru koris Daugava Bredfordā, Anglijā (1977).

TAUBE, Verners — a) 20.7.1894 Krustpilī — 5.12.1974 Kalifornijā, ASV b) māc. Berlīnes K, Pēterpilī un Parīzē c) Indiānas latv. b-bas koris ASV (1950) e) vijolnieks, dirigents, bijis Ārkārtas prof. Batlera (Butler) U (ASV).

TĒRAUDA, Zaiga — a) 22.10.1938 b) b. Minesōtas U mūzikas fak. 1960 c) Klīvlendas apv. latv. ev. lut. dr. skolas instr. ansamblis ASV d) 5078 Chestnut Hill Dr., Willoughby, OH 44094, USA e) skolotāja Klīvlendas latv. skolā; sk. A XVII 238.

TĒRAUDS, Fricis — c) Melburnas latv. ev. lut. dr. koris Austrālijā (pēc 1956).

TĪĢERIS, Arvīds — c) Anglijā: Ročdēlas dziedātāju kopa (piedalījusies Anglijas latv. 3. dz. dienās 1951); Kanādā: Edmontonas vīru dubultkvartets (1953—1959, 1963—1966).

TIKIŅŠ, A. — c) Mildorfā nometnes koris Vācijā (1947).

TĪSS, Gunārs — b) b. Ventspils mūzikas skolu un Kampinasas mūzikas I Sanpaulō, Brazīlijā c) daudz baptistu koru un orķestru Brazīlijā (no 1949) e) mācītājs, mūzikas mūzikā Brazīlijas augstākajās mūzikas skolās; mācītājs.

TĪSS, Oliveris (Gunāra TĪSA dēls) — c) Novaodesas jauniešu koris un orķestris Brazīlijā (pēc Otrā pasaules kara).

TREILONE, Svetlāna — c) Sadberi (Sudbury) sieviešu ansamblis, vēlāk jautktais koris Rota Kanādā (1959—1960).

ŪBELĪTE, Vilma — sk.: AIGARA

ŪDRIS, Ervīns — c) Londonas jauktais koris Kanādā (1952—1958).

ŪDRIS, Jānis — a) 9.11.1905 Sērmūkšos — 15.1.1963 Filadelfijā, ASV b) b. LK 1938 (dzied.) c) Latvijā: Rīgas koris Birztaļņa; Vācijā: Baireitas nom. latviešu koris (1945); ASV: dz. svētku kopkoris, Filadelfijas latv. ev. lut. sv. Jāņa dr. koris, Filadelfijas latv. vīru dubultkvartets (1951—1963).

ŪDRIS, Jēkabs — a) 20.12.1909 Latvijā b) māc. mūziku skolās un prievāti c) Baireitas latv. jauktais koris Vācijā (1945), Klīvlendas latv. b-bas jauktais koris ASV (1951) d) 4538 West 156th St., Cleveland, OH 44135, USA e) Latv. koru apv-bas ASV valdes priekšsēža vietnieks un darba biroja vad.; A XII 65.

UNDIKS, Ēriks — c) Glāzenbachas dubultkvartets Austrijā (1945).

UPENIEKS, A. — c) Sanfrancisko DV kvartets ASV (1971) e) A XII 66.

UPENIEKS, Kazimirs — c) Sietlas meiteņu kvartets Staburadze (1977).

UPESLEJA, A. — c) Gēsthachtas Saules nom. otrais koris Vācijā (1945).

UPĪTE, Gundega — c) Hamiltonas latv. jaunatnes pulciņa meiteņu ansamblis Rota Kanādā (1963, 1969).

VALDMANIS, Ferdinands — a) 30.1.1910 Rīgā b) b. LK bazūnes un dzied. klasi c) Latvijā nov. dz. dienas kopkoris Ogrē 1943; Vācijā: Fišbachas latv. koris (1945) un dz. dienas kopkoris (1946).

VALLĒNS, E. — c) Linkolnas koris ASV.

VASARIŅŠ, A. — c) Glāzenbachas nom. koris un atceres dz. dienas kopkoris Austrijā (1948).

VASKIS, Jānis — a) 15.6.1923 Grostonā c) ASV: Aiovas latv. b-bas koris, Aiovas latv. b-bas vīru dubultkvartets d) 3218 E-36 Court St., Des Moines, IA 50317, USA e) A XII 63.

VĒTRA, Mariss — a) 19.7.1901 Tirzā — 24.12.1965 Torontō, Kanādā b) b. LK (dzied.) c) Toronto sieviešu dubultkvartets Līga Kanādā (1956) e) Latvijā operdziedonis; autors, sk. A VIII 258.

VĒVERE, Ausma — b) Britu Kolumbijas U Vankuverā, Kanādā 1963 BA (angļu val.) c) Vankuveras latviešu jauktais koris (1965).

VĪGNERE, Meta — sk.: KRISJĀNE.

VĪKE (BLŪMA), Zenta — a) 1914 c) Klīvlendas latv. baptistu dr. koris ASV d) 3605 Raymont Blvd, Cleveland Hts, OH 44118, USA e) A XII 64.

VĪKELE, Elza — sk.: PINNE.

VĪKELE, Ērika — sk.: ĀBELE.

VILCIŅŠ, Jānis — c) Alterfrādes latv. lauks. skolas vīru koris Vācijā (1946—1948).

VĪNERTE (PLĀĶE), Mirdza — a) 6.5.1901 Nītaurē b) b. LK c) Sanfrancisko dziedātāju grupa ASV (1962) e) Latvijā bijusi LK dzied. klases vad. 1940—1944; A XVI 245.

VINTERE, Aija — sk.: BRUGMANE.

VIŠA, Jānis — c) Rīdžentpārka vīru koris Sidnejā, Austrālijā 1949—1953.

VIŠTELIS, Vladislavs — a) 5. 1. 1907 Daugavpīlī b) b. Hamburgas mūzikas skolu (Hamburger Klavier Akademie) Vācijā 1949 c) Latvijā: Zemgales divīzijas sakaru rotas vīru koris; Vācijā: Icehoes un Eitīnas nom. jauktais koris; ASV: Čikāgas latv. dubultkvartets Daugavieši (1952), Kokļu ansamblis Kaiva Čikāgā (1977) d) 549 - 4th St., Lemont, IL 60439, USA e) klavieriskolotājs, ērgelnieks; sakārtojais katoļu dziesmu grāmatu DZIEDĀSIM TAM KUNGAM (1974).

VĪTOLIŅŠ, Andris — a) 5. 10. 1931 Rīgā b) b. Stokholmas mūzikas A. ērģeļu klasi 1966 c) Stokholmas latv. koris Zviedrijā (1959) d) Stokholma Zviedrijā e) komponists, ērgelnieks, klavieriskolotājs; sk. A VI 157.

VĪTOLIŅŠ, Ed. — c) Flensburgas Antverpas nom. koris Vācijā.

VĪTOLIŅŠ, Jānis — a) 20. 4. 1886 Litenē — 14. 5. 1955 Rīgā b) b. Maskavas K fagota klasi (1917) un LK prof. J. Vītola kompozīcijas klasi (1926) c) ASV: Ņujorkas latv. koris (1926—1930); Latvijā: Nacion. operas un radiofona orķestris e) LK mācībspēks (docents no 1947); komponists; sk. A VI 157.

VĪTOLS, Daumants — a) 20. 10. 1907 Vītrupē b) b. RSI 1926 ar dzied. skolotāja un korā dirigenta tiesībām, māc. 1. Rīgas mūzikas I c) Latvijā Trikātas dr. koris uc.; Vācijā Bernsenas nom. koris (1946), Elbas nov. dziesmu dienas kopkoris (1946); Anglijā: Bredfordas Līgo koris (1949), Anglijas latv. pirmo (1949), otro (1950) un ceturto (1954) dz. dienu kopkoris; Kanādā: Montrealas vīru koris Junda no 1955 d) 6501 Chamanaid Ave, Montreal, Que H3X 2T5, Canada e) A XII 67.

VŌVERE, Helēna — sk.: SVILĀNE.

ZĀLĪTIS, Jānis — a) 1946 b) fil. kand. c) Populārās mūzikas ansamblis Dundurs Stokholmā, Zviedrijā (1972—1974).

ZANDBERGS, Mārtiņš — a) 6. 10. 1945 Dinkelsbilē, Vācijā b) Rietumu rezerves (Western Reserve) U (ASV) 1968 BA (matēmatikā); māc. klavieru un vijoles spēli un dzied., stud. mūzikas teāriju c) Vācijā Minsteres vīru ansamblis (no 1973), Minsteres latv. ģimn. skolēnu koris 1974—1976 d) 1976: 4400 Münster/W, Rektoratsweg 131, West Germany e) skolotājs; sakopojis dziesmu un ziņģu krājumu MĀRTIŅA DZIESMU GRĀMATA (1972); sk. A XVII 247.

ZANDERS, Jānis — a) 1911 Rīgā b) b. RSI c) Zviedrijā: Lundas latv. koris 1945—1968, Lundas vīru dubultkvartets 1948—1954 e) A XII 68.

ZARIŅA, Kornelija — c) Toronto meiteņu ansamblis Kanādā (1975).

ZARIŅA, R. — c) Ņujorkas latv. ev. lut. dr. koris (1947).

ZEILE, Edīte — a) 24. 10. 1946 b) b. Kombsa (Combes) mūzikas kol. 1968, Kolumbijas U skolotāju kol. 1976 MA c) ASV: Filadelfijas koklētāju grupa (1971), Filadelfijas sieviešu ansamblis Dainuvīte (1972), Dziesmuvaras korā Ņujorkas grupa (1973) d) 301 W - 57th St. 6 A, New York, NY 10019, USA e) A XII 64.

ZELTIŅŠ, Jānis — c) Ūmahas latv. ev. lut. dr. jauktais koris ASV (1973).

ZEMĪTE, Emma — c) Vurcachas nometnes koris Vācijā.

ZEMZARS, Jānis — a) 3. 12. 1874 Līvberzē — 1943 pavasarī Čikāgā b) mūzik. izgl. gūta ar pašmācību c) Čikāgas latv. ev. lut. Cīņnas dr. koris 1910—1943.

ZENTELIS, Jānis — c) Kalamazū DV vīru koris (1956—1957).

ZIEDONIS, Viktors — c) kamerorķestris „The Indianapolis Sinfonietta”, nov. dz. svētku orķestris Indianapolisā (1960) e) vijolnieks, Latvju trio loceklis, Indianapolisas simf. orķestra mūziķis (1960).

ZIVTIŅŠ, Voldemārs — c) Kēnigšteinas latv. koris Vācijā (1946).

ZOBENA, Lilija — sk.: ĪSTA.

ZUIKA, Jānis — c) ASV: Sanfrancisko vīru dubultkvartets (1954—1955), Kalamazū DV vīru koris (no 1957), Kalamazū Daugavas vanadžu ansamblis (1976) e) A XII 64.

ZUIKA, Roberts — a) 20.1.1913 Lubejā b) b. RSI 1936 ar vijoles skolo-tāja un korā diriģenta tiesībām; māc. Valmieras mūzikas skolā c) Latvijā: Ko-cēnu pag. koris un Valmieras latv. b-bas koris; kaņavīru koris Dundagā, kas vēlāk, atstājot Putlosas gūstekņu nometni, nolēmj pieņemt Zuikas vīru korā vār-du (koncertē Vācijā, Anglijā, Skotijā un Velsā); Lībekas latv. ģimn. un nom. apv. koris Vācijā; ASV: 1961—1971 latv. koris Detroitā; no 1966 Grandrepidsas jauk-tais koris un Kalamazū vīru koris; dz. svētku kopkoris Eiropā un Amerikā d) 723 Kendall Ave, Kalamazoo, MI 49007, USA e) žurnāla LATVJU MŪZIKA redaktors no 1975; A XII 64.

ZUPIŅŠ, Ernests — c) Bostonas baptistu dr. koris ASV e) A XII 63.

ZVEJNIECE, A. — c) Indianapolisas latv. ev. lut. dr. koris ASV (1970) e) A XII 64.

ŽEBRANSKA, Elza — a) 1. 8. 1903 b) māc. dzied. Parīzes krievu K un mūzikas skolā (Ecole Normale de Musique) 1933—1934 c) Ņujorkas latv. ev. lut. dr. koris ASV (1949) e) LK docente dziedāšanā 1935—1939; kopš 1939 dzīvo Ņu-jorkā; koncertdziedone.

Baptistu draudžu diriģenti Brazīlijā

Osvalds Ronis savā jau iepriekš minētajā grāmatā UMA EPOPEIA DE FE, 503—515. lpp. ir sniedzis sarakstu par diriģentiem, kas darbojušies bap-tistu draudzēs. Pavisam sarakstā ir 108 personas. No tām 46 ieceļojušas Bra-zīlijā priekš Pirmā pasaules kara, 59 ap 1922—1923. gadu un trīs pēc Otrā pasaules kara. Par visiem sniegti dati, kādus korus vai orķestrus un kur viņi diriģējuši. Diemžēl, pārskatā trūkst svarīgāko datu, lai personu varētu identi-ficēt — kur un kad tā dzimusi. Trūkst arī eventuālais miršanas datums. Tikai vienā gadījumā minēts, kuņos gados attiecīgais koris vai orķestris ir diriģēts. Šī iemesla dēļ šeit sniegts tikai minēto diriģentu vārdu saraksts. Viņu vārdi un uzvārdi Roņa grāmatā ir rakstīti portugāļiski, bet šeit tie latviskoti. Piemēram, „Ernesto Araium” sarakstā ir: Ernests Arājums. Personas, par kuņām noteikti zināms, ka tās diriģējušas latviešu kori, apzīmētas ar +.

Diriģenti, kas ieceļojuši priekš Pirmā pasaules kara

Beatrise ALBRECHTA; Arnolds ALBRECHTS; Arturs ALKŠBIRZE +; Reinholds ALKŠBIRZE; Rūdofs ALKŠBIRZE; Dāvids ALTMANIS +; Sigis-munds ANDERMANIS; Bernards ARĀJS +; Gustavs ARĀJS +; Indriķis ARĀJS;

Ernests ARĀJUMS +; Osvalds AURS (?); Zāmuels AURS (?); Kārlis BURSE; Visvaldis BURSE; Dr. Helēna BUTLERE; Jānis DĪNERS; Mārtiņš FELBERGS; Juris FRĪŠENBRŪDERS +; Andrejs GAROZA +; Gustavs GRIĶIS; Naīda HARTMANE; Indriķis JĀKOBSONS; Augusts KALNIŅŠ +; Pēteris KALNIŅŠ +; Helēna KĀRKLE; Ruta KĻAVA; Ralfs KĻAVIŅŠ; Augusts KEIDĀNS +; Eizēns LIEKNIŅŠ; Vilis LIEKNIŅŠ +; Frīdrihs LINKS; Kārlis MAŠS; Edgars MATREVICIS; Rolands PETERLEVICS; Teofils PETERLEVICS; Ivo SEICS; Eduards SIEPLIŅŠ; Ēstere SIMA (PETERLEVICA); Ernests SPROĢIS; Rūdolfs STRAUTMANIS; Dr. Valters ŠAUSE; Laura ŠTEINBERGA; Kārlis UKSTIŅŠ; Toms UKSTIŅŠ +; Ernests VIEGZDIŅŠ +.

Diriģenti, kas iecelzozuši ap 1922—1923. gadu

Richards ĀDAMS; Ausma AGVIARA (AGUIAR, dz. AUGSTROZE); Nikolajs ALDIŅŠ, Kārlis ANDERMANIS +; Kārlis ARĀJS; Jānis AUGSTROZE; Arnolds BALTRUKS +; Jānis BOKUMS + (Sanpaulo latv. baptistu korā diriģents 1942—1954); Frīdrihs BUMBIERIS, Fēlikss DARKEVICIS +; Jānis DZENIS; Arturs GARANCIS +; Jānis GAUZE; Kārlis GRIGOROVICS; prof. Dr. Teofils GRĪNBERGS; Kārlis GRŪBERS (agrāk: PURGAILIS) +; Hermanis JANAITIS +; Ilgonis JANAITIS; Valdemārs JANAITIS +; Nestors JANJONS; Andrejs JANSONS +; Andrejs JANSONS; Kārlis JANSONS; Jānis JANŠEVSKIS; Jānis KAPLERS +; Jānis KARSONS; Emīls KRĪGERS +; Jānis LAKSTĪGALS +; Dr. Arturs LAKŠEVICS +; Dr. Arvīds LEJASMEJERS +; Alfrēds MĪLBERGS +; Elvīra MILTUS (BREDIKA); Anna MUCENIECE; Aina MŪRMANE; Kārlis OZOLS +; Suelija PONTUŠKA +; Velta PONTUŠKA +; Jānis PŪPOLS; Ilga REISA (LEJASMEJERE) +; Kārlis RĒĶIS +; Harijs RUKS; Anna RUTERA (AUGSTROZE); Aleksandrs SAMOILOVIČS; Eizēns SAMOILOVIČS; Kārlis SIDERS; Alberts SILENIEKS; Hermanis SKUJA; Valdemārs SNIĶERS; Elza ŠAVJERA (XAVIER, dz. LAKŠEVICA); Dr. Arnolds ŠVERNS +; Dr. Arnolds ŠVERNS, jun. +; Augusts VANAGS +; Filips VĀVERIS +; Gunārs VĀVERIS +; Roberts VĀVERIS +; Ingrīda VEISA; Jānis VĪTOLS; Vilhelms VĪTOLS; Jēkabs ZĀLĪTIS +.

Diriģenti, kas iecelzozuši pēc Otrā pasaules kara, ir: Gunārs TĪSS, Oliveris TĪSS un Frīdrihs RĒDIŅŠ.

ZINĀMĀS DIRIģENTU DZIMŠANAS VIETAS

Ārpus Latvijas: Anglijā 1, ASV 7, Igaunijā 2, Kanādā 3, Krievijā 6, Lietuvā 2, Somijā 1, Vācijā 3, Zviedrijā 2

1956. gadā noorganizējās koncertmūzikas vienība, kurās dalībnieki bija ar labu mūzikālo izglītību un teicamu spēles tehniku — brīvmāksl. Vilis Griķis, Andrejs Jansons un Eduards Bone (abi pēdējie no Rīgas radiofona), Arnolds Stūris, Ārija Dombrovska un Staņislavs Mikaskins. Gadu vēlāk šī vienība izira, gan dzīvesvietu maiņas dēļ, gan, dalībniekiem pārejot pusprofesionālos ansambļos.

Šai posmā tauru orķestris, dejas kapella un koncertmūzikas vienība vairākkārt spēlēja ne vien Torontō, bet arī citos Kanādas centros — Hamiltonā, Niagarā, Londonā (Ontariō), Sentkaterinsā, Bromptonā, Kičenerā, Galtā, Saulainē, Sidrabenē, Birzainē un Latviešu pagastā, arī ASV (Detroitā, Bafalō, Klīvlendā).

Tauru orķestris ir piedalījies trijos Kanādas latviešu dziesmu svētkos (1957, 1961, 1965) un ASV vispārējos latviešu dziesmu svētkos Klīvlendā (1963 un 1968), spēlējot tautasdeju lieluzvedumos, svētku aktos un parādes gājienos. Iespēlētās divas latviešu skaņuplates un mūzika latviešu īsfilmai (Dainas studijā 1958 un 1959). 1967. un 1968. gadā orķestris piedalījās triju Daugavas vanagu izdoto latviešu kaņavīru dziesmu skaņuplašu ieskaņošanā. Tas vairākkārt spēlējās bērnusvētkos Sidrabenē un Saulainē un gadskārtējos latviešu kapusvētkos Torontō. 16 gados 39 reizes spēlēts publiskos svētku aktos, svinībās vai uzvedumu pavadijumos; spēlēta arī laika kavēkļa mūzika un gandrīz 100 reizes deju mūzika.

Instrumentu iegādei un labošanai privāti izdots ap \$ 1800. Atbalstot vispārējus sabiedriskos pasākumus, no orķestra līdzekļiem izmaksāts \$ 1350.

Katra orķestra „dzīvības jautājums” ir mūzikas gabalu notis, kuru orķestrim ir trūcis visvairāk. Ap 100 mūzikas gabalus aranžējis Ernests Slaucītājs, bet visvairāk to darījis Alberts Kanderovskis. Viņš ne tikai aranžējis, bet pēc atmiņas uzrakstījis krietnu skaitu latviskās populārās mūzikas gabalu, tā pasargādams no pilnīgas aizmīšanas daudz tauru orķestra pamatreperuāra.

Pirmajos piecos gados mūziķu skaits orķestrī pieauga līdz 31, bet līdz 1966. gadam stabilizējās ar 17 dalībniekiem. Tie bija: E. Slaucītājs, A. Stūris, A. Virbulis, K. Gailis, E. Zirnītis, A. Bērziņš, B. Kapa, E. Zakuls, S. Mikaskins, P. Obersts, A. Ziediņš, E. Bone, A. Jansons, I. Drengers, H. Drengers, J. Norvizaiss un V. Vimba.

Šie vīri ne tikai mīl tauru orķestra mūziku, viņi arī atjauno latvisko, Latvijā spēlēto repertuāru, kas brīvības gados skanēja pār mūsu zemes kalnājiem, upju līčiem un tautasnamos. Orķestris apzinās, ka tas nav devis lielus mākslasdarbus, bet savā reizē un vietā ir piepildījis tukšumu, ko var piepildīt tikai tauru orķestris.

Visi rēgulārie mēģinājumi notikuši orķestra vadītāja Ernesta Slaucītāja mājā, kur pārbūvējot iekārtota piemērota mēģinājumu telpa ar sēdvietām 35 dalībnieku orķestrim. Orķestra veidošanā un darbībā lielākais traucēklis bija Kanādas stingri organizētā arod biedrību sistēma, kurās pārraudzībai un noteikšanai ir pakļauta visa publiskā mūzikas dzīve un mūziķu darbs un kas neiedomājami stingri organizētā veidā ierobežo un nomāc amatieņu orķestru publisko darbību.

1955.gadā Toronto latviešu tauņu orķestra dalībnieku caurmēra vecums bija ap 57 gadi, 1976.gadā vairums dalībnieku bija sasnieguši pensionāru vecumu. Vēl pēdējos gados dalībnieki sanāca kopā uz mēģinājumiem tikai pašu priekam.

TORONTO LATVIEŠU TAUŅU ORĶESTRIS

▲ Dziesmu svētkos 1961. gadā

1959. gadā ▼

Augšā: BREDFORDAS SIEVIEŠU KORIS ANGLIJĀ (ap 1974); vidū: JAUKTAIS KORIS DAINA TORONTŌ (ap 1959); apakšā: KALAMAZŪ VĪRU KORIS (1976)

LABOJUMI UN PAPILDINĀJUMI

ARCHĪVA līdzstrādnieki un redaktors vēlti daudz pūļu, lai rakstu krājumā sniegtos datus pārbaudītu un lai tie būtu pareizi. Tomēr krājuma plaši sazarotā satura dēļ rodas kļūdas un nepilnības. Tā kā ARCHĪVU lieto par informācijas avotu un tā kā tā mērķis ir saglabāt nākotnei ziņas par tagadējās latviešu paaudzes plaši izvērsto darbību, redakcija ik sējumā ievieto labojumus un papildinājumus iepriekšējos sējumos pamanītajām kļūdām un nepilnībām. Laipns lūgums par visām pamanītajām kļūdām un nepilnībām ziņot ARCHĪVA redakcijai (adresi sk. titullapas otrā pusē).

Redaktors

V sējumā

228. lpp. minētais PAVASARS, Viesturs (dz.1938) īstenībā ir PAVASARS, Andris (dz. 9.12.1937) — sk. A XVII 209. lpp. un papildinājumu A XVIII 251. lpp.

VII sējumā

129. lpp. ķīmijas inženiera Kārļa KALNIŅA īsbiografijā „Vilimantikas U 1959 MS” jālabo par „Konektikutas U 1964 MS (bioloģijā)”. 1963—1971 Kārlis Kalniņš bijis pētniecības un mācību asistents Konektikutas U. Publicēti 18 zinātniski darbi bioloģijā. Šie paši labojumi attiecas uz XV sējuma 269. lpp.

XIV sējumā

275. un 350. lappusē zobārstes Amālijas Štaures dzimtais uzvārds labojams: Bone.

XV sējumā

180. lpp. jāievieto papildinājums: KALNIŅŠ, Juris — a) 25.11.1939 Krustpils pag. b) Konektikutas (Connecticut) U (ASV) 1963 BS (fizikā ļoti sekmīgi), 1964 MS (fizikā); Merilendas (Maryland) U 1975 Ph.D. (atomfizikā) e) no 1975 pētn. fiziķis Kalifornijas U Berklejā f) publikācijas atomfizikā.

218. lpp.: „SAULE, Juris” jālabo par „ZAULS, Juris” un jāpārnes uz 246. lappusi.

232. lpp.: TAURIŅŠ, Arnolds — nav studējis LU, bet JLA.

239. lpp. jāievieto papildinājums: VĒZIS, Georgs — a) 29.7.1912 Pēterpilī b) LU 1944 būvinž. d) Latv. inž. Sidnejas kopa e) inž. Nusautvelsas uzņēmumu valdes (Dept. of Public Works) projektēšanas birojā h) sk. A XV 254 i) Sidneja Austrālijā.

XVI sējumā

Labojums 92. lpp.: Pastāv divi Arnolda Bāliņa fondi. Pirmais dibināts 1975. g. 26. jūlijā un pastāv pie korporācijas „Fraternitas Lataviensis” Toronto

kopas. Tā mērķis — atbalstīt jauniešu latvisko izglītību. Otrs fonds dibināts 1976. gada pavasarī pie Latviešu tautasdeju apvienības ASV un rūpējas par tautasdeju mūzikas ieskaņošanu skaņulentēs un līdzīgiem pasākumiem.

Papildinājums 198.lpp.: Jāpateicas Adrianam Ozoliņam par labojumiem un papildinājumiem rakstā par tautsaimniecības studijām Vācijā.

Minimālais studiju laiks tagad ir četri gadi. A. Ozoliņš sazinājies ar vairākām ASV universitātēm par Vācijā pēdējā laikā iegūto tautsaimniecības gradu pielīdzināšanu ASV grādiem. Rezultāti ir šādi:

Čikāgas universitātes starptautisko studiju direktors A. Ozoliņam raksta (1970. g. 3. dec.), ka ir grūti salīdzināt doktora gradu ne vien starp dažādām zemēm, bet arī starp dažādām ASV mācību iestādēm un arī starp dažādām disciplīnām. Arī vienā un tai pašā fakultātē grāda kvalitāte ar laiku mainās. Par Frankfortes universitāti pie Mainas (par ko Ozoliņš bija jautājis) tomēr jāsakot, ka tur iegūtais doktora grāds tautsaimniecībā līdzīgs tipiskam ASV universitātes Ph.D. gradam.

Templa universitātes pedagogijas fakultātes dekāns raksta (1970. g. 11. nov.), ka vispārīnāmu atbildi par gradu pielīdzināšanu nevar dot. Tomēr Frankfortes universitātes grāds tautsaimniecībā atbilst pirmšķirīgam ASV universitātes gradam.

Lehaijas (Lehigh) universitātes pedagogijas fakultātes dekāns raksta (1971. g. 8. martā), ka viņa universitāte bijusi viena no pirmajām ASV, kurās piešķirts Ph.D. grāds. Tā paraugs bijis Vācijas doktora grāds. Kaut rakstītājam neesot zināms, kādas pārmaiņas bijušas Vācijā kopš Otrā pasaules kara, pēc sazināšanās ar tautsaimniecības fakultātes dekānu viņš domā, ka Frankfortes universitātes doktora grāds pielīdzināms Ph.D. gradam.

Pitsburgas (Pittsburgh) universitātes pedagogijas fakultātes dekāns raksta (1970. g. 30. nov.), ka Vācijas universitāšu grāda vērtība atkarājas no universitātes reputācijas, kas gradu piešķir, tās speciālitates un laika, kad grāds piešķirts. Pārciesto grūtību dēļ tūlīt pēc Otrā pasaules kara Vācijā studiju programma doktora grāda iegūšanai bijusi saīsināta un nav atbildusi agrākajam līmenim. Turpretim tagad (1970. g.) doktora gradu Vācijas universitātes piešķir samērā mazam skaitam, un tas uzskatāms par līdzīgu ASV doktora gradam. Frankfortes universitāte pašreiz ir augstā līmenī.

Kalifornijas universitātes (Berkleja) tautsaimniecības godprofesors Kārlis Lendauers (Landauer) raksta (1971. g. 5. martā), ka Rietumvācijas universitāšu doktora grāds patlaban neapšaubāmi līdzīgs ASV gradam. Tā kā Frankfortes universitāte ir cietusi studentu nemieru dēļ, iespējams, ka pēdējos divi gados piešķirtā doktora grāda kvalitāte ir zemāka. Rakstītājs to tomēr skaidri nezina. Arī ASV universitātes tai pašā laikā ir cietušas līdzīgā veidā.

Templa universitātes absolventu fakultātes (graduate school) dekāns raksta (1970. g. 24. nov.), ka Vācijas grāds „Diplomvolkwirt” aptuveni pielīdzināms „MBA” un „MA” gradam tautsaimniecībā.

Papildinājums tautsaimnieku īsbiografijās 207. lpp.: ALKA (RÄTFELDERE), Emma — a) 20. 8. 1920 b) Kanberas kol. Austrālijā 1960 (grāmatveidībā c) bijusi grāmatvede, tagad pensijā d) Austrālijas grāmatvežu b-bas biedre e) Kanbera Austrālijā.

XVII sējuma

Labojums 191. lpp.: LAZDIŅA, Mirdza — a) stud. LU teol. no 1933/1934. līdz 1937/1938. mācību gadam.

Papildinājums 209. lpp.: PAVASARS, Andris — 9.12.1937 Rīgā a) beidzis bibliot. zin. kursus Viskonsinas U 1965 c) Liliana, dz. Lāčplēse 30.6.1942, žēlsird. māsa Čikāgā e) bibliotēkāra darbā Batlera (Butler) U līdz 1975, pēc tam Čikāgas dabzinātņu mūzejā.

Papildinājums 223. lpp.: SALIŅŠ, Emīls — e) lauks. sk. pārzinis Saldū 1925—1935; valsts Višķu divgad. dārzkop. sk. un divgad. mājtur. sk. vad. 1935—1940; valsts Vestienas lauks. sk. dir. 1940—1944; latv. gimn. Ebenveilerā, Vācijā organizētājs un direktors 1945—1949. Miris 23. 5. 1978 Melburnā, Austrālijā.

Papildinājums skolotāju īsbiografijām (skat. 137—254. lpp.):

ĀBELE, Andris — e) skolot. austrāl. pamatsk.; arī latv. vasaras vidusskolā Aldingā f) Adelaide Austrālijā.

ALSTE, Vizma — a) Adelaides skolot. kol. dipl. c) precējusies d) meita f) c/o Alste, 118 Lipsett T-ce, Valley View, SA 5093, Australia.

ANCĀNE, Dzidra — a) māc. Adelaides skolot. kol. e) bijusi skolot., tagad sekretāre f) Sidneja Austrālijā.

ANDERSONS, Valdis — e) skolot. austrāl. pamatsk. f) 24 Dalkeith Ave, Dover Gardens, SA 5048, Australia.

AŠENKAMPA, Irma — c) Fricis d) Māra Mastiņa, dz. Ašenkampa, skolotāja e) skolot. austrāl. pamatsk. f) 24 MacQuarie St., Hillcrest, SA 5086, Australia.

BAUMANE, Silvija — a) Adelaides skolot. kol. dipl. c) precējusies d) bērns e) skolot. austrāl. pamatsk. f) c/o Baumanis, 6 Burns Ave, Hazelwood Park, SA 5066, Australia.

BIKAUNIEKS, J. (?) — a) pamatsk. skolot. dipl. Adelaides skolot. kol. c) sieva pamatsk. skolot. e) skolot. austrāl. pamatsk. f) 144 Murray Rd, Port Noarlunga, SA 5167, Australia.

BOGENA, Vita — a) Adelaides U 1974 BA e) skolot. austrāl. vidussk. f) c/o J. Bogens, 38 Douglas St., Lockleys, SA 5032, Australia.

BORKUS, Anna — c) Ādolfs 21. 11. 1919 Krievijā, sk. A XV 153 e) skolotāja austrāl. vidussk. f) 12 Third Ave, St. Peters, SA 5069, Australia.

BRIEDE (ANCĀNE), Silvija — a) b. Solsberi (Salisbury) skolot. I f) c/o Ancāns, 1 Poole Ave, Hampstead Gardens, SA 5086, Australia.

CERIŅA, Gunta — a) Adelaides skolot. kol. dipl. e) skolot. austrāl. pamatsk. f) c/o Ceriņš, 48 Churchill Rd., Ovingham, SA 5082, Australia.

EZERGAILE, Vija — a) Adelaides skolot. kol. dipl. e) skolot. austrāl. pamatsk. f) 34 Le Cornu Ave, Morphetville, SA 5043, Australia.

FRANCE, Ilze (?) — a) Adelaides skolot. kol. dipl. e) skolot. austrāl. pamatsk. f) sk.: Juris FRANCIS.

FRANCIS, Juris — a) Adelaides U 1962 BS (ķīm.), 1972 BS (zooloģ. ļoti sekmīgi) c) precējies d) ir bērni e) skolot. austrāl. vidussk.; sk. A XV 264 f) c/o Francis, 3 John Dallwitz Ave, Angaston, SA 5353, Australia.

FRANCIS, Valdis — a) Adelaides skolot. kol. dipl. c) precējies d) ir bērni e) skolot. austrāl. pamatsk. f) sk.: Juris FRANCIS.

GRAUDIŅŠ, Māris — 7. 4. 1953 Vesterosā, Zviedrijā a) Viskonsinas U Milvokī (Milwaukee), ASV: BA (polīt. zin.); Mekmāstera (McMaster) U Hamiltonā, Kanādā MA (polīt. zin.); skolot. tiesības iegūtas Rietummičiganas (Western Michigan) U (ASV) 1977 b) skolot. darbā Gaņezērā un Kursā, ASV; latv. vasaras vidussk. Aldingā, Austrālijā f) 5130 W. Center St., Milwaukee, WI 53210, USA.

KRISTOVSKA, Vita — 17.5.1942 Ventspilī a) Sidnejas U Austrālijā 1962 BA (angļu val.) b) skolot. Minsterē, Vācijā 1965–1975, vasaras vidussk. Aldingā, Austrālijā 1977, Sidnejas latv. vidussk. 1978 c) precējusies d) Andrejs Kristovskis 14.12.1972 f) 71 Ely St., Revesby, NSW 2212, Australia.

LEIMANE, Antra — 28.3.1946 Elmshornā, Vācijā a) Britu Kolumbijas U 1969 BSc (zooloģ.) e) ģimn. skolot. Vankuverā, Kanādā no 1969.

LEIMANE (ĢIPSLE), Zigrīda — 24. 7. 1917 Maskavā a) b. LU matēm. nod. 1941; ģimn. skolot. tiesības Britu Kolumbijas U Vankuverā, Kanādā 1960 b) 15 g. Vankuveras latv. ev. lut. dr. sk. pārzine c) Eižens 10. 4. 1905 Kocēnos, prof. d) Ilze Saviča, dz. Leimane 5. 5. 1944 Rīgā; Antra 28. 3. 1946 Elmshornā, Vācijā; BSc, skolot.; Emīls 21. 6. 1948 Pinebergā, Vācijā; Ieva 8. 10. 1950 Vankuverā, Kanādā; Britu Kolumbijas U 1974 BA (psīchol.); Rūta 11. 1. 1952 Vankuverā; Emanuels 1. 11. 1954 Vankuverā e) 17 g. skolot. Vankuveras ģimnazijās f) 3839 Selkirk St., Vancouver, BC V6H 2Z2, Canada.

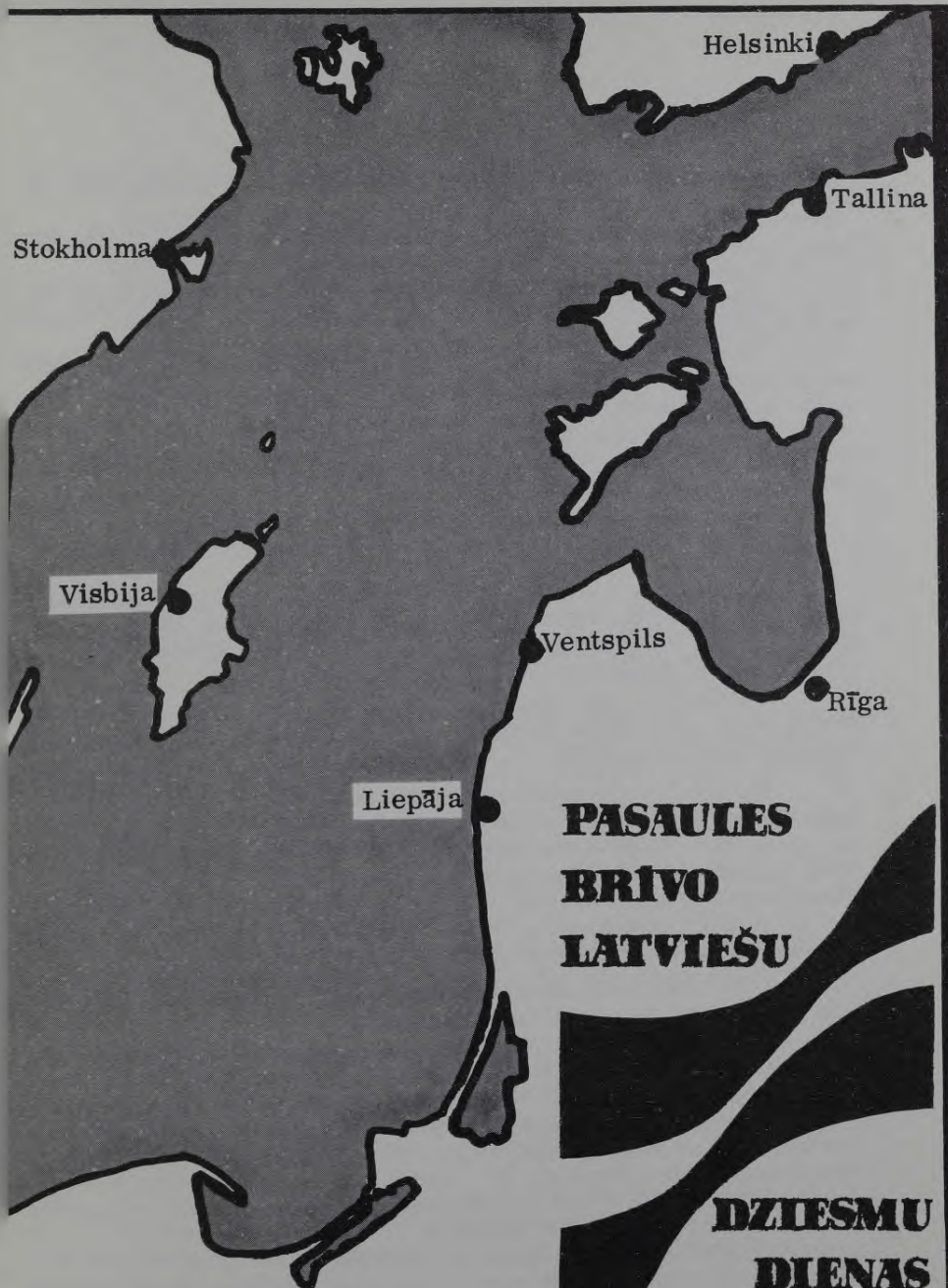
LEIMANIS, Eižens — 10. 4. 1905 Kocēnos a) LU 1929 mag. math.; stud. Leipcigas U 1931; Hamburgas U Vācijā 1947 Dr. rer. nat. c) Zigrīda, dz. Ģipsle 24. 7. 1917, skolot. d) sk.: Zigrīda Leimane e) LU asist. 1930–1937, doc. 1937–1944; Vācijā doc. Greifsvaldes U 1944–1945, ārk. prof. BU 1946–1948; Elms-hornas, vēlāk Pinebergas latv. ģimn. dir. un pamatsk. pārzinis 1945–1949; Kanādā Britu Kolumbijas U ārk. prof. 1949–1955, prof. 1955–1974, godaprof. no 1974; draudzes pr-kas 1951–1973, dažādos baznīcas virsvaldes amatos kopš 1968; publ.: 4 grāmatas, 60 raksti periodikā; sk. A VII 139 f) sk.: Zigrīda Leimane.

LIBERTS, Ēriks (?) — a) Adelaides skolot. kol. dipl. fiz. audzin. e) fiz. audzin. skolot. austrāl. vidusskolā f) Adelaide Austrālijā.

LIEPIŅA, Aina — c) Roberts d) divas meitas e) skolot. austrāl. pamatskolā f) 6 Lagonda Dr., Windsor Gardens, SA 5087, Australia.

LIEPIŅA, Skaidrīte — a) LU ārste zobu slimībās c) šķirta d) trīs meitas (viena mirusi) e) skolot. austrāl. vidusskolā f) 10 Quondong St., North Brighton, SA 5048, Australia.

**PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU**

**DZIESMU
DIENAS**

VISBIJĀ, GOTLANDE
1979. gada, 19. - 22. jūnijā

MALOVKA, Irma (?) — c) Jānis, skolotājs e) fiz. audzin. skolotāja austrāliešu vidussk. f) Adelaide Austrālijā.

MALOVKA, Jānis — a) skolot. tiesības iegūtas Latvijā c) Irma (?), skolotāja e) fiz. audzin. skolot. austrāl. vidussk. f) Adelaide Austrālijā.

MARTINA (MARTIN, dz. BERGMANE), Māra — c) vīrs skolot. e) skolotāja austrāl. vidussk. f) c/o Bergmanis, 53 Linden Ave, Hazelwood Park, SA 5066, Australia.

MASTIŅA (AŠENKAMPA), Māra — a) Adelaides skolot. kol. dipl. fiziskā audzin. c) Herberts, Adelaides U 1969 BSc e) fiz. audzin. skolot. austrāl. vidusskolā f) 3 Anita Ave, Gilles Plains, SA 5086, Australia.

MIZINGA, Olita — c) šķirta d) Ieva Takera (Tucker), dz. Mizinga 10. 5. 1943 Rīgā, skolot., sk. A XVII 237 e) skolot. austrāl. pamatsk. f) 4 Edwin Ave, Tranmere, SA 5073, Australia.

MŪRNIECE, Gunta — a) Adelaides skolot. kol. dipl. e) skolot. austrāl. pamatsk. f) c/o Mūrnieks, 23 Orlando Ave, Hampstead Gardens, SA 5086, Australia.

OZOLIŅA, Aija — 24. 1. 1934 a) Melburnas skolot. kol. Austrālijā 1955 pamatsk. skolot. tiesības; vēlāk iegūtas techn. sk. skolot. tiesības c) Uldis d) Zinta; Līga; Gunta; Ieva e) skolot. austrāl. pamatsk. un techn. sk. Melburnā; latv. vasaras vidussk. Aldingā, Austrālijā f) Melbourne Austrālijā.

OZOLS-OZOLIŅŠ, Arnolds — a) māc. LMA c) Mirdza d) divi bērni e) bijis skolot. latv. vidussk. Vācijā; sk. A V (1976) 227 f) 10 St. Marys Street, St. Marys, SA 5042, Australia.

PUIDE (dz. UNTIŅA, prec. BĒRZIŅA) — 1935 septembrī Rīgā a) Adelaides U Austrālijā 1976 BA; b. Adelaides skolot. I b) Adelaides latv. sestdienas sk. 1962—1978 c) Jānis 3.5.1924 Gārsenē; sk. A XII 274 d) Andris Bērziņš 18. 7. 1958; Daiga Bērziņa 9. 3. 1961, palīgskolot. Adelaides latv. sestdienas skolā; padēls Gatis Puide 11. 7. 1952 f) 20 The Crescent, Crafrers, SA 5152, Australia.

PUKSTS, Antons — a) b. Rēzeknes skolot. I c) precējies e) skolot. austrāl. pamatsk. f) 24 Yarmouth St., Brighton, SA 5048, Australia.

SĒJA, Kārlis — c) precējies d) dēls, skolot. e) skolot. austrāl. vidussk. f) 30 Longwood Rd, Heathfield, SA 5253, Australia.

SPRIŅĢE, Rasma — a) Adelaides U 1966 BA e) bijusi vidussk. skolot., tagad Austrālijas sūtniecības darbiniece Parīzē f) c/o Sprinģis, 75 Cashel St., Pasadena, SA 5042, Australia.

STANELIS, Ivars — 1943 Daugavpīlī a) Adelaides U Austrālijā 1965 BA c) sieva skolot. e) skolot. austrāl. vidussk. f) 13 Ninth Ave, St. Peters, SA 5069, Australia.

STRĒLNIEKS, Jānis, — a) Adelaides U Austrālijā 1966 BA e) skolotājs austrāl. vidusskolā f) Adelaide Austrālijā.

VĀVERE (dz. VĒRMANE, šķirta NEBOISA), Aina — 1. 12. 1924 Drabešos a) BU 1949 agronome; stud. Adelaides U Austrālijā c) Guntis d) Ilze Neboisa

e) skolot. austrāl. vidussk.; rakstniece; A VIII 241 f) 42 A Burnell Dr., Belair SA 5052, Australia.

VEIGURE, Skaidrīte — a) Adelaides skolot. kol. dipl. e) skolot. austrāl. vidussk. f) c/o Veigurs, 23 Doreen St., Vale Park, SA 5081, Australia.

ZEMDEGA (dz. GRAVA, šķirta KOCIŅA), Irma — 4. 12. 1919 Pampaļos a) b. Saldus ģimn., iztur. izgl. min. pārbaud. skolot. tiesību iegūšanai 1939 d) Ilona Kociņa; Aija Kociņa; Dāvids Zemdegis e) Latvijā skolot. Kalvenē, 1941 Snēpeles pamatsk., no 1942 Sātiņu-Paures pamatsk.; Vācijā latv. vidussk.; Austrālijā latv. vasaras vidussk. Aldingā f) 51 Sedgemoor Rd, Elizabeth North, SA 5113, Australia.

ZVAIGZNE, Gunta — 7. 4. 1956 Adelaidē, Austrālijā a) Adelaides U 1976 B. Mus., 1977 B. Mus. (mūzikas pedagogijā ļoti sekmīgi); stud. latv. val. Flindersa U Adelaidē b) skolot. Adelaides latv. vidussk. (no 1977) un vas. vidussk. Aldingā (no 1977) e) skolot. vairākās austrāl. vidussk. Adelaidē f) 7 Ehar Ave, Mile End, SA 5031, Australia.

ARCHĪVA TURPMĀKIE SĒJUMI

ARCHĪVA XIX sējums būs veltīts teātrim. Aicinām visus aktieņus, dekorātorus un režisorus iesūtīt par sevi šādas ziņas: Vārds, uzvārds (precētām sievietēm arī dzimtais uzvārds). Skatuves vārds (ja to lieto). Dzimšanas datums un vieta. Kad un kur sācis darboties, kādā lugā. Ja ir vadījis režiju, tad: sākot ar kādu gadu, kur, kādā lugā (dekorātoriem lūdzam atbilstošu atbildi). Kādas lomas ir tēlojis. Kādā teātrī vai drāmas pulciņā darbojas patlaban. Kādas ziņas vēl vēlas sniegt (piemēram, par speciālo izglītību uc.). Adrese.

ARCHĪVA XX sējums būs veltīts literatūrai un bibliotēkām. Aicinām visus bibliotēkārus sniegt par sevi ziņas: Vārds, uzvārds (precētām sievietēm arī dzimtais uzvārds). Dzimšanas datums un vieta. Izglītība (ja iegūts grāds — kādā gadā un kādā universitātē vai kolledžā). Kādā bibliotēkā un kādā amatā darbojas. Adrese.

Ja kādai personai nav iespējams sniegt par sevi visas lūgtās zinas ARCHĪVA XIX vai XX sējumam, lūdzam sniegt tikai tās, ko ir iespējams.

ARCHĪVA AGRĀKIE SĒJUMI

Lai apmierinātu pieprasījumu pēc ARCHĪVA pirmajiem sējumiem, ir iespiesti jaunizdevumi ar papildinātu saturu. ARCHĪVA I—III sējums — vēsture un sabiedriskās zinātnes. IV — folklorā. V — tēlotāja māksla. Ir dabūjams arī vēl XII sējums — sabiedriskās zinātnes, XIII — latviešu sabiedriskās celtnes, XIV — pārtautošanās un citas sabiedriskās kaites, XV — tehniki un ķīmiķi, XVI — tautsaimniecība, XVII — izglītība un skolotāji. Visiem sējumiem vienāda cena. Maksājot par pašreizējo sējumu, var pasūtīt arī vēlamās agrākajiem sējumiem.

SATURS

	Lpp.
Priekšvārdi	5
In memoriam (Visvaldis Gusts)	6
Helmers Pavasars — Zinaīdas Lazdas „Saskaņā” (jauktā koŗa dziesma)	7
Helēne Dārzniece — Atmiņas	11
Lilija Dunsdorfa — Kārļa Skalbes dzeja latvieŗu mūzikā	15
Edgars Dunsdorfs — Bēthovena latviskā daina	43
Arvīds Kīploks — Koncertapvienību darbs	83
Ēriks Biezaitis — LAAJ mūzikas krātuve	97
Ivars Bērzkalns — Radioraidījumi	111
Viktors Bendrups — Sveŗos dārzos (latvieŗu skaņdarbi cittautieŗiem)	129
Edgars Dunsdorfs — Mūsu koŗi un mūzikas ansambļi:	
Pirmie latvieŗu koŗi ārpus Latvijas	145
Tagadējie latvieŗu koŗi brīvajā pasaulē	152
Koŗu programmas	189
Repertuārs	190
Dziesmu svētki un citi līdzīgi kopkoŗa koncerti	195
Diriģentu īsbiografijas	211
Ernests Slaucītājs — Toronto latvieŗu tauru orķestris	245
Labojumi un papildinājumi	249
ARCHĪVA turpmākie sējumi. ARCHĪVA agrākie sējumi	254

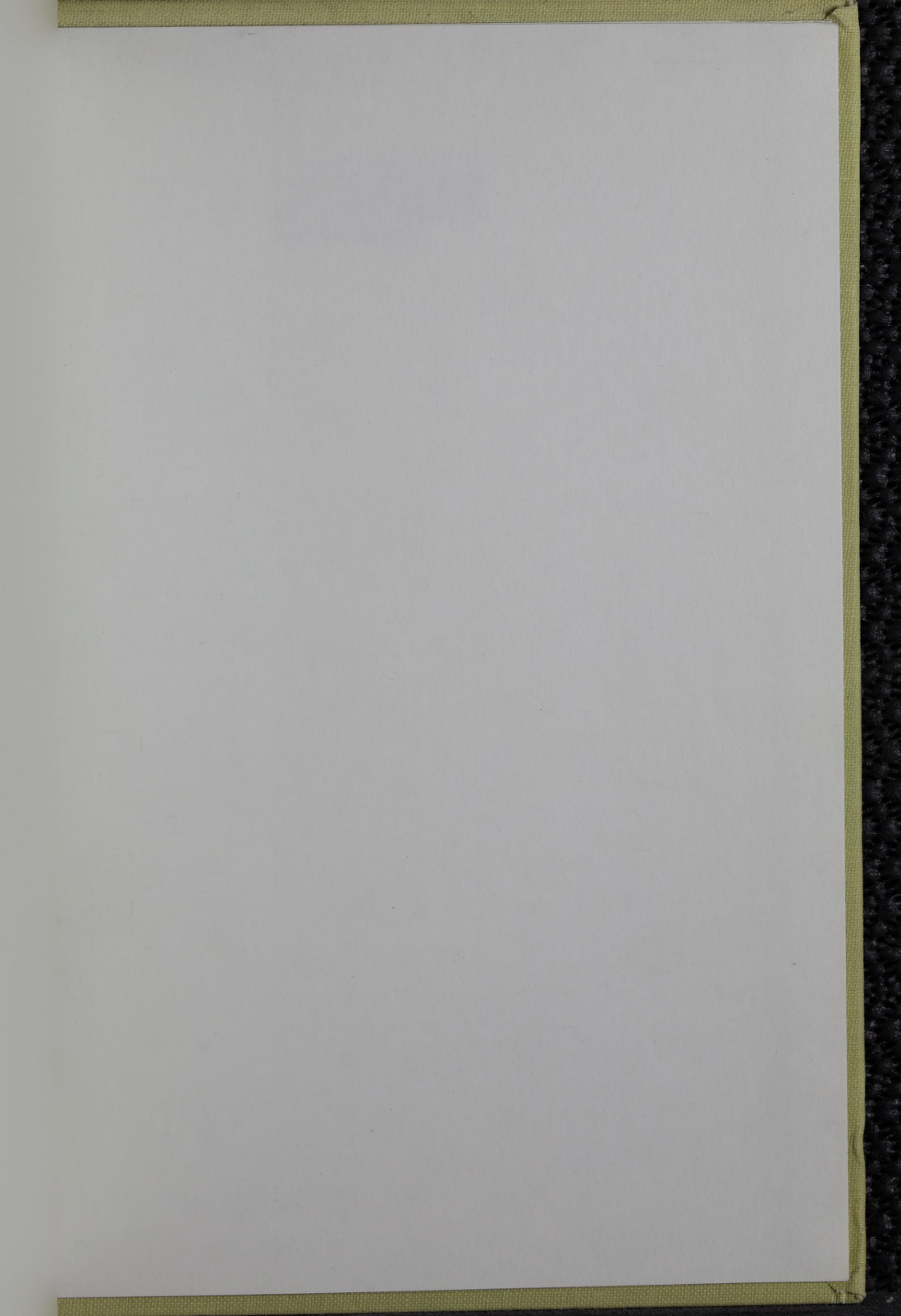
PORTRETI

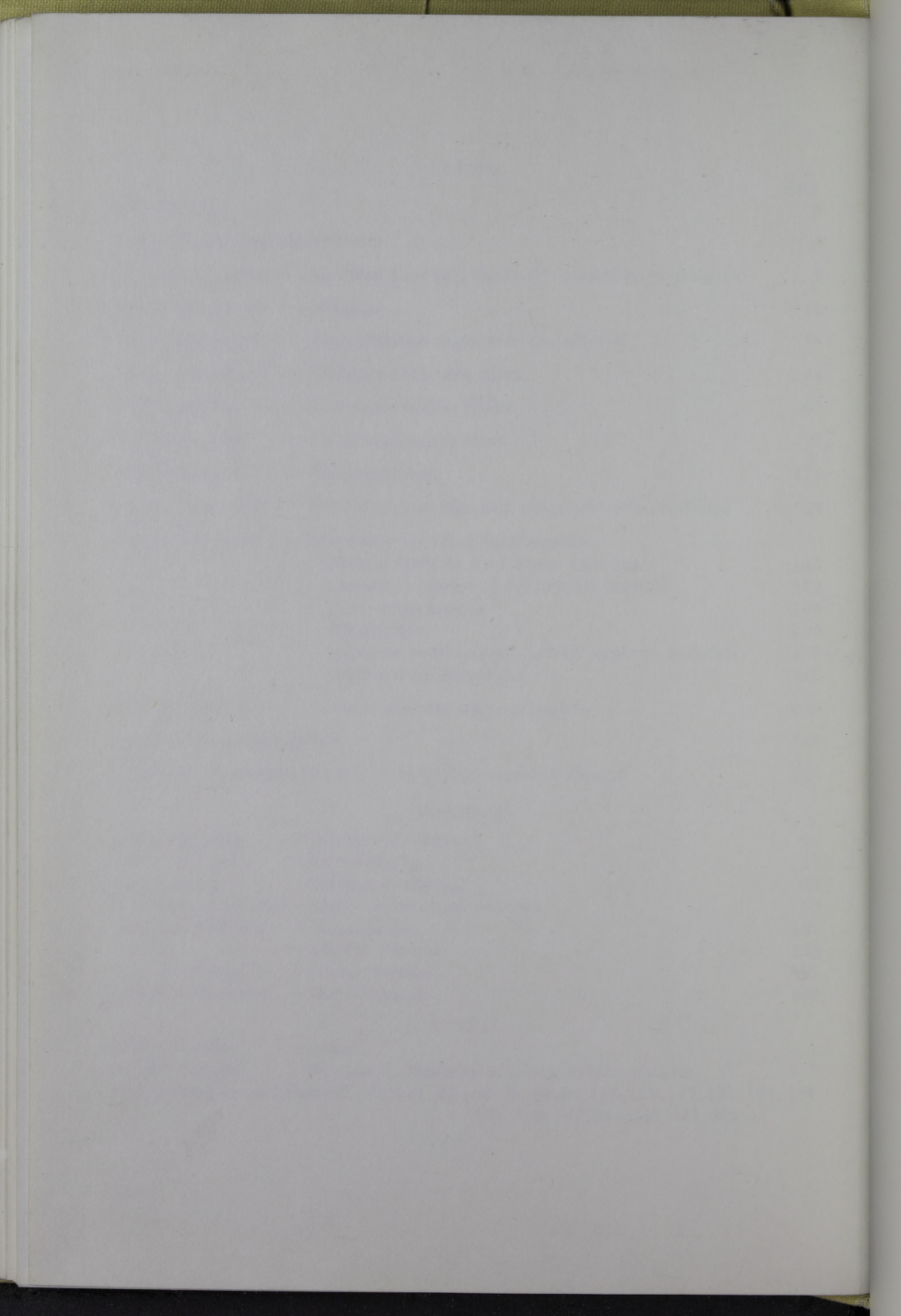
Ēriks Ņilinskis — Helmers Pavasars	10
Oskars Norītis — Kārlis Skalbe	17
Anna Dārziņa — Volfgangs Dārziņš	24
Nezināms gleznotājs — Kārlis Ferdinands Amenda	53
Ludmilla Meilerte — Ādolfs Ābele	131
” ” — Alberts Jērumš	153
Arnolds Sildegs — Jēkabs Poruks	161
Ludmilla Meilerte — Jānis Kalniņš	203

ATTĒLI

Kārlis Mednis — Puķes	2
Niklāvs Strunke — Eiropas 1. latvieŗu dziesmu svētku plakāts	187
Kartogrammas un fotoattēli — 22, 51, 72—82, 85, 89, 99, 113, 115, 127, 133, 144, 169 171, 179, 197, 244, 247, 248, 253	

250.1

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0303018599

